<u>Inhoudsopgave calamiteitenmap</u>

Tabblad	Document	Recentste uitgave	Versie Nr.	Planbeheerder (team)
1	Calamiteitenplan	20-12-05	1.0	W. Vlug (mon)
2	Suppl. Werkwijze calamiteitenorganisatie	20-12-05	1.0	E. de Groot (mon)
3	Suppl. Medewerkersoverzicht	20-12-05	1.0	C. Persoon (mon)
4	Suppl. Interne telefoongids	20-12-05	1.0	C. Persoon (mon)
5	Suppl. Crisiscommunicatie	20-12-05	1.0	E. Albrecht (com)
6	Suppl. Netwerkpartners	20-12-05	1.0	W. Vlug (mon)
7	Suppl. Externe telefoongids	20-12-05	1.0	C. Persoon (mon)
8	CBP ï Waterkwantiteit	20-12-05	1.0	E. de Groot (mon)
9	CBP ï Waterkwaliteit	20-12-05	1.0	P. v.d. Wee (mon)
10	CBP ï Waterkeringen *Boezem- en polderwaterkeringen / Stormvloed / primaire keringen*	20-12-05	1.0	E. Faassen (ker)
11	CBP ï Afvalwater *Afvalwatertransportgemalen & leidingen / afvalwaterzuiveringen / slibafvoer / persleiding Zoetermeer*	20-12-05	1.0	T. Teeuwen (bop)
12	Gegevens afvalwater (persleidingen & AWZIôs)	20-12-05	1.0	T. Teeuwen (bop)
13	Inventarisatie bestrijdingsmiddelen	20-12-05	1.0	R. Westhoek (dmi)
14	Kaartenbijlage	20-12-05	1.0	E. de Groot (mon)
15	Supplement Preparatie van de calamiteitenorganisatie *Inclusief opleiding- en oefenprogramma*	20-12-05	1.0	E. de Groot (mon)

Opmerkingen, verbeteringen en toevoegingen dienen aan de planbeheerder te worden gericht.
De coördinator meldingen en calamiteiten is verantwoordelijk voor de eindredactie van de calamiteitenmap.

Alle documenten zijn ook te vinden op:

- Intranet \ infocentrum \ calamiteitenplannen
- P:\calamiteiten\calamiteitenmap\...

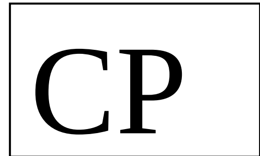
Hoogheemraadschap van
Rijnland

Calamiteitenplan

Archimedesweg 1
postadres:
postbus 156
2300 AD Leiden
telefoon (071) 3 063 063
telefax (071) 5 123 916

Documentbeheer

Naam document	CALAMITEITENPLAN
Type document	Hoofdplan
Versie	1.0 (ontwerp)
Uitgiftedatum	20 december 2005
Opsteller deze versie Naam Functie Sector Afdeling	 W. Vlug Coördinator meldingen en calamiteiten WPC Ontwikkeling (Monitoring)
Beheerder document Naam Functie Sector Afdeling	 W. Vlug Coördinator meldingen en calamiteiten WPC Ontwikkeling (Monitoring)
	Opmerkingen, verbeteringen en toevoegingen kunnen aan de beheerder worden gericht

Vaststelling calamiteitenplan

Dit calamiteitenplan van het hoogheemraadschap van Rijnland is door het Dagelijks Bestuur ex artikel 69 lid 1 van de Waterstaatswet 1900 in ontwerp vastgesteld op 20 december 2005.

Het beheer van dit calamiteitenplan en de verantwoordelijkheid voor de uitvoering volgens dit plan is opgedragen aan de Algemeen Directeur van het hoogheemraadschap van Rijnland.

De eerstvolgende bijstelling van dit Calamiteitenplan zal uiterlijk plaatsvinden in 2009 of, naar het oordeel van het Dagelijks Bestuur van het hoogheemraadschap van Rijnland, zoveel eerder als nodig is voor een goede werking van dit Calamiteitenplan.

De bij dit calamiteitenplan behorende documenten, zoals supplementen en calamiteitenbestrijdingsplannen, worden, evenals wijzigingen daarvan, door de Algemeen Directeur na overleg met het Directieteam vastgesteld.

1. Risico's en calamiteiten

1.1 Criteria voor calamiteiten en calamiteitenbestrijding

1.1.1 Wat is een calamiteit?

Calamiteiten zijn gebeurtenissen, al dan niet plotseling optredend, met zodanig ernstige gevolgen voor waterkering, waterbeheersing en/of waterkwaliteit dat het noodzakelijk kan zijn af te wijken van het bestuurlijk vastgestelde beleid en/of gangbare procedures, of beslissingen te nemen waarin het vastgestelde beleid niet voorziet.

1.1.2 Inperking

Zodra een betrokken burgemeester, al of niet op advies van het hoogheemraadschap, de calamiteit tot (dreigende) ramp bestempelt, voegt het Waterschapsbestuur zich naar de aanwijzingen vanuit de algemeen bestuurlijke kolom. De ambtelijke organisatie van de calamiteitenbestrijding bij Rijnland behoeft daardoor niet wezenlijk te veranderen. De (coördinerend) burgemeester ziet dan echter de bestrijdingsorganisatie van het hoogheemraadschap van Rijnland als een hulpverleningsorganisatie.
Het is voor het Waterschapsbeleidsteam (WBT) dan van belang de verantwoordelijkheden in de functionele waterstaatskolom en in de algemeen bestuurlijke kolom goed te onderscheiden.

1.2 Risico-analyse

Risico is het product van kans en gevolg. De waterstaatswerken zijn zodanig geconstrueerd dat zij minimaal voldoen aan de (wettelijke) eisen. De risico's die men loopt ten gevolge van het opzettelijk toebrengen van schade, bijvoorbeeld door terroristen, zijn moeilijk in te schatten. De gevolgen van dergelijk bewust handelen worden aangepakt zoals bij wel inschatbare risico's. De risico's die in het kader van de Risicokaart Openbare Orde en Veiligheid zijn/worden geïnventariseerd en die invloed kunnen hebben op waterstaatswerken, zijn overstromingen ten gevolge van doorbraak van primaire waterkeringen. De Risicokaarten van de Provincies zijn op internet in te zien. De risico's worden minimaal jaarlijks geïnventariseerd en beschouwd op gewijzigde omstandigheden. De bijstellingen worden verwerkt in de calamiteitenbestrijdingsplannen.

Het hoogheemraadschap van Rijnland heeft als inzet om door pro-actie en preventie waar mogelijk te voorkomen dat calamiteiten optreden.

Indien zich met betrekking tot de aan Rijnland toebedeelde taken een incident of een calamiteit voordoet dan heeft dit direct gevolgen voor de maatschappij. Wat deze gevolgen precies zijn is afhankelijk van vele factoren zoals, locatie van het incident, bevolkings/bebouwingsdichtheid, tijdstip, voorspelbaarheid etc.

In de volgende paragrafen is voor de Rijnlandse taken weergegeven wat de risico's en gevolgen voor de maatschappij kunnen zijn. In de calamiteitenbestrijdingsplannen wordt nader ingegaan op de verschillende risico's.

1.2.1 Waterkeringenbeheer

Mogelijke calamiteiten	Risico's	Gevolgen
(dreigende) doorbraak van primaire waterkeringen (langs de Noordzeekust, Noordzee-kanaal en Hollandse IJssel)	Het onder (zout) water lopen van gebieden die onder normale omstandigheden "droog" behoren te zijn.	Indien de duinen als gevolg van stormvloed het zeewater niet meer kunnen keren en de bewoners niet tijdig zijn geëvacueerd, is er een grote kans op slachtoffers in de kustzone waar de doorbraak plaatsvindt. De economische schade van een doorbraak zal in dit geval aanzienlijk zijn aangezien grote delen van Rijnland onder water komen te staan (het gebied binnen dijkring 14 inundeert). Zeer grote materiële en maatschappelijke schade, die de b.v. Nederland in grote problemen kan brengen. Ook het milieu zal vanwege het zoute water schade ondervinden.

(dreigende) doorbraak van boezem- en polderkaden	Het onder water lopen van gebieden die onder normale omstandigheden "droog" behoren te zijn.	Inundatie van polders: Het aantal slachtoffers bij een boezemkadebreuk is afhankelijk van diverse factoren. Als de doorbraak "verwacht" wordt zal evacuatie slachtoffers voorkomen. Vindt doorbraak onverwacht plaats dan zijn slachtoffers in nabijheid van de doorbraak te verwachten. De economische schade kan, als niet spoedig wordt ingegrepen, aanzienlijk zijn. Niet alleen zal schade in de polder optreden maar door snel dalende boezemwaterstanden kan ook veel schade aan het boezemland ontstaan. Het milieu zal door een dijkdoorbraak geen directe schade ondervinden. Wel kan indirecte schade, b.v. doordat opslagtanks gevaarlijke stoffen onder water komen te staan, gevolgen voor het milieu kunnen hebben.

1.2.2 Waterkwantiteitsbeheer

Mogelijke calamiteiten	Risico's	Gevolgen
Te hoge (boezem- en/of polder-) waterstanden, onder andere ten gevolge van extreme (lokale) neerslag of opwaaiing	Extreme (lokale) neerslag gaat de bemalingscapaciteit te boven.	Waterpeilen raken minder of niet beheersbaar. In ernst oplopende effecten: plas, dras, natte voeten, verdrinking kleinvee, gewasschade, onderlopende kelders en kassen, inunderen van (polder) gebieden. Hoge boezemstanden kunnen leiden tot dijkdoorbraken met alle gevolgen van dien voor de achterliggende polder(s). Voor een verdere beschrijving zie de paragraaf waterkeringen – boezemkaden. Hoge waterstanden in de polder kunnen leiden tot wateroverlast. De gevolgen blijven meestal beperkt tot de polder. Gezien de geringe snelheid waarmee de waterstand kan stijgen is de kans op slachtoffers te verwaarlozen. Economisch gezien kan de schade echter aanzienlijk zijn. Te denken valt aan oogstschade, schade aan woningen en infrastructuur of zelfs het stil moeten laten leggen van belangrijke economische activiteiten zoals Schiphol. De gevolgen voor milieu zullen beperkt zijn.
	Overlopen van waterkeringen.	
	Het buiten bedrijf of in ongerede geraken van kunstwerken of boezem- of poldergemalen.	
	Doorvaarthoogte te laag, of gevaarlijke golfvorming.	(Beroeps)vaart wordt gestremd.
Te lage (boezem- en/of polder-) waterstanden	Tegendruk waterkering te laag	Instabiliteit waterkering, waardoor verzakking of afschuiven kan ontstaan
	Te ondiep vaarwater	(Beroeps)vaart raakt gestremd.
	Verzilting van het oppervlaktewater	Onvoldoende beregening mogelijk, te lage grondwaterstanden, gewasschade, veeteelt gehinderd, ecologische schade.

1.2.3 Waterkwaliteitsbeheer

Mogelijke calamiteiten	Risico's	Gevolgen
Het buiten bedrijf of in ongerede geraken van afvalwater- en effluent-transportleidingen of van installaties zoals rioolgemalen en afvalwaterzuiveringen	Overlopen inzamelstelsel afvalwater.	Verontreiniging oppervlaktewater met oplopende ernst: vissterfte, ecologische schade, verstoring ecosysteem, voor de mens hinderlijke lichamelijke effecten, besmettelijke ziekten zoals cholera, volksgezondheid ernstig bedreigd. De kans op slachtoffers is gering. De mogelijk economische gevolgen zullen voornamelijk veroorzaakt worden door indirecte gevolgen van het milieu incident zoals bijvoorbeeld het moeten stilleggen van de (beroeps)scheepvaart etc. Wel zal het milieu schade ondervinden maar gezien de diversiteit aan maatregelen die Rijnland kan treffen, zullen de gevolgen voor het milieu beperkt blijven tot lokaal niveau. Uitval van een zuiveringsinstallatie of een persleiding naar een zuiveringsinstallatie is voornamelijk "vervelend" voor de omgeving. Grote economische schade of het betreuren van slachtoffers zal niet het geval zijn. Wel kan, als de uitval te lang duurt, grote milieuschade ontstaan omdat het afvalwater ongezuiverd in het milieu terecht komt en er, behoudens doorspoelen, weinig maatregelen voorhanden zijn om de calamiteit te bestrijden.
	Lozen ongezuiverd effluent.	
Calamiteuze verontreiniging van het oppervlaktewater	Lozing bluswater.	
	Lozing t.g.v. verstoord bedrijfsproces	
	Ongeval met gevaarlijke stoffen.	
	Thermische verontreiniging.	

1.2.4 Vaarwegbeheer

Blokkade van een vaarweg of stranding van een schip of aanvaring tussen schepen vormen alleen een calamiteuze situatie in relatie met de hiervoor genoemde calamiteiten. Als zelfstandig incident zijn deze situaties voornamelijk object van andere hulpverleningsorganisaties en/of overheden.

1.3 Risicovolle situaties

In paragraaf 1.2 zijn ook situaties aangeduid, waaronder men verhoogde kans heeft dat een calamiteit ontstaat.
In deze situaties zal Rijnland extra waakzaam zijn en zonodig controles uitvoeren.
Hierna volgt een niet-uitputtende opsomming van risicovolle situaties.

Extreme weersomstandigheden
- Hevige kortdurende lokale neerslag
- Langdurige regionale neerslag
- Langdurige droogte
- Langdurige storm uit het noordwesten

Ongevallen
- Grote branden met verontreinigd bluswater
- Verkeersongevallen met transporten van gevaarlijke stoffen
- Verstoorde bedrijfsprocessen waarbij ongewenste stoffen worden geloosd

Uitval nutsvoorzieningen
- Langdurige onderbreking van levering elektrische energie
- Onderbreking van telecommunicatie- of telemetrievoorzieningen

1.4 Risico's waarvoor een calamiteitenbestrijdingsplan wordt opgesteld

De hiervoor op hoofdlijnen geïnventariseerde risico's en de beoordeling daarvan, zijn nader uitgewerkt in de calamiteitenbestrijdingsplannen. In deze plannen zijn de bestrijdingsmaatregelen opgenomen die de gevolgen van de opgetreden risico's moeten beheersen en verminderen.

De volgende calamiteitenbestrijdingsplannen zijn opgesteld en worden beheerd en actueel gehouden:

- Calamiteitenbestrijdingsplan Waterkeringen
- Calamiteitenbestrijdingsplan Kwantiteit oppervlaktewater
- Calamiteitenbestrijdingsplan Kwaliteit oppervlaktewater
- Calamiteitenbestrijdingsplan Afvalwater.

2. Calamiteitenbestrijdingsorganisatie

2.1 Het hoogheemraadschap van Rijnland en de veiligheidsketen

Het wettelijk kader van waterstaats- en rampenwetgeving vereist de inzet van de waterschappen en dus ook van Rijnlands organisatie.

In de zogenaamde veiligheidsketen kan men de volgende fasen onderscheiden:

- Pro-actie	bijvoorbeeld het maken van waterstaatswerken en de inbreng bij streek- en bestemmingsplannen
- Preventie	bijvoorbeeld vergunningverlening, inspecties en handhaving
- Preparatie	planvorming, opleiden, oefenen, afstemmen met netwerkpartners
- Repressie	de daadwerkelijke bestrijding
- Nazorg	evaluatie, schadeafhandeling, verbeteracties, bijstelling beleid

Dit calamiteitenplan verduidelijkt wat dit qua taken van het hoogheemraadschap van Rijnland met betrekking tot de laatste drie genoemde fasen betekent, hoe dit wordt uitgewerkt tot taken in de organisatie en dat coördinatie van deze taken op centraal niveau van belang is.

2.2 Taken en beheersgebied van het hoogheemraadschap

2.2.1 Reglementaire taken

De volgende tekst is opgenomen in het door Gedeputeerde Staten goedgekeurde reglement van bestuur van het hoogheemraadschap van Rijnland, Artikel 3:

> Het hoogheemraadschap heeft tot taak de waterstaatkundige verzorging van zijn gebied, voor zover deze taak niet uitdrukkelijk aan andere publiekrechtelijke lichamen is opgedragen.
> Deze taak omvat:
> a. de zorg voor de waterkering;
> b. de zorg voor de waterhuishouding, te onderscheiden in:
>   het kwantiteitsbeheer van oppervlaktewateren;
>   het kwaliteitsbeheer van oppervlaktewateren, waaronder begrepen de bestrijding van de verzilting van oppervlaktewateren;
> c. de zorg voor de zuivering van stedelijk afvalwater;
> d. de zorg voor de vaargelegenheid in de wateren die zijn aangegeven op de kaart, bedoeld in artikel 2, eerste lid.
>
> Als uitvloeisel van de taak, bedoeld in het tweede lid, onder a, is het hoogheemraadschap tezamen met de aangrenzende waterschappen belast met de zorg voor de instandhouding van de landscheidingen tussen het hoogheemraadschap enerzijds en de aangrenzende waterschappen anderzijds.
> De taak van het hoogheemraadschap omvat mede de zorg voor de toepassing van de Scheepvaartverkeerswet, voor zover het wateren betreft waarvoor het hoogheemraadschap is aangewezen als bevoegd gezag.
> Gedeputeerde Staten van Noord-Holland wijzen, als bedoeld in artikel 5a van de Waterschapswet, de waterstaatswerken, gelegen in de gemeente Haarlem aan, die op een door hen te bepalen datum in beheer van het hoogheemraadschap overgaan.

De onder d. genoemde vaarwegen zijn opgenomen op de overzichtskaart, zie calamiteitenmap tabblad 14. Tevens is in bijlage 3.4 een nadere uitwerking gegeven van de taken die Rijnland heeft t.a.v. het (nautische)vaarwegbeheer.

2.2.2 Wegen

Het wegbeheer behoort niet tot de expliciete taken van het hoogheemraadschap van Rijnland.
Voor de calamiteitenbestrijding zijn de nog bij Rijnland in beheer zijnde wegen van ondergeschikt belang.

2.2.3 Beheersgebied

Het beheersgebied van het hoogheemraadschap van Rijnland wordt weergegeven op de overzichtskaart, zie calamiteitenmap tabblad 14. Het gebied van Rijnland strekt zich uit van Wassenaar tot Amsterdam en van IJmuiden tot Gouda. Dit gebied is 1100 vierkante kilometer groot en er wonen, werken, reizen en recreëren ruim 1,3 miljoen mensen. In dit gebied, dat aan de westkant wordt begrensd door de Noordzee, liggen ongeveer tweehonderd polders, meren, plassen en vaarten.

2.3 Taakvelden van derden

Hieronder is, in een niet uitputtende opsomming, aangegeven wat in het kader van waterbeheer niet bij de taakvelden van het hoogheemraadschap van Rijnland behoort en welke instantie daar wel verantwoordelijk voor is:

Rijk
- het beheer van rijkswateren (Minister van Verkeer en Waterstaat)
- het wegbeheer buiten beheer van Rijnland (ook Provincies en Gemeenten)
- het nautisch beheer van vaarwegen en havens buiten beheer van Rijnland (ook Provincies en Gemeenten)
- het beheer van de Aquaducten in de Ringvaart Haarlemmermeer en in de Gouwe (Rijkswaterstaat).

Provincies
- grondwaterbeheer (grondeigenaren, waaronder Provincies en Gemeenten)
- het vaarwegbeheer van waterwegen die Rijnland of gemeenten niet beheren
- het wegbeheer buiten beheer van Rijnland (ook Rijk en Gemeenten)
- het nautisch beheer van vaarwegen en havens buiten beheer van Rijnland (ook Rijk en Gemeenten)
- zwemwaterkwaliteit, botulisme en muskusrattenbestrijding.

Gemeenten
- grondwaterbeheer (grondeigenaren, waaronder Provincies en Gemeenten)
- het wegbeheer buiten beheer van Rijnland (ook Rijk en Provincies)
- het beheer van de stadsboezems van Haarlem (tot nader te bepalen datum in beheer bij de gemeente Haarlem) en stadsboezem Velsen
- de inzameling van afvalwater. In Noordwijkerhout is er een samenwerkingsverband in een waterketenbedrijf, waarin ook Rijnland deelneemt.
- het nautisch beheer van vaarwegen en havens buiten beheer van Rijnland (ook Rijk en Provincies)
- opruimen kadavers.

Waterschappen
- het uitvoerend beheer van waterkwaliteit, polderpeilen, polderkaden en boezemkaden in Amsterdam West (Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht).

Bedrijven
- Bedrijfsafvalwaterzuiveringen (bedrijven).

2.4 Wettelijk kader

Bij het voorkomen en bestrijden van calamiteiten zijn naast het hoogheemraadschap ook andere overheden en hulpverleningsorganisaties betrokken: het zogenaamde netwerk. Hierbij maakt men onderscheid tussen organisaties in de algemeen bestuurlijke kolom en in de functionele waterstaatskolom. De bevoegdheden van de belangrijkste organisaties worden in dit calamiteitenplan in de hoofdstukken 2.5 en 4 omschreven.

Hierna vindt u een overzicht van wet- en regelgeving met betrekking tot de calamiteitenbestrijding in de waterstaat. In de paragrafen na deze tabel is verklaard wat in de kolommen is opgenomen.

Wet	Artikelen met betrekking tot			
	Bevoegdheden	Verplichtingen en beperkingen t.a.v. rapporteren en informeren	Verplichting t.a.v. afleggen verantwoording	Informatie levering
Waterschapswet	61, 96		58, 96, 97	57
Waterstaatswet 1900	67 t/m 78	69	68, 72, 73	
Wet op de waterkering				15
Wet op de waterhuishouding	53			
Wet verontreiniging oppervlaktewateren	30			
Wet bodembescherming	30, 35, 63d, 63h	27, 63h	63d	21, 63f
Onteigeningswet	73			
Wrakkenwet	1 t/m 11			
Wegenwet	#		#	
Wet Rampen en Zware Ongevallen	11, 12, 18	10a, 11b		3,4,6, 11a
Wet Kwaliteitsbevordering Rampenbestrijding	Invoeringswet			
Wet tegemoetkoming schade bij rampen en ongevallen		1, 7		
Coördinatiewet uitzonderingstoestanden	7, 8			
Wet Openbaarheid van bestuur		3 t/m 11	8, 9	
Wet Bescherming Persoonsgegevens		#		
Wet Persoonsregistraties		#		
Wet op het KNMI				5
Algemene Maatregelen van Bestuur				
Uitvoeringsbesluit verontreiniging rijkswateren		7.2 g		
Besluit risico's zware ongevallen 1999				15.4
Besluit informatie inzake rampen en zware ongevallen		4.2		10 t/m 12
Besluit rampbestrijdingsplannen inrichtingen				7.2
Regeling beschikbaarheid algemeen weerbericht en KNMI-gegevens				9c, 20 t/m 27 #

In de volgende paragrafen wordt de invloed van bovenstaande artikelen en wetten op de taken en verantwoordelijkheden van Rijnland verder uitgewerkt. In het nog op te stellen supplement Juridische aspecten vindt een nadere detaillering plaats.

2.4.1 Bevoegdheden

De bevoegdheden van waterschappen en andere betrokken instanties ten aanzien van de bestrijding van waterstaatkundige calamiteiten en ongevallen zijn vastgelegd in de artikelen volgens de tweede kolom.

2.4.2 Verplichtingen en beperkingen

De verplichtingen en beperkingen ten aanzien van het publiceren en ter inzage leggen van informatie rondom calamiteitenbestrijding en de risico- en crisiscommunicatie zijn vastgelegd in de artikelen volgens de derde kolom.

De verplichtingen ten aanzien van de verantwoording in schriftelijke rapportages zijn vastgelegd in de artikelen volgens de vierde kolom.

2.4.3 Informatielevering

Daarnaast is er nog wet- en regelgeving ten aanzien van andere organen die verplicht zijn om het waterschap tijdig informatie te leveren. Te denken valt aan gemeenten, de Stormvloedwaarschuwingsdienst en het KNMI.

2.5 Bevoegdheden tijdens calamiteiten en rampen

2.5.1 Bevoegdheden in de waterstaatskolom

De taken en bevoegdheden van het hoogheemraadschap van Rijnland zijn gericht op de bescherming van specifieke waterstaatkundige belangen en kunnen daarmee van betekenis zijn voor de algemene veiligheid van de bevolking.

In de normale situatie brengt deze zorgplicht met zich mee, dat het Waterschapsbestuur in het belang van de veiligheid, de nodige maatregelen treft en afstemt met de provincies en/of de gemeenten in het beheersgebied.

Bij dringend of dreigend gevaar kent de Waterschapswet (art. 96) de dijkgraaf bijzondere bevoegdheden toe. In dat geval ligt de eventueel benodigde afstemming primair bij de dijkgraaf, maar is er een raakvlak met de bevoegdheden van de burgemeester (zie 2.5.2). Het kan namelijk zo zijn, dat de burgemeester eenzelfde situatie zal moeten aanmerken als een (dreigende) ramp en daarom zijn daarop gerichte bevoegdheden moet inzetten. In dat geval strekt zijn opperbevel ook ten aanzien van de maatregelen van het hoogheemraadschap.

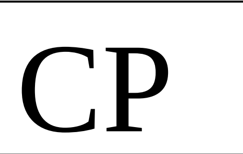
Het handelen van het hoogheemraadschap is binnen dit kader terug te voeren op de activiteiten:
- informeren
- preparen
- optreden
- verantwoorden

Deze activiteiten zijn nader uitgewerkt in het hoofdstuk "Fasering van de calamiteitenbestrijding" (3.2) en in de paragraaf "opbouw en werkwijze van de calamiteitenorganisatie" (2.8).

2.5.2 Bevoegdheden in de algemeen bestuurlijke kolom

De burgemeester bepaalt of er sprake is van een (dreigende) ramp in de zin van de Wet rampen en zware ongevallen.
Een ramp of een zwaar ongeval is een gebeurtenis, waardoor een ernstige verstoring van de openbare orde of veiligheid is of kan ontstaan,
- waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu dan wel grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad, en
- waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines (politie, brandweer, geneeskundige hulpverlening en gemeenten) is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

Op grond van artikel 11 van de Wet rampen en zware ongevallen is de burgemeester belast met het opperbevel in geval van een ramp of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan. Dit opperbevel strekt zich ook uit over niet-gemeentelijke diensten en bestuursorganen (waaronder de waterschappen).

2.6 Uitgangspunten voor crisismanagement

Een slagvaardige organisatie kan elke crisis het hoofd bieden. Deze slagvaardigheid bereikt het hoogheemraadschap van Rijnland door zowel tijdens het voorbereiden op een calamiteit (de preparatie) als tijdens het bestrijden van een calamiteit (repressie of respons) rekening te houden met een aantal uitgangspunten voor crisismanagement. Deze uitgangspunten zijn gebaseerd op de ervaringen met calamiteiten in het verleden en vormen de basis van het moderne crisismanagement, zoals bijvoorbeeld ook het ministerie van Verkeer en Waterstaat dat hanteert.

De hoofdzaken zijn:
- Calamiteitenbestrijding is de kunst van het in goede banen leiden van het improvisatievermogen van de organisatie.
- Crisismanagement is netwerkmanagement

Deze uitgangspunten voor crisismanagement zijn uitgewerkt in uitgangspunten voor de calamiteitenbestrijding door het hoogheemraadschap van Rijnland.

2.7 Uitgangspunten voor de bestrijding van calamiteiten

Om calamiteiten te kunnen weerstaan is een slagvaardige organisatie nodig.
Dit bereikt Rijnland door zowel tijdens de preparatie als tijdens de daadwerkelijke bestrijding van calamiteiten, te werken volgens een aantal uitgangspunten:

- uitgaan van en voortbouwen op de dagelijkse praktijk
- doelmatig en tijdig informeren en voorlichten
- scheiden van strategisch (het wat) en operationeel beleid en uitvoering (het hoe)
- opschalen naar behoefte, volgens de criteria die genoemd zijn in de calamiteitenbestrijdingsplannen (niet overdrijven en niet onderschatten)
- multidisciplinair samenwerken met andere overheden en hulpverleningsorganisaties.

Deze uitgangspunten zijn uitgewerkt in de hoofdstukken 2.8 t/m 2.10, 3 en 4 en in de calamiteitenbestrijdingsplannen.

2.8 Opbouw en werkwijze van de calamiteitenorganisatie

2.8.1 De basisingrediënten van de calamiteitenorganisatie

- Vakinhoudelijke kennis. In de top van de organisatie zal het vooral gaan om strategische kennis en vaardigheden op het gebied van crisismanagement, terwijl verder in de organisatie de kennis vooral gericht zal zijn op operationele en uitvoeringstechnische aspecten van de calamiteitenbestrijding.
- Voorlichting. Een goede en open informatievoorziening kan voorkomen dat onduidelijkheden of zelfs tegenstrijdigheden ontstaan. Voorkomen moet worden dat door een escalatie van (verontrustende) berichtgeving een onjuist beeld van de daadwerkelijke situatie ontstaat, danwel reacties ontstaan die in geen verhouding staan tot de calamiteit. Men zou de kans kunnen lopen op een beschadiging van het imago van de organisatie. Op het strategisch niveau is het voorlichtingsaspect een integraal onderdeel van de besluitvorming. De coördinatie van de totale informatieverstrekking aan de bevolking en aan de media is in handen van het Hoofd Communicatie, onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van het Waterschaps Beleidsteam. Gezien het voorgaande dienen de bij de bestrijding betrokken medewerkers zich van contact met de media te onthouden. De voorlichting geschiedt altijd op strategisch niveau, dat neemt niet weg dat voorlichting in alle lagen van de organisatie een punt van aandacht is, zodat het nodig is om de afspraken voor iedereen helder op papier te zetten. Zie voor nadere uitwerking het supplement Crisiscommunicatie.
- Procesbewaking. Een gedegen opgezette calamiteitenorganisatie biedt de betrokken medewerkers houvast tijdens de calamiteitenbestrijding. Dit is mede noodzakelijk vanwege de grote (werk)druk die

gepaard gaat met calamiteiten. Het is noodzakelijk het overzicht te behouden op het functioneren van de calamiteitenorganisatie. Voor de preparatie is dit uitgewerkt in het hoofdstuk “Kwaliteit van de calamiteitenbestrijding”. Tijdens de repressie kan, afhankelijk van de omvang van de calamiteit en het niveau van de ingezette medewerkers, het wenselijk zijn om procesbewaking in te stellen. De Coördinatoren Meldingen en Calamiteiten kunnen gevraagd en ongevraagd als onafhankelijk procesbewaker optreden.

2.8.2 Opbouw

De opbouw van de organisatie die belast is met de bestrijding van de calamiteit is in wezen niet anders dan de opbouw van de staande organisatie van het hoogheemraadschap van Rijnland.
Met de visie dat een calamiteit meerdere aspecten van het waterbeheer kan betreffen (keringsbeheer, kwantiteitsbeheer, kwaliteitsbeheer), is er wel een specifieke opbouw van informeren, alarmeren en opschalen.
Veelal kan, ter versnelling van de uitvoering van de bestrijding, worden volstaan met mondelinge informatieoverdracht en opdrachtverstrekking.
Wel moet men informatie en opdrachten vastleggen in onder andere logboeken en situatierapportages.
Deze vastlegging dient
- om bestuurlijk en operationeel overzicht te houden tijdens het calamiteitenbestrijdingsproces
- ter verantwoording aan het Waterschapsbestuur en aan Gedeputeerde Staten
- voor de evaluatie (zie ook hoofdstuk 5.6(

2.8.3 Werkwijze

Voor de aanpak van een incident of calamiteit, het informeren, alarmeren en opschalen van de calamiteitenbestrijdingsorganisatie, is voor de betrokken medewerkers en bestuurders van het hoogheemraadschap van Rijnland en voor de betrokken netwerkpartners een gedetailleerde uitwerking beschikbaar in het Supplement Werkwijze van de calamiteitenorganisatie.

2.8.4 Repressie

De daadwerkelijke bestrijding van calamiteiten en rampen noemt men repressie of ook wel respons.
De bijdragen die de sectoren en stafafdelingen van het hoogheemraadschap van Rijnland hierbij leveren zijn als volgt samen te vatten:

Sector Waterplannen en Controle
- Operationele leiding bij calamiteiten
- Aanpak calamiteiten in primaire keringen, boezempeilbeheer en in waterkwaliteit

Sector Watersysteembeheer en Zuiveren
- Aanpak calamiteiten in polderpeilbeheer, secundaire keringen en afvalwatersystemen

Sector Algemene Zaken
- Ondersteuning van calamiteitenteams

Stafafdeling Communicatie
- Crisiscommunicatie

De daadwerkelijke aanpak van calamiteiten op operationeel uitvoerend niveau ligt voornamelijk in de districten in de sector Watersysteembeheer en Zuiveren.
Opschaling naar management- en bestuurlijk niveau zal plaatsvinden volgens dit calamiteitenplan met een uitwerking van de opschalingscriteria in de calamiteitenbestrijdingsplannen.
De sector Algemene Zaken en de stafafdeling Communicatie verzorgen de ondersteunende processen (telefoonreceptie, catering, beschikbaar stellen ICT-netwerk, crisiscommunicatie, etc).

2.8.5 Activering van de calamiteitenorganisatie

Bij de ontwikkeling van een incident naar een calamiteit zal de activering van de calamiteitenorganisatie zich bottum-up, van beneden naar boven in de staande organisatie ontwikkelen.
Als de calamiteitenorganisatie geheel is geactiveerd is de onderlinge verhouding tussen de verschillende teams juist top-down gericht, van boven naar beneden in de staande organisatie.

Er kan onderscheid worden gemaakt in de niveaus van informeren en aansturen:
- Strategisch
- Tactisch operationeel
- Uitvoerend operationeel

In geval van incidenten en calamiteiten wordt binnen de calamiteitenorganisatie
- de bottum-up weg gevolgd, als het gaat om relevante gegevens die van de veldteams en het tactisch-operationele gedeelte afkomstig zijn en tot beslispunten moeten leiden.
- de top-down weg gevolgd, als beslispunten tot besluitvorming over het “wat” hebben geleid en vertaald moet worden in het “hoe” en in daadwerkelijke aanpak.

Formele afstemming met andere organisaties vindt op strategisch beleidsniveau plaats.
De stroomschema´s die betrekking hebben op opschaling en afschaling zijn opgenomen in de calamiteitenbestrijdingsplannen, waarbij ook de criteria zijn opgenomen voor de verschillende niveaus van aanpak.

.

Informeren en aansturen		
Strategisch	Keuzen (“wat”)	Besluiten / opdrachten
Tactisch operationeel	Informatie (“hoe ?”)	Opdrachten (“hoe !”)
Uitvoerend operationeel	Gegevens	Aanpak

2.8.6 Samenstelling en taken teams

Het is van groot belang dat de verschillende teams in de calamiteitenbestrijdingsorganisatie de eigen taken en verantwoordelijkheden goed kennen en zich daaraan houden. Aangezien het taakveld van een (dreigende) calamiteit tijdens het proces kan verschuiven, is de kernsamenstelling van de teams altijd dezelfde, maar kan het accent verschuiven door het betrekken van andere deskundigen in de teams.
Hierna is een generieke beschrijving per team opgenomen. In het supplement Werkwijze van de calamiteitenorganisatie is een nadere uitwerking opgenomen en beschreven hoe een en ander onderling samenhangt. In de calamiteitenbestrijdingsplannen zijn de taken en verantwoordelijkheden nader uitgewerkt.

2.8.6.1 Waterschaps Beleidsteam

Het Waterschaps Beleidsteam (WBT) houdt zich bezig met beleidsmatige aspecten voor het waterschap. Dit houdt in dat het WBT de strategie voor het optreden van de calamiteitenorganisatie bepaalt. Afhankelijk van de calamiteit kan het noodzakelijk zijn om af te stemmen met externe organisaties op strategisch beleidsniveau.
Er kan veelvuldig overleg plaatsvinden tussen het beleidsteam van het hoogheemraadschap van Rijnland en die van de aanliggende hoogheemraadschappen, gemeenten en provincies. De strategische beleidsbepaling en bestuurlijke afstemming is een essentieel onderdeel van het optreden van de calamiteitenorganisatie.

Kernbezetting Waterschaps Beleidsteam

Rol	Functionaris	Hoofdtaken
Leider WBT	Dijkgraaf	- leidt het WBT - eindverantwoordelijk voor het optreden van de hele calamiteitenorganisatie - overlegt met andere bestuurders - staat de pers te woord
2e bestuurder	Portefeuillehouder	- Draagt zorg voor de bestuurlijk inbreng vanuit haar/zijn taken
Voorzitter WBT	Algemeen Directeur	- Leidt in technische zin de bijeenkomsten van het WBT - draagt zorg voor de betrokkenheid van de organisatie - verantwoordelijk voor bezetting en vervanging WBT-leden
Operationeel Leider	Sectordirecteur WPC	- zorgt voor de link met het WOT - presenteert de stand van zaken in het WBT - licht verzoeken en adviezen van het WOT toe.
Voorzitter actiecentrum communicatie	Hoofd afdeling communicatie	- Adviseert omtrent de communicatie - verzorgt communicatie met eigen organisatie en pers
Administratieve ondersteuning	Verschillende medewerkers	- verzorgt log boek, verslagen, agenda, afspraken

2.8.6.2 Waterschaps Operationeel Team

Het Waterschaps Operationeel Team (WOT) houdt zich bezig met de tactisch operationele aspecten van de calamiteitenbestrijding. Het WOT vormt een knooppunt van informatiestromen en houdt zich vooral bezig met het "hoe" van de bestrijding. De operationele afstemming met de netwerkpartners vindt hier plaats.

Kernbezetting Waterschaps Operationeel Team

Rol	Functionaris	Hoofdtaken
Operationeel Leider	Sectordirecteur WPC	- leidt het WOT - linking pin tussen WBT en WOT - draagt zorg voor de betrokkenheid van de organisatie - verantwoordelijk voor bezetting en vervanging WOT-leden
Voorzitter actiecentrum district(en)	Districtshoofd*	- adviseert omtrent mogelijk maatregelen en draagt zorg voor de uitvoering van maatregelen
Voorzitter actiecentrum hoofdkantoor	Hoofd afdeling Ontwikkeling	- adviseert omtrent consequenties van maatregelen en zorgt voor specialistische advisering
Voorzitter berichtencentrum	Senior juridisch adviseur	- adviseert en waarschuwt omtrent openstaande meldingen
Voorzitter actiecentrum communicatie	Hoofd afdeling communicatie	- adviseert omtrent de communicatie en verzorgt communicatie met eigen organisatie en pers
Adviseur juridische en bestuurlijke aspecten	Hoofd afdeling JBZ	- adviseert omtrent juridische en bestuurlijke kwesties
Adviseur financiën	Hoofd afdeling FPC	- adviseert omtrent financiële aangelegenheden
Coördinator meldingen en calamiteiten	Coördinator meldingen en calamiteiten	- is verantwoordelijk voor de procesbewaking - adviseert op gebied van netwerkpartners etc
Administratieve ondersteuning	Verschillende medewerkers	- verzorgt logboek, verslagen, agenda, afspraken

2.8.6.3 Berichtencentrum

Het berichtencentrum vormt het knooppunt van informatiestromen. Berichten die binnenkomen of uit moeten gaan worden hier geregistreerd en verdeeld.

Het Berichtencentrum wordt bemenst door
- Voorzitter Berichtencentrum
- Berichtenafhandelaars

2.8.6.4 Actiecentra

Actiecentra zijn fysieke ruimten waar vanuit de veldteams opereren.
Als actiecentrum kan fungeren een specifieke ruimte in het hoofdkantoor, een districtskantoor, een boezemgemaal of een afvalwaterzuiveringsinstallatie.

Een Actiecentrum wordt bemenst door
- Voorzitter Actiecentrum
- Centralist/Administratieve ondersteuning

Het actiecentrum is bedoeld als ruimte voor de veldteams en specialisten voor
- overdracht van gegevens
- bundeling van gegevens tot informatie voor het Waterschaps Operationeel Team
- ontvangen van opdrachten
- terugmelding van uitgevoerde opdrachten
- aflossing
- pauze, koffie, broodjes

2.8.6.5 Veldteams

De veldteams stelt men samen uit medewerkers die met de kennis van en ervaring uit hun dagelijkse werkzaamheden een bijdrage kunnen leveren bij:
- signaleren, waarnemen, lokaliseren
- meten
- beoordelen
- uitvoeren (voorkomen, corrigeren, bestrijden)
- aansturen en controleren van werkzaamheden door derden
- bedienen van gemalen, sluizen, beweegbare keringen, afvalwaterzuiveringsinstallaties en andere installaties en waterstaatswerken.

Deze medewerkers vormen de ogen en oren in het veld. Gebiedskennis is van primair belang.
Te denken valt aan:
- Handhavers / opsporingsambtenaren / toezichthouders
- Duinploeg medewerkers
- Bedieningspersoneel
- Opzichters werkzaamheden derden

De samenstelling en de taken van de veldteams zijn beschreven in de de supplementen Werkwijze van de calamiteitenorganisatie en het Medewerkersoverzicht.

2.8.6.6 Ondersteunende medewerkers

Ondersteunende medewerkers worden aangesteld om de teams te ondersteunen die in de repressieve fase ook buiten kantooruren moeten functioneren.
De ondersteuning betreft velerlei zaken zoals
- catering
- telefoonreceptie / berichtencentrum
- gereedmaken ruimten voor ontvangst van de media
- internetinformatie verzorgen

- informatienetwerken beschikbaar stellen
- kaarten en tekeningen beschikbaar stellen
- laboratoriumdiensten bieden.

2.9 Personele aspecten van de calamiteitenorganisatie

Bij de calamiteitenorganisatie vragen de in deze paragraaf besproken personele aspecten bijzondere aandacht.

2.9.1 verantwoordelijkheid bij leidinggevenden

Iedere betrokkene bij de calamiteitenorganisatie werkt in principe vanuit de verantwoordelijkheden die hij/zij in de staande organisatie heeft.
Op leidinggevenden (sectordirecteuren, districts- en afdelingshoofden, en teamleiders) rust vooral de verantwoordelijkheid om integraal management ook in calamiteitenomstandigheden toe te passen.

2.9.2 beschikbaarheid en bereikbaarheid van medewerkers

Een overzicht van geconsigneerde en deskundige medewerkers is beschikbaar in het Supplement Medewerkersoverzicht. Dit supplement wordt beperkt verspreid in verband met de privacygevoelige gegevens.
Geconsigneerde medewerkers zijn volgens een rooster beschikbaar en telefonisch bereikbaar. Voor de opkomst gelden maximale opkomsttijden die zijn vermeld in het Supplement Werkwijze van de calamiteitenorganisatie. De criteria voor consignatie zijn ook in dit supplement opgenomen (welke rol behoeft consignatie).
Niet geconsigneerde medewerkers kunnen door hun leidinggevende worden gevraagd/aangewezen deel te nemen in de calamiteitenorganisatie.

2.9.3 inzet van medewerkers buiten hun normale werkzaamheden

Alle medewerkers moeten bereid zijn om in calamiteitenomstandigheden taken te verrichten die buiten hun functietaken liggen. Dit is geregeld in de Sectorale Arbiedsvoorwaarden (SAW). Ook is in veel functietyperingen opgenomen dat de medewerker incidenteel taken moet verrichten, die buiten het dagelijkse takenpakket en buiten normale werktijden liggen.

2.9.4 Aflossing

Bij naar verwachting langdurende calamiteiten, is het essentieel voor het fungeren van de calamiteitenorganisatie dat tijdige aflossing van de medewerkers is geregeld. De wijze van aflossing is in hoofdstuk 4 van het supplement Werkwijze calamiteitenorganisatie opgenomen.

2.9.5 Veiligheid

Net als bij de gewone werkzaamheden moeten ook tijdens bestrijding van incidenten en calamiteiten en tijdens oefeningen de (arbo)veiligheidsregels worden nageleefd. De medewerkers maar ook ingehuurde aannemers en derden mogen geen onnodige risico's lopen.

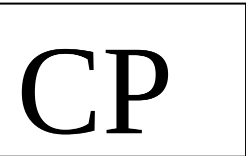
2.10 Middelen ten bate van de calamiteitenbestrijding

2.10.1 materiaal en materieel

In de calamiteitenbestrijdingsplannen zijn het benodigde en beschikbare materiaal en materieel met de opslagplaatsen vermeld. Ook zijn in deze plannen vermeld welke aannemers deskundigheid, materiaal en materieel beschikbaar hebben.

2.10.2 communicatiemiddelen

In het supplement Werkwijze van de calamiteitenorganisatie vindt men welke verbindingsmiddelen er worden gebruikt tijdens de calamiteitenbestrijding.

In het supplement Crisiscommunicatie is vastgelegd hoe en door welke functionarissen Rijnland de communicatie met de voorlichters van andere overheden, rampenzenders, mediavertegenwoordigers en met de ingezetenen ten tijde van een calamiteit organiseert en uitvoert.

In Calamiteitenbestrijdingsplannen is beschreven op welke wijzen en momenten Bestuurders elkaar informeren en alarmeren.

2.10.3 Beproeving

Alle middelen die ter beschikking worden gehouden voor de calamiteitenbestrijding worden door de beheerders periodiek beproefd. Dit is nader uitgewerkt in het supplement Preparatie.

3. Fasering van de calamiteitenbestrijding

3.1 Melding en alarmering

Het hoogheemraadschap van Rijnland is 24 uur per etmaal telefonisch bereikbaar via het algemene toegangsnummer 071 - 3063063.
Voor storing- en klachtenafhandeling buiten de normale werktijden zijn een aantal medewerkers geconsigneerd in een wachtdienst. Deze medewerkers zijn oproepbaar voor de eerste aanpak van een incident.
Voor de medewerkers en bestuurders in de calamiteitenorganisatie is een gedetailleerde uitwerking beschikbaar in de Supplementen Werkwijze van de calamiteitenorganisatie, medewerkersoverzicht en de interne Telefoongids.

3.2 Fasering en kenmerken

Het Hoogheemraadschap conformeert zich zoveel mogelijk, uitgaande van haar specifieke overheidstaken, aan de alarmerings- en opschalingsmethodiek, zoals de hulpverleningsdiensten (brandweer, politie, geneeskundige hulp) en de algemeen bestuurlijke kolom (Rijk, provincies, gemeenten) die hanteren om goed samen te kunnen werken.
De hulpverleningsregio's die in het beheersgebied van Rijnland acteren, werken met een zogenaamde Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijding Procedure (GRIP).

> Bij een ongeval of incident dat de dagelijkse routine van de hulpdiensten overstijgt, is er behoefte aan onderlinge afstemming en coördinatie op de plaats van het incident. Zodra een gecoördineerde aanpak nodig geacht wordt, wordt volgens een vast opschalingstramien een organisatie in gang gezet om de crisis te bestrijden.
> De aangewezen functionarissen vullen bij opschaling een in normale omstandigheden 'lege organisatie'. Monodisciplinaire zaken op het vlak van opschaling en coördinatie worden beschreven in documenten van de afzonderlijke diensten en organisaties. De hoofden van dienst / leidinggevenden van organisaties zorgen er in de preparatiefase voor dat de hier geschetste gang van zaken stoelt op duidelijke afspraken binnen de eigen kolom, met andere organisaties alsmede met de verantwoordelijke bestuurders. Doelstelling is dat in voorkomende gevallen snel, eenduidig en vooral praktisch gehandeld kan worden zodat de chaotische fase zo snel mogelijk wordt omgebogen naar een beheersbare fase.

Alhoewel in deze hulpverleningsregio's nog geen volledige uniformiteit bestaat in de gehanteerde GRIPs, zijn wel een aantal overeenkomsten te herkennen, die hierna in de, door het hoogheemraadschap van Rijnland gebruikte, fasering zijn verwerkt. Let op: het begrip "incident" wordt bij waterschappen anders gehanteerd dan bij de GRIP.

Fasering van de calamiteitenbestrijding bij het hoogheemraadschap van Rijnland	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijding Procedure
Normale bedrijfsfase Kenmerk is dagelijkse routine - Beheersbaar binnen afdelingsverantwoordelijkheid - Informatiebehoefte gering - Overzienbaar effectgebied - beperkt aantal mensen en middelen nodig	
Coördinatiefase 0, incident Kenmerken van deze fase zijn: - beheersbaar met inzet van meerdere afdelingen - informatiebehoefte groter dan normaal	

Fasering van de calamiteitenbestrijding bij het hoogheemraadschap van Rijnland	**Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijding Procedure**
- beperkt van omvang - eenvoudig en routinematig af te handelen - geen bijzondere coördinatiestructuren nodig	
Alarmfase 1, ernstig incident / bijzondere omstandigheden Kenmerken van dit in omvang toegenomen incident zijn: - overschrijding dagelijkse routine - zonodig informatieverstrekking aan het operationele niveau van de netwerkpartners - waar nodig overleg met netwerkpartners - zonodig informatieverstrekking aan betrokken belanghebbenden - actiecentrum ingericht (plaats van aflossing, overdracht en verzamelpunt) en Waterschaps Operationeel Team geformeerd - informatie aan de kernleden van het Waterschaps Beleidsteam	**GRIP 1** Een incident binnen één gemeente van beperkte aard en omvang met een duidelijke onderlinge coördinatiebehoefte bij de brandweer, politie en of GHOR. De nadruk ligt op het bestrijden van de bron en het sturen van de operationele processen ter plaatse.
Alarmfase 2, calamiteit Kenmerken: - complexiteit, omvang en kans op aanzienlijke schade zijn groot - Operationeel Leider adviseert de Dijkgraaf om het Waterschaps Beleidsteam te formeren - Uitgebreide gecoördineerde aanpak vereist - Multidisciplinaire aanpak ligt voor de hand - Netwerkpartners bereiden zich voor op rampenbestrijding - De Dijkgraaf maakt zonodig gebruik van wettelijke bijzondere bevoegdheden en meldt dit terstond aan de Commissaris(sen) der Koningin - Coördinatie van voorlichting met gemeentelijke voorlichter(s) is vereist	**GRIP 2** Een incident binnen één gemeente met uitstraling naar de omgeving. Naast een brongebied is er een beperkt effectgebied. Aandacht voor de omgeving (effectbestrijding) en ondersteuning van de activiteiten ter plaatse –zoals logistiek of bijstand- is noodzakelijk. Kernbezetting van het Regionaal Operationeel Team (ROT) komt bijeen.
De calamiteit loopt uit op een **dreigende ramp** - de waterstaatkundige calamiteit kan een ernstige verstoring van de algemene veiligheid veroorzaken - leven en gezondheid van personen en of grote materiële belangen worden in ernstige mate bedreigd - burgemeester kan opperbevel gaan uitvoeren - vertegenwoordiger van Rijnland in GBT of RegionaalBT kan worden gevraagd.	**GRIP 3** Een incident binnen één gemeente met een groter uitstralingseffect, waardoor niet alleen operationele, maar ook bestuurlijke leiding nodig is. De effecten van het incident blijven binnen de grenzen van de betrokken gemeente. Instellen van Commando Rampterrein (CoRT) en ROT en Gemeentelijk Beleidsteam (GBT).
alarmfase 3, ramp Als de calamiteit de openbare orde en veiligheid ernstig bedreigt: - Rampenplan treedt in werking - (coördinerend) burgemeester voert eenhoofdige leiding (opperbevel) - zonodig gebruik van noodbevoegdheden - Rijnland verantwoordelijk voor technische zorg van de waterstaatswerken - Rijnlands bestuurder is adviseur van burgemeester - Rijnlands ambtelijke organisatie vormt onderdeel van de uitvoerende diensten in de rampenbestrijding - Netwerkpartners volledig bestuurlijk en operationeel aan het werk	**GRIP 4** De effecten van het incident zijn gemeentegrensoverschrijdend en/of kennen een dermate hoge complexiteit dat bovenlokale bestuurlijke coördinatie wenselijk wordt geacht. Coördinatie op bestuurlijk niveau is noodzakelijk. Het incident vraagt om afstemming tussen de betrokken gemeenten. CoRT en ROT en GBT zijn ingesteld. Regionaal Beleidsteam (RBT) wordt ingesteld.
nazorg en evaluatie	

Fasering van de calamiteitenbestrijding bij het hoogheemraadschap van Rijnland	**Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijding Procedure**
De nazorg en evaluatie starten als: - de calamiteit of incident of bijzondere omstandigheid is bedwongen - de bestrijding is afgelopen - werkzaamheden die leiden tot het terugbrengen tot een waterstaatkundig verantwoorde situatie zijn gestart	

3.2.1 Toelichting nazorgfase

Uit de praktijk blijkt dat de nazorgfase vele malen langer duurt dan de repressie.

Voor een waterschap houdt dit in:
- herstel tot normale bedrijfsvoering
- schadeafhandeling
- evaluatie
- verbeteracties
- voorlichting
- zorg voor getraumatiseerd eigen personeel.

3.2.1.1 schadeafhandeling

De schadeafhandeling omvat
- de beoordeling van de omvang van de schade en de veroorzaker
- de aansprakelijkheidsbeoordeling
- de vorderingen op schadeveroorzakers
- de contacten met verzekeringsmaatschappijen
- het voeren van juridische processen

3.2.1.2 Evaluaties en verbeteracties

De sector Waterplannen en Controle, afdeling Ontwikkeling, team Monitoring coördineert en bewaakt de evaluaties en de verbeteracties op centraal niveau.
De uitvoering van verbeteracties kan door de gehele organisatie gevolgen hebben.

4. Netwerkmanagement

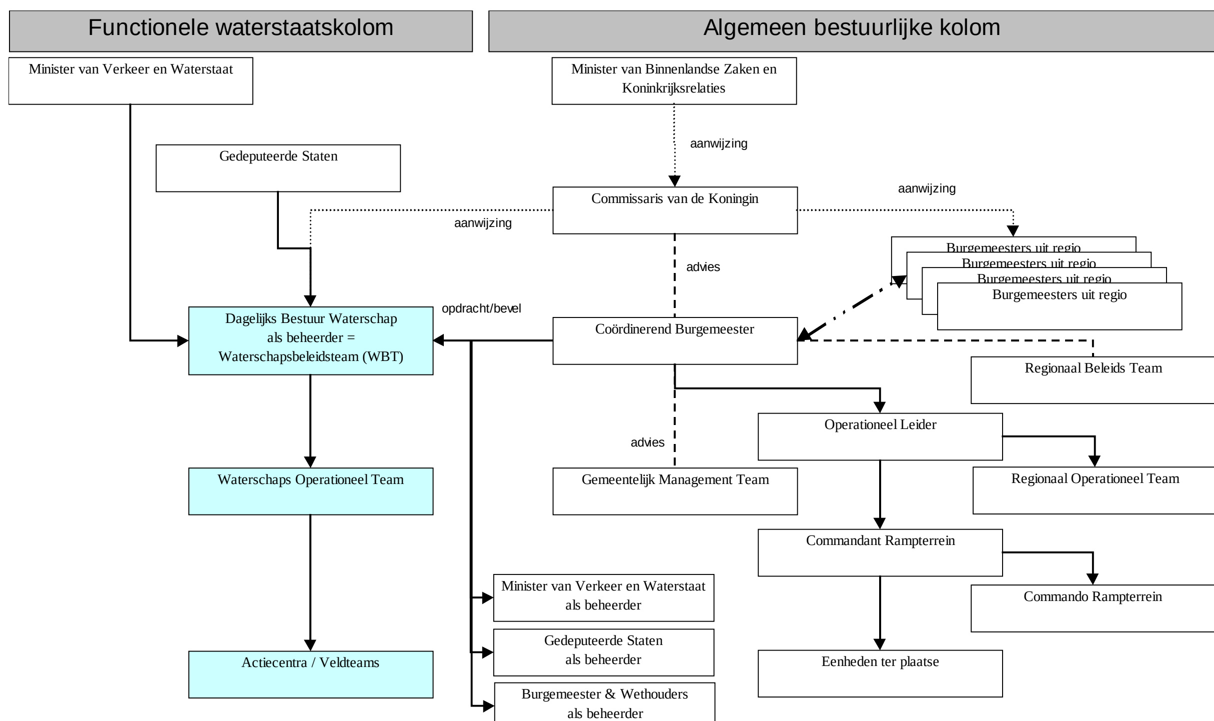
In dit hoofdstuk is op hoofdlijnen weergegeven welke netwerkpartners er zijn en wat zij in relatie tot calamiteitenbestrijding door het hoogheemraadschap van Rijnland te betekenen hebben.
In het supplement Netwerkpartners en in de calamiteitenbestrijdingsplannen wordt een en ander, inclusief het alarmeringsschema, tot op detailniveau uitgewerkt. Als leidraad daarbij wordt o.a. het Toetsingskader van Gedeputeerde Staten gehanteerd (wie wanneer informeren, alarmeren).

4.1 Netwerkpartners

- Ministeries
- Provincies
- Gemeenten
- Hoogheemraadschappen / waterschappen / zuiveringsschappen
- Recreatieschappen
- Water(weg)beheerders
- Rijkswaterstaat
- Weerbureaus
- Stormvloedwaarschuwingsdienst
- Brandweer
- Politie
- Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen
- Centrale Posten Ambulancevervoer
- Regionale Alarm Centrales / Geïntegreerde meldkamers
- Aannemers

4.2 Afstemming binnen het netwerk

Zoals hieronder weergegeven kan men het netwerk zien als een samenhangend geheel van partners in de functionele waterstaatskolom en in de algemeen bestuurlijke kolom (openbare orde en veiligheid).

4.3 Bijstand van netwerkpartners

Bijstand is nodig als de aanwezige kennis en ervaring kwantitatief of kwalitatief tekort komt.
De bijstand bestaat uit de inzet van mensen, materiaal, materieel van bijvoorbeeld

- Andere waterschappen
- Rijkswaterstaat
- Militaire bijstand
- Brandweer

Uitwerking in het Supplement Netwerkpartners en in de Calamiteitenbestrijdingsplannen.

4.4 Crisiscommunicatie

In het supplement Crisiscommunicatie worden de volgende aspecten uitgewerkt:

- Afstemming met gemeenten en regionale coördinatie
- Gebruik Rampenzender
- Gebruik Persalarmregeling

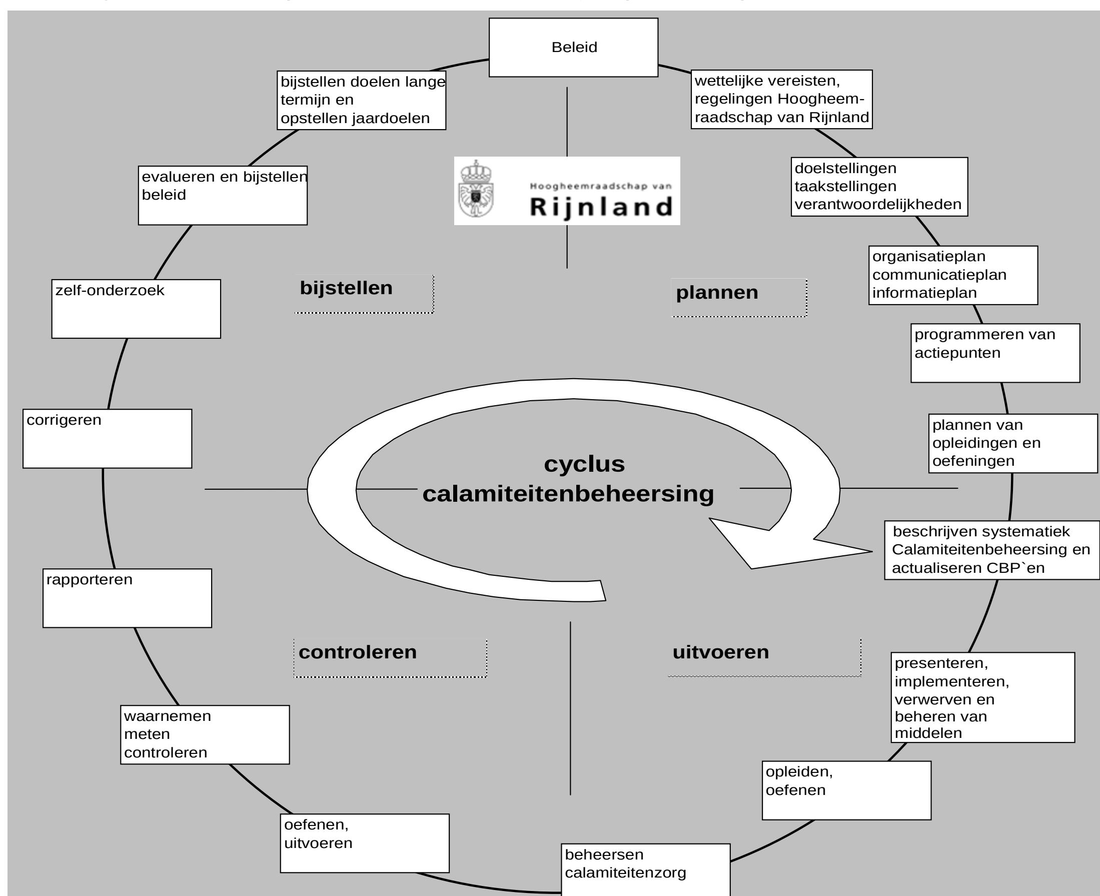
5. Kwaliteitsborging van de calamiteitenbestrijding

Kwaliteit is hetgeen de klant wenst of eist. Hierna is weergegeven wie Rijnland met betrekking tot calamiteitenbestrijding als klant beschouwt en aan welke wensen of eisen Rijnland zal voldoen.
Om de kwaliteit te borgen, is er een Calamiteitenbeheerssysteem, dat werkt volgens het Deming-principe "plan-do-check-act". Daarbij sluit het hoogheemraadschap van Rijnland aan bij de door de Unie van Waterschappen aanbevolen systematiek, zoals die door Delfland/Trimension is ontwikkeld.

Klant / belanghebbende	Wens of eis waaraan zal worden voldaan
Ingezetene	Borging van veiligheid en informatie over risico's en calamiteiten.
Hoogheemraadschap van Rijnland	
Calamiteitenteams	Rolverdeling, bestrijdingsplannen, procedures, werkinstructies.
Management	Gereedschap om (de preparatie op) de calamiteitenbestrijding te kunnen monitoren en aan te sturen.
Bestuur	Beleid, rapportage, verantwoording.
Netwerkpartners	Vanuit wet- en regelgeving en onderlinge afspraken: Bestuurlijke en operationele afstemming en uitvoeringseisen
Overheden	Wetten, Algemene Maatregelen van Bestuur, Verordeningen, Richtlijnen, Toetsingskaders

5.1 Integrale systematische zorg

De cyclus van systematische zorg voor de calamiteitenbestrijding is als volgt voor te stellen:

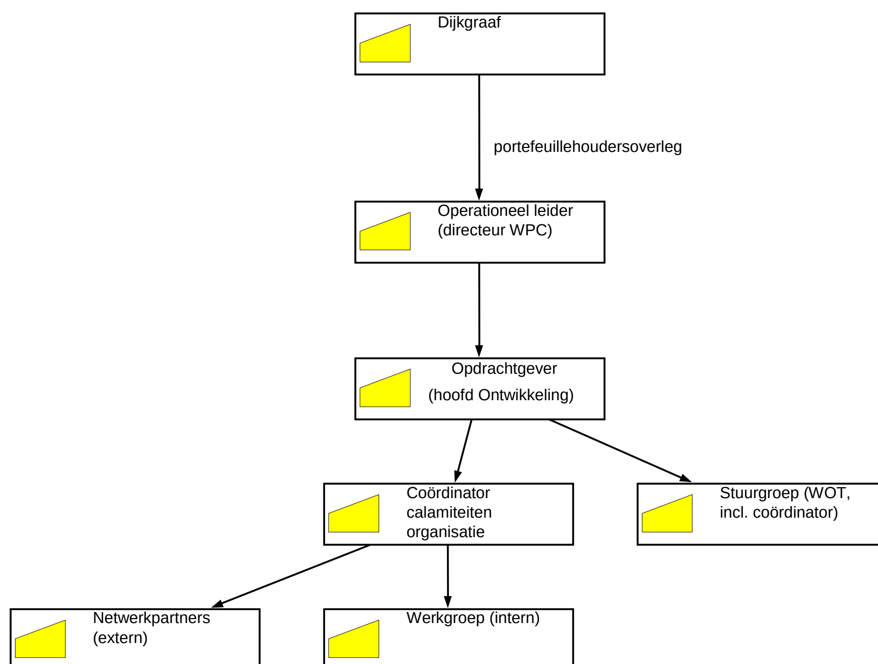

Deze cyclus noemt het hoogheemraadschap van Rijnland het calamiteitenbeheerssysteem.
Dit calamiteitenbeheerssysteem omvat een samenhangend geheel van documenten, randvoorwaarden, procedures, middelen en werkzaamheden die tot doel hebben een effectieve bestrijding van calamiteiten.
Hieruit volgen de hierna genoemde werkzaamheden.

5.2 Preparatie op de calamiteitenbestrijding

Een effectieve calamiteitenbestrijding vereist een goede voorbereiding (preparatie). Deze voorbereiding omvat planvorming, opleiden, oefenen en afstemming met netwerkpartners.

In onderstaand schema is weergegeven hoe de preparatie van de calamiteitenbestrijding in de organisatie is verankerd. In de volgende paragrafen wordt dit schema nader toegelicht.

5.2.1 strategische beleidsontwikkeling, - bepaling, -uitvoering

Dit calamiteitenplan is de beschrijving van het product van de strategische beleidsontwikkeling, -bepaling en –uitvoering ten aanzien van de calamiteitenbestrijding.
Het strategisch beleid is pro-actief ten aanzien van het voorkomen en beperken van schadelijke effecten van calamiteiten en het beleid is volgend op de ontwikkelingen ten aanzien van crisismanagement in Nederland.

In het beheer van de waterkeringen en bedrijfsmiddelen wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen. Enerzijds door studies te doen naar toekomstig waterbezwaar/waterbehoefte en hoogwater, anderzijds door de resultaten van deze studies te vertalen in maatregelen en ruimtelijke reserveringen. Daarnaast is het beleid gericht op het hebben van een “robuust” systeem.

Op voorstellen van de ambtelijke organisatie bepaalt het dagelijks bestuur het beleid. Daarna wordt de ambtelijke organisatie belast met het uitwerken in activiteiten en de uitvoering van het strategisch beleid.

5.2.2 Stuurgroep Preparatie Calamiteitenbestrijding (strategische aansturing)

De preparatie op de calamiteitenbestrijding wordt strategisch aangestuurd vanuit de stuurgroep Preparatie calamiteitenbestrijding. De stuurgroep heeft als taak toe te zien op de preparatie van de calamiteitenbestrijding. De onderwerpen van aandacht zijn planvorming, uitvoering, controle op en evaluatie van de calamiteitenbestrijdingsorganisatie. Kenmerkend is de overall visie.

In de stuurgroep, die wordt voorgezeten door het hoofd van de afdeling Ontwikkeling (opdrachtgever), zit het Waterschap Operationeel Team (WOT) (alle 1e leden, niet de vervangers), inclusief de calamiteiten coördinator.

Het WOT is het team dat ten tijde van een calamiteit de bestrijding aanstuurt. Het WOT heeft dus veel belang bij een goede papieren organisatie die goed is verankerd. De operationeel leider is de verbindende schakel naar het bestuur en de portefeuillehouder (de dijkgraaf).

5.2.3 Werkgroep Calamiteitenstrijding (tactische invulling)

De preparatie op de calamiteitenbestrijding wordt tactisch ingevuld door de Werkgroep Calamiteitenbestrijding . De werkgroep heeft als taak de calamiteitenbestrijdingsorganisatie daadwerkelijk vorm en inhoud te geven. Onderwerpen zijn de bestrijdingsprocessen, procedures, activiteiten, documenten en middelen. Kenmerk is het concretiseren van de bestrijding.

In de werkgroep, die wordt voorgezeten door de calamiteiten coördinator, zitten:
- De beheerders van de bestrijdingsplannen
- De ondersteuning op kantoor (I&A, FAZ)
- Eén vertegenwoordiger per district

De leden de werkgroep zijn verantwoordelijk voor de realisatie van hun eigen onderdeel. De coördinator is verantwoordelijk voor het geheel. Met name in de districten is het gewenst om per district één persoon aan te wijzen die verantwoordelijk is voor de bestrijdingsmiddelen.

De coördinator is in eerste instantie verantwoordelijk voor de relatie met de netwerkpartners, en zorgt er voor dat de contacten en afspraken die daar zijn gemaakt, verwerkt worden in onze eigen organisatie. En omgekeerd dat onze eigen plannen voldoende worden verankerd in plannen van derden. Indien nodig worden Operationeel Leider of dijkgraaf in deze contacten ingezet.

Producten zijn:
- Concept bijgesteld Calamiteitenplan
- Concept bijgesteld Calamiteitenbestrijdingsplan
- Concept bijgesteld Supplement
- Procedures
- Werkinstructies
- Formats calamiteitendocumenten
- Systeembeschrijvingen

5.2.4 coördinatie preparatie calamiteitenbestrijding

De coördinatie van de preparatie op de calamiteitenbestrijding omvat op hoofdlijnen de volgende activiteiten:
- Advisering, van bestuur, management en medewerkers
- Beheer, van het Calamiteitenplan, de Supplementen en de systematische zorg
- Organisatie, van opleidingen, oefeningen en het calamiteitenbestrijdingsmiddelenbeheer
- Netwerkpartners, overleg en afstemming met en voorlichting aan de netwerkpartners
- Evaluatie, van oefeningen en daadwerkelijke calamiteiten
- Monitoring, van het functioneren van de calamiteitenorganisatie en de samenwerking met netwerkpartners en van het opvolgen van de planningcyclus van de preparatie.

5.2.5 Uitvoering is lijnverantwoordelijkheid

De lijnverantwoordelijkheid ten aanzien van de calamiteitenbestrijding bevat alle veiligheidsfasen.
De leidinggevenden zijn te allen tijde aanspreekbaar over de voorbereiding op en uitvoering van taken van hun sector, afdeling of team in de bestrijding van calamiteiten.
Dit betreft het

- bij de tijd houden van calamiteitenbestrijdingsplannen
- periodiek instrueren en/of opleiden
- minimaal jaarlijks oefenen
- controleren en op peil houden van de toevertrouwde bestrijdingsmiddelen
- afsluiten en verbeteren van waakvlamovereenkomsten
- onderhouden van relevante contacten met netwerkpartners
- signaleren van tekortkomingen in de calamiteitenbestrijding(organisatie)
- gevraagd en ongevraagd adviseren over het verbeteren van de calamiteitenbestrijding.

5.3 Planvorming, -afstemming en -vaststelling en samenstelling calamiteitenmap

5.3.1 Verplichtingen

Vanuit de wet- en regelgeving zijn er een aantal verplichtingen ten aanzien van planvorming. Deze verplichtingen zijn terug te vinden in het Supplement Juridische aspecten (is in ontwikkeling).
De verplichtingen ten aanzien van risico-inventarisatie, risicocommunicatie, oefenen en rapporteren zijn in het Supplement Juridische aspecten ook weergegeven.

5.3.2 Planvorming

De planvorming bestaat uit adviseren over te vormen strategisch beleid, bepalen van de beleidsrichtingen, beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en het vastleggen van dit alles in plannen.

5.3.3 Planafstemming

Zowel intern Rijnlands organisatie als daarbuiten is het belangrijk en vaak wettelijk verplicht dat de ontwerp-plannen en planwijzigingen worden afgestemd. Hiermee wordt niet alleen bereikt dat de plannen in de praktijk bruikbaar zijn, maar door de afstemming krijgen de betrokkenen de materie ook “tussen de oren”.
Nadere informatie over de afstemming met netwerkpartners is te vinden in het supplement Netwerkpartners.

5.3.4 Planvaststelling

De ontwerp-plannen moeten formeel worden vastgesteld. Dit is niet alleen een wettelijke verplichting, maar geeft ook een eenduidige aanpak van de calamiteitenbestrijding.

Op hoofdlijnen zijn de eindverantwoordelijken voor de vaststelling van de plandocumenten:

Calamiteitenplan	Dagelijks Bestuur
Supplementen bij het calamiteitenplan	Dagelijks Bestuur
Calamiteitenbestrijdingsplannen	Algemeen Directeur

5.3.5 Samenstelling Calamiteitenmap

De totale set van plannen van het hoogheemraadschap van Rijnland noemen we “Calamiteitenmap” en deze bestaat uit de volgende onderdelen:

5.3.5.1 Calamiteitenplan:

dit is het bestuurlijke deel, dat het Dagelijks Bestuur minimaal eens in de vier jaar vaststelt en waarin opgenomen
- de risico´s en mogelijke calamiteiten
- de hoofdlijnen van strategisch beleid
- de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden,
- de fasering in de calamiteitenbestrijding
- de werkwijze van de calamiteitenorganisatie op hoofdlijnen
- het multidisciplinair samenwerken
- de kwaliteit(bevordering) van de calamiteitenbestrijding

5.3.5.2 Supplementen

deze vormen een gedetailleerde uitwerking van het calamiteitenplan en hebben een dynamisch karakter. De sector Waterplannen en Controle actualiseert deze supplementen minimaal jaarlijks en bij belangrijke veranderingen en het Dagelijks Bestuur stelt deze supplementen vast.

5.3.5.3 Calamiteitenbestrijdingsplannen

In deze plannen werken de betrokken afdelingen in detail uit op welke wijze zij de mogelijke calamiteiten zullen bestrijden. Onderdeel van deze plannen zijn ook werkinstructies en kaarten.
Deze calamiteitenbestrijdingsplannen zijn dynamisch van karakter en worden minimaal jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld door de Algemeen Directeur.
De Stuurgroep Preparatie Calamiteitenbestrijding stelt vast welke afdelingen verantwoordelijk zijn voor het beheer van de calamiteitenbestrijdingsplannen.

5.3.6 Beheer en actualisatie calamiteiten(bestrijdings)plannen

Planbeheerders
Voor alle plannen en bijbehorende supplementen zijn planbeheerders aangesteld. Wie de planbeheerder van een bepaald document is, staat weergegeven in het begin van elk plan in het onderdeel “documentbeheer”. Tevens staan de planbeheerders weergegeven in de inhoudsopgave van de calamiteitenmap en op intranet.

Verantwoordelijkheid planbeheerders
De coördinator meldingen en calamiteiten is verantwoordelijk voor de eindredactie van alle plannen en documenten in de calamiteitenmap en draagt tevens zorg voor aansturing van de planbeheerders.

De planbeheerders zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de betreffende plannen en toetsen periodiek:
- Toepasbaarheid, efficiëntie en consistentie
- Te gebruiken middelen
- Voldoen aan wet- en regelgeving
- Afstemming met netwerkpartners
- Ervaringen uit bestrijdingspraktijk en uit oefeningen

Bijstelling plannen
De planbeheerders zijn verantwoordelijk voor het actueel houden van de plannen en dienen de coördinator meldingen en calamiteiten van eventuele ad-hoc wijzigingen op de hoogte te stellen, zodat een tussentijdse vervanging van het betreffende plan kan plaatsvinden. Op initiatief van de coördinator meldingen en calamiteiten vindt door de planbeheerders jaarlijks in oktober een grondige analyse en actualisatie van de plannen plaats.

Voor de telefoongidsen en het supplement “Medewerkersoverzicht” geldt dat ze niet jaarlijks maar 4x per jaar worden geactualiseerd.

Versiebeheer
Een actueel overzicht van de meest recentste calamiteiten(bestrijdings)plannen en bijbehorende supplementen is op intranet onder “infocentrum” weergegeven.

Periodiek komen nieuwe versies van de verschillende documenten op intranet beschikbaar. Alle medewerkers die een rol hebben in de calamiteitenorganisatie worden via e-mail geattendeerd op het verschijnen van nieuwe versies. De medewerkers zijn vervolgens zelf verantwoordelijk voor het actueel houden van hun persoonlijke calamiteitenmap. De coördinator meldingen en calamiteiten is verantwoordelijk voor het bijhouden van alle calamiteitenmappen die staan opgesteld in de diverse calamiteitenruimten en voor verspreiding aan de netwerkpartners.

Resumé

Tabblad Calamiteiten map	Document	Reguliere actualisatie	Recentste uitgaven / versie nr.	Planbeheerder (team)
1	Calamiteitenplan	oktober	Zie intranet / inhoudsopgave calamiteitenmap	Zie intranet / inhoudsopgave calamiteitenmap
2	Suppl. Werkwijze calamiteitenorganisatie	oktober	idem	idem
3	Suppl. Medewerkersoverzicht	januari / april / juli / oktober	idem	idem
4	Suppl. Interne telefoongids	januari / april / juli / oktober	idem	idem
5	Suppl. Crisiscommunicatie	Oktober	idem	idem
6	Suppl. Netwerkpartners	oktober	idem	idem
7	Suppl. Externe telefoongids	januari / april / juli / oktober	idem	idem
8	CBP – Waterkwantiteit	oktober	idem	idem
9	CBP – Waterkwaliteit	oktober	idem	idem
10	CBP – Keringen	oktober	idem	idem
11	CBP - Afvalwater	oktober	idem	idem
12	Gegevens afvalwater (persleidingen & AWZI’s)	oktober	idem	idem
13	Inventarisatie bestrijdingsmiddelen	oktober	idem	idem
14	Kaartenbijlage	oktober	idem	idem
15	Suppl. Preparatie	oktober	idem	idem

Opmerkingen, verbeteringen en toevoegingen dienen aan de planbeheerder te worden gericht. De coördinator meldingen en calamiteiten is verantwoordelijk voor de eindredactie van de calamiteitenmap.

Alle documenten zijn ook te vinden op:
- Intranet \ infocentrum \ calamiteitenplannen;
- P:\calamiteiten\calamiteitenmap\...

5.4 Opleiden en oefenen

Voor de goede preparatie op de bestrijding van calamiteiten moeten de betrokken worden geïnstrueerd, opgeleid en beoefend. Zie voor een gedetailleerde uitwerking het supplementen Opleiden en Oefenen.

Vanuit de Waterstaatswet 1900 en vanuit de Wet rampen en zware ongevallen liggen op opleiden en oefenen ook wettelijke verplichtingen.

5.4.1 Opleiden

Bij een goede voorbereiding op de calamiteitenbestrijding behoort het instrueren en opleiden van alle betrokken leden van het dagelijks bestuur, het management en de medewerkers.
In de opleiding komen aspecten aan de orde zoals juridisch kader, multidisciplinaire samenwerking, opschaling en de plaats van de eigen taak in de totale calamiteitenbestrijding.

Het opleidingenbeleid is er op gericht de dagelijks bestuursleden, het management en de medewerkers inzicht te geven in de eigen rol tijdens de (multidisciplinaire) calamiteitenbestrijding in samenhang met de calamiteitenbestrijdingstaken die anderen uitvoeren.

Opleiden heeft een sterke samenhang met oefenen, zowel op bestuurlijk-, operationeel- als multidisciplinair niveau. Veelal zal het geleerde in praktijk worden gebracht door een instructieve oefening.

In verband met ontwikkelingen in het wettelijke kader en bij de netwerkpartners, is het van belang dat de benodigde opleidingen centraal worden vastgesteld en gecoördineerd. Deze vaststelling is een verantwoordelijkheid van de Stuurgroep Preparatie Calamiteitenbestrijding.

5.4.2 Oefenen

Vanuit de wettelijke verplichtingen en het provinciaal toetsingskader moet een waterschap jaarlijks oefenen.
Oefeningen worden gehouden om de afstemming van bestrijdingsacties intern, tussen waterschappen onderling, andere overheden en hulpverleningsdiensten op strategisch beleidsmatig en operationeel niveau te beproeven.

Om consistentie en eenheid in aanpak te bereiken is het van belang dat Rijnland oefenen centraal aanstuurt en coördineert. De sector Waterplannen en Controle is hiervoor verantwoordelijk.

Het oefenbeleid gaat uit van monodisciplinaire en multidisciplinaire oefeningen, zowel bestuurlijk als operationeel, gericht op alle aspecten van het waterbeheer. Rijnland voert dit beleid uit in een cyclus van 4 jaar (gerelateerd aan de vernieuwing van het bestuur).

Voor de veiligheidsaspecten tijdens het oefenen, onder andere met zwaar materieel, is een Veiligheidsprocedure Oefenen in ontwikkeling.

5.5 Multidisciplinaire samenwerking

5.5.1 Pro-actie en preventie

Vanouds is de eerste taak van de waterschappen: water keren en water beheersen.
Voor de bestrijding van calamiteiten zijn de pro-actie en preventie niet van belang; deze zijn wel van belang om te voorkomen dat calamiteiten kunnen ontstaan. Tegenwoordig wordt in dit kader vooral gewerkt aan ruimte voor water: ruimtelijke ordening in samenwerking met provincies en gemeenten. Ook zijn vergunningverlening en handhaving en het technisch onderhoud in preventieve zin van groot belang.

Terugkoppeling vanuit praktijkervaringen met calamiteitenbestrijding naar planvorming.

5.5.2 Preparatie

De multidisciplinaire samenwerking in de preparatiefase is vooral gericht op het afstemmen met netwerkpartners.
Dit betreft planvorming, opleiden, oefenen en verbeteren van het inzicht in elkaars functioneren tijdens calamiteiten- en rampenbestrijding.
Er zijn in Rijnlands beheersgebied 42 gemeenten die jaarlijks ieder minstens een Rampenplan en eventueel Rampenbestrijdingsplannen en/of Incidentbestrijdingsplannen produceren. Ze dienen dit jaarlijks bij te houden en ook met de andere betrokken overheden te overleggen en commentaar te vragen.
Daarnaast zijn er calamiteitenplannen, calamiteitenbestrijdingsplannen en dergelijke die andere water- en wegbeheerders en hulpverleningsorganisaties met het hoogheemraadschap van Rijnland willen bespreken en waarop commentaar moet worden uitgebracht.

Om de calamiteitenbestrijding door Rijnland effectief te maken is het van belang de rol en taken van Rijnland voor het voetlicht te brengen bij de netwerkpartners.
Het voorbereiden van gezamenlijke oefeningen of opleidingen met netwerkpartners vraagt veel voorbereidingstijd, maar genereert uiteindelijk meer effectiviteit voor de eigen organisatie.

Hiertoe is zeer regelmatig overleg in project- en werkgroepen noodzakelijk. Voor eenduidige presentatie is het van belang dat dit op centraal niveau wordt uitgevoerd.

5.5.3 Repressie

In de calamiteitenbestrijdingsplannen is vastgelegd hoe Rijnland samenwerkt met de netwerkpartners tijdens het bestrijden van een calamiteit of ramp.
In het hoofdstuk Netwerkmanagement wordt op hoofdlijnen uitgewerkt hoe men samenwerkt en wie men in welke fase van de calamiteitenbestrijding moet informeren en/of alarmeren.

5.6 Evaluaties

Evaluatie is een belangrijk middel ter
- verantwoording van het handelen aan de toetsende overheid
- verbetering van het functioneren van de calamiteitenorganisatie.

Tijdens de calamiteitenbestrijding zullen het Waterschaps Beleidsteam, het Operationele Team, de voorzitters van de Actiecentra en ingezette deskundigen zoveel mogelijk vastleggen in notities, logboeken, sitraps, faxen, memo's, cijfermatige overzichten etc.
De vastgelegde gegevens worden verwerkt tot een definitief concept evaluatierapport dat door de AD, na bespreking in het directieteam, wordt voorgelegd aan Dijkgraaf en Hoogheemraden.

D&H besluit tot vaststellen van het Evaluatierapport dat ook wordt voorgelegd aan Gedeputeerde Staten.

Ter beoordeling door de portefeuillehouder calamiteitenbestrijding wordt zonodig meegewerkt aan het opstellen van een gezamenlijk evaluatierapport door meerdere netwerkpartners.

Afhankelijk van de omvang en complexiteit van de calamiteit moet rekening worden gehouden met een doorlooptijd van twee tot vier maanden om een evaluatierapport op te stellen en te formaliseren.

Oefeningen worden ook afgesloten met een evaluatierapport en ter informatie voorgelegd aan Dijkgraaf en Hoogheemraden.

Jaarlijks rapporteert de Algemeen Directeur over de stand van zaken ten aanzien van wet- en regelgeving en de uitvoering van het beleid aan het Dagelijks Bestuur.

Bijlage 1. Externe verzendlijst

Geadresseerde	Ontwerp, Ter afstemming	Definitief, wettelijk verplicht	Ter (wettelijk verplichte) informatie
Hoogheemraadschap van Rijnland			
- Leden van het Algemeen Bestuur		●	
- Dijkgraaf en Hoogheemraden	●	●	
- Algemeen Directeur en Sectordirecteuren	●		●
- Afdelingshoofden			●
- Medewerkers met een rol in de calamiteitenbestrijding			●
Dijkgraaf en Hoogheemraden van het hoogheemraadschap van:			
- Amstel, Gooi en Vecht	●	●	
- Delfland	●	●	
- De Stichtse Rijnlanden	●	●	
- Hollands Noorderkwartier	●	●	
- Schieland en De Krimpenerwaard	●	●	
Ministerie van Verkeer en Waterstaat			●
- De Staatssecretaris		●	
- Departementaal Coördinatie Centrum			●
- Directie Noord-Holland		●	
- Directie Utrecht		●	
- Directie Zuid-Holland		●	
- Stormvloedwaarschuwingsdienst			●
Gedeputeerde Staten van de provincie			
- Noord-Holland		●	
- Zuid-Holland		●	
Commissaris van de Koningin van de provincie			
- Noord-Holland	●	●	
- Zuid-Holland	●	●	
Burgemeester en Wethouders van de Gemeente:			
- Aalsmeer	●	●	
- Amstelveen	●	●	
- Amsterdam	●	●	
- Bennebroek	●	●	
- Bloemendaal	●	●	
- Haarlem	●	●	
- Haarlemmerliede en Spaarnwoude	●	●	
- Haarlemmermeer	●	●	
- Heemstede	●	●	
- Velsen	●	●	
- Zandvoort	●	●	
- Alkemade	●	●	
- Alphen aan den Rijn	●	●	
- Bodegraven	●	●	
- Boskoop	●	●	
- Gouda	●	●	
- Hillegom	●	●	
- Jacobswoude	●	●	
- Katwijk	●	●	

Geadresseerde	Ontwerp, Ter afstemming	Definitief, wettelijk verplicht	Ter (wettelijk verplichte) informatie
- Leiden	●	●	
- Leiderdorp	●	●	
- Voorburg-Leidschendam	●	●	
- Liemeer	●	●	
- Lisse	●	●	
- Nieuwkoop	●	●	
- Noordwijk	●	●	
- Noordwijkerhout	●	●	
- Oegstgeest	●	●	
- Reeuwijk	●	●	
- Rijnwoude	●	●	
- Ter Aar	●	●	
- Teylingen	●	●	
- Vlist	●	●	
- Voorschoten	●	●	
- Waddinxveen	●	●	
- Wassenaar	●	●	
- Zoetermeer	●	●	
- Zoeterwoude	●	●	
Algemeen Bestuur van de hulpverleningsregio:			
- Amsterdam en omstreken	●	●	
- Amsterdam-Amstelland	●	●	
- Haaglanden	●	●	
- Hollands-Midden	●	●	
- Kennemerland	●	●	
Hoofd Bureau Crisisbeheersing van de hulpverleningsregio:			
- Amsterdam en omstreken			●
- Amsterdam-Amstelland			●
- Haaglanden			●
- Hollands-Midden			●
- Kennemerland			●
Weeradviesbureaus			
- Meteo Consult			●
- Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut			●
Energiebedrijf			
- ENECO			●
- NUON			●
- CONTINUON			●
- ESSENT			●
Drinkwaterbedrijven			●
- HYDRON			
- DWZ			
Betrokken aannemersbedrijven			●

Bijlage 2. Interne verzendlijst Rijnland

Wie	Calamiteitenplan	Supplementen	Bestrijdingsplannen
Alle AV leden	●		
Alle D&H leden	●	●	●
Alle DT leden	●	●	●
Alle afdelingshoofden	●	●	●
Alle teamleiders	●	●	
Voorzover ze hierboven niet zijn genoemd, alle medewerkers uit het supplement medewerkersoverzicht	●	●	●
Coördinator Arbo en Milieu (P&O)	●	●	●
Veiligheidskundige (P&O)	●	●	●
Schade adviseur (FIN)	●	●	●

Bijlage 3. Overzichten

- Overzicht van Rijnland´s districten, provincies, gemeenten, brandweerregio´s, politieregio´s, GHOR-regio en justitiearrondissementen
- Overzicht van waterbeheerstaken
- Overzicht van gemeenten die boezemkaden beheren
- Overzicht van vaarwegbeheerders

Betreffende regios's zijn ook op kaart in de kaartenbijlage van de calamiteitenmap (tabblad 14) weergegeven.

Bijlage 3..1 Overzicht van Rijnland´s districten, provincies, gemeenten, brandweerregio´s, politieregio´s, GHOR-regio´s en justitiearrondissementen

District Noord, Provincie Noord-Holland

Gemeente	Brandweerregio	Politieregio	GHOR-regio	Justitie-arrondissement
Aalsmeer	Amsterdam e.o.	Amsterdam-Amstelland	Amsterdam e.o.	Amsterdam
Amstelveen				
Amsterdam				
Haarlemmermeer		Kennemerland		Haarlem
Bennebroek	Kennemerland		Kennemerland	
Bloemendaal				
Haarlem				
Haarlemmerliede en Spaarnwoude				
Heemstede				
Velsen				
Zandvoort				

District Midden, Provincie Zuid-Holland

Gemeente	Brandweerregio	Politieregio	GHOR-regio	Justitie-arrondissement
Alkemade	Hollands-Midden	Hollands-Midden	Hollands-Midden	's Gravenhage
Alphen a/d Rijn Z				
Bodegraven				
Boskoop				
Hillegom				
Jacobswoude				
Katwijk Z				
Leiden Z				
Leiderdorp				
Liemeer				
Lisse				
Nieuwkoop				
Noordwijk				
Noorwijkerhout				
Oegstgeest				
Rijnsburg				
Rijnwoude Z				
Ter Aar				
Vlist				

Z = zie ook District Zuid

District Zuid, Provincie Zuid-Holland

Gemeente	Brandweerregio	Politieregio	GHOR-regio	Justitie-arrondissement
Alphen a/d Rijn M	Hollands-Midden	Hollands-Midden	Hollands-Midden	´s Gravenhage
Bodegraven				
Boskoop				
Gouda				
Katwijk M				
Leiden M				
Reeuwijk				
Rijnwoude M				
Teylingen				
Voorschoten				
Waddinxveen				
Zoeterwoude				
Voorburg-Leidschendam	Haaglanden	Haaglanden	Haaglanden	
Wassenaar				
Zoetermeer				

M = zie ook District Midden

Bijlage 3..2 Overzicht van waterbeheerstaken

- Hoogheemraadschap van Delfland	gemaal/sluis Leidschendam
- Hoogheemraadschap van Schieland	kade langs de Gouwe
- Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht	kades langs Westeinder, Drecht, Ringvaart Amsterdam west
- Gemeente Haarlem	kade Ringvaart
- Gemeente Leiden	kaden Zijl, Rijn-Schiekanaal en Stinksloot
- Rijkswaterstaat directie Noord-Holland	boezembeheer Noordzeekanaal
- Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland	stormvloedkering Hollandse IJssel

Bijlage 3..3 Overzicht van gemeenten met boezemkade in beheer

Gemeente Leiden	Kikkerpolder Boezemkaden Merenwijk Enkele kleine polders met eigen bemaling
Gemeente Gouda	Boezemkaden van de kadebuurt
Gemeente Haarlem	Veenpolder (?) Polder Schalkwijk (?)
Gemeente Heemstede	Laaggelegen boezemland langs de Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder
Gemeente Bennebroek	Bennebroekpolder
Gemeente Wassenaar	Boezemkaden van de Oostdorper- en Huis ter Weerpolder
Gemeente Leimuiden (Jacobswoude)	Wassenaarsche polder langs de Braassemermeer

Bijlage 3..4 Overzicht van nautische- en vaarwegbeheerders

Nautisch- versus vaarwegbeheer
Rijnland is op grond van het Reglement verantwoordelijk voor het nautisch beheer van een aantal (boezem)watergangen en voor het vaarwegbeheer van een beperkt aantal polderwatergangen.

Nautisch beheer
Het nautisch beheer omvat de zorg voor de toepassing van de scheepvaartverkeerswet voorzover het watergangen betreft waarvoor het hoogheemraadschap is aangewezen als bevoegd gezag. De scheepvaartsverkeerswet bevat bepalingen over de ordening van het scheepvaartverkeer en draagt aan de nautisch beheerder de zorg op voor een vlotte en veilige afwikkeling van dit verkeer, door vooral het treffen van verkeersmaatregelen te water. **Het nautisch beheer omvat niet het vaarwegbeheer en heeft dus ook niet tot doel zorg te dragen dat watergangen toegankelijk zijn voor de (recreatieve) scheepvaart, hiervoor is de scheepvaartbeheerder verantwoordelijk.** Rijnland houdt bij de vergunningverlening, met uitzondering van die polderwatergangen waarvoor Rijnland is aangewezen als scheepvaartbeheerder, dan ook geen rekening met de eisen en wensen t.a.v. de scheepvaart.

Het betreft de volgende wateren:
Vaarwegen A-vergunning
Onderstaande wateren (de zg. "gele wateren" op de ANWB waterkaarten) zijn bij de toegangen te herkennen aan een bord volgens het Binnenvaart Politiereglement. Dit is een vierkant bord met een rode rand en een rode streep door de zwarte scheepsschroef met de vermelding *'Behoudens vergunning'*.

- Achtergat
- Ade
- Diepenhoek
- Dinsdagse watering (tussen Haarlemmertrekvaart en jachthaven Noordwijk en tussen Ringsloot Hemmeerpolder en Herenweg te Warmond)
- Drecht
- Does (vanaf de Doeshaven tot de Kromme Does)
- Dwarswatering
- Elleboogse watering
- Haarlemmertrekvaart (tussen Warmonderhek en grens provincie Zuid-Holland / Noord-Holland)
- Hoflee
- Jan Bakkersloot
- Jan Koenensloot
- Kleipoel
- Koppoel
- Kromme Does
- Leidse Vaart
- Leidse Gat (onder Warmond)
- Maandagse watering (over een lengte van ± 350m. vanaf Oegstgeesterkanaal)
- Meerburgerwatering
- Nieuwe Vaart
- Noord Aa (onder Hoogmade, vanaf de Kromme Does tot de brug in de Oude Kerkweg)
- Noord Aa (onder Zoeterwoude)
- Noord Aase Vliet (tussen Noord Aa en Elleboogse Watering)
- Oegstgeesterkanaal
- Ommedijkse watering
- Oostvaart
- Poelmeer
- Poelsloot (tot aan de spoorlijn)
- Rijpwetering (tussen Koppoel en Paardebrug)
- Rijpweteringervaart (tussen Wijde Aa en Spijkersloot)
- Hemmeerpolder
- Ringsloot Lisserpoelpolder (zuidelijk gedeelte van Ter Leedebrug tot boerderij Remmerswaal)

- Sassenheimervaart (vanaf de spoorbrug tot de grens bebouwde kom gemeente Sassenhem)
- Spijkersloot
- Stingsloot
- Vennemeer
- Wassenaarse watering (tussen Rijn en grens bebouwde kom gemeente Wassenaar)
- Wijde Aa
- Zandsloot (tussen Norremeer en Rinsloot Hemmeerpolder)
- Zevenhuizervaart (tot de z.g. brug van Heemskerk)
- Ziende
- Zijp
- Zuidzijdervaart

Vaarwegen B-vergunning
Voor wateren die niet onder de Algemene vaarvergunning vallen, maar waar wel een algemeen verbod voor motorvaart geldt, heeft Rijnland een Bijzondere vaarvergunning ingesteld. Onderstaande wateren (de zgn. "lichtblauwe wateren" op de ANWB waterkaarten) zijn bij de toegangen te herkennen aan een bord Verboden voor motorschepen, maar dan met de naam van de betreffende vaarweg. Dit is ook een vierkant bord met een rode rand en een rode streep door een zwarte scheepsschroef, maar dan zonder de toevoeging '*Behoudens vergunning'*.

- Noord Ade vanaf de brug tot de Achterwetering
- Oude Ade
- Boekhorstvaart
- Boerenbuurt
- Dinsdagse Watering tussen de Ringsloot van de Hemmeerpolder en de Haarlemmer Trekvaart
- Dobbewatering
- Guldemondsvaart
- Hanepoel
- Hillegommerbeek
- Mallegat
- Pieter Mauritsvaart
- Meer- of Buurwatering
- Oosteindervaart tot aan de brug in de Heereweg
- Rijpwetering
- Schippersloot
- Schippersvaart
- Steengrachtkanaal
- Vaarsloot tussen de Stingsloot en de Oude Ade
- Kooisloot
- Leisloot
- Ofwegen
- Noordwijkse Vaart of Maandagse Watering
- Veenwatering
- Noord Aase Vliet, behoudens het gedeelte tussen de Noord Aa en de Elleboogse Watering
- Stroomsloot
- Vrouwenvaart
- Weipoortse Vliet
- Zuidbuurtse Wetering tot de brug in het Korte Kerkpad
- Eerste en Tweede Zanderijsloot te Hillegom
- Zanderijvaart te Noordwijkerhout
- Zandsloot of Lisserbeek
- Zandsloot tussen de Ringsloot van de Hemmeerpolder en de Haarlemmer Trekvaart
- Zilkvaart of Elsbroekkanaal en Veenenburg
- Zomersloot

Vaarwegbeheer

Vaarwegen worden onderscheiden in:

- Scheepvaartwegen van belang voor de beroepsvaart, zoals vastgelegd in de provinciale scheepvaartverordeningen, de zogenaamde provinciale vaarwegen;
- Vaarwegen met alleen een recreatieve functie.

De provincies en enkele gemeenten zijn verantwoordelijk voor het vaarwegbeheer en op diepte houden van de provinciale vaarwegen. In geval van het aanleggen van kunstwerken in deze watergangen zal ook bij de betreffende scheepvaartbeheerders ontheffing moeten worden aangevraagd. Het vaarwegbeheer t.a.v. de recreatieve scheepvaart is niet goed geregeld. Er zijn geen officiële vaarwegbeheerders aangewezen en meestal ontbreken specifieke dieptematen. De recreatieve scheepvaart kan meeliften op de leggerafmetingen van Rijnland, maar Rijnland is als waterstaatkundig beheerder niet verantwoordelijk voor het op diepte en/of bevaarbaar houden van watergangen voor de (recreatieve)scheepvaart. In het Rijnlandse gebied zijn de volgende scheepvaartbeheerders actief:

Vaarwegbeheerder	Watergang
Provincie Zuid-Holland	Aarkanaal
	Additioneel kanaal
	Braassem (vaargeul)
	Gouwe
	Gouwekanaal
	Heimanswetering
	Kagerplassen (vaargeul)
	Korte Vlietkanaal
	Oude Rijn / Rijn
	Oude Wetering
	Paddegat
	Rijn-Schiekanaal
	Katwijkskanaal
	Woudwetering
	Zijl
Provincie Noord-Holland	Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder
Gemeente Haarlem	Zuiderbuiten Spaarne
	Spaarne
	Noorderbuiten Spaarne
Rijnland district noord	Watergangen in de Buitendijksche Buitenveldertsepolder: ▪ Koenensluis; ▪ Noordelijke Hoornsloot; ▪ Ringvaart; ▪ Zuidelijke Hoornsloot; ▪ Landscheidingsvaart; Betreffende watergangen staan op de waterstaatkundige overzichtskaart weergegeven
Rijnland district midden	Aantal watergangen in de polder(s): ▪ Polder Nieuwkoop en Noorden; ▪ Veender- en Lijkerpolder buiten de bedijking; ▪ Noordeind- en Geerpolder; ▪ Zwanburgerpolder. Betreffende watergangen staan op de waterstaatkundige overzichtskaart weergegeven
Rijnland district zuid	Aantal watergangen in de polder(s): ▪ Gouwepolder; ▪ Polder Laag Boskoop. Betreffende watergangen staan op de waterstaatkundige overzichtskaart weergegeven

Bijlage 4. Kaarten

Bijlage 4..1 Beheersgebied van Rijnland (incl. districten en polders)

Een uitgebreide kaart op groot formaat is opgenomen in de calamiteitenmap onder tabblad 14.

Bijlage 4..2 Provincies, Gemeenten en hulpverleningsregio´s in Rijnland

Betreffende kaart is opgenomen onder tabblad 14 van de calamiteitenmap.

Bijlage 5. Begrippenlijst

Begrip	Omschrijving
Aanlegplaats	Of Afmeervoorziening: Een plaats gelegen in een vaarweg, bedoeld voor het ligplaats nemen met schepen c.q. recreatievaartuigen, niet zijnde woonschepen, voor een bepaalde periode.
Beheer	Werksoort waarbij het gaat om het functioneren van de watersystemen in kwalitatieve en kwantitatieve zin in stand te houden.
Beheersgebied	In dit plan in het algemeen gebruikt in de zin van ‘het gebied waarover het hoogheemraadschap van Rijnland het beheer voert’. Een ander betekenis is: agrarische graslandgebieden waarop vrijwillige basis bepaalde beheersovereenkomsten met boeren kunnen worden afgesloten
Boezem	Een stelsel van grotere wateren, rivieren en kanalen waarop het water van lager gelegen polders wordt uitgeslagen, ten behoeve van tijdelijke berging of lozing van buitenwater. De wateren en watergangen die deel uitmaken van een zelfde boezem, staan onder normale omstandigheden met elkaar in open verbinding. Boezemwateren hebben een hoger waterpeil dat de eromheen gelegen polder en zijn daarvan gescheiden doorwaterkeringen, de zogenaamde boezemkaden. De boezem speelt een cruciale rol in de aan- en afvoer van water, met name om wateroverlast te voorkomen en in droge tijden water van te voeren. Een groot deel van de boezemwateren heeft tevens de functie van vaarweg.
Boezemkade	Of: boezemwaterkering: waterkering die in het algemeen direct langs boezemwater is gelegen en de lager gelegen polder bescherming tegen (hoog) boezemwater. Het waterpeil in de boezem is doorgaans hoger dan het waterpeil in de polder.
Drijvende inrichting	Een drijvend bouwsel, dat vanwege zijn bestemming in de regel niet wordt verplaatst.
Motorschip	Een schip dat gebruik maakt van mechanische middelen tot voortbeweging (motoor), met uitzondering van een schip waarvan de motor slechts wordt gebruikt ter verbetering van de bestuurbaarheid wanneer het wordt gesleept of geduwd.
Nautisch vaarwegbeheer	De zorg voor een vlotte en veilige afwikkeling van de scheepvaart door onder meer bewegwijzering en handhaving van (vaar)regels. Het beheer van bruggen en sluizen kan zowel de verantwoordelijkheid zijn van de nautisch beheerder als van de wegbeheerder (Rijkswaterstaat, provincies en/of gemeenten).
Oever	Het droge gedeelte gelegen langs de grens tussen water en land bij het ter plaatse geldende streefpeil. In ieder geval reikend tot de bovenzijde van het schuin talud plus een strook van minimaal 50 cm.
Schade	Economisch waardeerbare productieverliezen, herstelkosten, e.d. voor burgers, ondernemers en overheid (in dit geval schade door hoogwateroverlast)
Schip	Elk vaartuig met inbegrip van vaartuigen zonder waterverplaatsing en watervliegtuigen, gebruikt of geschikt om te worden gebruikt als middel van vervoer over water.
Technisch vaarwegbeheer	Ofwel ‘bakbeheer’ is het op de vereiste diepte en breedte houden van de vaargeul (baggeren) ten behoeve van de scheepvaart, het beschermen van de oevers tegen golfafslag door de scheepvaart (onderhoud / ‘harde’ oevervoorzieningen) en het verwijderen van obstakels in de vaargeul.
Vaartuig	Zeilschepen, motorschepen, sloepen, kano’s, roeiboten, vlotten, windsurfplanken en andere drijvende zaken waarmee gevaren kan worden.
Vaarweg/vaarwater	Volgens de scheepvaartwet alle wateren die openbaar toegankelijk zijn voor vaartuigen. Waarbij het vaarwater het hele water omvat en de vaarweg het betonde gedeelte is waar gevaren kan worden.
Vaarwegprofiel	Breedte en diepte van de vaargeul plus de vormgeving (talud) van de rest van de vaarweg (oeverzone). Voor de vaarwegen die openbaar toegankelijk zijn voor motorvaartuigen zijn door Rijnland maximale vaargeulbreedtes en vaargeuldieptes voorgesteld. Op basis hiervan en van de benodigde

Begrip	Omschrijving
	waterafvoercapaciteit worden integrale keurprofielen berekend. Deze keurprofielen worden uiteindelijk vastgelegd in leggers bij de keur.
Waterkering	Kunstmatige hoogte en natuurlijke hoogten of hooggelegen gronden, vaak dijken, maar ook (dam)wanden, (keer)schuiven en sluisdeuren, die bescherming bieden tegen overstroming van lager gelegen gebieden.

Bijlage 6. Afkortingenlijst

AC	Actiecentrum
AWZI	Afval Water Zuiverings Installatie
BGM	Burgemeester
B&W	College van burgemeesters en wethouders
BRW	Brandweer
BT	Beleidsteam
BUZA	Ministerie van Buitenlandse Zaken
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken
CBMG	Coördinerend burgemeester
CBS	Calamiteitenbeheerssysteem
CDK	Commissaris der Koningin
CMK	Centrale Meldkamer
CoRT	Commando Ramp Terrein
CPA	Centrale Post Ambulancevervoer
CRAS	Centraal Registratiebureau Aanmelding Schade
CRIB	Centraal Registratie- en Inlichtingenbureau
CTPI	Coördinatieteam Plaats Incident
CvD	Commandant van Dienst (brandweer)
CcDG	Commandant van Dienst Geneeskundig
DCC	Departementaal Coördinatie Centrum
EZ	Miniserie van Economische Zaken
GBO	Grootschalig en Bijzonder Optreden
GBT	Gemeentelijk Beleidsteam
GCC	Gemeentelijk Coördinatie Centrum
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMK	Geïntegreerde Meld Kamer
GMT	Gemeentelijk Management Team
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure
HHR	Hoogheemraadschap
HM	Hulpverleningregio Hollands-Midden
HOvJ	Hoofdofficier van Justitie
HRH	Hulpverleningsregio Haaglanden
IAC	Informatie- en Adviescentrum
IM	Incidentmanagement
IMI	Informatiesysteem Multidisciplinaire Rampenbestrijding
KC	Korpschef (politie)
KLPD	Korps Landelijke Politie Diensten
KM	Koninklijke Marechaussee
KNMR	Koninklijke Nederlandse Reddingmaatschappij
KWC	Kustwachtcentrum
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
MK	Meldkamer
NCC	Nationaal Coördinatiecentrum
NN	Nationaal Noodnet
NRK	Nederlands Rode Kruis
NVC	Nationaal Voorlichtings Centrum
OC	Operationeel Commandant (politie)
OGOR	Openbare Gezondheidsbescherming bij Ongevallen en Rampen
OGS	Ongevalbestrijding Gevaarlijke Stoffen
OL	Operationeel Leider
OM	Openbaar Ministerie
OT	Operationeel Team
OvD	Officier van Dienst (brandweer of politie)
OvDG	Officier van Dienst Geneeskundig
OvJ	Officier van Justitie
PCC	Provinciaal Coördinatiecentrum

POL	Politie
PRS	Provinciale Rampenstaf
PSHOR	Psychosociale Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
RAC	Regionale Alarmcentrale (brandweer)
RAD	Regionale Ambulance Dienst
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RBT	Regionaal Beleidsteam
RCC	Regionaal Coördinatiecentrum
RCvD	Regionaal Commandant van Dienst (brandweer)
RGC	Regionaal Geneeskundig Commandant
RGF	Regionaal Geneeskundig Functionaris
RIAGG	Regionaal Instituut voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg
RIT	Rampen Identificatie Team (politie)
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne
RMC	Regionaal Militair Commando
RedNed	Reddingsbrigades Nederland
ROT	Regionaal Operationeel Team
RVD	Rijksvoorlichtingsdienst
RWS	Rijkswaterstaat
SIGMA	Snel Inzetbare Groep ter Medische Assistentie
SITRAP	Situatierapport
SPC	Stuurgroep Preparatie Calamiteitenbestrijding
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
V&W	Ministerie van Verkeer en Waterstaat
VC	Verbindingscommandowagen
VG	Verzamelplaats Gewonden
VHD	Verzekeraars Hulpdienst
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WBT	Waterschaps Beleidsteam
wgCBS	werkgroep Calamiteitenbeheerssysteem
WOT	Waterschaps Operationeel Team
WRZO	Wet Rampen en Zware Ongevallen
WVD	Waarschuwings- en Verkenningsdienst (brandweer)
WW	Waterstaatswet

Index

Supplement
Werkwijze calamiteitenorganisa-tie

onderdeel van het
Calamiteitenplan

Hoogheemraadschap van Rijnland
Archimedesweg 1
Postbus 156
2300 AD Leiden
telefoon (071) 3 063 063

Documentbeheer

Naam document	SUPPLEMENT WERKWIJZE CALAMITEITENORGANISATIE
Type document	Supplement behorend bij het calamiteitenplan
Versie	1.0
Uitgiftedatum	20 december 2005
Opsteller deze versie Naam Functie Sector Afdeling	 J.W.P. de Groot Senior adviseur Ontwikkeling WPC Ontwikkeling (Monitoring)
Beheerder document Naam Functie Sector Afdeling	 J.W.P. de Groot Senior adviseur Ontwikkeling WPC Ontwikkeling
	Opmerkingen, verbeteringen en toevoegingen kunnen aan de beheerder worden gericht

Supplement Werkwijze calamiteitenorganisatie

INHOUD

1. Inleiding

1.1 Korte omschrijving

Het supplement "Werkwijze calamiteitenorganisatie" is een uitwerking van het calamiteitenplan van het hoogheemraadschap van Rijnland. In het calamiteitenplan staat op hoofdlijnen beschreven op welke wijze Rijnland zich voorbereidt op calamiteiten. Tevens wordt op hoofdlijnen de structuur van de calamiteitenorganisatie gegeven.

In het supplement "Werkwijze calamiteitenorganisatie" wordt beschreven op welke wijze de calamiteitenorganisatie te werk gaat.

Gedurende oefeningen en daadwerkelijke calamiteiten komen altijd aandachtspunten naar voren. Deze beschrijving heeft nadrukkelijk gebruik gemaakt van de opgedane ervaringen en zal in de loop der jaren steeds verder worden aangescherpt.

Net als bij de gewone werkzaamheden moeten ook tijdens bestrijding van incidenten en calamiteiten en tijdens oefeningen de (arbo)veiligheidsregels worden nageleefd. De medewerkers maar ook ingehuurde aannemers en derden mogen geen onnodige risico's lopen.

1.2 doelstelling

Dit supplement beschrijft niet 'van A tot Z' wat er precies moet gebeuren. Wel geeft de "Werkwijze van de calamiteitenorganisatie" een duidelijk beeld van de processen die spelen, hoe de taken en verantwoordelijkheden verdeeld worden en op welke wijze coördinatie en overleg plaatsvindt.

1.3 Doelgroep

Dit document is bedoeld voor alle leden van de calamiteitenorganisatie.

1.4 Uitgangspunten

Het calamiteitenplan van Rijnland en de nota "Werkwijze beschrijving" van het hoogheemraadschap van Delfland hebben als basis gediend voor dit Supplement.

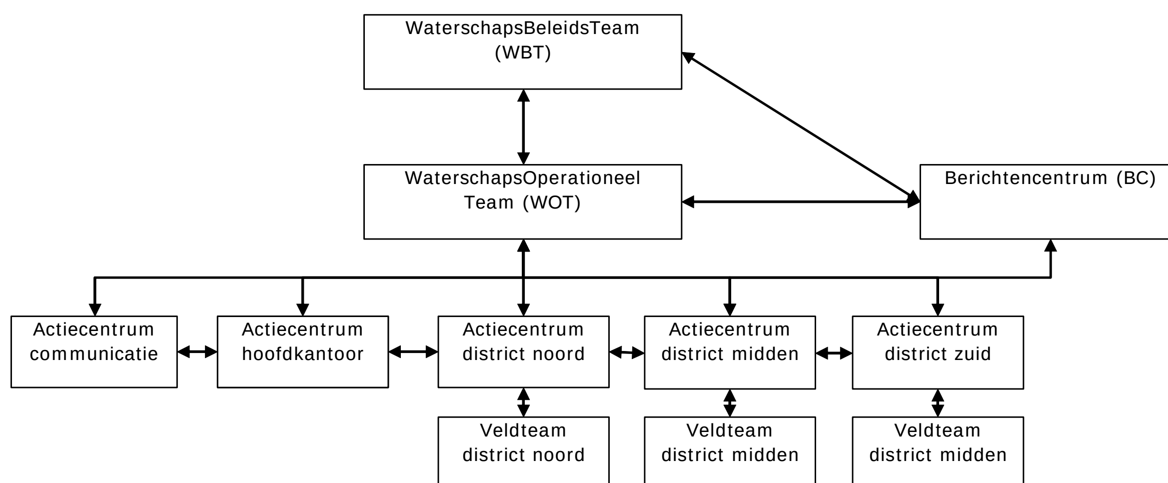
1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2: Overzicht van de calamiteitenorganisatie
Hoofdstuk 3: Op- en afschalen calamiteitenorganisatie
Hoofdstuk 4: Organisatorische zaken
Hoofdstuk 5: Taken en verantwoordelijkheden calamiteitenteams
Hoofdstuk 6: Berichtencentrum
Hoofdstuk 7: Ondersteunende diensten

2. Overzicht calamiteitenorganisatie

2.1 Structuur calamiteitenorganisatie

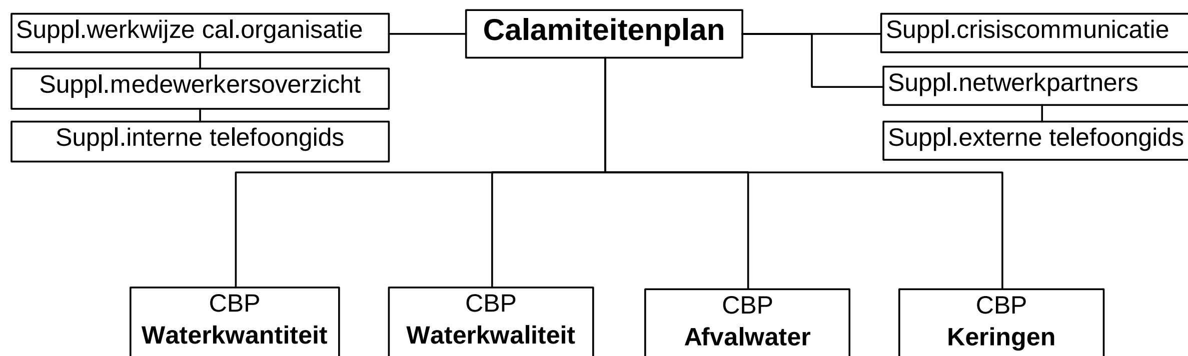
In onderstaande figuur zijn de belangrijkste onderdelen van de calamiteitenorganisatie van Rijnland weergegeven.

Pijltjes geven communicatiestromen weer.

2.2 Structuur documenten calamiteitenorganisatie

Op papier is de calamiteitenorganisatie als volgt georganiseerd.

Calamiteitenplan:	Beschrijving op bestuurlijk niveau (statisch)
Supplementen:	Detaillering van het calamiteitenplan (dynamisch):
Calamiteitenbestrijdingsplannen:	Beschrijvingen op operationeel niveau (dynamisch):

Aandachtspunt:

- De meest actuele versies zijn te downloaden van de Rijnlandse intranetsite onder de knop info-centrum

3. Op- en afschalen calamiteitenorganisatie

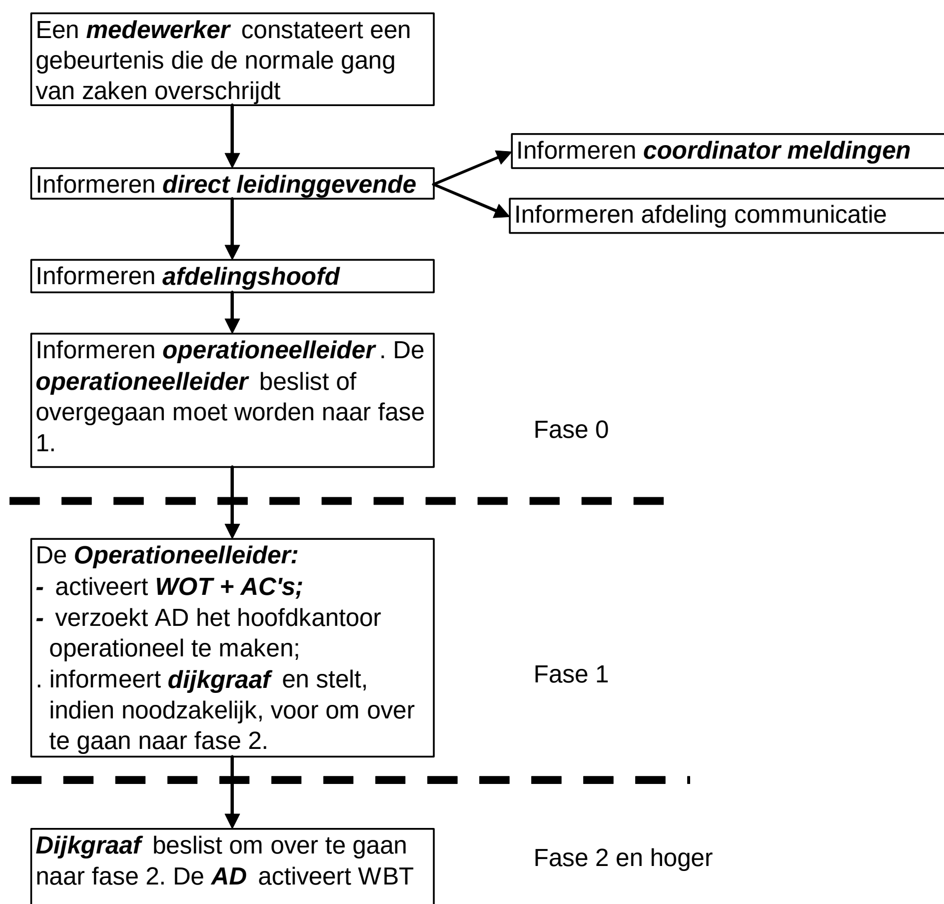
3.1 Opschalen calamiteitenorganisatie

Een calamiteit of een bijzondere gebeurtenis kan op velerlei manieren ontstaan. Rijnland onderscheidt hierbij de volgende fasering welke is afgestemd op de door de hulpverlenende instanties toegepaste Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijding Procedure (GRIP). In paragraaf 3.2 van het calamiteitenplan is een uitgebreide versie van onderstaande tabel opgenomen.

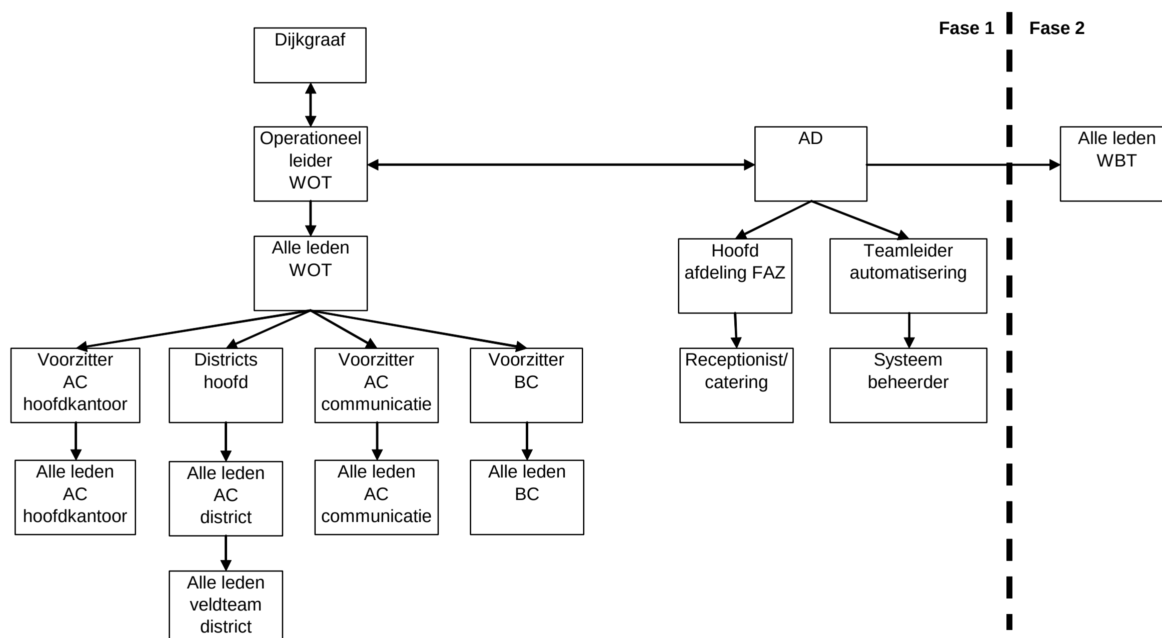
Alarm fase	Ernst	Actief	Informeren	Voorbeeld
0	Incident	Normale bedrijfsvoering	***Operationeelleider -> dijkgraaf*** Netwerkpartners	Iets verhoogde boezemstand NAP -0,57m
1 (GRIP 1)	Ernstig incident	AC, BC, WOT	WBT Netwerkpartners	Dreigende situatie boezemstand > NAP -0,55 m
2 (GRIP 2/3	Calamiteit	Gehele calamiteiten organisatie	Netwerkpartners	Dreigende situatie boezemstand > NAP -0,50 m
3 (GRIP 4)	Ramp	Gehele calamiteiten organisatie	Netwerkpartners	Water stroomt over kaden / kadebreuk

Aandachtspunten:
- In de CBP'en is per situatie de fasering op basis van specifieke criteria nader uitgewerkt;
- Centrale spil in de calamiteitenorganisatie is de ***operationeel leider*** van het WOT
- **Bij twijfel geldt altijd OPSCHALEN !** Van belang is dat zodra een gebeurtenis de "normale" gang van zaken overstijgt, dit via de lijn naar boven toe wordt gemeld

Activeringsschema

3.2 Doormeldschema

Pijltjes geven communicatiestromen weer

Principe

- De functionaris die in een "blokje" staat vermeld neemt contact op met alle personen die in de daaropvolgende blokjes staan vermeld. Deze personen, inclusief hun vervangers staan vermeld in het supplement medewerkersoverzicht
- Voorbeeld: de AD belt o.a. het hoofd van de afdeling FAZ. Het hoofd van de afdeling FAZ schakelt de receptie en de catering in
- Alle (privé) telefoonnummers zijn in het supplement interne telefoongids te vinden

3.3 Afschalen calamiteitenorganisatie

Of en wanneer er moet worden afgeschaald is afhankelijk van de situatie en wordt door WBT is samenspraak met WOT beslist.

Fase	Ernst	Actief	Informeren
Fase 3 (GRIP 4)	Ramp	Gehele calamiteiten organisatie	
Fase 2 (GRIP 2/3)	Calamiteit	Gehele calamiteiten organisatie	Netwerkpartners
Fase 1 (GRIP 1)	Ernstig incident	AC, BC, WOT	WBT, netwerkpartners
Fase 0	Incident	Normale bedrijfsvoering	***Operationeelleider*** -> ***dijkgraaf*** Netwerkpartners

Aandachtspunt:

- Het moment van afschalen moet zowel met de interne calamiteitenorgansitie als met de externe partners **duidelijk** worden gecommuniceerd

4. Organisatorische zaken

4.1 Inrichting calamiteitenruimtes

In het supplement preparatie is exact omschreven welke middelen in welke calamiteitenruimten aanwezig moeten zijn en wie verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud van deze middelen. In dit hoofdstuk zijn de meest van belangzijnde zaken weergegeven die noodzakelijk zijn om snel de calamiteitenorganisatie te kunnen opstarten.

4.2 Locatie en bereikbaarheidsgegevens calamiteitenteams

Algemeen adres hoofdkantoor: Archimedesweg 1, 2333 CM Leiden;
telefoonnummer: 071 – 306 3063; faxnummer: 071 – 512 3916.

Team	Adres	Kamer nr.	Telefoon	Fax
WBT	Rijnlandhuis, Hoofdkantoor Archimedesweg 1 2333 CM Leiden	1.81 (D&H zaal)	071 – 306 3132 (d) 071 – 306 3146 (d) 071 – 306 3147 (d) 071 – 521 6241 (a) 071 – 521 6704 (a) 70248 (noodnet)	
WOT	Idem	1.94	071 - 306 2194 (d)	
BC	Idem	1.82	071 – 521 4941 (a) 071 – 306 3134 (d) 071 – 306 3135 (d) 071 – 306 3136 (d) 071 – 306 3137 (d) 071 – 306 3138 (d) 071 – 306 3139 (d) 071 – 306 3148 (d) 071 – 306 3149 (d) 071 – 306 2022 (d, modem) 17394 (noodnet) 70249 (noodnet)	071- 521 3904 (a) 70249 (noodnet) *Indien er via noodnet gefaxt moet worden, dient stekker van de noodnet-telefoon in de fax te worden gestoken.*
AC-hoofdkantoor	Idem	5e verdieping boezembeheerkamer	071 – 306 3541 (d) 071 – 306 3542 (d) 071 – 306 3543 (d)	071- 306 3545 (d)
AC-communicatie	Idem	4e verdieping (normale werkplekken)	Normale rijnlandse doorkiesnummers Afdeling com.	
AC-noord*	Districtskantoor Noord Marktplein 47 Hoofddorp	???	071 – 306 3864 (d) 25178 (noodnet)	023- 564 0786 (a)
AC-midden*	Districtskantoor Midden Hoofdstraat 1-3 Leiderdorp	???	071 – 306 3970 (d) 17396 (noodnet)	071- 541 2486 (a)
AC-midden Stormvloed	Kantoor Katwijk Binnensluis 2 Katwijk aan Zee		071 – 401 2051 (a)	071– 401 9120 (a)
AC-zuid*	Districtskantoor Zuid Herman Heijermansln 4 Waddinxveen	???	071 – 306 3885 (d) 18516 (noodnet)	0182– 623 290 (a)

** Ingeval van afvalwaterincidenten zit, indien mogelijk, het betreffende actiecentrum op de locatie waar het incident plaats heeft.*

(a) = analoge lijn (niet achter telefooncentrale)
(d) = digitale lijn (achter telefooncentrale)

Als de telefooncentrale werkt, zijn de analoge lijnen niet in werking. Deze worden bij uitval van de telefooncentrale automatisch geactiveerd. Op de telefoons is aangegeven of er analoog mee kan worden gebeld.

4.3 PC's en laptop's

	Pc's en laptops	Waar af te halen
WBT	1 Laptop	FAZ
WOT	1 Laptop	FAZ
BC	2 Laptops en 2 Pc's	De laptops dienen bij FAZ te worden opgehaald, de 2 pc's zijn standaard in het BC aanwezig
AC-hoofdkantoor	Eigen werkplek pc's	
AC-communicatie	Eigen werkplek pc's	
AC-districten	Eigen werkplek pc's	

Bijzonderheden laptops en pc's

Netwerkaansluiting: De laptops dienen aan het Rijnlandse netwerk te worden aangesloten. Hiervoor is een netwerkkabel aanwezig. In elke calamiteitenkamer zijn 1 of meerdere netwerkaansluitingen aanwezig

Inloggen: Er dient gewoon onder de eigen inlognaam te worden ingelogd

Printen: Op de 1e verdieping kan geprint worden. Let op! Deze printer dien je onder je eigen account in te stellen

4.4 Noodtelefoon

Het Nationaal Noodnet is een apart telefoonnet dat technisch zo is ingericht dat het tijdens crisisomstandigheden in principe permanent beschikbaar blijft. Op het Nationaal Noodnet zijn alle crisiscentra van het rijk, de provincie, de gemeenten, de waterschappen en de hulpverlenings diensten aangesloten alsmede de nutsbedrijven en een aantal andere belangrijke bedrijven. Bij Rijnland zijn het berichtencentrum en de actiecentra in de districten op het Nationaal Noodnet aangesloten.

Via het Nationaal Noodnet kunnen op de normale wijze telefoongesprekken worden gevoerd en faxen worden verzonden. Wel dient er rekening mee te worden gehouden dat het aantal lijnen, zeker in verhouding tot die van het reguliere telefoonnet, beperkt is.

Het actiecentrum kan het Nationaal Noodnet gebruiken zodra het reguliere telefoonnet is gestoord of overbelast. Het Nationaal Noodnet kan ook worden gebruikt als een contact met de ondersteunende secties bij het operationeel team of een ander actiecentrum gewenst is en dat constant in gesprek is. Dit geldt eveneens voor de fax van het Nationaal Noodnet die ook gebruikt kan worden als de gewone fax belast is met verzenden/ontvangen van andere berichten.

Waar zijn de noodtelefoonnummers te vinden

- Bij de noodtelefoons ligt een noodnet telefoongids
- Tevens zijn de belangrijkste noodnettelefoonnummers in het supplement externe telefoongids opgenomen

4.5 Traxys

Bij uitval van het (nood)telefoonnet en het mobiele telefoonnet kan teruggevallen worden op Traxys. Het traxysnetwerk is een mobiel communicatienetwerk dat een veel grotere bedrijfszekerheid heeft dan het mobiele telefoonnetwerk.

Het is de bedoeling dat alle actiecentra's in de districten en het hoofdkantoor de beschikking krijgen over Traxys. Tot nu toe zijn alleen het kantoor te Katwijk, het hoofdkantoor (in het berichtencentrum) en districtnoord van Traxys voorzien. Gewerkt wordt aan een verdere uitbreiding.

Werking TRAXYS

Inschakelen toestel: Druk op de groene knop aan de linkerkant v.h. toestel

Contact zoeken met een ander toestel: Toets het oproepnummer van het betreffende toestel in op het numerieke gedeelte en druk op de knop linksonder (knop met de bliksemschicht) op het numerieke gedeelte.

Opnemen van een gesprek: Druk op de knop linksonder op het numerieke gedeelte (knop met de bliksemschicht)

Praten: Houd tijdens het praten de knop linksonder op het numerieke gedeelte ingedrukt en sluit af m.b.v. het woord "OVER"

Locatie	TRAXYS oproepnummer
Kantoor Leiden (in berichtencentrum)	20
Kantoor Katwijk	21
Terreinauto 54-HD-LS	22
Ford bestelbus 60-VV-TG	23
Terrein auto 46-BF-BL	24
Terreinauto 03-BP-RK	34
Vrachtauto 99-BP-RL	30
Hoofdpost district noord	??

4.6 stroomuitval / noodstroom

Ingeval van stroomuitval is op het hoofdkantoor en de districtkantoren te Waddinxveen en Hoofddorp noodstroom aanwezig. Te Leiderdorp is geen noodstroomvoorziening aanwezig. Indien het districts-kantoor te Leiderdorp geconfronteerd wordt met stroomuitval moet worden uitgeweken naar of het hoofdkantoor of één van de andere districtskantoren.

4.7 Wisseling ploegendiensten

	dagploeg	avondploeg	nachtploeg
Alle teams	08:00 – 16:30	16:00 – 00:30	00:00 – 08:30

Voor overdracht van werkzaamheden is rekening gehouden met een ½ uur overlap.

De voorzitters van de calamiteitenteams zijn verantwoordelijk voor het oproepen en indelen van de verschillende ploegen.

4.8 Vergaderfrequentie

Team	ochtend	Middag	avond
WBT	09:00	17:00	23:00
WOT	08:30	16:30	22:30
BC	Continue		
Actiecentra	Continue		

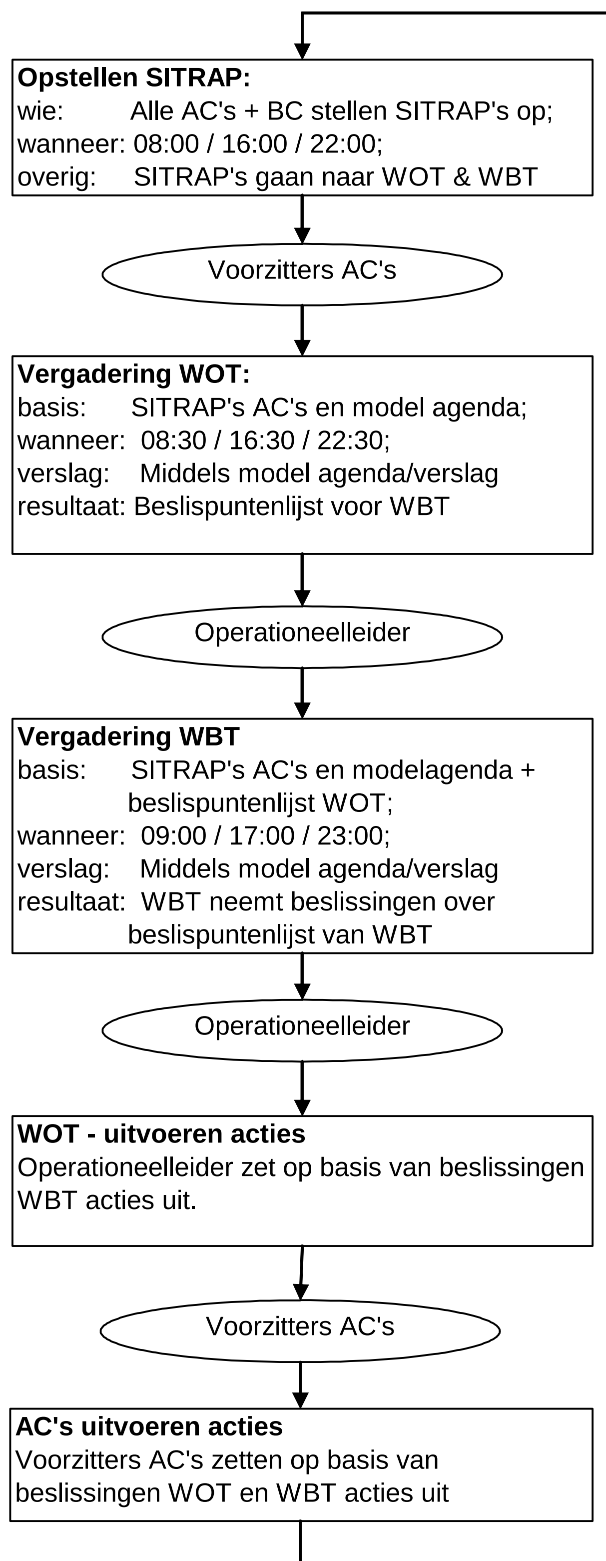
4.9 Agenda's, verslaglegging en Sitrap's

Vraag	Antwoord
Wat moet worden vastgelegd ?	**Agenda:** Vergaderingen van WBT en WOT moeten verlopen volgens de modelagenda.
	Verslag: Per WBT en WOT overleg moet een verslag worden gemaakt. Hiervoor dient het modelverslag te worden gebruikt.
	SITRAP: Voorafgaande aan de WOT en WBT overleggen, dienen door alle districten SITRAP's te worden gemaakt
Waar zijn de modelagenda, het modelverslag en de model sitrap te vinden ?	*P:\Calamiteiten\verslagen&sitraps\model verslag-agenda.doc.* En *model sitrap.doc*
	De Rijnlandse intranetsite – infocentrum.
	Een voorbeeld is ook in bijlage 2 weergegeven
Wie stelt het verslag / sitrap op ?	De administratieve ondersteuning
Waar moeten bestanden worden opgeslagen ?	*P:\Calamiteiten\verslagen&sitraps\….* Per team dient het verslag cq. sitrap in een aparte map te worden opgeslagen.

4.10 Logboek

Vraag	Antwoord
Wat moet worden vastgelegd ?	Alle teams, van veldteam tot WBT, moeten alle van belang zijnde activiteiten en gebeurtenissen vastleggen in een logboek. o Binnenkomst / vertrek personen; o Binnenkomende en gepleegde telefoontjes/faxen, e-mails of persoonlijke contacten; o Ontvangen opdrachten; o Verrichte werkzaamheden; o Verstrekte opdrachten aan derden (b.v. aannemers).
Waar is het logboekformulier te vinden ?	*P:\Calamiteiten\logboeken\model logboek.doc*
Wie is verantwoordelijk voor invullen ?	In principe zijn alle calamiteitenmedewerkers zelf verantwoordelijk voor het bijhouden van belangrijke zaken. Het invoeren en bijhouden wordt uitgevoerd door de administratieve ondersteuning
Waar moet het logboek worden opgeslagen ?	*P:\Calamiteiten\logboeken\….* Per team dient het logboek in een aparte map te worden opgeslagen.
	De logboeken van de veldteams moeten bij het betreffende district worden opgeslagen.

4.11 Vergadercyclus

5. Taken en verantwoordelijkheden calamiteitenteams

5.1 Waterschapsbeleidsteam

5.1.1 Taken WBT

- Het Waterschapsbeleidsteam (WBT) is bestuurlijk eindverantwoordelijk voor het optreden van de calamiteitenorganisatie
- Het WBT houdt zich bezig met de beleidsmatige aspecten van de bestrijding en bepaalt daarmee *de strategie* van het optreden van het waterschap
- Maken van keuzes / beslissingen op basis van de door het WOT aangedragen informatie
- het formuleren van beleid indien het bestaande beleid ontoereikend is (stellen van doelen, benaderingswijzen in grote lijnen, beschikbaar stellen van middelen) met betrekking tot de bestrijding van de calamiteit, voor zover de bevoegdheid reikt en zo nodig in samenspraak met overige organisaties
- het nemen van de beslissingen over de inzet van een (bestuurlijke) liaison naar de crisisstaf van een burgemeester of het Regionaal Beleidsteam (RBT)
- aanvragen van personele en materiële bijstand van elders, voor zover dit niet geschiedt op operationeel niveau
- zorgen voor de inbreng van prioriteiten van de functionele waterstaatskolom, van het waterschapsbeleid en de –deskundigheid, indien wordt samengewerkt met andere bestrijdingsorganisaties
- vaststellen van een voorlichtingsstrategie en zorgdragen voor voorlichting aan publiek /pers
- bewaken van het imago van Rijnland
- communicatie met het dagelijks bestuur (en zo nodig de VV): op de hoogte houden van de stand van zaken en informeren over de aanpak van de calamiteit
- besluiten aangaande maatregelen in afwijking van wettelijke voorschriften zo mogelijk in samenspraak met het dagelijks bestuur nemen
- bijhouden van een logboek en registratie van besluiten

5.1.2 Bezetting WBT

Rol	Functionaris	Hoofdtaken
Leider WBT	Dijkgraaf	- leidt het WBT - eindverantwoordelijk voor het optreden van de hele calamiteitenorganisatie - overlegt met andere bestuurders / netwerkpartners - staat de pers te woord.
2e bestuurder	Portefeuille houder	- Draagt zorg voor de bestuurlijke inbreng vanuit zijn/haar taken
Voorzitter WBT	Algemeen Directeur	- Leidt in technische zin de bijeenkomsten van het WBT - draagt zorg voor de betrokkenheid van de organisatie verantwoordelijk voor bezetting en vervanging WBT-leden.
Operationeel Leider	Sectordirecteur WPC	- zorgt voor de link met het WOT - presenteert de stand van zaken in het WBT - licht verzoeken en adviezen van het WOT toe.
Voorzitter actiecentrum communicatie	Hoofd afdeling communicatie	- Adviseert omtrent de communicatie - verzorgt communicatie met eigen organisatie en pers
Administratieve ondersteuning	Diverse medewerkers, zie paragraaf 5.1.6	- verzorgt log boek,verslagen, agenda afspraken

In het supplement Medewerkersoverzicht zijn in paragraaf 3.1 de verschillende rollen gekoppeld aan personen inclusief vervangers. De (privé) telefoongegevens zijn in het supplement interne Telefoongids opgenomen.

5.1.3 Werkwijze WBT

Actie	Omschrijving
Wanneer vergaderen	Aansluitend aan het WOT overleg. De dijkgraaf en de operationeel leider stemmen af wanneer een vergadering plaatsvindt
Voorzitter	Algemeen Directeur
Notulist	Administratieve ondersteuning
Duur vergadering	Maximaal ½ uur
Agenda	Vergaderingen verlopen volgens een standaard agenda (zie bijlage 2)
Input vergadering	SITRAP's actiecentra (worden niet behandeld, maar dienen alleen voor achtergrond info)
	Terugkoppeling bestuurlijke liasons
	Lijst van het WOT met door het WBT te nemen besluiten
	Verslag/actiepunten vorig overleg
	Modelagenda/verslag
Output vergadering	Actueel logboek
	Verslag, inclusief besluitenlijst WBT

Waarschuwing
Om zijn taak efficiënt uit te voeren, dient het WBT de beleidsmatige aspecten van de huidige en verwachte situatie continu in het oog te houden, zodat indien noodzakelijk snel en effectief kan worden beslist over wijzigingen in de strategie van de bestrijding van de calamiteit. Het WBT dient hiertoe zelf alert te zijn dat hij over de benodigde beleidsmatige informatie beschikt (dus geen uitvoeringstechnische details).
Elk onderdeel van de calamiteitenorganisatie heeft een eigen taak, waar het zich aan moet houden. Het risico bestaat dat men zich met andere dan beleidsmatige taken gaat bezighouden, bijvoorbeeld met de operationele bestrijding van de calamiteit. Daarom moet men zich continu afvragen of een bepaald onderwerp op de agenda van het WBT hoort te staan.

5.1.4 Afstemming met eigen organisatie

- Het WBT heeft alleen contact met het de operationeel leider van het WOT en de voorzitter van het berichtencentrum
- Naast de operationeel leider kunnen eventueel andere functionarissen worden uitgenodigd om advies te geven aan het WBT
- De operationeel leider zorgt ervoor dat de dijkgraaf ook tussen de vergaderingen in geïnformeerd blijft door middel van de situatierapportages en eventuele aanvullende informatie

5.1.5 Afstemming met externe partijen

- De dijkgraaf staat de pers te woord
- Er wordt alleen gecommuniceerd met organisatieonderdelen van vergelijkbaar niveau, bijvoorbeeld (coördinerend) burgemeesters, dijkgraven, de CdK, etc;
- Bij de externe afstemming maken de leden van het WBT gebruik van hun dagelijkse, informele netwerk om reeds pro-actief inzicht te krijgen in elkaars beleid en strategie. Zo wordt snel inzicht in potentiële knelpunten verkregen, zodat maatregelen genomen kunnen worden;
- De calamiteitencoördinator brengt per calamiteit het netwerk, waar het WBT mee te maken heeft, in kaart, actualiseert het en maakt het bekend binnen het WBT.

Aandachtspunten
Gezien de niet altijd eenduidige wetgeving en organisatiestructuren binnen de rampenbestrijding is het in ieders belang dat knelpunten zo flexibel mogelijk worden opgelost, zodat niet gebruik hoeft te worden gemaakt van allerlei vergaande bevoegdheden. Afstemming met de algemene keten vindt in eerste instantie plaats met de gemeente. Indien meerdere gemeenten betrokken zijn bij de calamiteit, wordt in de regio het Regionaal Coördinatie Centrum en eventueel het Regionaal Beleidsteam actief en communiceert Rijnland ook met de regio.

In het Regionaal Beleidsteam vergaderen de burgemeesters en eventueel dijkgraven onder leiding van een coördinerend burgemeester. Bij knelpunten bij de bestrijding die niet binnen de regio zijn op te lossen treedt de provincie in de persoon van de Commissaris van de Koningin bemiddelend op en forceert zonodig een beslissing. Om deze reden moet de Commissaris van de Koningin via het Regionaal Coördinatie Centrum en zijn Provinciaal Coördinatie Centrum bij een ernstig incident of calamiteit door alle betrokken organisaties op de hoogte worden gehouden over het verloop van de situatie.

Voor eenduidige berichtgeving naar pers en publiek, vindt afstemming plaats met de andere organisaties. Voor meer informatie over de voorlichting wordt verwezen naar het supplement crisiscommunicatie.

5.1.6 Pool administratieve ondersteuning

De administratieve ondersteuning van het WOT en het WBT wordt verzorgd door één van de medewerkers uit de “pool” administratieve ondersteuning (welke dit zijn, zie paragraaf 3.3 van het supplement medewerkersoverzicht).

WOT en WBT vergaderen na elkaar, dit betekent dat de administratieve ondersteuner 1e in het WOT aan de slag kan en daarna met de Operationeel Leider meegaat naar het WBT. Concrete taken zijn:
- Verzorgen van verslag in WOT en WBT;
- Verzorgen van logboek in WOT en WBT;
- Ondersteunend aan Operationeel Leider;

5.2 Waterschapsoperationeelteam

5.2.1 Taken WOT

- bepalen van de (wijzigingen in) te volgen tactiek voor de bestrijding van het incident. Indien blijkt dat ook de strategie (het beleid) moet worden gewijzigd, is een beslissing van het WBT noodzakelijk en stelt het WOT een advies op ter voorbereiding op de volgende vergadering van het WBT
- afstemming binnen de eigen organisatie en een gecoördineerde inzet van de actiecentra
- coördineren van de inbreng van de verschillende actiecentra van Rijnland bij de bestrijdings-activiteiten
- Alle leden van het WOT brengen punten in vanuit de eigen expertise cq. actiecentrum en gezamenlijk worden er op basis van het totaalbeeld besluiten genomen
- vertalen van de strategie van het WBT in een tactiek voor de actiecentra
- nemen van besluiten over door de actiecentra voorgelegde voorstellen/knelpunten
- opstellen van een voorlichtingstactiek
- zo nodig aanvragen van personele en materiële bijstand van elders
- onderhouden van contacten en overleg met andere betrokken bestrijdende organisaties op tactisch coördinerend niveau
- het houden van overzicht, ook gericht op de toekomst
- het bijhouden van een logboek en registratie van besluiten

5.2.2 Bezetting WOT

Rol	Functionaris	Hoofdtaken
Operationeel Leider	Sectordirecteur WPC	- leidt het WOT - linking pin tussen WBT en WOT - draagt zorg voor de betrokkenheid van de organisatie - verantwoordelijk voor bezetting en vervanging WOT-leden - verantwoordelijk voor verstrekking juiste informatie aan netwerkpartners
Voorzitter actiecentrum district(en)	Districtshoofd*	- adviseert omtrent mogelijk maatregelen en draagt zorg voor de uitvoering van maatregelen
Voorzitter actiecentrum hoofdkantoor	Hoofd afdeling Ontwikkeling	- adviseert omtrent consequenties van maatregelen en zorgt voor specialistische advisering
Voorzitter berichtencentrum	Senior juridisch adviseur	- adviseert en waarschuwt omtrent openstaande meldingen
Voorzitter actiecentrum communicatie	Hoofd afdeling communicatie	- adviseert omtrent de communicatie en verzorgt communicatie met eigen organisatie en pers
Adviseur juridische en bestuurlijke aspecten	Hoofd afdeling JBZ	- adviseert omtrent juridische en bestuurlijke kwesties
Adviseur financiën	Hoofd afdeling FPC	- adviseert omtrent financiële aangelegenheden
Coördinator meldingen en calamiteiten	Coördinator meldingen en calamiteiten	- is verantwoordelijk voor de procesbewaking - adviseert op gebied van netwerkpartners etc
Administratieve ondersteuning	Diverse medewerkers, zie paragraaf 5.1.6	- verzorgt logboek, verslagen, agenda, afspraken

** Het districtshoofd van het district waar de calamiteit plaatsvindt is voorzitter van het actiecentrum in zijn district. Eén van de andere disctrictshoofden heeft zitting in het WOT*

5.2.3 Werkwijze WOT

Actie	Omschrijving
Wanneer vergaderen	½ uur voor het WBT-overleg. De dijkgraaf en de *operationeel leider* stemmen af wanneer een vergadering plaatsvindt
Voorzitter	Operationeel leider
Notulist	Administratieve ondersteuning
Duur vergadering	Maximaal ½ uur
Agenda	Vergaderingen verlopen volgens een standaard agenda (zie bijlage 2).
Input vergadering	SITRAP's actiecentra
	Terugkoppeling liasons
	Besluitenlijst WBT
	Verslag/actiepunten vorig overleg
	Modelagenda/verslag
Output vergadering	Actueel logboek
	Verslag, inclusief te nemen besluiten door WBT en actielijst voor actiecentra
	Na afloop van het WOT-overleg voegen de leden zich bij hun Actiecentrum om daar het besprokene over te dragen en weer geïnformeerd te worden over de voortgang.
Aandachtspunten	Situatierapportages en persberichten worden voor verzending door de operationeel leider *g*oedgekeurd;
	Elk onderdeel van de calamiteitenorganisatie heeft haar eigen *taak*, waar het zich aan moet houden. Het WOT mag zich *niet* met de details van de uitvoer van de bestrijding in de actiecentra en in het veld bemoeien. Men moet zich continu afvragen of een bepaald onderwerp op de agenda van het WOT hoort te staan. De calamiteitencoördinator fungeert hierbij als procesbewaker.

5.2.4 Afstemming met eigen organisatie

- De operationeel leider zorgt ook buiten de vergaderingen voor afstemming met het WBT
- Buiten de vergaderingen van het WOT zetten de ondersteunende Actiecentra en het Berichtencentrum de voorgenomen activiteiten uit in de organisatie en wordt het lid van het WOT bijgepraat over de stand van zaken binnen de eigen sector of afdeling

5.2.5 Afstemming met externe partijen

- Er wordt alleen gecommuniceerd met organisatieonderdelen van vergelijkbaar niveau, bijvoorbeeld het Regionaal Coördinatie Centrum of operationele teams van andere waterschappen. De afstemming kan eventueel worden overgelaten aan de actiecentra
- De calamiteitencoördinator brengt per calamiteit het netwerk, waar het WOT mee te maken heeft, in kaart, actualiseert het en maakt het bekend binnen het WOT. Daarnaast onderhoudt de calamiteitencoördinator zelf contact met de gemeentelijke ambtenaren rampenbestrijding
- Zo nodig kan vanuit het Regionaal Coördinatie Centrum een liaison bij Rijnland worden gestationeerd. Deze liaison neemt dan deel aan de vergaderingen van het WOT
- Voorlichting aan pers en publiek wordt gecoördineerd en uitgevoerd door het actiecentrum communicatie. Bij calamiteiten waarbij externen zijn betrokken, dient de voorlichting samen met de voorlichters van andere organisaties te worden afgestemd (voornamelijk met gemeentelijke voorlichters via de hulpverleningsregio)

5.3 Actiecentra & veldteams

Aan het WOT wordt altijd ondersteuning gegeven door de ondersteunende Actiecentra. Er kunnen 5 actiecentra actief zijn:

- Actiecentrum hoofdkantoor: Dit actiecentrum is o.a. belast met het boezembeheer onder bijzondere omstandigheden en draagt zorg voor specialistische ondersteuning op gebied van waterkwantiteit, waterkwaliteit en keringen en handhavende activiteiten (juridisch aspecten)
- Actiecentrum communicatie: Dit actiecentrum is belast met zowel de interne als de externe communicatie
- Actiecentrum district noord: De districts actiecentra zijn belast met de daadwerkelijke uitvoering van de bestrijding van de calamiteit en vormen de ogen en oren van Rijnland in het veld. De actiecentra beschikken hiervoor over veldteams
- Actiecentrum district midden: Idem
- Actiecentrum district zuid: Idem

In de CBP'en en het supplement crisiscommunicatie staat nader beschreven op welke wijze calamiteiten kunnen worden aangepakt.

5.3.1 Taken

Actiecentrum hoofdkantoor

- draagt zorg voor aansturing boezemgemalen
- bewaakt boezemwaterstanden/waterkwaliteit/zeewaterstanden
- heeft contact met actiecentra districten
- heeft contact met meteorologische instituten
- heeft contacten met andere tactische teams (bijvoorbeeld het Regionaal Coördinatie Centrum)
- maakt, op basis van modelberekeningen en/of expert judgement, voorspellingen over hoe de situatie zich zal gaan ontwikkelen
- bepaalt strategieën, tactieken en maatregelen ten aanzien van de beheersing van het situatie
- bepaalt of, indien er door een calamiteit of incident schade ontstaat aan het watersysteem, iemand daarvoor aansprakelijk kan worden gesteld
- heeft contact met omliggende waterschappen
- stelt SITRAP's op van de boezem/ primaire waterkeringen
- maakt GIS kaarten
- ondersteund WOT bij uitvoeren acties
- bijhouden logboek

Actiecentrum communicatie

- draagt zorg voor de interne communicatie
- draagt zorg voor de externe communicatie
- draagt zorg voor de persvoorlichting
- stelt SITRAP's op waarin alle voor de communicatie van belang zijnde aspecten worden vermeld
- bijhouden logboek

Actiecentra districten

- draagt zorg voor aansturing poldergemalen/zuiveringen
- bewaakt polderwaterstanden
- heeft contact met overige actiecentra
- maakt, op basis van (model)berekeningen en/of expert judgement, voorspellingen over hoe de situatie zich zal gaan ontwikkelen

- o bepaalt strategieën, tactieken en maatregelen ten aanzien van de beheersing van de calamiteit en voort ze ook daadwerkelijk uit
- o stelt SITRAPS op van de polder
- o aansturing veldteam
- o bijhouden logboek

5.3.2 Bezetting

Rol	Functionaris	Hoofdtaken
Voorzitter	Afdelingshoofd	- leidt het AC - heeft zitting in WOT - verantwoordelijk voor bezetting en vervanging AC-leden - verantwoordelijk voor informeren van netwerkpartners
Specialisten	Diverse functies	- adviseren - aansturen veldteams
Adviseur handhaving *(geldt alleen voor AC-hoofdkantoor)*	Leidinggevende afdeling handhaving	- bepaalt of, indien er door een calamiteit of incident schade ontstaat aan het watersysteem, iemand daarvoor aansprakelijk kan worden gesteld, zie ook paragraaf 5.3.6
Veldteam leden *(geldt niet voor het AC-hoofdkantoor en het AC-communicatie)*	Diverse functies	- signaleren, waarnemen, lokaliseren, meten uitvoeren (voorkomen, corrigeren, bestrijden, handhaven) - aansturen en controleren van werkzaamheden door derden) - bedienen van gemalen, sluizen, beweegbare keringen, afvalwaterzuiveringen, waterstaatwerken
Administratieve ondersteuning	Receptionist(e)	- verzorgt logboek, afspraken en correspondentie Indien geen administratieve ondersteuning aanwezig is, dient de voorzitter een medewerker aan te wijzen die belast wordt met het bijhouden van het logboek en het opstellen van de SITRAP's

5.3.3 Werkwijze Actiecentra

Actie	Omschrijving
Wanneer vergaderen	Het actiecentrum is continue operationeel. ½ uur voor het WOT-overleg dienen alle actiecentra een SITRAP op te stellen.
Voorzitter	Actiecentrum hoofdkantoor: Hoofd afdeling ontwikkeling
	Actiecentrum communicatie: Hoofd afdeling communicatie
	Districten: Districtshoofd. De voorzitter van het actiecentrum is lid van het WOT. M.u.v. het districtshoofd van het district waar de calamiteit plaatsvindt, aangezien deze voorzitter is van het actiecentrum in zijn district. Eén van de andere districtshoofden heeft zitting in het WOT.
Notulist	Administratieve ondersteuning
Duur vergadering	Continue
Agenda	Geen
Input vergadering	SITRAP's overige actiecentra
	Verslag veldteam
	Verslag WOT
	Besluitenlijst WBT

Supplement Werkwijze calamiteitenorganisatie

Output vergadering	Actueel logboek
	SITRAP
	Opdrachten aan veldteams en/of aannemers
Aandachtspunten	Zodra bekend is wanneer het WOT gaat vergaderen, zorgt de operationeel leider dat de ondersteunde actiecentra weten hoe laat ze informatie voor de agenda moeten aanleveren, zodat het WOT goed geïnformeerd kan gaan vergaderen.
	Tijdens vergaderingen van het WOT werken de actiecentra gewoon door.
	Na de vergadering van het WOT bespreken de leden van het WOT met hun eigen actiecentrum de genomen besluiten. Verder wordt het lid van het WOT bijgepraat over de stand van zaken in zijn centrum en werkt hij, samen met zijn ondersteunende centrum, aan de nog openstaande acties en de voorbereiding van de volgende vergadering. Het lid van het WOT neemt zelfstandig de noodzakelijke besluiten die onder zijn verantwoordelijkheid vallen.

5.3.4 Afstemming met eigen organisatie

- WOT en BC
- De andere actieve Rijnlandse actiecentra

5.3.5 Afstemming met externe partijen

- Aannemers en uitvoerende medewerkers van andere organisaties

Vragen van pers en burgers dienen te worden doorverwezen naar het actiecentrum communicatie

5.3.6 Bestuursdwang/ kostenverhaal

Indien er door een calamiteit schade ontstaat aan het watersysteem en iemand daarvoor aansprakelijk kan worden gesteld, bijvoorbeeld een overtreder, dan moet bestuursdwang worden toegepast.

Voorleggen keuze
Dit houdt in dat bijvoorbeeld bij een calamiteit met een olietank bij een woonboot, aan de eigenaar van de woonboot wordt medegedeeld dat hij de olieverontreiniging moet weghalen. Hij heeft de keus om dit zelf te doen of niet, zo niet dan neemt Rijnland de actie op zich maar dan worden wel de kosten verhaald op de overtreder.
Alleen als meteen duidelijk is dat de overtreder zelf geen oplossing kan regelen, dan hoeft de keus hem niet te worden voorgelegd. In alle situaties waarin een overtreder bijvoorbeeld zelf een aannemer zou kunnen opbellen, dient het hoogheemraadschap hem wel deze mogelijkheid te geven alvorens Rijnland zelf alles gaat organiseren (tenzij het spoedeisend belang zich hiertegen verzet). De keuze kan ter plekke worden gegeven.

Opstellen bestuursdwangsbeschikking
Wanneer Rijnland op kosten van de overtreder de schade aan het watersysteem wil herstellen (of heeft hersteld) dan dient hiervoor wel zo snel mogelijk na de calamiteit een bestuursdwangbeschikking te worden opgemaakt. Hiervoor kan contact worden opgenomen met één van de juristen van afdeling handhaving.

6. Berichtencentrum

6.1 Taken berichtencentrum

- telefoon aannemen en belangrijke telefoontjes doorverbinden
- registreren en invoeren meldingen in calamiteitenmeldingensysteem
- prioriteren van meldingen
- toekennen van meldingen aan een te behandelen team
- monitoren afhandeling meldingen en eventueel calamiteitenteams attenderen op nog openstaande meldingen

6.2 Bezetting berichtencentrum

Rol	Functionaris	Vervanger	Hoofdtaken
Voorzitter berichtencentrum	Senior juridisch adviseur	Directeur sector financiën	Leidt het berichtencentrum. Behoudt globaal het overzicht. Indien noodzakelijk koppelt hij terug met de calamiteitenteams voor verificatie van de meldingen
*Medewerkers berichtencentrum	Diverse Rijnlandse medewerkers	Diverse Rijnlandse medewerkers	Neemt telefoontjes aan, registreert ze en voert ze in in het calamiteitenmeldingensysteem

In het supplement “Medewerkersoverzicht” zijn de verschillende rollen gekoppeld aan personen inclusief vervangers. De (privé) telefoongegevens zijn in het supplement interne telefoongids opgenomen (paragraaf 3.9).

6.3 Werkwijze BC

Actie	Omschrijving
Wanneer vergaderen	Het berichtencentrum is continue operationeel. ½ uur voor het WOT-overleg stelt de voorzitter berichtencentrum een SITRAP op.
Voorzitter	Voorzitter berichtencentrum
Notulist	N.v.t.
Duur vergadering	Continue
Agenda	Geen
Input	Binnenkomende telefoontjes
Output vergadering	Actueel logboek
	Bijgewerkt meldingensysteem
	Doorverbinden telefoontjes met actiecentrum
Aandachtspunten	Het berichtencentrum wordt opgestart zodra de operationeelleider beslist dat de huidige organisatie de binnenkomende berichten met betrekking tot een bijzondere gebeurtenis niet meer adequaat kan verwerken
	Zodra het berichtencentrum operationeel is, wordt het “gewone” telefoonverkeer gesplitst, middels een spraakcomputer, van het telefoonverkeer dat betrekking heeft op de bijzondere gebeurtenis (knop wordt door receptie omgezet)
	Vooral externe bestuurders (burgemeesters etc) die contact zoeken met het WBT of WOT dienen snel te worden doorverbonden met de juiste persoon via de rechtstreekse nummers of de voorzitter berichtencentrum.
	Op welke wijze het meldingensysteem precies werkt, staat beschreven in een beknopte handleiding welke in het berichtencentrum aanwezig is.

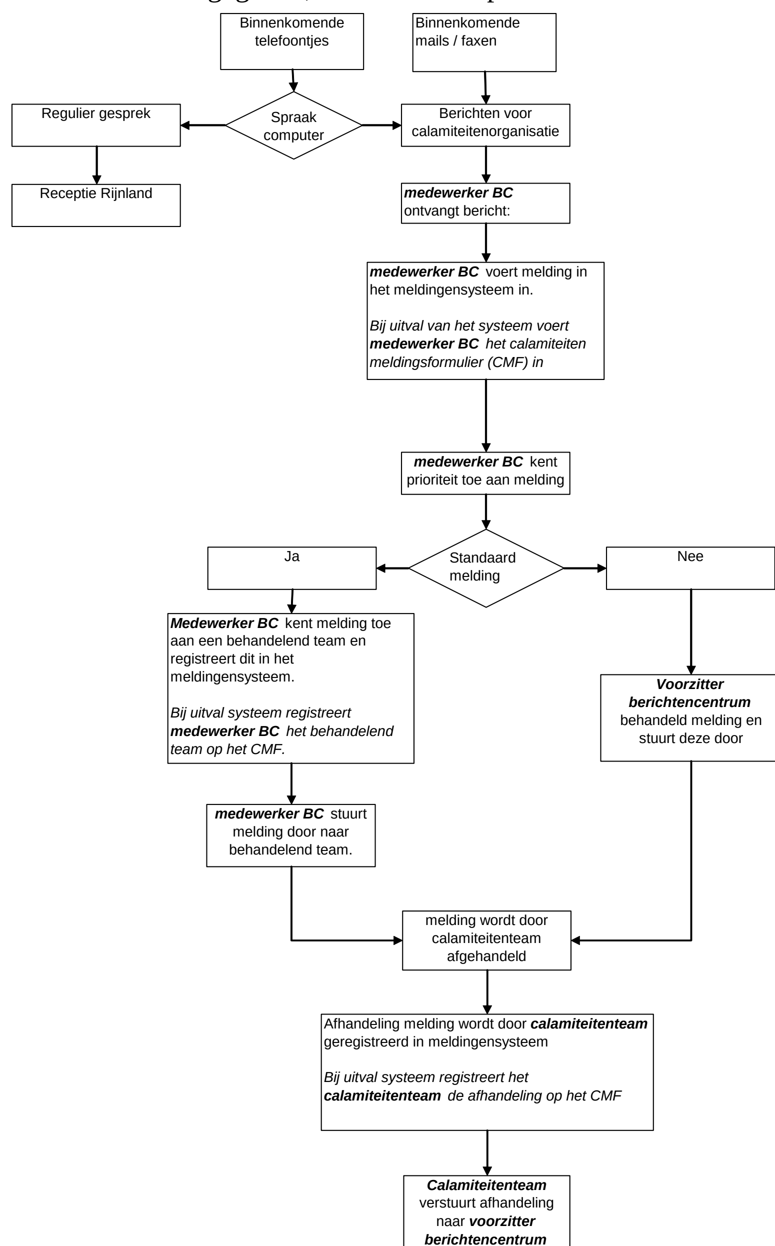
6.4 Calamiteiten en meldingensysteem cq. Calamiteit Meldings Formulier

Binnenkomende meldingen dienen genoteerd te worden in het calamiteiten en meldingensysteem, van waaruit de melding naar het te behandelen calamiteitenteams kan worden verstuurd. Dit systeem zal op 1 februari 2006 operationeel zijn. Zodra dit systeem operationeel is, wordt een beschrijving in de bijlage opgenomen.

Totdat het meldigen en calamteitensysteem operationeel is moet gewerkt worden met een Calamiteit Meldings Formulier (CMF). Dit formulier dient ook gebruikt te worden ingeval van uitval van het Calamiteiten en meldingensysteem.

Een voorbeeld van het CMF is opgenomen in bijlage 4. Het formulier is ook te vinden op de intranet-site en op p:\calamiteiten\meldingen\calamiteit meldings formulier.doc.

In onderstaand schema is de behandeling van binnenkomend telefoonverkeer in geval van calamiteiten schematisch weergegeven, inclusief noodprocedure:

6.5 Afstemming met eigen organisatie

- Het BC heeft contact met alle actieve calamiteitenteams, zowel voor het “doorspelen” van de meldingen en berichten, als het monitoren van de afhandeling

6.6 Afstemming met externe partijen

- Burgers, bedrijven, overheden, pers
- Instanties die bij de bestrijding zelf zijn betrokken moeten worden doorverbonden met het voor deze instantie relevante onderdeel van de calamiteitenorganisatie van Rijnland
- Burgers die uitsluitend informatie willen, worden doorverbonden met de afdeling communicatie
- Persmedewerkers worden doorverbonden met de afdeling Communicatie

7. Ondersteunende diensten

7.1 I&A

De calamiteitenorganisatie, zowel op het hoofdkantoor als in de districten, is afhankelijk van een goed netwerk en diverse applicaties. Voor een goede werking van deze systemen is het noodzakelijk dat 7 dagen in de week en 24 uur per dag een beroep kan worden gedaan op de systeem- en netwerkbeheerders van de afdeling Informatie & automatisering.

WERKWIJZE	Actie
Opstarten	Algemeen directeur belt teamleider automatisering
	teamleider automatisering belt: o Systeem- en netwerkbeheerder (zie supplement Medewerkersoverzicht)
Doel	Oproepen van de systeem- en netwerkbeheerder(s) om naar het kantoor op de Archimedesweg te komen of om thuis standby te zijn tot nader orde
Verantwoordelijkheden	Teamleider automatisering is eindverantwoordelijk v.w.b. goede werking van het Rijnlandse netwerk
Taken	Uitvoering vindt plaats door: o Systeem- en netwerkbeheerder(s) o Teamleider automatisering o Eventueel ingehuurde externe partij
	o Afkondigen via de mail of telefoon, ook aan externe partijen, van een algehele wijzigingsstop om de stabiliteit van de I&A diensten te kunnen waarborgen o Ingeval van bijvoorbeeld verwachte extreme weersomstandigheden zal een voorwaarschuwing plaatsvinden. Indien dit het geval is moet (groot)onderhoud aan systemen worden afgebroken om stabiliteit te kunnen waarborgen o Systeem- en netwerkbeheerder(s) komt op het afgesproken tijdstip naar het kantoor Archimedesweg en meldt zich bij de operationeelleider of meldt zich telefonisch bij de operationeeleider dat hij thuis standby is en via welk nummer hij te bereiken is en vraagt naar: ➢ de aard van de calamiteit en de verwachte duur ➢ het aantal en de namen van de in het pand aanwezigen en de gebruikte ruimten ➢ de benodigde I&A diensten (Applicaties, data, Outlook, etc.) Verzorgt voor de aanwezigen, afhankelijk van het tijdstip: ➢ Toegang tot en technisch beheer van de I&A diensten. Het betreft hier specifiek de volgende diensten ➢ Toegang tot het gehele netwerk op iedere locatie op ieder moment van de dag. In eerste instantie voor alle calamiteitenmedewerkers die vermeld

	staan in het supplement medewerkersoverzicht ➢ Het is voor de afdeling communicatie noodzakelijk dat t.b.v. de mediawatching bij calamiteiten en bij persvragen video en audiostreams worden vrijgegeven ➢ Toegang tot BOSBO ➢ Toegang tot GIS ➢ Toegang tot alle Office applicaties;Toegang tot Intranet, Internet en Outlook ➢ Toegang tot de AS/400 (EMIS) bij kwaliteitscalamiteiten ➢ Ondersteuning bij storingen ➢ Verzorgt zonodig aflossing, in overleg met de teamleider automatisering ➢ Stemt met de operationeelleider af of en wanneer zijn aanwezigheid gewenst is ➢ Meldt zijn vertrek mondeling bij de operationeelleider en telefonisch bij de teamleider AUT
Met welke middelen	o Normale bedrijfsmiddelen o Thuis werkplek. (e-mail, Black Berry)
Locatie	Kantoorgebouw Archimedesweg en/of districtskantoren
Aandachtspunten	Externe leveranciers die cruciaal zijn voor de I&A diensten (Vosko, Infotheek en XB)

7.2 Receptie & catering

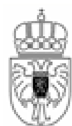
7.2.1 Taken tijdens kantooruren

- Normale bezetting en werkwijze;

7.2.2 Taken buiten kantooruren

Actie	Uitwerking
Opstarten	Algemeen directeur belt afdelingshoofd FAZ
	Afdelingshoofd FAZ belt: o Sleutelbewaarder hoofdkantoor o Medewerker receptie/catering o Afhankelijk van de aard van de calamiteit kan een aparte catering medewerker worden opgeroepen
Doel	o Openstelling hoofdkantoor Archimedesweg o Bemensing receptie o Hand en spandiensten o Catering
Verantwoordelijkheden	Afdelingshoofd FAZ is eindverantwoordelijk v.w.b. goede werking receptie cq. catering
Taken	***Sleutelbewaarder hoofdkantoor:*** o Opstellen hoofdkantoor o Inrichten calamiteitenruimten (installeren laptops etc) o Informeren beveiligingsdienst dat gebouw buiten kantooruren bezet is o Hand en spandiensten verrichten o Na afloop van de calamiteit afsluiten van het gebouw ***receptie/catering medewerker(s):*** o Zorg dragen dat in de telefooncentrale de spraakcomputer wordt geactiveerd, zodat externe telefoontjes (automatisch) worden doorverbonden naar het BC o Bedienen van de telefooncentrale o Bezoekers te woord staan en eventueel doorverwijzen o Assisteren in voorkomende werkzaamheden (faxen, kopiëren etc) o Zorgdragen voor catering hoofdkantoor en eventueel van districtskantoren
Met welke middelen	Normale bedrijfsmiddelen
Locatie	Kantoorgebouw Archimedesweg en/of districtskantoren
Aandachtspunten	Districten dragen in principe zelf zorg voor catering, eventueel kan hoofdkantoor zorg dragen voor lunch en avondeten. Of dit noodzakelijk is dient door afdelingshoofd FAZ bij de districten te worden nagegaan.

Bijlage 1. model Situatierapportage

Hoogheemraadschap van
Rijnland

MODEL SITUATIERAPPORTAGE

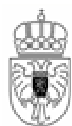
volgnummer: ….

Van *Type actiecentrum aangegeven*	
Voorzitter	
Datum en tijdstip verslag-legging	
Betreft tijdvak	
Bijlagen	
Opgesteld door	

1	**Mededelingen**	
2	**Actuele situatie**	
3	**Door Actiecentrum genomen maatrege-len**	
4	**Netwerkanalyse** *Wat gebeurd er bij externe partners*	
5	**Knelpunten**	
	5.1. Huidige	
	5.2. Verwacht	
6	**Prognose**	
	6.1 Verwacht scenario	
	6.2 Positief scenario	
	6.3 Negatief scenario	
7	**Voorstellen aan / Beslispunten voor WBT / WOT**	
8	**Actiepunten voor actiecentrum**	
9	**Overige opmerkin-gen**	

Bestand opslaan in P:\calamiteiten\verslagen&sitraps\....

Bijlage 2. Model agenda/verslag voor WBT & WOT

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Model agenda/verslag voor WBT & WOT
Volgnummer: ………

Van *WBT of WOT*	
Voorzitter	
Datum en tijdstip overleg	
Bijlagen	
Opgesteld door	

1	**Mededelingen**	
2	**Actuele situatie**	
3	**Door Rijnland genomen maatregelen**	
4	**Netwerkanalyse** *Wat gebeurd er bij externe partners*	
5	**Knelpunten** *Op gebied van beleid, uitvoering, voorlichting*	
	5.1. Huidige	
	5.2. Verwacht	
6	**Prognose**	
	6.1 Verwacht scenario	
	6.2 Positief scenario	
	6.3 Negatief scenario	
7	**Beslispunten voor WBT / WOT**	
8	**Actiepunten voor WBT / WOT**	
9	**Overige opmerkingen**	
10	**Rondvraag**	

Bestand opslaan in P:\calamiteiten\verslagen&sitraps\....

Bijlage 3. Model logboek

Logboekformulier

Volgnummer:………………………………
Formulier van team:………………………..
naam actiecentrum of WOT/WBT aangegeven

Datum/ tijdstip:	Actie/contact:	Ingevuld door:	Bijzonderheden:

Bestand opslaan in P:\calamiteiten\logboeken\.......

Bijlage 4. Model Meldings en Calamiteit Formulier

Calamiteit Meldings Formulier (CMF)

Te gebruiken bij uitval meldingen systeem

				Prioriteit Hoog laag *Zet cirkel om keuze*	
Datum		Tijd		Ontvanger	
Naam melder				*Straat*	
Telefoonnummer				*woonplaats*	
				e-mail melder	
Soort melding					
Omschrijving melding					
Locatie beschrijving					
Doorgegeven aan			Team		
Datum			Tijd		
Doorgegeven door					
Hieronder in te vullen door behandelend team					
Behandelaar					
Actie uitgevoerd (afhandeling +datum en tijd)					

Bestand opslaan in P:\calamiteiten\meldingen\.......

Supplement Crisiscommunicatie

onderdeel van het Calamiteitenplan

Hoogheemraadschap van Rijnland
Archimedesweg 1
Postbus 156
2300 AD Leiden
telefoon (071) 3 063 063

Documentbeheer

Naam document	SUPPLEMENT CRISISCOMMUNICATIE
Type document	Supplement behorend bij het calamiteitenplan
Versie	1.0
Uitgiftedatum	20 december 2005
Opsteller deze versie Naam Functie Sector Afdeling	 E. Albrecht Communicatie adviseur Stafafdeling communicatie
Beheerder document Naam Functie Sector Afdeling	 C.M. Meijer afdelingshoofd Stafafdeling communicatie
	Opmerkingen, verbeteringen en toevoegingen kunnen aan de beheerder worden gericht

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding

1.1 Korte omschrijving

Het crisiscommunicatieplan van Rijnland is een supplement bij het calamiteitenplan van het hoogheemraadschap van Rijnland en is aanvullend op de overige plannen binnen het calamiteitenbeheerssysteem.

Dit crisiscommunicatieplan beschrijft op welke wijze met interne en externe doelgroepen tijdens een calamiteit wordt gecommuniceerd, hoe deze communicatie moet verlopen, wie voor welk onderdeel verantwoordelijk is, welke voorlichtingsmiddelen (kunnen) worden ingezet en op welke wijze wordt omgegaan met de pers. Hiertoe is binnen de Calamiteitenorganisatie het Actiecentrum Communicatie (AC COM) beschikbaar. Het AC COM bestaat uit medewerkers van de stafafdeling Communicatie, versterkt met andere medewerkers van Rijnland die hiervoor zijn geoefend. De leden van het AC COM hebben in principe ieder een eigen rol met bijbehorend takenpakket (zie het volgende hoofdstuk).
Daarnaast omschrijft dit crisiscommunicatieplan hoe de nazorg in communicatieve zin vorm krijgt, zo nodig in samenwerking met betrokken gemeenten.

1.2 Doelstelling

Crisiscommunicatie is een van de belangrijkste pijlers onder crisismanagement en heeft als hoofddoel alle interne en externe doelgroepen regelmatig, eenduidig en consistent te informeren over de (dreigende) calamiteit en de wijze waarop Rijnland de bestrijding ter hand gaat nemen of heeft genomen. Goede communicatie draagt bij aan:

- voorkomen van onrust bij burgers, bedrijven en overheidsinstanties;
- het verkrijgen van medewerking van alle betrokkenen;
- tonen van verantwoordelijkheid;
- verkrijgen van vertrouwen in de genomen maatregelen;
- een positief imago van Rijnland.

1.3 Doelgroep

Dit document is bedoeld voor alle leden van de calamiteitenorganisatie en dan met name de medewerkers van de afdeling communicatie.

1.4 Uitgangspunten

Het plan is geschreven voor gebruik door de leden van het AC COM van de Calamiteitenorganisatie van Rijnland. Het is een praktisch hulpmiddel als voorbereiding op en houvast tijdens een calamiteit. Het plan is geen vast gegeven. Het wordt periodiek geactualiseerd, ingegeven door wisseling van externe of interne omstandigheden, dan wel door ervaringen opgedaan tijdens oefeningen of daadwerkelijke calamiteiten.
Overigens is nuttige informatie over dit onderwerp te vinden in twee uitgaven van de Rijksvoorlichtingsdienst *Handboek Communicatie in crisissituaties* en *Risico en crisis gecommuniceerd*.

2. Organisatie van de COMMUNICATIE tijdens een calamiteit

2.1 WBT

Het Waterschapsbeleidsteam (WBT) is binnen de calamiteitenorganisatie het hoogste besluitvormende orgaan, en stelt uit dien hoofde ook de communicatiestrategie vast. Het Hoofd AC COM is lid van het WBT. Dit is het hoofd van de stafafdeling Communicatie zijn of zijn functioneel plaatsvervanger.

2.2 WOT

Het Hoofd AC COM zit ook in het WOT, waar hij zorg draagt voor de uitvoering van de in het WBT uitgestippelde koers.

2.3 Actiecentrum Communicatie

Tijdens coördinatiefase 0 en alarmfase 1 wordt de communicatie geregeld vanuit de stafafdeling Communicatie.

Als coördinatiefase 1 zich buiten kantooruren voordoet, dan worden de medewerkers van de stafafdeling Communicatie gebeld. De medewerkers van de stafafdeling worden binnen de calamiteitenorganisatie *het Actiecentrum Communicatie (AC COM)* genoemd.

Het AC COM is in principe alleen actief tijdens een (dreigende) calamiteit, dat wil zeggen als coördinatiefase 2 of 3 is afgekondigd. Ook hier geldt dat als de calamiteit zich buiten kantooruren voordoet de betreffende medewerkers telefonisch worden geïnformeerd.

Tijdens een calamiteit is het AC COM, indien nodig, 24 uur per etmaal actief. Daarbij wordt gewerkt in drie ploegen die afwisselend acht uur werken en zestien uur vrij zijn. De helft van elke ploeg bestaat uit communicatieprofessionals, dat wil zeggen medewerkers die regulier werkzaam zijn bij de stafafdeling Communicatie. De overige medewerkers van het AC COM komen voort uit andere delen van de organisatie.

Binnen het AC COM worden de onderstaande functies onderscheiden. In het Supplement Medewerkersoverzicht staat welke persoon de functie invult.

2.3.1 Bezetting AC COM

Rol	Functionaris	Hoofdtaken
voorzitter AC COM	hCOM	- leidt het AC COM; - bepaalt de kernboodschappen van de organisatie: - adviseert WBT en WOT over de communicatiestrategie; - eerste ambtelijke woordvoerder voor radio en TV; - verantwoordelijk voor inschakeling rampenzender.
Communicatiemedewerker AC COM	senior communicatiemedewerker	- verzorgt persberichten, bewonersbrieven ed.; - schrijft toespraken; - maakt afspraken voor interviews; - staat schrijvende pers te woord; - maakt afspraken over inhoud en frequentie van boodschappen via de rampenzender.
informatievoorziening internet en intranet	webmaster	- zorgt voor actuele informatie op internet en intranet; - zorgt voor achtergrondinformatie op internet en intranet; - coördineert de werkzaamheden van de webredactie.
administratieve ondersteuning AC COM	afdelingssecretaresse	- houdt afspraken, logboek en situatierapportages bij; - stelt vraag en antwoordlijsten op en houdt ze up-to-date; - houdt knipselkrant bij, neemt radio- en tv-uitzendingen op; - vangt bezoekende pers op; - regelt afspraken met FAZ bij instellen van een perscentrum.

2.4 Aandachtspunt externe informatievoorziening

In principe verloopt de communicatie met het publiek via de media en de internetsite van Rijnland, om de druk op de interne organisatie zoveel mogelijk te beperken. Voorwaarde hiervoor is dat de internetsite actueel en volledig is. Beantwoording van publieksvragen gebeurt zoveel mogelijk op de plaats waar de vragen binnenkomen, bij het Berichtencentrum. Wanneer dit niet voldoende blijkt, beantwoordt een medewerker van het AC COM de vragen. Om de organisatie niet extra te belasten (beschikbare menskracht) wordt er geen informatiecentrum ingesteld.

3. Organisatie van de COMMUNICATIE tijdens een grensoverschrijdend incident of ramp

3.1 Grensoverschrijdend incident

Bij een (gemeente)grensoverschrijdende calamiteit of (dreigende) ramp, waarbij er sprake is van een coördinerend burgemeester, wordt de gemeentelijke communicatie opgeschaald. Dit betekent dat op het niveau van het Regionale BT namens de betrokken gemeenten de aan de bevolking te verstrekken informatie wordt gecoördineerd. De -passieve- voorlichting die Rijnland in een dergelijk geval geeft, richt zich alleen op de waterstaatsaspecten. De actieve voorlichting, zowel richting bevolking als de media, moet altijd -vanwege de duidelijkheid voor de ontvanger- vanuit één punt (de rampenstaf) gebeuren. Zonodig kan Rijnland besluiten een woordvoerder voor het waterschap onder de coördinatie van de gemeentelijke afdeling Communicatie te plaatsen en/of de gemeente van deskundig advies te voorzien.

3.2 Ramp

In het geval van een ramp, in de zin van de ‘Wet Rampen en Zware Ongevallen’ (zogenoemde GRIP III en IV), berust de coördinatie van de voorlichting bij de gemeentelijke communicatieafdeling. De informatieverstrekking verloopt in dat geval via de gemeentelijke rampenstaf. Op het moment dat een calamiteit een ramp wordt, is de burgemeester de eindverantwoordelijke op beleidsniveau en de brandweercommandant op uitvoerend niveau. Wanneer de ramp zich over meerdere gemeenten uitstrekt, is uiteindelijk de Commissaris van de Koningin verantwoordelijk. Zij hebben hun eigen rampenstaf met eigen woordvoerders en voorlichters. Rijnland heeft daarin dan een adviserende rol. Zo ook de stafafdeling Communicatie.
Dit betekent echter niet dat daarmee de verantwoordelijkheid voor de communicatie wordt overgedragen aan bovengenoemde organisaties. Rijnland blijft zelf verantwoordelijk voor de wijze waarop haar aandeel in de bestrijding van de calamiteit in beeld wordt gebracht.

4. Taken en verantwoordelijkheden ACTIECENTRUM COMMUNICATIE

Het AC COM van de calamiteitenorganisatie heeft de volgende taken:
- interne communicatie (§ 4.1)
- externe communicatie (§ 4.2)
- persvoorlichting (§ 4.3)

4.1 Interne communicatie

4.1.1 Procedure

In het WOT (of WBT, indien sprake is van coördinatiefase 3) zal, op advies van het Hoofd sectie Communicatie en afhankelijk van de aard en omvang van het (ernstige) incident of de calamiteit, het besluit worden genomen om de interne communicatie over het incident of de calamiteit te intensiveren.

4.1.2 Doelgroepen

Onder dit begrip vallen alle medewerkers van Rijnland en de Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuurleden van Rijnland.

4.1.3 Interne informatiestroom

De structuur van de calamiteitenorganisatie is dusdanig dat de informatie die ‘in het veld’ wordt verzameld telkens een trede hoger komt in die organisatie en daarmee de basis vormt voor de actuele stand van zaken c.q. de actuele informatie. Op basis van de bevindingen van de medewerkers in het veld en na accordering door de operationeel leider en het WBT kan de informatie, zowel extern als intern, worden verspreid.

4.1.4 Verspreiding interne berichtgeving

Het Hoofd AC COM is verantwoordelijk voor de verspreiding van de interne berichtgeving die verloopt via de interne media. Informatie die wordt verstrekt via vergaderingen en informeel overleg valt buiten zijn competentie. Wel is het zaak er op te letten dat beide ‘soorten’ informatie niet met elkaar in tegenspraak zijn. Het Hoofd AC COM zorgt er tevens voor dat de interne berichtgeving bij voorkeur voorloopt op, of als het niet anders kan, samenvalt met de externe berichtgeving. Het uitgangspunt is dat voorkomen moet worden dat medewerkers uit de (externe) media moeten vernemen wat er aan de hand is.
Het AC COM ondersteunt bij de verspreiding van de interne berichtgeving. Het AC COM verspreidt eventuele situatierapporten naar de receptie, medewerkers van de reguliere organisatie van Rijnland en het perscentrum (indien actief) zodat ook zij op de hoogte blijven van de ontwikkeling van de calamiteit.

4.1.5 Interne communicatiemiddelen

De volgende communicatiemiddelen kunnen intern worden ingezet:
- intranet;
- interne rapportages;
- situatierapport;
- email;
- website
- telefoon
- bijeenkomst
- brief

- afschrift persbericht.

Urgentie-doelgroepen-mediummatrix

	medewerkers Rijnland	DB-leden Rijnland	AB-leden Rijnland
Urgent	telefonisch	persoonlijk telefonisch	telefonisch
↓	bijeenkomst Interne rapportages situatierapport bijeenkomst	situatierapport Interne rapportages bijeenkomst	situatierapport Interne rapportages bijeenkomst
	e-mail	e-mail	
	intranet/internet	intranet/Internet	internet
Minder urgent	brief	brief	brief
Altijd	website	website	website

Wanneer de mediumkeus is gemaakt, moet het daarbij passende communicatiemiddel worden gemaakt. In onderstaande matrix is dit af te lezen.

Medium	Informatiedrager
Persoonlijk/telefonisch	Mondelinge informatie
Interne rapportages/situatierapport	Memo
e-mail	Persbericht
Intranet	Persbericht
Bijeenkomst	Toespraak, audio visuele hulpmiddelen
Brief	Schriftelijke informatie
Website	Persbericht

4.2 Externe communicatie (publiekscommunicatie)

Dit hoofdstuk omschrijft de procedures voor externe communicatie, en dan vooral publieksvoorlichting. Persvoorlichting komt in hoofdstuk 6 aan bod.

4.2.1 Procedure

Hier geldt hetzelfde als voor de interne communicatie. Het WBT zal op advies van het Hoofd AC COM en het WOT en afhankelijk van de aard en omvang (coördinatiefase) van het (ernstige) incident of de calamiteit, besluiten om de externe communicatie op te starten. Hiertoe behoort ook het nemen van een besluit over het inschakelen van de rampenzender.

4.2.2 Doelgroepen

Onder dit begrip vallen de direct en indirect betrokkenen, zoals ingelanden, agrariërs, bedrijfsleven, belangengroeperingen, omwonenden/slachtoffers, hulpverleners (brandweer, politie e.d.), bestuurders van andere overheden (Commissaris van de Koningin, Burgemeester, dijkgraaf), Unie van Waterschappen, brancheorganisaties (WLTO) en andere overheden.

4.2.3 Wie moet worden geïnformeerd?

In de Communicatiestrategie, die wordt uitgestippeld door het WBT, worden de doelgroepen zo nauwkeurig mogelijk omschreven. Zo mogelijk wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen direct en indirect betrokkenen. Vanzelfsprekend moet ook worden geïnventariseerd hoe deze doelgroepen te bereiken zijn en het beste kunnen worden geïnformeerd.

4.2.4 Tijdstip van informeren

Uitgangspunt is dat Rijnland de regie voert en houdt over de informatiestroom. Te allen tijde moet worden voorkomen dat derden (media, belangengroeperingen) de 'belangrijkste' boodschapper worden. Het is daarom belangrijk dat Rijnland zo snel mogelijk met haar berichtgeving start, ook al is nog niet alles bekend. Daarna zal met een zekere regelmaat de berichtgeving moeten plaatsvinden. Zelfs als ogenschijnlijk niets te melden valt, dan nog valt altijd wel iets te vertellen over de voortgang. Zo laat Rijnland zien dat de bestrijding nog steeds de volle aandacht heeft. Bovendien voorkom je dat anderen in het 'informatiegat' springen.
Een aantal communicatiemomenten kan worden onderscheiden:

- Direct na de constatering van het (ernstige) incident of calamiteit. Voorkom daarmee geruchten, onzekerheid, ongeloof en dat een verkeerde perceptie ontstaat;
- Bij het opstarten van de calamiteitenorganisatie;
- Op beslismomenten (bijvoorbeeld wanneer het onderzoek is gestart en hoe dat wordt gedaan, hoe de bestrijding wordt aangepakt, resultaten onderzoek, informatie over de geleden schade, wat van de burgers wordt verwacht en hoe zij worden geholpen, enz.);
- Als maatregelen worden genomen;
- Als het effect van maatregelen zichtbaar wordt;
- Als het incident of de calamiteit onder controle is;
- Als de calamiteitenorganisatie wordt opgeheven;
- Nazorg, bedanken voor hulp, medewerking, begrip, enz.

4.2.5 Wijze van communiceren:

Bij communicatie over calamiteiten en incidenten is het van groot belang dat de doelgroep vertrouwen heeft en blijft houden in de boodschapper c.q. Rijnland. De eigen perceptie van de ontvanger van de boodschap (= de getroffen burger) speelt voor het 'vertalen' van de informatie van Rijnland een cruciale rol. Het betekent voor Rijnland: 'zeggen wat je doet en doen wat je zegt'.

4.2.6 De mediakeus en het communicatiemiddel:

Welk medium is het meest geschikt waarvoor? Doelgroep en omstandigheid zijn bepalend voor de mediakeuze. In onderstaande mediummatrix valt dit af te lezen.
<u>Urgentie-doelgroepen-mediummatrix</u>

	Direct Omwonenden/betrokkenen calamiteit	**Ingelanden**	**Overheden**	**CdK, Burgemeester**	**Branche org.**
Urgent ↓	persoonlijk huis-aan-huis	krant/radio/tv	persoonlijk telefonisch	persoonlijk telefonisch (door dijkgraaf)	persoonlijk telefonisch
	telefonisch		fax	fax	telefonisch / fax
	(nieuws)brief		e-mail	e-mail	bijeenkomst
	bijeenkomst		brief	brief	brief
Minder	krant/radio/tv	krant/radio/tv	(nieuws)brief	(nieuws)brief	krant/radio/tv

urgent	Calamiteitenaflevering televisieserie	Calamiteitenaflevering televisieserie			
Altijd	website	website	website	website	website

Wanneer de mediumkeus is gemaakt, moet het daarbij passende communicatiemiddel worden gemaakt. In onderstaande matrix is dit af te lezen.

Medium	**Informatiedrager**
persoonlijk huis-aan-huis	mondelinge informatie
Telefoon	mondelinge informatie
Fax	memo of persbericht
e-mail	Persbericht
Intranet	Persbericht
Bijeenkomst	toespraak, audio visuele hulpmiddelen
(nieuws)brief	(nieuws)brief
krant / radio (inclusief rampenzender))/tv	persconferentie, persbericht, interview
Website	Persbericht

4.3 Persvoorlichting

Bij een grote calamiteit zullen de media zich concentreren op vier zaken:
- de plaats van de calamiteit, ooggetuigen, getroffenen, en dergelijke;
- het crisiscentrum dat met de bestrijding van de calamiteit is belast;
- (telefonisch) verifiëren van berichten;
- het publiek en belangengroeperingen (hun reactie op de calamiteit).

Het is uitermate belangrijk om zorgvuldig om te gaan met de pers, om te voorkomen dat de pers ‘de ramp bij een ramp’ wordt. Belangrijke vragen zijn: welke procedures gelden bij het omgaan met de pers? Maar ook: wie doet de woordvoering?

4.3.1 Procedure

Als het WBT heeft besloten de externe communicatie op te starten, start behalve de publiekscommunicatie ook de actieve persvoorlichting. Ook hier geldt: Rijnland voert de regie over de persvoorlichting. Het kan voorkomen dat de pers eerder op de hoogte is van het (ernstige) incident of de calamiteit dan Rijnland en onmiddellijk een reactie verlangt. Aan een dergelijk verzoek moet niet meteen worden voldaan. Rijnland moet voor zichzelf eerst een ‘adempauze’ creëren om de feiten op een rijtje te kunnen zetten en een en ander te verifiëren. De reactie moet in een dergelijk geval zijn dat Rijnland de zaak aan het uitzoeken is en zo spoedig mogelijk met een persverklaring komt.

4.3.2 Woordvoering

RTV

De dijkgraaf is de officiële woordvoerder van Rijnland. Hij wordt daarbij geadviseerd door het Hoofd AC COM. In de praktijk zal het niet werkbaar zijn om alle woordvoering door de dijkgraaf te laten doen. De dijkgraaf is eerste woordvoerder voor radio en televisie. De dijkgraaf kan het Hoofd AC COM en de leden van de directie aanwijzen als woordvoerder voor radio en televisie. Het Hoofd AC COM is altijd van tevoren op de hoogte als een lid van het WBT woordvoering doet en bespreekt dit voor met het betreffende lid van het WBT.

Schrijvende pers

De Communicatiemedewerker AC COM doet de woordvoering voor de geschreven media. Ook kan het nuttig zijn om vakdeskundigen in te schakelen die een ingewikkeld technisch proces op aanschou-

welijke wijze kunnen toelichten. Alle perscontacten lopen via het AC COM en worden doorgeleid naar de Communicatiemedewerker. Indien gedurende een langere tijd een zeer grote druk van de media wordt ervaren, kan de Communicatiemedewerker AC COM het Hoofd AC COM adviseren een perscentrum en periodieke persconferenties in te stellen. Het besluit om over te gaan tot periodieke persconferenties wordt in het WBT genomen op advies van het Hoofd AC COM. Deze ziet er op toe dat in principe géén persstops worden ingesteld.

4.3.3 Persbericht

Het is belangrijk om zo snel mogelijk met een eerste persbericht te komen. Daarna zullen er bij ‘nieuwswaardige’ feiten steeds persberichten moeten worden opgesteld. Alle conceptpersberichten worden vóórdat ze uitgaan voor akkoord voorgelegd aan het hoofd van het AC COM, dienstdoende Operationeel Leider en het WBT.

4.3.4 Vrije nieuwsgaring door de pers

Nieuwsgaring is vrij. In het veld moeten journalisten vrijelijk hun werk kunnen doen (denk aan foto- en t.v.-opnamen), mits zij niemand hinderen. Ook moet de pers zich aan de regels moeten houden, bij voorbeeld met betrekking tot de veiligheid. Ook verbodsborden met de tekst ‘verboden toegang’ zullen zij moeten respecteren. Bij chaotische situaties waarbij allerlei mensen rondlopen, is het dragen van een perskaart verplicht. De in het veld werkzame medewerkers verwijzen de pers voor commentaar altijd naar het AC COM veelal met een medewerker aanwezig is op de plaats van het incident/calamiteit. Voor het geval dat een persexcursie wordt georganiseerd naar de plek van de calamiteit, zorgt het AC COM er voor dat de pers de veiligheidsvoorschriften in acht neemt.
Aanvragen voor een interview worden gecoördineerd door de Communicatiemedewerker AC COM en ‘gewogen’ door het Hoofd van het AC COM. Het principe is dat interviews worden toegestaan, tenzij het op dat moment niet opportuun is en/of niet in het belang van Rijnland is. Stelregel is dat Rijnland het persbeleid bepaalt en niet de pers.

4.3.5 Perscentrum

Het WBT kan besluiten tot het instellen van een perscentrum. Dit wordt ingericht in een van de zalen aan de Archimedesweg in Leiden. Dit om te voorkomen dat de pers in de ‘wandelgangen’ van het Rijnlandshuis aan de Archimedesweg in Leiden of andere Rijnlandse vestigingen nieuws gaat vergaren. Het perscentrum is een afgescheiden ruimte waar de pers haar werk kan doen en waar permanent een medewerker Communicatie 2 (perswoordvoerder) aanwezig is. Afhankelijk van de beschikbare ruimte kan de pers ook faciliteiten worden geboden, zoals een stroomvoorziening en telefoon- en computerapparatuur. Alleen persmedia met een perskaart hebben toegang tot het perscentrum. Persvertegenwoordigers die elders in de organisatie aankloppen, dienen naar dit perscentrum te worden verwezen. Verder is een medewerker van het perscentrum permanent aanwezig voor de ondersteuning van de pers, maar hij/zij doet inhoudelijk geen mededelingen aan de aanwezige verslaggevers.

4.3.6 Persconferentie

Een andere zaal aan de Archimedesweg is ingericht als ruimte voor het geven van persconferenties. Het kan gaan om een incidentele persconferentie, maar, afhankelijk van het incident/calamiteit, kan ook sprake zijn van een periodieke persconferentie, bijvoorbeeld elke twee uur. De media worden zo mogelijk op een redelijke termijn van te voren uitgenodigd. Ook wordt, als dat mogelijk is, bij het aanvangstijdstip van de persconferentie rekening gehouden met het sluitingstijdstip van de krant en uitzendtijd van radio/tv. De dijkgraaf geeft de persconferentie, bijgestaan door een of twee deskundigen en het Hoofd AC COM. De overige (technische) deskundigen nemen plaats in de zaal. Komt van de zijde van de pers een zeer specifieke vraag, dan kunnen zij die beantwoorden.
Het Hoofd AC COM vervult de rol van voorzitter. Hij opent de persconferentie en geeft vervolgens het woord aan de dijkgraaf. De persconferentie begint altijd met een -korte- verklaring waarin het nieuws zit, zo mogelijk ondersteund met kaartmateriaal, foto’s en/of tekeningen. Daarna is er gelegen-

heid om vragen te stellen, onder leiding van het Hoofd AC COM. De vragen worden kort en duidelijk beantwoord. Een goede persconferentie duurt maximaal 45 minuten. Na afloop zullen journalisten vaak nog proberen 'onder vier ogen' nieuws te vergaren. Radio en tv willen dan nog hun aparte opnames maken. Van te voren moeten het Hoofd AC COM en de dijkgraaf afspreken of wel of niet aan deze verzoeken wordt voldaan. Wanneer dit niet mogelijk is, moet dat aan het begin van de persconferentie worden meegedeeld.
De persconferentie is pas echt afgelopen als alle journalisten zijn vertrokken!

*** Overigens geldt tenzij anders afgesproken ook bij calamiteiten het persprotocol van het hoogheemraadschap van Rijnland.**

5. Middelen

Het AC COM heeft de beschikking over de volgende middelen ter ondersteuning van zijn taken:

- computers met internet- en intranetverbinding in alle ruimten waar deze sectie werkt: kamer WBT, kamer WOT en naargelang de opschaling van de communicatieactiviteiten;
- vaste telefoons;
- mobiele telefoons;
- videorecorder met voldoende banden;
- televisie met teletekst en aangesloten op kabel;
- radio met mogelijkheid tot het opnemen van uitzendingen;
- fax;
- printer.

Indien de normale verbindingen uitvallen, heeft het AC COM de beschikking over noodvoorzieningen zoals het Nationaal Noodnet en/of het Traxysnetwerk.

Bijlage 1. Uitwerking communicatiemiddelen

persoonlijk/telefoon

Schrijf de tekst kort en bondig uit. Noem man en paard en draai er niet omheen. Lees het bericht ook zo voor. Dit voorkomt fouten, zaken worden dan niet vergeten en de subjectieve mening van de medewerker komt niet tot uiting.

e-mail/het persbericht

De boodschap moet eenduidig, duidelijk en op de doelgroep zijn geschreven. Communiceer nooit over de hoofden van de betrokkenen heen. Het bericht moet zo zakelijk mogelijk worden opgesteld. Gebruik geen vakjargon, afkortingen en 'moeilijke' woorden. Formuleer het bericht in korte zinnen. Vermijd zoveel mogelijk het gebruik van de lijdende vorm ('Rijnland onderzoekt …..', in plaats van 'Er wordt een onderzoek gedaan naar ….'). Teksten moeten slechts voor één uitleg vatbaar zijn. Verstrek informatie, geen meningen. Vermeldt de feiten en de bekende met die feiten samenhangende gevolgen, maar vooral niet de 'ter plekke verzonnen interpretaties'.

brief

De brief wordt opgesteld als willekeurig welke andere brief, dus met een aanhef, een afsluiting en een ondertekening. Zorg ervoor dat de brief niet langer wordt dan één A4, maximaal 1½ A4.
Wanneer een calamiteit en de afwikkeling daarvan lang gaat duren, kan Rijnland overwegen om een speciale -periodiek verschijnende- nieuwsbrief uit te geven. Deze nieuwsbrief moet een eigen herkenbare lay-out krijgen, uiteraard in de huisstijl, met korte berichten, foto's, situatietekeningen en dergelijke.

bijeenkomst

De toespraak moet van te voren zoveel mogelijk op papier worden gezet, in ieder geval de punten die aan de orde moeten komen. Stel ook van te voren vast wat niet gezegd mag worden. De toespraak mag niet te lang duren (maximaal 15 à 20 minuten). Ook hier geldt: vermijd vakjargon en moeilijke woorden. Richt je op het publiek in de zaal. Audio-visuele hulpmiddelen dragen bij tot het verduidelijken van de boodschap. Geef na afloop van het betoog de zaal de gelegenheid te reageren. Niets is zo fnuikend in dit soort situaties als eenrichtingsverkeer. Zorg ervoor dat na afloop de belangrijkste zaken uit de toespraak op papier beschikbaar zijn voor de toehoorders. Dit voorkomt dat zij een andere interpretatie aan het verhaal geven dan is bedoeld.

intranet en website Rijnland

Op intranet en op de website van Rijnland worden ook de calamiteitenpagina's 'off-line' ingericht en klaargezet. Ze worden zó voorbereid dat één druk op een speciale button voldoet om ze zichtbaar te maken.

perswoordvoering

Draai er bij het te woord staan van de pers niet om heen, geef geen ontwijkende antwoorden. Het antwoord 'geen commentaar' is in principe uit den boze, tenzij het op dat moment niet anders kan. Licht dit dan wel toe. Wanneer de pers het gevoel krijgt dat ze met een kluitje in het riet wordt gestuurd, gaat ze zelf in de organisatie 'wroeten' met alle gevolgen van dien. Bereidt interviews goed voor. Ga van te voren na wat je naar wel en niet naar buiten wilt en kunt brengen. Gebruik geen vakjargon, vakafkortingen en ingewikkelde zinnen. Een kort statement dat gemakkelijk citeerbaar is, doet het vaak goed. Praat rustig en langzaam.

Persbericht

Belangrijk is om zo snel mogelijk met een eerste persbericht te komen. Daarna zullen er bij ‘nieuwswaardige’ feiten steeds persberichten moeten worden opgesteld. Verzend het persbericht per e-mail naar de redacties. Vergeet daarbij ook het ANP niet. Rijnland heeft daar een directe verbinding mee via een speciaal e-mailadres en afspraken die daarover zijn gemaakt. Alle media kunnen er dan kennis van nemen. Voor de perslijst: zie lijst met telefoonnummers. Alle persberichten worden voorgelegd aan het hoofd van het AC COM en vóórdat ze uitgaan voor akkoord getekend door de Operationeel Leider.

Vereisten voor het persbericht:
lengte één A4, maximaal 1½ A4;

- het nieuws staat in de eerste regel/alinea; de vragen wie, wat, waar, waarom, wanneer en hoe, worden daarin beantwoord;
- vervolgens een korte nadere toelichting in hoofdlijnen;
- een persbericht moet ‘oprolbaar’ worden geschreven, dat wil zeggen dat je als je het van onderen begint op te rollen, je bovenaan de essentie van het bericht overhoudt;
- vermeld naam van degene bij wie nadere informatie kan worden gekregen, inclusief (mobiele) telefoonnummers, fax en e-mail;
- een kop boven het bericht is handig;
- wanneer het een zeer grote calamiteit betreft, is het handig om ook over een persbericht in het Engels te beschikken.

Inrichting perscentrum:

- persconferentietafel met daarachter maximaal vier stoelen;
- naambordjes;
- geluidsinstallatie + interruptie microfoons;
- visuele hulpmiddelen (beamer, kaarten, situatietekeningen, etc.);
- aanwijsstok;
- magneetbord en/of flip-over;
- koffie/thee/frisdrank;
- persmap.

Inhoud persmap:

- persbericht/persverklaring;
- mogelijke voorgeschiedenis/context nieuws;
- kerngegevens (ramp)gebied;
- kaart van het gebied;
- fotomateriaal (reproduceerbaar voor de media);
- algemene folder Rijnland.

vragen van burgers

Bij telefonische contacten:

- houd bij door wie je wordt gebeld en wat de vragen zijn;
- vertel wie jij bent (naam en functie);
- blijf bij de beantwoording bij de feiten;
- zeg dat je iets uitzoekt en terug zal bellen als je het niet zeker weet (bel ook terug!);
- hou je aan je toezeggingen;
- ga niet in discussie en laat je niet onder druk zetten;
- vertel alleen officieel vaststaande feiten, geen meningen;
- maak direct aantekening/registraties van de relevante zaken volgens standaard werkwijzen.

Supplement Crisiscommunicatie

Bijlage 2. Tips voor omgaan met de pers in crisissituaties

- Journalisten zijn 24 uur per dag in dienst. Houd daar rekening mee. Ook tijdens informele contacten, na afloop van persconferenties, enz.
- Media werken zeer snel en hebben zich al informatie over de calamiteit eigen gemaakt.
- Geef zo snel mogelijk de eerste informatie. Voorkom dat andere bronnen ‘uw verhaal’ gaan vertellen.
- Organiseer zo spoedig mogelijk een persconferentie, gevolgd door persberichten. Voorkom dat door ‘radiostilte’ van het waterschap er een geruchtenstroom op gang komt.
- Het persbericht moet kort en zakelijk zijn en begint met het nieuws.
- Volg tijdens de calamiteit de media. Zo weet u hoe de media uw berichten weergeven en hoe de beeldvorming bij het publiek is.
- Schakel de media in om uw informatie kwijt te kunnen (bijvoorbeeld waar men nadere informatie kan krijgen, telefoonnummers e.d.).
- Begeleid de media op de plaats van de calamiteit en bied de nodige service.
- Persconferenties beginnen met een korte verklaring die nieuws bevat.
- Ga niet in op geruchten, ‘van horen zeggen’, speculaties, enzovoorts. Neem de tijd om ze te checken.
- Zorg voor een persmap en ondersteunend visueel materiaal.
- Zorg bij een grote calamiteit voor informatie in het engels (en eventueel Duits).
- Jargon, ambtelijke taal, vakafkortingen zijn taboe.
- Geef aan wanneer de volgende persconferentie is c.q. wanneer ze meer nieuws kunnen verwachten.
- Wanneer de pers de ‘schuldvraag’ stelt, ga dan eerst na wat de juridische en/of financiële gevolgen – kunnen - zijn, voor hier antwoord op te geven
- Zorg voor een actueel crisiscommunicatieplan en evalueer dit regelmatig. In ieder geval na elke calamiteit.

Bijlage 3. Registratieformulieren

Registratieformulier voor persvragen

Datum: Aangenomen door:	Tijd:
Naam journalist:	Medium
Ochtend/middag/avond krant/uitzending*	
Tel:	Fax:
GSM:	E-mail:
Deadline:	Prioriteit:
Vraag:	
INTERNE AFHANDELING terugbellen door: per: TEL / GSM / FAX / MAIL ***afspraken / verdere afhandeling*** datum: tijd:	WOT WBT District Noord District Midden District Zuid
Antwoord:	

** doorhalen wat **niet** van toepassing is*

Supplement Crisiscommunicatie

Registratieformulier voor vragen aan het Actiecentrum Communicatie

<table>
<tr><td>Datum:
Aangenomen door:</td><td colspan="2">Tijd:</td></tr>
<tr><td>Melder:
Naam:</td><td colspan="2">Bedrijf/organisatie/overheid:
Naam:</td></tr>
<tr><td>Tel:</td><td colspan="2">Fax:</td></tr>
<tr><td>GSM:</td><td colspan="2">E-mail:</td></tr>
<tr><td colspan="3">Locatie:
Adres:
Plaats:</td></tr>
<tr><td colspan="3">Vraag:</td></tr>
<tr><td rowspan="8">INTERNE AFHANDELING
Doorgegeven aan [naam]:

datum: tijd:
per: TEL / GSM / FAX / MAIL
afspraken / verdere afhandeling</td><td>WOT</td><td></td></tr>
<tr><td>WBT</td><td></td></tr>
<tr><td>District Noord</td><td></td></tr>
<tr><td>District Midden</td><td></td></tr>
<tr><td>District Zuid</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Antwoord:</td></tr>
</table>

Supplement Crisiscommunicatie

Registratieformulier voor vragen aan het infocentrum

Datum: Aangenomen door:	Tijd: Prioriteit:
Melder Naam:	Bedrijf/organisatie/overheid:
Tel:	Fax:
GSM:	E-mail:
Locatie Adres:	Plaats:
Vraag:	
INTERNE AFHANDELING Doorgegeven aan: *[naam]* datum: tijd: per: TEL / GSM / FAX / MAIL ***afspraken / verdere afhandeling***	
Antwoord:	

WOT	
WBT	
District Noord	
District Midden	
District Zuid	

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Supplement Netwerkpartners

onderdeel van het Calamiteitenplan

Archimedesweg 1
postadres:
postbus 156
2300 AD Leiden
telefoon (071) 3063 063
telefax (071) 5 123 916

Documentbeheer

Naam document	SUPPLEMENT NETWERKPARTNERS
Type document	Supplement behorend bij het calamiteitenplan
Versie	1.0
Uitgiftedatum	20 december 2005
Opsteller deze versie Naam Functie Sector Afdeling	 Marko van der Beek Teamleider Monitoring WPC Ontwikkeling
Beheerder document Naam Functie Sector Afdeling	 Wim Vlug Coördinator Meldingen en Calamiteiten WPC Ontwikkeling
	Opmerkingen, verbeteringen en toevoegingen kunnen aan de beheerder worden gericht

INHOUDSOPGAVE

1. Doel en gebruik van dit Supplement

1.1 Korte omschrijving

Het supplement “Netwerkpartners” is een uitwerking van het calamiteitenplan van het hoogheemraadschap van Rijnland. In het calamiteitenplan staat op hoofdlijnen beschreven op welke wijze Rijnland zich voorbereidt op calamiteiten. Tevens wordt op hoofdlijnen de structuur van de calamiteitenorganisatie gegeven. In het supplement “Werkwijze van de calamiteitenorganisatie” wordt beschreven op welke wijze de calamiteitenorganisatie te werk gaat. Daarbij zijn contacten met de netwerkpartners van groot belang. Het supplement “Netwerkpartners” is zowel bedoeld voor de voorbereiding op als voor de daadwerkelijke bestrijding van calamiteiten en bevat bondige informatie over de netwerkpartners.

Gedetailleerde informatie over rol en bereikbaarheid is te vinden in de specifieke calamiteitenbestrijdingsplannen en in het supplement “externe Telefoonlijst”.

1.2 Doelstelling

Dit supplement geeft een beeld van de taken en verantwoordelijkheden van de netwerkpartners en op welke wijze coördinatie en overleg plaatsvindt.

1.3 Doelgroep

Dit document is bedoeld voor bestuurders en medewerkers van de calamiteitenorganisatie die belast zijn met het informeren van en afstemmen met de netwerkpartners.

1.4 Uitgangspunten

Met dit supplement “Netwerkpartners” wordt getracht veel van de mogelijke netwerkpartners te beschrijven. Door ervaring zal het aantal netwerkpartners groeien. Iedereen kan wijzigingsvoorstellen doen bij de documentbeheerder.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een korte introductie over het netwerk van Rijnland gegeven. In hoofdstuk 3 is per onderdeel schematisch weergegeven welke contacten zij kunnen en/of moeten onderhouden met netwerkpartners.

Een uitgebreide toelichting over rollen en taken van gemeente, politie, brandweer en geneeskundige hulp is opgenomen in bijlage 1 t/m 5.

De telefoonnummers van de netwerkpartners zijn te vinden in het supplement “Externe telefoonlijst”

2. Beschrijving netwerk en samenwerking

2.1 Netwerkmanagement

De bestrijding van calamiteiten kan niet zonder een goede samenwerking met andere overheden en instanties. De betrokken organisaties vormen samen een netwerk waarbinnen wordt samengewerkt.
Indien een calamiteit volgens de betrokken burgemeester(s) het karakter van een ramp heeft in de zin van de Wet Rampen en Zware Ongevallen, dan moet de samenwerking volgens een dwingende structuur worden uitgevoerd.

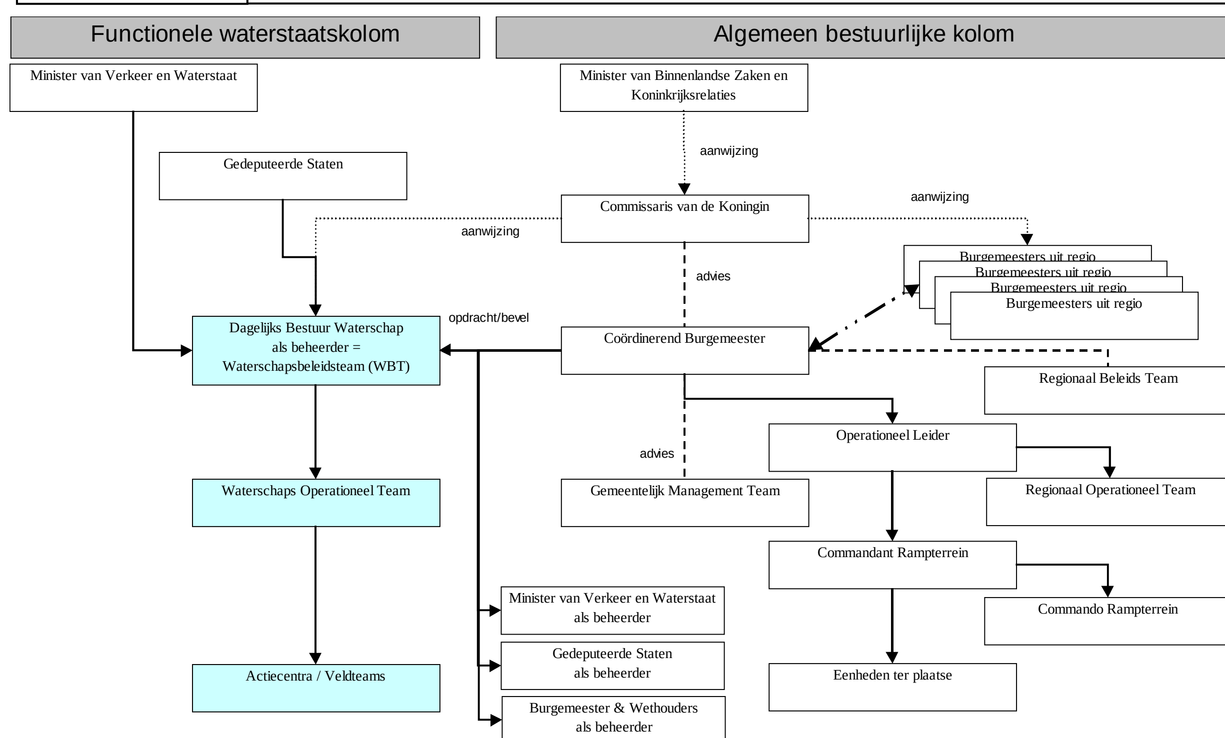
De medewerkers van het hoogheemraadschap van Rijnland, die bij een calamiteit of ramp zijn betrokken, zijn in het algemeen minder ingesteld op de in die situatie geldende taken en werkstructuren, dan de medewerkers van de hulpverleningsdiensten. Daarom is er voor gekozen om de medewerkers tijdens calamiteiten zoveel mogelijk:

- in te zetten voor hun normale taken en
- afstemming tussen de samenwerkende organisaties te laten verlopen via de lijn van de normale dagelijkse contacten.

Onder het netwerkmanagement vallen alle inspanningen die erop zijn gericht om de activiteiten van de afzonderlijke organisaties te bundelen tot een integrale aanpak. Dit geldt zowel bij de voorbereiding op, de oefening en bij de bestrijding van calamiteiten. De synergie (het geheel is meer dan de som van de delen) die hiermee kan worden bereikt, ontstaat alleen door regelmatige contacten te onderhouden.
Men zegt ook wel: Crisismanagement is Netwerkmanagement.

2.2 Netwerkpartners

Afhankelijk van aard en omvang van de calamiteit kunnen allerlei instanties actief zijn in het netwerk.
In het onderstaande schema is aangegeven op welke niveaus informatie wordt uitgewisseld en afstemming noodzakelijk is bij calamiteiten die effecten hebben op het waterstaatsgebied.

De calamiteitenorganisatie van Rijnland is ingericht overeenkomstig de niveaus welke de Veiligheids-regio's binnen de algemeen bestuurlijke kolom hanteren, namelijk:

- een technisch/uitvoerend niveau: de actiecentra en veldteams, belast met het coördineren van en leiding geven aan de uit-voeringsactiviteiten en deze daadwerkelijk uitvoeren
- een tactisch niveau : het Waterschaps Operationeel Team, belast met de beleidsvoorbereiding en advisering aan het Waterschaps Beleidsteam, alsmede met de vertaling van het vastgestelde beleid in uitvoe-ringsopdrachten ten behoeve van het tech-nisch/uitvoerend niveau en
- een strategisch niveau : het Waterschaps Beleids Team, belast met de beleidsbepaling.

Hierdoor kan het hoogheemraadschap, vanuit haar eigen calamiteitenorganisatie, moeiteloos aanslui-ten op die van de algemeen bestuurlijke kolom.

2.3 Relevante netwerkorganisaties

2.3.1 De organisaties

Bij calamiteitenbestrijding zijn de volgende organisaties voor het hoogheemraadschap relevante net-werkpartners:

- Provincies;
- Gemeenten;
- Veiligheidsregio's en
- Aangrenzende hoogheemraadschappen.

De werkgebieden van deze organisaties zijn weergegeven op de kaart “Provincies, gemeenten en hulpverleningsregio’s” tabblad 14 in de calamiteitenmap. In bijlage 5 is een tabel opgenomen waarin per gemeente de betreffende hulpverleningsdiensten staan weergegeven.

Concreet zijn dit de volgende organisaties:

- De provincies Noord-Holland en Zuid-Holland
- De gemeenten:
  Aalsmeer, Alkemade, Alphen aan den Rijn, Amstelveen, Amsterdam, Bennebroek, Bloemendaal, Bodegraven, Boskoop, Gouda, Haarlem, Haarlemmerlied en Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Heemstede, Hillegom, Jacobswoude, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Liemeer, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Reeuwijk, Rijnsburg, Rijnwoude, Sassenheim, Ter Aar, Valkenburg, Velsen, Vlist,Voorhout, Voorschoten, Waddinxveen, Warmond, Wassenaar, Zandvoort, Zoetermeer en Zoeterwoude

- De veiligheidsregio's:
  Amsterdam en omstreken, Haaglanden, Hollands-Midden en Kennemerland;

- De hoogheemraadschappen:
  Amstel, Gooi en Vecht, Delfland, De Stichtse Rijnlanden, Hollands Noorderkwartier en Schieland en de Krimpenerwaard

2.3.2 De afhankelijkheden

Bij calamiteiten waarvan de bestrijding noodzakelijk maakt dat gecoördineerd wordt samengewerkt tussen de functionele waterstaatskolom en de algemeen bestuurlijke kolom zal deze coördinatie zich vooral richten op de inbreng van ieders specifieke deskundigheid en vakkennis teneinde ieders veiligheid en een doeltreffende bestrijding te waarborgen. Dit kan alleen optimaal geschieden wanneer de onderscheiden organisaties allemaal in de coördinerende organen (Commando Ramp Terrein, Regionaal Operationeel Team en Regionaal Beleidsteam) zijn vertegenwoordigd.

Waaruit bestaat dan ieders inbreng?

Hoogheemraadschap
Inbreng op het gebied van haar specifieke taken en deskundigheid op dat gebied:
a. De zorg voor de waterkering
b. De zorg voor de waterhuishouding, te onderscheiden in het kwantiteitsbeheer en het kwaliteitsbeheer (waaronder begrepen de bestrijding van verzilting) van oppervlaktewateren
c. De zorg voor zuivering van stedelijk afvalwater
d. De zorg voor de vaargelegenheid in die water, die tot het verzorgingsgebied van het hoogheemraadschap behoren en
e. Specifieke wettelijke bevoegdheden

Ad a. De zorg voor de waterkering.
Het hoogheemraadschap kan als geen ander een (dreigende) doorbraak (en de gevolgen daarvan) van primaire waterkeringen en boezem- en polderkaden inschatten/bepalen, daarover informatie verschaffen aan de netwerkpartners, zelf maatregelen treffen en anderen adviseren over de door hen te treffen maatregelen om verslechtering van de situatie te voorkomen, zoals bijvoorbeeld verkeersafzettingen of het aanwijzen van alternatieve routes waardoor de waterkeringen en kaden niet extra belast worden.

Ad b. De zorg voor de waterhuishouding.

Waterkwantiteitsbeheer.
Dit kan betrekking hebben op zowel te hoge als te lage waterstanden waarbij de bemalingscapaciteit van essentieel belang is. Uiteraard is hierbij van groot belang of kunstwerken, boezem- of poldergemalen optimaal functioneren dan wel in het ongerede raken of buiten bedrijf gesteld zijn c.q. dienen te worden. De risico's bij waterkwantiteitsbeheer kunnen zijn: het overlopen van waterkeringen, lage doorvaarthoogten of gevaarlijke golfvorming, te lage tegendruk bij waterkeringen en mogelijke verzilting van het oppervlaktewater.

Het hoogheemraadschap kan haar netwerkpartners informatie verschaffen over de gevolgen, zoals onderlopen van gebieden, gewasschade, inundatie, instabiliteit waterkering, ecologische schade, mogelijkheden (beroeps)vaart etc.

Waterkwaliteitsbeheer
Dit kan betrekking hebben op het in ongerede raken van transportleidingen en/of installaties en op calamiteuze verontreiniging van het oppervlaktewater. Het hoogheemraadschap kan haar partners informeren over alternatieven ten behoeve van het transport en mogelijkheden om de verontreiniging zo klein mogelijk te houden en in een later stadium ongedaan te maken. Deze informatie is ook essentieel ten behoeve van de voorlichting aan de bevolking.

<u>Brandweer</u>
De brandweer heeft tot belangrijkste taken het blussen en het redden van mens en dier.
Dit betekent dat de brandweer altijd oog zal hebben voor de veiligheid van iedereen die zich op of rond de plaats van het incident (of in de wijdere omgeving daarvan) bevindt, enerzijds door nauwlettend in de gaten te houden of er sprake is van vrijkomende gevaarlijke stoffen en daartoe metingen te verrichten en anderzijds door de bouwkundige staat van gebouwen te inspecteren.
Op basis hiervan bepaalt de brandweer of het voor hulpverleners veilig is om zich in dat gebied te bevinden.

<u>Politie</u>
De politie is met name belast met de ordehandhaving en de verkeersregeling. In dit kader zal zij er voor moeten zorgen dat er voor alle hulpverleners een vrij werkterrein gecreëerd wordt en dat wegen worden afgezet. Voor dat laatste is de politie afhankelijk van de informatie welke het hoogheemraadschap kan verstrekken over de fysieke toestand van waterkeringen en kaden.

<u>GHOR</u>
De geneeskundige organisatie is belast met de medische hulpverlening aan allen die daar behoefte aan hebben en het verstrekken van informatie over de maatregelen welke men moet treffen bij het vrijkomen van gevaarlijke stoffen waartoe nauw overleg wordt gepleegd met de brandweer.

<u>Gemeente</u>
De gemeente richt zich vooral op de voorlichting aan bevolking en media, het opvangen en verzorgen van evacués en het registreren en afhandelen van schade.
In dit kader kan het hoogheemraadschap informatie verstrekken aangaande de getroffen en nog te treffen maatregelen en de mogelijke oorzaken van het incident.

<u>Provincie</u>
De Commissaris van de Koningin heeft bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen de volgende taken c.q. bevoegdheden:

- bestuurlijke coördinatie;

- regelen van de bijstandsverlening en
- de verzorging van de informatievoorziening, waarbij rijksheren met name genoemd worden.

Daarnaast kunnen provinciale diensten in operationele zin bij het incident betrokken zijn.

2.4 Organisatie van de opschaling

In Nederland geschiedt de opschaling bij calamiteitenbestrijding volgens de zogeheten Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure (GRIP). Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft een model van deze procedure opgenomen in het Handboek Voorbereiding Rampenbestrijding (juni 2003). In deze procedure worden vier coördinatiealarmen onderkend en een zogeheten 0-fase, waarin sprake is van incident dat mogelijk vraagt om multidisciplinaire samenwerking, maar niet wordt aangemerkt als een calamiteit.
De coördinatiealarmen zijn:

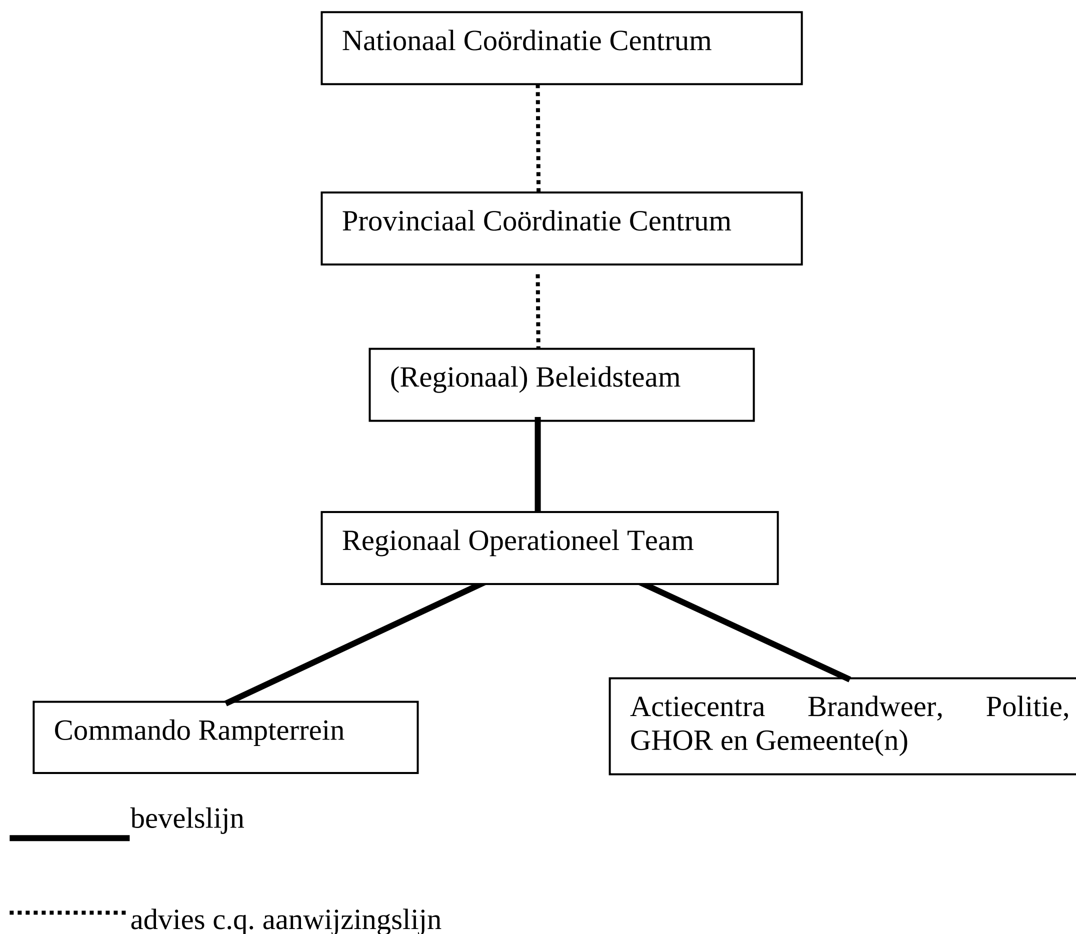
GRIP 1 : Op de plaats van het incident wordt alleen een operationele staf ingericht: het Coördinatie Team Plaats Incident (CTPI). In dit team vindt de multidisciplinaire afstemming plaats. Er is geen specifieke operationele leider; er wordt op collegiale wijze samengewerkt. Op tactisch en strategisch niveau wordt géén staf ingericht.

GRIP 2 : De staf op de plaats van het incident wordt omgebouwd tot een Commando Rampterrein (CoRT), dat onder leiding van de brandweercommandant komt te staan. Daarnaast komt op tactisch niveau een kernbezetting van het Regionaal Operationeel Team geformeerd en op strategisch niveau wordt het gemeentelijk beleidsteam ingericht.

GRIP 3 : Het Commando Rampterrein blijft, de kernbezetting van het Regionaal Operationeel Team wordt uitgebreid tot een volledige bezetting en op strategisch niveau wordt een regionaal beleidsteam ingericht onder voorzitterschap van de coördinerend bestuurder.

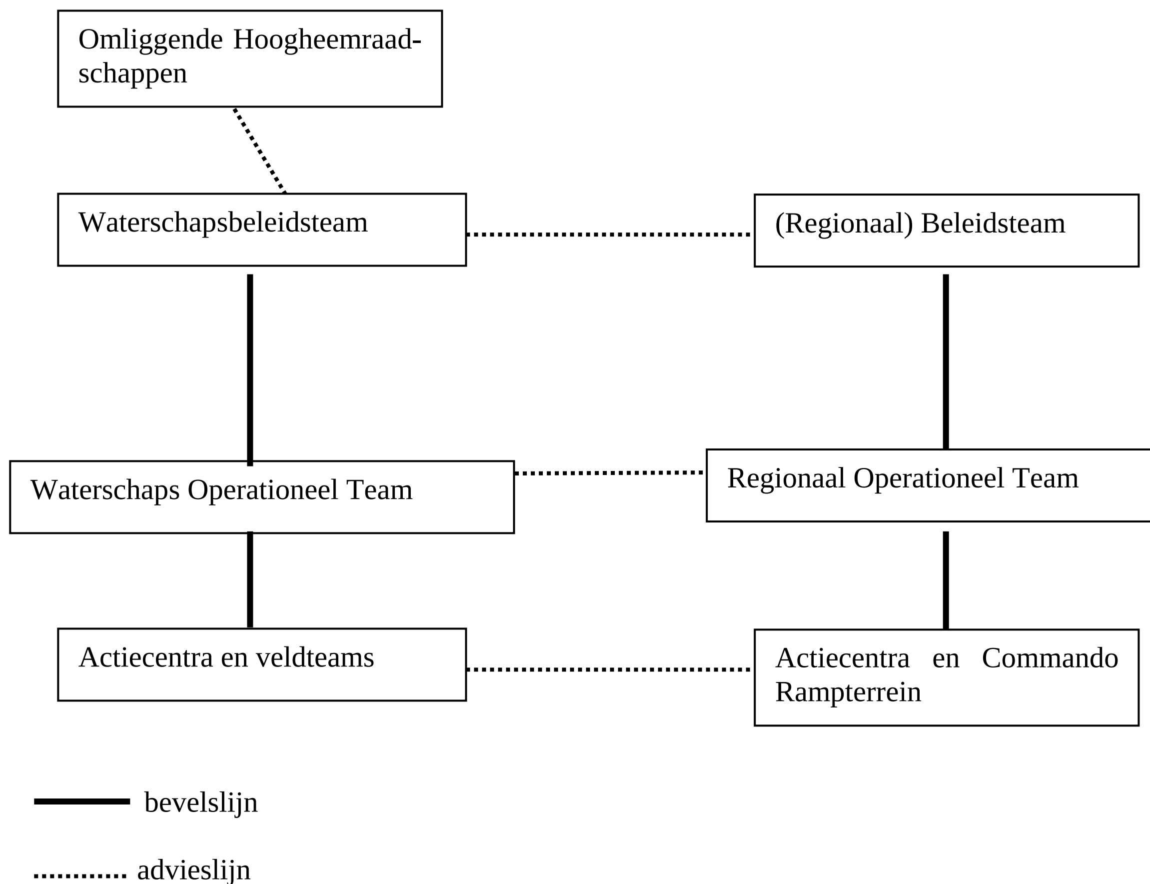
GRIP 4 : Opschaling vindt plaats naar het provinciale en/of nationale niveau, waarbij op deze niveau ook coördinatiecentra worden ingericht.

In onderstaand schema staat de organisatie van de algemeen bestuurlijke kolom in de hoogste opschalingsfase weergegeven.

Supplement Netwerkpartners

Onderstaand is een schema weergegeven van de afstemming van de functionele waterstaatskolom en de algemeen bestuurlijke kolom.

bevelslijn

advieslijn

2.5 Concrete invulling van de afstemming tussen de functionele waterstaatskolom en de algemeen bestuurlijke kolom.

De concrete afstemming tussen de functionele waterstaatskolom en de algemeen bestuurlijke kolom kan het beste geschieden door samen te werken in de onderscheiden coördinerende niveaus. Deze samenwerking dient te zijn gebaseerd op deskundigheid en op het desbetreffende niveau en wordt uiteraard gevoed via de bevels- en advieslijnen binnen de eigen organisatie.

In de praktijk zal dit betekenen dat vanuit het hoogheemraadschap een specialist uit de veldteams ter beschikking wordt gesteld van het Commando Rampterrein om daar, op uitvoerend niveau, deskundige informatie en adviezen uit te brengen.

Naar het Regionaal Operationeel Team zal een lid van het Waterschaps Operationeel Team worden afgevaardigd.

Afhankelijk van de vergaderfrequentie en van de afstemming van de vergaderklokken van de teams uit de functionele waterstaatskolom en uit de algemeen bestuurlijke kolom gaat de voorkeur er naar uit om de Operationeel Leider aan te merken als afgevaardigde ten behoeve van het Regionaal Operationeel Team; immers deze heeft binnen het eigen WOT de problematiek vanuit alle invalshoeken belicht, daar de adviezen aan het WBT op gebaseerd en daar een terugkoppeling vanuit het WBT op ontvangen. Indien dit niet mogelijk blijkt te zijn dient aan de hand van de aard van het incident te worden bepaald welk lid van het Waterschaps Operationeel Team, qua deskundigheid, hier het meest voor in aanmerking komt.

Naar het (Regionaal) Beleidsteam zal een lid van het Waterschapsbeleidsteam worden afgevaardigd.
Afhankelijk van de vergaderfrequentie en van de afstemming van de vergaderklokken van de teams uit de functionele waterstaatskolom en uit de algemeen bestuurlijke kolom kan er voor worden gekozen om de dijkgraaf aan te merken als afgevaardigde ten behoeve van het (Regionaal) Beleidsteam.
Indien dit niet mogelijk blijkt te zijn dient één van de hoogheemraden te worden afgevaardigd.

De relatie van de dijkgraaf naar de Commissaris van de Koningin zal in sterke mate bepaald worden door de rol welke de Commissaris op zich neemt: indien deze zelf optreedt als coördinerend bestuurder zal hij de dijkgraaf in zijn beleidsteam willen opnemen; indien een burgemeester optreedt als voorzitter van het Regionaal Beleidsteam zal de dijkgraaf zitting nemen in dit team en kan het mogelijk zijn dat de Commissaris zelf overleg wil plegen met de dijkgraaf als rijksheer.

2.6 Afstemming binnen het netwerk

De verbindingen tussen de vele partijen die betrokken zijn bij de calamiteitenbestrijding is complex. Hieronder worden de lijnen in het netwerk wat bestaat tussen de partijen uiteen gezet.

2.6.1 Niveau

Netwerkpartners die elkaar ondersteunen zijn georganiseerd in niveaus van denken en handelen. Binnen deze structuur wordt alleen horizontaal (met netwerkpartners) en verticaal gecommuniceerd (intern in een organisatie). Voor Rijnland is communicatie in de verticale kolom uitgewerkt in het supplement “Werkwijze van de organisatie”.

Niveau	Kenmerk van denken en handelen	Voorbeeld rol/functionaris
Strategisch	Overall-visie. Bepalen van het “wat”.	Dijkgraven, burgemeesters, commissarissen der Koningin, Ministers
Tactisch	Bepalen van het “hoe”. Coördineren.	Operationeel Leider, commandanten brandweer, politie, gemeentesecretaris.
Operationeel	Uitvoeren. Observeren, meten, bedienen, controleren, sjouwen.	Veldmedewerkers, manschappen brandweer, politie, gemeentewerken.

2.6.2 Aspect

Netwerkpartners kunnen elkaar ondersteunen bij het bestrijden van diverse soorten calamiteiten waarbij verantwoordelijkheden en belangen per type calamiteit kunnen afwijken.

Aspect	Voorbeeld netwerkpartner	Voorbeeld strijdig belang
Waterstaat	Rijkswaterstaat, waterschappen, aannemer	Te veel (te weinig) goed water bij Rijnland of bij de buren
Openbare orde en veiligheid	Burgemeester, politie	Boezemstand verlagen door inunderen polder versus evacuatie
Milieu	Gemeente, Provincie, Ministerie van VROM, Brandweer	Gecontroleerd uit laten branden > luchtverontreiniging versus Veel bluswater > water- en bodemverontreiniging
Volksgezondheid	Gemeente, Ministeries van Volksgezondheid of Landbouw	Afvalwaterzuiveringsproces versus verspreiding dierziekten
Economie	Ministerie van Economische Zaken, particuliere bedrijven, nutsbedrijven	Beperking levering elektrische energie versus opwarming oppervlaktewater

2.6.3 Verspreiding effecten

De verspreiding van de effecten die het gevolg zijn van de calamiteit is mede bepalend voor de omvang van informatie uitwisseling en afstemming. Hoe groter de verspreiding hoe groter het netwerk aan betrokken organisaties.

Verspreiding effecten	Betrokken bestuurslagen	Omvang informatie uitwisseling en afstemming met netwerkpartners
Lokaal	binnen één gemeente	Beperkt tot enkele contactpersonen
Regionaal	binnen één hulpverleningsregio	Tot enkele tientallen contactpersonen
Provinciaal	binnen één provincie	Coördinatie door provincie, beperkt aantal contactpersonen
Rijnlandbreed	binnen meer dan één provincie	Als hierboven, maar mogelijk ministeriële contacten
Gebiedoverstijgend	buiten het beheersgebied van Rijnland	Sterk afhankelijk van samenspel met andere/hogere overheden

3. Netwerkpartners van Rijnlands calamiteitenorganisatie

Bij calamiteiten zijn verschillende soorten van contacten met netwerkpartners te onderscheiden. Hieronder een overzicht.

Wettelijk verplichte afstemming = V
Uitwisseling informatie en/of niet-verplichte afstemming = I
Halen van adviezen = A
Opdragen/uitbesteden van werkzaamheden = W

In voorkomende gevallen kan er voor gekozen om vertegenwoordigers van Rijnland (liaisons) plaats te laten nemen in operationele en beleidsteams van netwerkpartners en vice versa. Hiermee worden informatie en afstemmingslijnen korter. Een liaison moet wel een duidelijk mandaat krijgen voor wat hij of zij bij een netwerkpartner kan en mag toezeggen.

In onderstaande tabel is weergegeven per onderdeel van Rijnlands calamiteitenorganisatie welke contacten zij kunnen en/of moeten onderhouden met netwerkpartners. Uitgebreidere toelichting over rollen en taken van gemeente, politie, brandweer en geneeskundige hulp is opgenomen in bijlage 1 t/m 5.
Beschikbare calamiteitenplannen van netwerkpartners zijn aanwezig in de ruimte van het berichtencentrum, kamer 1.82. In de kast ligt een lijst met daarin een overzicht van aanwezige plannen met bijbehorende vindplaatsen in de kast.

Team	Niveau info / Afstemming	Met wie	Verspreiding effecten				
			lokaal	regionaal	provinciaal	Rijnlandbreed	Gebieds-overschrijdend
WBT	Strategisch	Burgemeester	V	I			
		Coördinerend burgemeester		V			
		Regionaal Beleidsteam		I			
		Gedeputeerde één provincie		I			
		Gedeputeerden Noord- en Zuid-Holland			V		
		Commissaris(sen) der Koningin		I	V		
		Dijkgraven naburige waterschappen		I	I	V	V
		Beleidsteams naburige waterschappen				I	I
		Depart. Coördinatie Centrum VenW				I	I
		Nationaal Coördinatie Centrum				I	I
		Staatssecretaris. VenW				I	V
WOT	Tactisch	Lokale Brandweer	I				
		Politie Team	I				
		Gemeentelijk Crisis Team	I	I			
		Regionaal Operationeel Team		I	I	I	I
		Provinciaal Coördinatie Centrum			I	I	I
		WOT andere waterschappen		I	I	I	I
		Landelijk Operationeel Coörd. Centrum				I	I
		Incidentmanagement Rijkswaterstaat	I	I	I	I	

Team	Niveau info / Afstem-ming	Met wie	Verspreiding effecten				
AC/VT	Opera-tioneel	Motorkapoverleg	I				
		Commando Ter Plaatse Incident (CTPI)	I				
		Commando Rampterrein (CORT)	I				
		Gemeentelijke Actie Centra	I				
		Kantonniers Rijkswaterstaat	I	I	I	I	I
		Aannemers transporten over land, water, door de lucht	W	W	W	W	W
		Aannemers grond-, weg- en waterbouw	W	W	W	W	W
		Aannemers Loonbedrijven	W	W	W	W	W
		Aannemer springstoffen	W	W	W	W	W
		Aannemers levering pompen en leidingen	W	W	W	W	W
		Aannemers levering noodstroom	W	W	W	W	W
		Verzekeringsmaatschappijen	I/A	I/A	I/A	I/A	I/A
		RIZA binnenwateren	A	A	A	A	A
		Rijkswaterstaat Stormvloedwaarschuwingsdienst		A	A	A	A
		Laboratoriumdiensten	A	A	A	A	A
		Meteoroloog Meteo Consult / KNMI	A	A	A	A	A
		Holland Weather Service waarschuwingsservice	A	A	A	A	A
		Meteo Consult waarschuwingsservice	A	A	A	A	A
		RIVM	A	A	A	A	A
		Energiebedrijven	A/W	A/W	A/W	A/W	A/W
		Telecombedrijven	A/W	A/W	A/W	A/W	A/W
		Drinkwaterbedrijven	A/W	A/W	A/W	A/W	A/W
		Transportbedrijven	W	W	W	W	W

Bijlage 1. Gemeenten

- *Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden*

Het college van burgemeester en wethouders (B&W) is conform artikel 2 Wet Rampen en Zware Ongevallen belast met de voorbereiding van de bestrijding van rampen en zware ongevallen (bedreiging van de openbare veiligheid) in de gemeente, voor zover het niet of krachtens de wet anders is bepaald. Het College bevordert in het bijzonder het houden van oefeningen en de totstandkoming van afspraken, die nodig zijn voor een doelmatige bestrijding van rampen en zware ongevallen.
Op grond van artikel 3 lid 1 van de WRZO moet het College van B&W tenminste éénmaal per vier jaar een rampenplan vaststellen, waarin risico's worden geïnventariseerd, de organisatie, de verantwoordelijkheden, de taken en de bevoegdheden in het kader van de rampenbestrijding worden beschreven en het beleid ten aanzien van het vaststellen van rampbestrijdingsplannen wordt vastgelegd.

- *Relaties met het hoogheemraadschap van Rijnland bij calamiteiten*

De beheerders van de waterstaatswerken beogen de bescherming van specifieke waterstaatskundige belangen en zijn daarmee van betekenis voor de algemene veiligheid van de bevolking. De hier bedoelde zorgplicht brengt met zich mee dat in de 'normale' situatie de beheerder de waterstaatskundige maatregelen die van belang zijn voor de algemene veiligheid waar nodig coördineert met de gemeenten. Daarnaast kent de wet de dijkgraaf bijzondere bevoegdheden toe bij dringend of dreigend gevaar. Uiteraard ligt ook in dat geval de eventueel nodige afstemming met de gemeenten primair bij de dijkgraaf. Maar dan is er wel een nauw grensvlak met de bevoegdheden van de burgemeester. Het kan zich immers voordoen dat de burgemeester diezelfde situatie zal moeten aanmerken als een (dreigende) ramp en derhalve zijn daarop gerichte bevoegdheden dient in te zetten. In dat geval strekt zijn 'opperbevel' ertoe dat ook ten aanzien van de maatregelen van de kant van het waterschap sprake zal zijn van coördinatie in het kader van het door de burgemeester te voeren beleid. Dit opperbevel houdt in de politieke en bestuurlijke verantwoordelijkheid.

De zogenaamde "doorzettingsmacht" van de (coördinerend) burgemeester geldt alleen voor de algemeen bestuurlijke kolom en niet voor de functionele kolom van het waterbeheer.

- *Beschrijving globale werkzaamheden bij calamiteitenbestrijding*

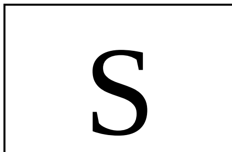
Om de afstemming te bevorderen neemt een vertegenwoordiger van de waterstaatsbeheerder zitting in het gemeentelijk dan wel regionaal beleidsteam, indien er sprake is van een crisis waarbij de waterstaatszorg in het geding is.
De burgemeester is aanspreekpunt op bestuurlijk niveau.
De gemeentesecretaris is aanspreekpunt voor het gemeentelijk management team en de gemeentelijke processen en is vergelijkbaar met de Algemeen Directeur bij Rijnland.
De medewerker (of ambtenaar) openbare veiligheid is de adviseur van de burgemeester en bewaakt de samenhang van de rampbestrijding.

- *Bijzonderheden m.b.t. gemeenten in Noord-Holland*

In Noord-Holland zijn niet alle hulpverleningsregio's congruent. Dat wil zeggen dat de gebiedsbegrenzing van de Regionale Brandweer, de Geneeskundige hulp bij Ongevallen en Rampen en de Regio Politie in Rijnlands beheersgebied niet met elkaar overeenkomt.

- *Bijzonderheden m.b.t. gemeenten in Zuid-Holland*

In Zuid-Holland zijn de hulpverleningsregio's congruent. Dat wil zeggen dat de gebiedsbegrenzing van de Regionale Brandweer, de Geneeskundige hulp bij Ongevallen en Rampen en de Regio Politie met elkaar overeenkomt.
Zie bijlage 5 voor een indeling van de hulpverleningsregio's. Onder tabblad 14 van de calamiteitenmap is een kaart met de hulpverleningsregios's weergegeven.

Bijlage 2. Brandweer

Regionale brandweer
De gemeenten in de hulpverleningsregio's hebben de wettelijke taak een regionale brandweer op te richten. De regionale brandweer moet een alarmcentrale hebben –soms in combinatie met de centrale post voor het ambulancevervoer.
Ook is de regionale brandweer belast met het voorbereiden van de coördinatie van de brandbestrijding bij grote branden of zware ongevallen. Dit geldt zowel voor de zogenaamde opschaling (waarbij de inzet nodig is van een aantal tot vele voertuigen met teams), als voor de bestuurlijke coördinatie. Hiervoor wordt zowel in operationele zin geoefend met de voertuigen en bemensing, als met de bestuurlijke teams vanuit de gemeenten.
De regionale brandweer heeft geen eigen "korps". Maar in geval van een grote calamiteit wordt opgeschaald door het inzetten van brandweerploegen uit de plaatselijke korpsen.

Naast deze operationele taken heeft de regionale brandweer ook adviserende taken voor de deelnemende gemeenten. Dit zijn bijvoorbeeld de pro-actie en brandpreventie. Tevens vindt advisering en coördinatie plaats vanuit de regio bij het gezamenlijk aanschaffen van materieel. Een belangrijke taak is het opleiden van brandweermannen en –vrouwen.

Bestuur
Het bestuur van de Regionale Brandweer is in handen van het Algemeen Bestuur (AB) van de Veiligheidsregio. Dit bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Het AB heeft het Dagelijks bestuur (DB) gekozen.

De dagelijkse, ambtelijke leiding van de Veiligheidsregio is in handen van de Veiligheidsdirectie. Daarin hebben zitting de korpschef van de politie, de commandant van de regionale brandweer, de regionaal geneeskundig functionaris en één van de gemeentesecretarissen uit Hollands Midden.

Provincie Zuid-Holland
- Hulpverleningsregio Haaglanden
- Regionale Brandweer Hollands-Midden

Provincie Noord-Holland
- Regionale Brandweer Kennemerland
- Regionale Brandweer Amsterdam e.o.

Bijlage 3. Politie

Regionale politie

- *Korte beschrijving van de organisatie en de dagelijkse werkzaamheden*

De Nederlandse politie bestaat uit 25 regionale korpsen en het Korps landelijke politiediensten (KLPD). De 25 korpsen leveren een bijdrage aan veiligheid, leefbaarheid en de bestrijding van criminaliteit in hun eigen stukje Nederland. Het KLPD organiseert de landelijke politietaken.
In het beheersgebied van Rijnland zijn vier politieregio´s, deels congruent met brandweerregio´s. In de Haarlemmermeer is dit nog afwijkend. De politieregio's zijn Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Hollands-Midden, Kennemerland. Zie ook Bijlage 5 voor een indeling van de politieregio's.

- *Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden*

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de Nederlandse politie als geheel. Omdat de Nederlandse politie bestaat uit 25 korpsen, is één burgemeester uit een regio (vaak de burgemeester van de grootste gemeente) de korpsbeheerder. Hij of zij is verantwoordelijk voor het beheer van één van de 25 politiekorpsen en overlegt daarover met de hoofdofficier van justitie.

De dagelijkse leiding over een korps heeft de regionale korpschef, meestal een hoofdcommissaris.

Wie het 'bevoegd gezag' is voor de politie en dus beslissingen mag nemen, verschilt per politietaak. Als het gaat om handhaven van de openbare orde of om hulpverlening, heeft de burgemeester van de betreffende gemeente de leiding. Maar, als de politie wordt ingezet voor het opsporen van strafbare feiten, dan doet zij dit onder de verantwoordelijkheid van een officier van justitie van het Openbaar Ministerie.

- *Relaties met het hoogheemraadschap van Rijnland bij calamiteiten*

Rijnland heeft vooral raakvlakken met de politietaken als adviseur van de politie en bij het optreden van Rijnlands medewerkers in of bij het rampterrein en bij (het vermoeden van) een strafbaar feit.

Als adviseur kan Rijnland aangeven welke gebieden en dijkwegen in waterstaattechnische zin bruikbaar zijn voor hulpverleningsmaterieel en voor evacuaties.
Bij de calamiteitenbestrijding zullen Rijnlands' medewerkers rekening moeten houden met de beperkingen die de politie oplegt en mogelijkheden die de politie biedt bij het bereikbaar maken van het rampterrein. Bij het vermoeden van een strafbaar feit moet dit terstond aan de politie worden gemeld en kan de politie beperkingen opleggen aan de bestrijdingsmaatregelen die Rijnland uitvoert.

- *Beschrijving globale werkzaamheden bij calamiteitenbestrijding*

De deelprocessen bij rampenbestrijding waarvoor de politie verantwoordelijk is, zijn:
interne alarmering, ontruimen en evacueren, afzetten en afschermen, verkeer regelen, handhaven van de rechtsorde, identificatie van overledenen, begidsen en strafrechtelijk onderzoek.

Bijlage 4. Geneeskundige hulp

G H O R en R G F

- *Korte beschrijving van de organisatie en de dagelijkse werkzaamheden*

De Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen is een netwerkorganisatie. Veelal zijn de medewerkers van de GHOR formeel in dienst bij een Gemeentelijke Geneeskundige Dienst, maar werken zij zelfstandig aan het aan elkaar knopen van alle taakvelden van de geneeskundige en psychosociale gezondheidszorg die bij rampen en zware ongevallen ingezet worden. Ook zorgt de GHOR voor de afstemming met de netwerkpartners in de rampenbestrijding.

- *Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden*

De GHOR is bij de rampenbestrijding verantwoordelijk voor de deelprocessen interne alarmering (1b), preventieve volksgezondheid en medisch-hygiënische maatregelen, geneeskundige hulpverleningsketen en psychosociale nazorg.

- *Relaties met het hoogheemraadschap van Rijnland bij calamiteiten*

Voor waterschappen zijn de GHOR-organisaties vooral van belang in preventieve zin. Te denken valt daarbij aan de gezondheidsaspecten in relatie tot afvalwater- en oppervlaktewaterkwaliteit (incidentele lozingen, thermische waterverontreiniging, blauwwieren, verspreiding virussen).
In de nazorgfase kan de GHOR intermediair zijn bij het verkrijgen van psychosociale zorg bij traumaverwerking.

R A D en R A C

- *Korte beschrijving van de organisatie en de dagelijkse werkzaamheden*

Regionale Ambulance Dienst en Regionale Alarm Centrale
Regionale Alarm Centrales (RAC) worden beheerd door de regionale brandweerkorpsen. In de hulpverleningsregio´s worden deze RAC´s steeds meer samengevoegd met de alarmcentrales van politie en ambulancediensten tot geïntegreerde meldkamers (GMK).

Bijlage 5. Hulpverleningsregio's

In onderstaande overzicht staan de indeling van hulpverleningsdiensten weergegeven. Op volgende pagina staat een vergelijkbaar overzicht echter gesorteerd op gemeenten. In de kaartbijlagen van de calamiteitenmap is onder tabblad 14 een kaart opgenomen met daarop de gemeenten en hulpverleningsregio's.

Gemeente	Hulpverleningsregio	Politie	Brandweer	Geneeskundige hulp
Aalsmeer	Amsterdam-Amstelland	Politieregio Amsterdam-Amstelland	Brandweerregio Amsterdam e.o.	Amsterdam-Amstelland
Amstelveen	Amsterdam-Amstelland	Politieregio Amsterdam-Amstelland	Brandweerregio Amsterdam e.o.	Amsterdam-Amstelland
Amsterdam	Amsterdam-Amstelland	Politieregio Amsterdam-Amstelland	Brandweerregio Amsterdam e.o.	Amsterdam-Amstelland
Leidschendam-Voorburg	Haaglanden	Politieregio Haaglanden	Brandweerregio Haaglanden	Haaglanden
Wassenaar	Haaglanden	Politieregio Haaglanden	Brandweerregio Haaglanden	Haaglanden
Zoetermeer	Haaglanden	Politieregio Haaglanden	Brandweerregio Haaglanden	Haaglanden
Alkemade	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Alphen aan den Rijn	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Bodegraven	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Boskoop	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Gouda	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Hillegom	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Jacobswoude	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Katwijk	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Leiden	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Leiderdorp	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Liemeer	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Lisse	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Nieuwkoop	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Noordwijk	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Noordwijkerhout	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Oegstgeest	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Reeuwijk	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Rijnwoude	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Ter Aar	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Vlist	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Voorschoten	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Waddinxveen	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Teylingen	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Zoeterwoude	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Bennebroek	Kennemerland	Politieregio Kennemerland	Brandweerregio Kennemerland	Kennemerland
Bloemendaal	Kennemerland	Politieregio Kennemerland	Brandweerregio Kennemerland	Kennemerland
Haarlem	Kennemerland	Politieregio Kennemerland	Brandweerregio Kennemerland	Kennemerland
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	Kennemerland	Politieregio Kennemerland	Brandweerregio Kennemerland	Kennemerland
Haarlemmermeer	**Kennemerland**	**Politieregio Kennemerland**	**Brandweerregio Amsterdam e.o.**	**Kennemerland**
Heemstede	Kennemerland	Politieregio Kennemerland	Brandweerregio Kennemerland	Kennemerland
Velsen	Kennemerland	Politieregio Kennemerland	Brandweerregio Kennemerland	Kennemerland
Zandvoort	Kennemerland	Politieregio Kennemerland	Brandweerregio Kennemerland	Kennemerland

Hulpverleningsregio's gesorteerd op gemeente

Gemeente	Hulpverleningsregio	Politie	Brandweer	Geneeskundige hulp
Aalsmeer	Amsterdam-Amstelland	Politieregio Amsterdam-Amstelland	Brandweerregio Amsterdam e.o.	Amsterdam-Amstelland
Alkemade	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Alphen aan den Rijn	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Amstelveen	Amsterdam-Amstelland	Politieregio Amsterdam-Amstelland	Brandweerregio Amsterdam e.o.	Amsterdam-Amstelland
Amsterdam	Amsterdam-Amstelland	Politieregio Amsterdam-Amstelland	Brandweerregio Amsterdam e.o.	Amsterdam-Amstelland
Bennebroek	Kennemerland	Politieregio Kennemerland	Brandweerregio Kennemerland	Kennemerland
Bloemendaal	Kennemerland	Politieregio Kennemerland	Brandweerregio Kennemerland	Kennemerland
Bodegraven	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Boskoop	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Gouda	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Haarlem	Kennemerland	Politieregio Kennemerland	Brandweerregio Kennemerland	Kennemerland
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	Kennemerland	Politieregio Kennemerland	Brandweerregio Kennemerland	Kennemerland
Haarlemmermeer	**Kennemerland**	**Politieregio Kennemerland**	**Brandweerregio Amsterdam e.o.**	**Kennemerland**
Heemstede	Kennemerland	Politieregio Kennemerland	Brandweerregio Kennemerland	Kennemerland
Hillegom	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Jacobswoude	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Katwijk	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Leiden	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Leiderdorp	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Leidschendam-Voorburg	Haaglanden	Politieregio Haaglanden	Brandweerregio Haaglanden	Haaglanden
Liemeer	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Lisse	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Nieuwkoop	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Noordwijk	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Noordwijkerhout	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Oegstgeest	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Reeuwijk	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Rijnwoude	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Ter Aar	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Teylingen	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Velsen	Kennemerland	Politieregio Kennemerland	Brandweerregio Kennemerland	Kennemerland
Vlist	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Voorschoten	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Waddinxveen	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden
Wassenaar	Haaglanden	Politieregio Haaglanden	Brandweerregio Haaglanden	Haaglanden
Zandvoort	Kennemerland	Politieregio Kennemerland	Brandweerregio Kennemerland	Kennemerland
Zoetermeer	Haaglanden	Politieregio Haaglanden	Brandweerregio Haaglanden	Haaglanden
Zoeterwoude	Hollands-Midden	Politieregio Hollands-Midden	Brandweerregio Hollands-Midden	Hollands-Midden

Bijlage 6. Afkortingenlijst

AC	Actiecentrum
AWZI	Afval Water Zuiverings Installatie
BGM	Burgemeester
B&W	College van burgemeesters en wethouders
BRW	Brandweer
BT	Beleidsteam
BUZA	Ministerie van Buitenlandse Zaken
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken
CBMG	Coördinerend burgemeester
CBS	Calamiteitenbeheerssysteem
CDK	Commissaris der Koningin
CMK	Centrale Meldkamer
CoRT	Commando Ramp Terrein
CPA	Centrale Post Ambulancevervoer
CRAS	Centraal Registratiebureau Aanmelding Schade
CRIB	Centraal Registratie- en Inlichtingenbureau
CTPI	Coördinatieteam Plaats Incident
CvD	Commandant van Dienst (brandweer)
CcDG	Commandant van Dienst Geneeskundig
DCC	Departementaal Coördinatie Centrum
EZ	Miniserie van Economische Zaken
GBO	Grootschalig en Bijzonder Optreden
GBT	Gemeentelijk Beleidsteam
GCC	Gemeentelijk Coördinatie Centrum
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMK	Geïntegreerde Meld Kamer
GMT	Gemeentelijk Management Team
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure
HHR	Hoogheemraadschap
HM	Hulpverleningregio Hollands-Midden
HOvJ	Hoofdofficier van Justitie
HRH	Hulpverleningsregio Haaglanden
IAC	Informatie- en Adviescentrum
IM	Incidentmanagement
IMI	Informatiesysteem Multidisciplinaire Rampenbestrijding
KC	Korpschef (politie)
KLPD	Korps Landelijke Politie Diensten
KM	Koninklijke Marechaussee
KNMR	Koninklijke Nederlandse Reddingmaatschappij
KWC	Kustwachtcentrum
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
MK	Meldkamer
NCC	Nationaal Coördinatiecentrum
NN	Nationaal Noodnet
NRK	Nederlands Rode Kruis
NVC	Nationaal Voorlichtings Centrum
OC	Operationeel Commandant (politie)
OGOR	Openbare Gezondheidsbescherming bij Ongevallen en Rampen
OGS	Ongevalbestrijding Gevaarlijke Stoffen
OL	Operationeel Leider

OM	Openbaar Ministerie
OT	Operationeel Team
OvD	Officier van Dienst (brandweer of politie)
OvDG	Officier van Dienst Geneeskundig
OvJ	Officier van Justitie
PCC	Provinciaal Coördinatiecentrum
POL	Politie
PRS	Provinciale Rampenstaf
PSHOR	Psychosociale Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
RAC	Regionale Alarmcentrale (brandweer)
RAD	Regionale Ambulance Dienst
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RBT	Regionaal Beleidsteam
RCC	Regionaal Coördinatiecentrum
RCvD	Regionaal Commandant van Dienst (brandweer)
RGC	Regionaal Geneeskundig Commandant
RGF	Regionaal Geneeskundig Functionaris
RIAGG	Regionaal Instituut voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg
RIT	Rampen Identificatie Team (politie)
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne
RMC	Regionaal Militair Commando
RedNed	Reddingsbrigades Nederland
ROT	Regionaal Operationeel Team
RVD	Rijksvoorlichtingsdienst
RWS	Rijkswaterstaat
SIGMA	Snel Inzetbare Groep ter Medische Assistentie
SITRAP	Situatierapport
SPC	Stuurgroep Preparatie Calamiteitenbestrijding
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
V&W	Ministerie van Verkeer en Waterstaat
VC	Verbindingscommandowagen
VG	Verzamelplaats Gewonden
VHD	Verzekeraars Hulpdienst
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WBT	Waterschaps Beleidsteam
wgCBS	werkgroep Calamiteitenbeheerssysteem
WOT	Waterschaps Operationeel Team
WRZO	Wet Rampen en Zware Ongevallen
WVD	Waarschuwings- en Verkenningsdienst (brandweer)
WW	Waterstaatswet

Supplement
Externe telefoonlijst

onderdeel van het
Calamiteitenplan

Hoogheemraadschap van Rijnland
Archimedesweg 1
Postbus 156
2300 AD Leiden
telefoon (071) 3 063 063

Documentbeheer

Naam document	SUPPLEMENT EXTERNE TELEFOONLIJST
Type document	Supplement behorend bij het calamiteitenplan
Versie	1.0
Uitgiftedatum	20 december 2005
Opsteller deze versie Naam Functie Sector Afdeling	 C. Persoon Managementassistente WPC Ontwikkeling
Beheerder document Naam Functie Sector Afdeling	 C. Persoon Managementassistente WPC Ontwikkeling
	Opmerkingen, verbeteringen en toevoegingen kunnen aan de beheerder worden gericht

Supplement Externe telefoonlijst

INHOUD

Supplement Externe telefoonlijst

1. MINISTERIES

BZK - Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011, 2500 EA Den Haag
tel: 070 - 426 64 26
fax: 070 - 363 91 53

BZK, Directie Brandweer en Rampenbestrijding
tel: 070 – 426 73 43
fax: 070 – 426 69 90
noodnet: 17 406

BZK, Nationaal Coördinatie Centrum
tel.: 070 – 426 78 04
fax: 070 - 361 44 64
noodnet NCC: 17 000 - 78 78
noodfax: 17 802
noodnet: 17 166

V&W - Verkeer en Waterstaat
Postbus 20901, 2500 EX Den Haag
tel.: 070 - 351 61 71
fax: 070 - 351 78 95
noodnet: 17 001 - 8083
noodnet crisiscentrum: 70 263
noodfax crisiscentrum:70 259

V&W, Departementaal Coordinatiecentrum
tel.: 070 - 351 85 55
tel. (alarmnr.): 0800 – 322 83 69
fax: 070 - 351 80 60
noodnet: 17 001 - 8700
noodfax: 70 801

V&W, Rijksinstituut voor Kust en Zee
Postbus 20907, 2500 EX Den Haag
tel. (24 uur): 070 - 311 43 11
fax: 070 - 311 43 21
noodnet: 17 560
noodfax: 17 561

V&W, Inspectie Verkeer & Waterstaat (IVW), divisie Vervoer
Postbus 10700, 2501 HS Den Haag
tel.: 070 - 305 26 66
fax: 070 - 305 27 77
tel. vervoersinformatie centrum: 070 - 305 24 44
fax vervoersinformatie centrum: 070 - 305 24 24
noodnet: 17 617

V&W, Rijkswaterstaat Hoofddirectie
Postbus 20906, 2500 EX Den Haag
tel: 070 - 351 80 80
fax: 070 - 351 83 35
noodnet: 17 369

V&W, Rijkswaterstaat, Dienst Weg en Waterbouwkunde
Postbus 5044, 2600 GA Delft
tel.: 015 - 251 85 18
fax: 015 - 251 85 55

V&W, Rijkswaterstaat, Dienstkring Haaglanden VMH
Oude Middenweg 3, 2491 AC Den Haag
tel: 070 – 337 86 00
fax: 070 – 337 86 86

V&W, Rijkswaterstaat, Dienstkring Nwe Waterweg
Parklaan 15, 3016 BA Rotterdam
Maeslantkering noodnet: 17 237
Maeslantkering tel.: 0174 - 38 68 68
tel: 010 – 402 62 00
fax: 010 - 436 42 94

V&W, Rijkswaterstaat, Directie Noordzee
Postbus 5807, 2280 HV Rijswijk
tel: 070 -336 66 00
tel buiten kantooruren: 070 – 333 66 800
fax: 070 - 390 06 91
fax calamiteiten: 070 - 395 17 24
noodnet: 17 371

V&W, Rijkswaterstaat, Directie Noord-Holland, Noordzeekanaal (boezembeheer NZK)
Postbus 3119, 2001 DC Haarlem
tel: 023 – 530 13 01 (buiten kantooruren semafoon 06 – 576 471 81)
fax: 023 – 530 13 02
tel: 0800 0220221

V&W, Rijkswaterstaat, Directie Zuid-Holland
Postbus 556, 3000 AN Rotterdam
tel : 010 - 402 62 00
tel natte sector: 078 – 648 49 00
fax: 010 - 404 79 27
fax natte sector: 078 – 648 49 50
noodnet: 18 279

V&W, Rijkswaterstaat, Adviesdienst Geo-informatie en ICT (AGI)
Postbus 5023, 2600 GA, Delft
tel.: 015 – 275 75 75
email: agi-info@agi.rws.minvenw.nl
noodnet: 17 987

Supplement Externe telefoonlijst

V&W, RIZA
Postbus 17, 2800 AA Lelystad
tel.: 0320 - 29 84 11
tel. berichten centrum: 0320 - 24 40 11
tel. Infocentrum Binnenwateren 0320 298888
fax: 0320 - 29 85 80
fax, (urgent buiten kantooruren): 0320 - 26 11 11
Noodnet: 34 386, 34 387

V&W, Stormvloedwaarschuwingsdienst/SVSD
Postbus 20907, 2500 EX Den Haag
tel.: 070 - 311 45 03
tel.: 070 - 345 58 05
tel.: 070 - 362 36 44
fax: 070 - 363 50 63
noodnet: 17 820

Verkeerspost Dordrecht (t.b.v. sluiting Hollandse IJssel)
tel: 0800 236200

Verkeersmanagementcentrale Zuid-West Nederland (autosnelwegen)
tel: 010 5061660

VROM - Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ord., Milieu
Postbus 20951, 2500 EZ Den Haag
tel: 070 - 339 39 39
meldpunt incidenten: 070 - 383 24 25
meldpunt incidenten fax: 070 – 335 02 81
noodnet: 17 444
noodfax: 17 414

VROM, Inspectie Milieuhygiene, Zuid-West
Postbus 29036, 3001 GA Rotterdam
tel: 010 – 213 41 38
fax: 010 – 224 44 50
noodnet: 18 273
noodnet (tel.centrale): 18 548

VROM, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ord., Milieu,
Crisis management
Den Haag
tel: 070 - 339 46 02
fax: 070 – 339 45 89

VROM, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ord., Milieu,
Departementaal coördinatie-centrum
Den Haag
tel (indien operationeel): 070 - 335 02 00
fax: 070 - 335 02 81
noodnet (algemeen nr.): 17 235
noodfax: 17 414

VWS - Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20350, 2500 EL Den Haag
tel.: 070 - 340 79 11
fax: 070 - 340 78 34
noodnet: 17 300 of 17 303

VWS, RIVM
Postbus 1, 3720 BA Bilthoven
tel: 030 - 274 91 11
fax: 030 - 274 29 71
secretariaat IMD: 030 - 274 31 20
noodnet: 34 323

VWS, RIVM, Milieu Ongevallendienst
zie ook de algemeen VWS RIVM
oproepen tijdens kantooruren (via secretariaat): 030 - 274 31 20
oproepen buiten kantooruren (via portier RIVM): 030 - 274 91 11
secretariaat IMD, tel.: 030 - 274 31 20
secretariaat IMD, fax: 030 - 229 09 19

2. GEMEENTEN

Gemeente Aalsmeer
Postbus 253, 1430 AG Aalsmeer
tel: 0297 387575
fax: 0297 354255
noodnet: 29179

Gemeente Alkemade
Postbus 1, 2370 AA Roelofarendsveen
tel: 071 3327272
fax: 071 3316604
noodnet: 17131

Gemeente Alphen a/d Rijn
Postbus 13, 2400 AA Alphen a/d Rijn
tel: 0900 4811111
fax: 0172 473034
noodnet: 17130

Gemeente Amstelveen
Postbus 4, 1180 BA Amstelveen
tel: 020 5404911
fax: 020 5404559
noodnet: 29178

Gemeente Amsterdam
Postbus 202, 1000 AE Amsterdam
tel: 020 5529111
fax: 020-5523426
noodnet: 29177
Binnenwaterbeheer Amsterdam: tel. 020 5503636

Gemeente Bennebroek
Postbus 48, 2120 AE Bennebroek
tel: 023 5126000
fax: 023 5845529
noodnet: 25158

Gemeente Bloemendaal
Postbus 201, 2050 AE Overveen
tel: 023 5225555
fax: 023 5225566
noodnet: 25157

Gemeente Bodegraven
Postbus 401, 2410 AK Bodegraven
tel: 0172 630300
fax: 0172 617114
noodnet: 17139

Gemeente Boskoop
Postbus 5, 2770 AA Boskoop
tel: 0172 219500
fax: 0172 219506
noodnet: 17129

Gemeente Gouda
Postbus 1086, 2800 BB Gouda
tel: 0182 588211
fax: 0182 588464
noodnet: 18172

Gemeente Haarlem
Postbus 741, 2003 RS Haarlem
tel: 023 5113000
fax: 023 5113440
noodnet: 25150
havenkantoor gem. Haarlem: tel. 023 5310904

Gemeente Haarlemmerliede & Spaarnwoude
Postbus 83, 1160 AB Zwanenburg
tel: 020 4079000
fax: 020 4079090
noodnet: 29172

Gemeente Haarlemmermeer
Postbus 75
tel: 023 5676543
fax: 023 5639550
noodnet: 25156

Gemeente Heemstede
Postbus 352, 2100 AJ Heemstede
tel: 023 5485868
fax: 0235288576
noodnet: 25155

Gemeente Hillegom
Postbus 32, 2180 AA Hillegom
tel: 0252 537222
fax: 0252 577290
noodnet: 25306 of 25164 (tel/fax)

Gemeente Jacobswoude
Postbus 81, 2450 AB Leimuiden
tel: 0172 503100
fax: 0172 503199
noodnet: 17108

Supplement Externe telefoonlijst

Gemeente Katwijk
Postbus 589, 2220 AN Katwijk
tel: 071 4050505
fax: 071 4050415
noodnet: 17105

Gemeente Leiden
Postbus 9100, 2300 PC Leiden
tel: 071 5165165
fax: 071 5254287
noodnet: 17586 en 17588 (burgemeester), 17589 en 17590 (secretariaat), 17126 (fax)

Gemeente Leiderdorp
Postbus 35, 2350 AA Leiderdorp
tel: 071 5418534
fax: 0715895691
noodnet: 17125

Gemeente Leidschendam-Voorburg
Postbus 905, 2270 AX Voorburg
tel: 070 3009300
fax:
noodnet: 17124

Gemeente Liemeer
Postbus 3003, 2440 AA Nieuwveen
tel: 0172 536536
fax: 0172 538501
noodnet: 17107

Gemeente Lisse
Postbus 200, 2160 AE Lisse
tel: 0252433222
fax: 0252 433240
noodnet: 25160

Gemeente Nieuwkoop
Postbus 17, 2420 AA Nieuwkoop
tel: 0172 521100
fax: 0172 574802
noodnet: 17121

Gemeente Noordwijk
Postbus 298, 2200 AG Noordwijk
tel: 071 3660000
fax: 071 3619584
noodnet: 17120

Gemeente Noordwijkerhout
Postbus 13, 2210 AA Noordwijkerhout
tel: 0252 343737
fax: 0252 373044
noodnet:

Gemeente Oegstgeest
Postbus 1270, 2340 BG Oegstgeest
tel: 071 5191793
fax: 071 5173461
noodnet: 17119

Gemeente Reeuwijk
Postbus 3, 2810 AA Reeuwijk
tel: 0182 390100
fax: 0182 392219
noodnet: 18171

Gemeente Rijnwoude
Postbus 115, 2394 ZG Hazerswoude Rijndijk
tel: 071 3428282
fax: 071 3416051
noodnet: 17109

Gemeente Ter Aar
Postbus 1, 2460 AA Ter Aar
tel: 0172 606666
fax: 0172 603545
noodnet: 17132

Gemeente Teylingen
Postbus 149, 2215 ZJ Voorhout
tel: 0252 – 783300
fax: 0525 – 783599
noodnet: onbekend (oud voorhout was 25161)

Supplement Externe telefoonlijst

Gemeente Velsen
Postbus 465, 1970 AL IJmuiden
tel: 0255 567200
fax: 0255 567760
noodnet: 25153

Gemeente Voorschoten
Postbus 393, 2250 AJ Voorschoten
tel: 071 5600600
fax: 071 5226587
noodnet: 17115

Gemeente Waddinxveen
Postbus 400, 2740 AK Waddinxveen
tel: 0182 624624
fax: 0182 624680
noodnet: 18220

Gemeente Wassenaar
Postbus 499, 2240 AL Wassenaar
tel: 070 5122222
fax: 070 5114551
noodnet: 17113

Gemeente Zandvoort
Postbus 2, 2040 AA Zandvoort
tel: 023 5740100
fax: 023 5713724
noodnet: 25149

Gemeente Zoetermeer
Postbus 15, 2700 AA Zoetermeer
tel: 079 3468000
fax: 0793440222
noodnet: 17111

Gemeente Zoeterwoude
Postbus 34,2380 AA Zoeterwoude
tel: 071 5806300
fax: 071 5806301
noodnet: 17110

3. WATERSCHAPPEN

Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard
Maasboulevard 123
Postbus 4059, 3006 AB Rotterdam
tel: 010 - 453 72 00
fax: 010 - 413 06 94
email: info@schieland.nl
noodnet: 18 291

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061, 2601 DB Delft
tel: 015 – 2608108
fax: 015 2124968
email: info@hhdelfland.nl
noodnet: 17375

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Postbus 550, 3990 GJ Houten
tel: 030 6345700
fax: 030 6345999
email: post@hdsr.nl
noodnet: 34393

Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht
Postbus 1061, 1200 BB Hilversum
tel. 0900 9394
fax 035 6832884
email: communicatie @dwr.nl
noodnet: 34396

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
Postbus 850, 1440 AW Purmerend
tel: 0299 663000
fax: 0299 663333
email: info@hhnk.nl
noodnet: 29205/29287

Unie van Waterschappen
Koningskade 40
Postbus 93218, 2509 AE Den Haag
tel.: 070 - 351 97 51
fax: 070 - 354 46 42
email: info@uvw.nl

4. PROVINCIE ZUID-HOLLAND

Dienst Muskusrattenbestrijding
Postbus 90602, 2509 LP Den Haag
tel.: 070 - 441 72 18

Provincie Zuid-Holland
Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602, 2509 LP Den Haag
tel: 070 - 441 66 11
fax: 070 - 441 78 08
email: zuidholland@pzh.nl
noodnet: 17 011-2222
noodfax: 17 801

Provincie Zuid-Holland, afd. kabinet
fax: 070 - 441 78 23
email: viseeha@pzh.nl
noodnet: 17 011-2002 (beleidsmedew. rampenbestrijding)
noodnet: 17 011-2003 (senior beleidsmedew. rampenbestrijding)
noodnet: 17 011-2005 (chef kabinet)

Provincie Zuid-Holland, Commissaris der Koningin
tel: 070 - 441 64 12
noodnet: 17 011-2000

5. PROVINCIE NOORD-HOLLAND

Provincie Noord-Holland
Dreef 3
Postbus 123, 2000 MD Haarlem
tijdens kantooruren
Telefoon: 023 - 5143143
Telefax: 023 - 5144040
buiten kantooruren
Telefoon: 023 - 5122200
Telefax: 023 - 5310068
Noodnet: 25002-9/25002-4907
Noodnet fax: 25800

Dienst milieu en water
Adres: Houtplein 33, Haarlem
Telefoon: 023 - 5143143
Telefax: 023 - 5143830

6. MILITAIRE BIJSTAND

Commandant Maritieme Middelen Rotterdam (Koninklijke Marine)
Van Ghentkazerne,
Toepad 120, 3063 NJ Rotterdam
tel. (officier van wacht): 010 - 453 92 05
fax: 010 - 453 93 29
noodnet: 18 310

Explosieven Opruimings Commando
Gutenbergweg 10, 4104 BA Culemborg
tel: 0345 - 530 652
noodnet: 34 111

Koninklijke Landmacht
(Regionaal Militair Commando)
Van de Burchlaan 31, 2597 PC Den Haag
tel bureau steunverlening: 070 – 316 64 92
noodnet: 17209
noodnet RMC: 17 208
fax RMC: 070 - 316 60 40
noodfax RMC: 17 286

Koninklijke Luchtmacht
Binckhorstlaan 135, 2516 BA Den Haag
tel: 070 - 339 69 11
fax: 070 – 339 62 25
noodnet: 17 002 – 6911

Koninklijke Marine
Van der Burchlaan 31, 2597 PC Den Haag
tel: 070 - 316 91 11
fax: 070 - 316 20 12
noodnet: 17347

Marinevliegkamp De Kooy
Rijksweg 20, 1786 PT Den Helder
tel : 0223 - 658 670
fax: 0223 - 658 653

Marinevliegkamp Valkenburg
Opsporings- en Reddingsdienst, van de Koninklijke Marine
Wassenaarseweg 75, 2223 LA Katwijk aan Zee
tel: 071 - 405 29 11
fax: 071 - 405 26 00
noodnet: 17 399

Vliegbasis Soesterberg
Verlengde Paltzerweg 1, 3768 MX, Soest
tel: 0346 – 336 911

7. ENERGIE-, DRINKWATER- EN TELECOMBEDRIJVEN

Duinwaterbedrijf Zuid-Holland (leveringsgebied westelijk Zuid-Holland)
Postbus 34, 2270 AA Voorburg
telefoon: 070 - 357 75 00

Duinwaterbedrijf Zuid-Holland (DZH)
Divisie klanten
Plein v/d Verenigde Naties 11/15
2719 EG Zoetermeer
tel: 079 – 347 15 15
fax: 079 – 347 15 00

Oason (voormalig Hydron-ZH) (leveringsgebied oostelijk Zuid-Holland)
Nieuwe Gouwe O.Z. 3
Postbus 122, 2800 AC Gouda
tel: 0182 – 59 33 11
fax: 0182 – 59

PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland
Rijksweg 501
Postbus 2113, 1990 AC Velserbroek
tel: 023 – 541 33 33
fax: 023 – 525 61 05

Waterleidingbedrijf Amsterdam
Arlandaweg 88
Postbus 8169, 1005 AD Amsterdam
tel: 020 – 553 67 40
fax: 020 – 553 60 00

ENECO
Postbus 1460, 3000 BL Rotterdam
Tel (storingsdienst): 0800 - 0072
noodnet: 18 264

KPN Telecom
Business Radio Solutions
Helpdesk Service: 010 - 457 80 18

KPN Telecom, Landelijk Beheer Bijzondere Netten
Postbus 30203, 2500 GE Den Haag
tel: 070 - 451 62 05
fax: 070 – 451 59 74
email: lbbn@kpn.com
noodnet: 17 777
storingen nat.noodnet, tel.: 0800 - 024 80 80

Nederlandse Gasunie
Centrale Commandopost Groningen
Concourslaan 17, 9727 KC Groningen
tel: 050 - 521 31 83
alarmnummer: 050 - 521 15 00
alarmfax: 050 - 521 15 50
noodnet: 59 002-2260
noodnet: 59 002-1500

Tennet B.V.
Beheer electriciteitsnet
Utrechtseweg 310, 6812 AR Arnhem
tel: 026 - 373 11 11
fax: 026 - 373 11 12
noodnet: 83 273
noodnet: 83 274
noodnet: 83 384

8. WEERBUREAU'S

KNMI, WEERKAMER
Postbus 201, 3730 AE De Bilt
tel: 030 2206911
alarmnummer: 030 2205353
alarmfax: 030 2201514
noodnet: 34346
weerlijn professioneel: 0900 2008003

METEOCONSULT
Postbus 617, 6700 AP Wageningen
tel 0317 399800
fax 0317 423164

9. HULPVERLENINGSREGIO'S

Regionale brandweer Hollands Midden
Rooseveltstraat 4a
2321 BM Leiden
Meldkamer: 071 5352532
Noodnet: district Leiden: 17421
team Zuid: 17971

Regionale brandweer Amsterdam en omstreken
Weesperzijde 99
1091 EL Amsterdam
Meldkamer: 020 5556557
Noodnet: 29801 (regionale brandweer Amsterdam)
Noodnet fax: 29133 (regionale brandweer Amsterdam)

Hulpverleningsdienst Kennemerland
Postbus 5514
2000 GM Haarlem
Meldkamer: 023 5319191
Nppdmet: 25101

Hulpverleningsregio Haaglanden
Postbus 52158
2505 CD Den Haag
Meldkamer: 070 4244600
Noodnet: 17815

Amsterdam-Amstelland
Meldkamer: 020 5555050
Noodnet: 29223/29483 (Politieregio)
Noodnet fax: 29224 (Politieregio)

10. DIVERSEN

Nederlandse Aardolie Maatschappij
Pijpleiding beheer
Postbus 33, 3100 AA Schiedam
tel: 059 – 236 91 11
alarmnummer: 010 - 488 84 44
fax: 010 - 488 82 68
alarmfax: 010 - 488 85 19
noodnet: 18 336
noodnet: 18 317

ProRail (infrabeheer spoorwegen)
Postbus 29062, 3001 GB Rotterdam
tel centrale schakelpost: 010 - 413 14 64

Animal Sciences Group, Wageningen University and Research Centre (voormalig ID-DLO)
Instituut Diergezondheid van de Dienst Landbouwkundig Onderzoek
Edelhertweg 15, Postbus 65, 8200 AB Lelystad
tel: 0320 – 238238
fax: 0320 - 237 320

OVB
Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij
Buxtehudelaan 1, Postbus 433, 3430 AK Nieuwegein
tel: 030 – 605 84 11
fax: 030 – 603 98 74

LTO - Nederland
Prinsevinkenpark 19, Postbus 29773, 2502 LT Den Haag
tel: 070 – 338 27 00
fax: 070 – 338 28 11

11. DISTRICTEN (verhuurbedrijven, aannemers e.d.)

11.1 Algemeen

Jowenko Explosieve Demolitie B.V. (Springmeesters)
Veerseweg 107, 4351 SL Veere
Tel. 0118 612735/06 53242125
Fax. 0118 118 612779
e-mail: info@jowenko.nl

11.2 District Noord

11.2.1 Transport van afvalwater

Firma van der Stelt
Duiveland 7/A, 1948 RB Beverwijk
www.vandersteltbv.nl
info@vandersteltbv.nl
tel. 0251 229111

11.2.2 Aannemers

De Regt
Turfspoor 122, 2165 AX Lisserbroek
Tel. 0252 413960

Gebr. Griekspoor
Venneperweg 905, Nieuw-Vennep
Tel. 0252 672614

Dura Vermeer
Spaarneweg 31, Cruquius
Tel. 023 5487250

Vessies Infra
Leidsevaart 25, 2161 AS Lisse
Tel. 0252 412946

Gebr. Rijneveld Mijdrecht B.V.
A.C. Verhoefweg 4, 3641 PC Mijdrecht
Tel. 0297 563942

11.2.3 Verhuurbedrijven

Eekels
Gen. Vetterstraat 82, 1059 BW Amsterdam
Tel. 0180 696969/010 4144490

Van Heck B.V.
Ambachtstraat 2, 1059 BW Amsterdam
Tel. 0561 431739

Bosman Watermanagement B.V.
Steegjesdijk 6, Piershil
Tel. 0186 691022

Buitenkamp B.V.
Woldjerweg 21, 9792 TC Wittewierum
Tel. 050 3021524

Pompfontijne
A. Plesmanweg 59, 3088 GB Rotterdam

11.3 District Midden

A.T. Milieuadvies (baggerbemonstering)
Opperduit 310-312, 2941 AP Lekkerkerk
Tel. 0180 6662828/06 55824859

Ajax Brandbeveiliging (brandblussers/haspels)
Cruquiusweg 118, 1019 AK Amsterdam
Tel. 020 5909500
Fax: 020 5909599

Alphense Sleutel- en Slotenservice (sleutels/sloten)
Euromarkt 129, 2408 BE Alphen a/d Rijn
Tel. 0172 475219
Fax: 0172 424522

ARS rioolspecialist rioleringsproblemen
Kalkhovenweg 15, 2401 LJ Alphen a/d Rijn
Tel. 0172 440440
Fax: 0172 437785

Bergschenhoek BV (inlaten, stuwen ed)
Boterdorpseweg 10, 2661 AC Berkel en Rodenrijs
Tel. 010 5242650
Fax: 010 - 524 26 51
www.bergschenhoek-ct.com .

Bock & Meyer (pont)
Westeinde 9, 2451 VZ Leimuiden
Tel. 071 3312208/06-22520623
Fax: 071 3314144

Bosman Watermanagement BV (gemalen/automatische windmolens)
Steegjesdjk 6, 3265 AE Piershil
Tel. 0186 691022
Fax: 0186 691367

Bredenoord Aggregaten Verhuur BV
Zutphensestraat 319, 7325 WT Apeldoorn
Tel. 055 3018501
Fax: 055 3018550

Supplement Externe telefoonlijst

Dosco baggerwerken
De Corantijn 2, 1689 AP Zwaag
Tel. (0229) 272 000
Fax: 0229 - 27 26 66

Dijka BV (kunststof leidingen)
Produktieweg 7 , 8331 LJSteenwijk
Tel. 0521 534911
Fax: 0521 534371

Duivenvoorden, P.C.M. (loonbedrijf)
Leidsevaart 5, 2215 RD Voorhout
Tel. 0252 212209/06 - 51 59 72 25
Fax: 0252 232908

Eekels BV (pompen verhuur)
Koopliedenweg 25, 2991 LN Barendrecht
Tel. 0180 696969
Fax: 0180 696970

Essen, v Instruments
Delftechpark 20, 2628 XH Delft
(015) 275 50 00
015 - 275 50 55

Flyght ITT BV (propellerpompen/onderwaterpompen
P. Zeemanweg 240, 3316 GZ Dordrecht
Tel. 078 6548400
Fax: 078 6510936

Fugro grondmechanica
Veurse Achterweg 10, 2264 SG Leidschendam
Tel. 070 3111422
Fax: 070 3202703

Gebra BV (elektrotechniek)
Dorpsstraat 18, 2211 GC Noordwijkerhout
Tel. 0252 372315/0252 376625
Fax: 0252 376539

Geest, van der (aannemer)
Leidseweg 22, 2374 AN Oud Ade
Tel. 071 5018223 (Jan 071 3315850, Sjaak sr. 071 5012045)
Fax: 071 5012852

Geest, van de (aan.bedrijf kleine W&W konstrukties drainage)
Oude Weerlaan 67, 2181 HZ Hillegom
Tel. 0252 516397 (Herman 06-52800861/519950 / 527226 / Peters527236
Fax: 0252 524190

GeoDelft (grondmechanica)
Stieltjesweg 2, 2628 CK Delft
Tel. 015 2693500

Fax. 015 2610821
www.geodelft.nl

De Groot Verschuur Olie BV (brandstof)
Steekterweg 210, 2407 BK Alphen a/d Rijn/ Boonsweg 63, 3274 LH Heinenoord
0172 447400/ 0186 - 60 18
0172 447409

Heide, van der Bliksembeveiliging
Rijdstraat 6, 9291 MB Kollum
Tel. 0511 454040 inspectie gemalen algeme infonr. 0900 9888770
Fax: 0511 452033

Hertog Polderbemalingen (gemalen)
Julianastraat 10-14, 2751 GD Moerkapelle
Tel. 079 5931329
Fax: 079 5931611

Hogeboom aannemersbedr. (aannemer, wegenbouw)
Past. v.d. Plaatstraat 85,2375 AK Rijpwetering
Tel. 071 5018141
Fax:071 5018143

Hydron (water)
Nieuw Gouwe oz 3, 2801 SB Gouda
Tel. 0182 593311
www. hydron-zh.nl
e-mail: info@hydron-zh.nl

Kadiks, Firma (automatisering gemalen, electrotechnisch installatie)
Industriestraat 3, 2751 GT Moerkapelle
Tel. 079 5932524/Saïd 0629008413/sem:0656976584
Fax: 079 5932673

Kamer, C. Loon en verhuurbedr. (maai-, kroos- en baggerwerk, loonbedrijf)
Zuideinde 21, 2445 AS Aarlanderveen
Tel. 0172 571327 /Cees Kamer autotelefoon: 06 52739843
Fax: 0172 571576

Kamp, W. van de BV (meet- en bouwgereedschap)
Industrieweg 3, 2254 AE Voorschoten
Tel. 071 5618950
Fax: 071 5619742

KLIC-West (informatie kabels en leidingen)
Bisonspoor 3005, 3605 LV Maarssen
Tel. 0800 0080
Fax: 0346 287311
west@klic.nl

Klip BV bagger- en aannemermij (baggerwerk)
IJsseldijkkade Noord 161, 2940 AB Ouderkerk a/d IJssel
Tel. 0180 663584

Supplement Externe telefoonlijst

Korsman, P. (loonwerker)
Oosteinderlaan 45, 2181 HK Hillegom
(0252) 51 63 58/bgg; 0252 - 517239 06 - 23 74 85 05

Kruyt BV, Gebr. (ijzerhandel/gereedschap)
Nieuwenhuizenweg 19 2312 XP, Leiden
Tel. 071 5899203
Fax: 071 5410200

KWT BV ()nlaten/stuwen
Wentelploeg 42, 8256 SN Biddinghuizen
Tel. 0321 335566 (Borsje 06-51849732, privé 0182-53 31 88)
Fax: 0321 333722

Laman Technomarkt ijzerwaren/gereedschappen
Rooseveltstraat 76, 2321 BM Leiden
Tel. 071 5223100/24-uur 023 - 541 43 63
071 5218696

Laman-Alphen BV (ijzerwaren/gereedschappen)
Energieweg 65, 2404 HE Alphen a/d Rijn
Tel. 0172 443734/24-uur 023 - 541 43 63
Fax: 0172 443491

Landustrie Sneek B.V. (leverancier pompen/gemalen)
P. Zeemanstraat 6, 8606 JR Sneek
Tel. 0515 486888
Fax. 0515 412398

Lans, L. van der (aannemer civieltechnisch/baggeren)
Strijpkade 23, 2548 AG Den Haag
Tel. 0174 414141/06 - 22 90 55 46
Fax: 0174 442337

Leijden en ZN, J.J. van (loonbedrijf)
Vissersweg 6, 2355 AL Hoogmade
Tel: 071 5018304/06 53120141 (R) 06 53120140 (M)
Fax: 071 501 29 24

Lip, C. van der (olie/brandstof)
Huigsloterdijk 263, 2157 LN Abbenes
Tel. 0252 544234

Lips Nederland BV (sloten/sleutels)
Merwedestraat 48, 3313 CS Dordrecht
Tel. 078 6394041/service 0800 8101

Lisse Hekwerken BV
Gansoord 9, 2165 BA Lisserbroek
Tel. 0252 419107
Fax: 0252 413045

Meerburg BV (bouw- en aannemingsbedr.)
Touwbaan 12, 2352 CZ Leiderdorp
Tel. 071 5899303
Fax: 071 5892164

MJK Automatisering (drukopnemers)
Castricummerwerf 144, 1901 RS Castricum
Tel: 0251 672171
Fax: 0251 671951

Moekotte Krimpen BV hoofdpost scada programmeren
Van Polanenweg 3, 2921 LT Krimpen a/d Ijssel
Tel. 0180 519966
Fax: 0180 519148

Oliecentrale Ned. B.V. Reg. West (vet/shell)
Energieweg 31, 2404 HE Alphen a/d Rijn
Tel. 0172 416170/vetinfo Rotterdam 010 - 469 63 77

Oranjewoud BV (west) (algemene aannemer)
Rivium Westlaan 72, 2909 LD Cappelle a/d IJssel
Tel. 010 2351745/ Jonkman 06-22239148/0172- 420385/Kool 06-52913195
Fax: 010 2351747

Os, Freek van (rioolbedrijf)
Leidseweg 253A, 2253 JA Voorschoten
Tel. 071 5763559
Fax: 071 576 82 67

Otte B.V., Gebr. (overslag, transport, grond- en baggerwerken)
Heereweg 1 B, 2161 AB Lisse
Tel: 0252 419161
Fax: 0252 411177

Poel, Gebr van de (civieltechnisch aannemer/loonbedrijf)
Leidseweg 17-A, 2374 AS Oud Ade
Tel: 071 5018263/ D. sr. 06 22376084/Dammie 06 51267372
Fax: 071 5012361

Schouten Olie BV (olie en vetten)
Gnephoek 4, 2400 AA Alphen a/d Rijn
Tel. 0172 423200
Fax: 0172 423020

Polomnis, zeefdruk (kunststof peilschalen)
Industrieweg 1a, 8263 AA Kampen
Tel. 038 333 20 00
Fax: 038 3313614

Ramakers technisch handelsbureau (werktuigbouwkundig gereedschap)
Ondernemingsweg 40, 2404 HN Alphen a/d Rijn
Tel. 0172 422234
Fax: 0172 430719

Supplement Externe telefoonlijst

Rijk, de bv (aannemersbedrijf beschoeiingen en steigers beschoeiingen/loonbedrijf)
Noordeinde 20, 2451 AG Leimuiden
Tel 0172 508151
Fax: 0172 500331

Röntgen Technische Dienst (onderzoek haarscheuren pompwaaiers enz)
Delftweg 144, 3046 NL Rotterdam
Tel. 010 2088208
Fax: 010 4158022

RVR Rijnsaterwoude (loonbedrijf)
Herenweg 157B, 2465 AG Rijnsaterwoude
Tel. 0172 508413/Hans de Vries 06 53279008

Royal Haskoning (voorheen Iwaco) (waterpassingen)
Hoofdweg 490, 3067 GK Rotterdam
Tel. 010 2865432
Fax: 010 2201005
www.Royalhaskoning.com

Shell Nederland Verkoopmaatschappij B.V. (olie, vet, brandstoffen)
Rivium Boulevard 156, 2909 LK Cappelle a/d IJssel
Tel. 0900 2022790
Fax: 010 3002144
www.Shell.nl

Schouls B.V., Gebr. (riool/wegenbouwkundig aannemer)
Kanaalweg 171, 2321 JZ Leiden
Tel. 071 5792900/06 53164 853
Fax: 071 5317319

Schreurs en Zonen, P.J. (loonbedrijf)
Zuider Leidsevaart 12, 2182 ND Hillegom
Tel. 0252 515066/06 - 54 78 02 63
Fax: 0252 525207

Sita Recycling Services (vuilcontainers)
Schans 53-57, 2408 ZA Alphen a/d Rijn
Tel. 015 2695600
Fax: 0172 449393

Spaans BV (vijzelgemalen)
Meerweg 26, 8561 AV Balk
Tel. 0514 608282
Fax: 0514 604485

Spek technologie, van der (krooshekreinigers)
Parallelweg 5, 4191 NP Geldermalsen
Tel. 0345 581731/06 - 51259696
Fax: 0345 581732

Struyk Verwo Infra (betonindustrie)

Westerdijk 18b, 2451 VA Leimuiden
Tel. 071 3319001

TAUW BV (ingenieursbureau)
Handelskade 11, 7417 DE Deventer
Tel. 0570 699911
Fax: 0570 699666

Technische Unie bv (groothandel electra/sanitair)
Flevoweg 16, 2318 BZ Leiden
Tel. 071 5681568
Fax: 071 5226875

Timmerman (bedrijfskleding)
Haarlemmerstr. 203-205, 2312 DR Leiden
Tel. 071 5121072

Veenman (Kopieren en printen)
De Lylantse Baan 11, 2908 LG Capelle a/d IJssel
Tel. 010 2846152
Fax: 010 2846177
Verbij, Hoogmade BV (071) 501 84 78v Klaverweydeweg 25 2355 AA
Hoogmade 071 - 501 80 54 molenbouw en bouwbedrijf

Versluys en Zn. BV (wegenbouw)
Dammekant 89/91, 2411 CB Bodegraven
Tel. 0172 619235 (J.C. Karel 0348 502112/Erkelens 06 52111176)
Fax: 0172 6164488

Vink & Zonen B.V. (centrale verwarming installateur)
Veenderveld 13, 2371 TS Roelofarendsveen
Tel. 071 3320110/ buiten kantooruren tel: 071 331 28 12
Fax: 071 3315402

Vliet, J. M. van Loon- en verhuurbedrijf (maai-, kroos- en baggerwerk)
Oostkanaalweg 32, 2461 ER Ter Aar
Tel. 0172 602597/ autotelefoon: 06 53641465
Fax: 0172 605279

Vopo-pompen bv (pompenfabrikant)
De Volger 2, 1483 GA De Rijp
Tel. 0299 671312
Fax: 0299 673358

Vries v.d. Wiel, de bv (baggerdepot en transport)
Harmenkaag 9, 1741 LA Schagen
Tel. 0224 21211 (klopt niet!)

Waco Liesbosch Beton BV (duiker-elementen)
Lelyweg 23, 4612 PS Bergen op Zoom
Tel. 0164 274200
Fax: 0164 234364

Supplement Externe telefoonlijst

Westgeest, Hekwerken en Staalbouw (hekwerken)
Verlengde Hoge Klei 52, 2242 NS Wassenaar
Tel. 070 5111612/06 22512421
Fax: 070 5178282

Zandbergen, Firma J.C. (loonbedrijf)
Kwakelsteeg 1, 2231 BH Rijnsburg
Tel. 071 4020812 (Joris: 06 51590960, Adre: 06 18673152)
Fax: 071 4085143

Zwammerdam Groep (wegenbouwkundig aannemer)
Dammekant 36, 2411 CE Bodegraven
Tel. 0172 619232

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Calamiteitenbestrijdingsplan

KWANTITEIT OPPERVLAKTEWATER

Hoogheemraadschap van Rijnland
Archimedesweg 1
Postbus 156
2300 AD LEIDEN
telefoon 071 3063063
fax 071 5123916

DOCUMENTBEHEER

Naam document	CALAMITEITENBESTRIJDINGSPLAN KWANTITEIT OPPERVLAKTEWATER
Type document	Calamiteitenbestrijdingsplan
Versie	1.0
Uitgiftedatum	20 december 2005
Opsteller deze versie Naam Functie Sector Afdeling	 J.W.P. de Groot Senior adviseur Ontwikkeling WPC Ontwikkeling (Monitoring)
Beheerder document Naam Functie Sector Afdeling	 J.W.P. de Groot Senior adviseur Ontwikkeling WPC Ontwikkeling (Monitoring) **Opmerkingen, verbeteringen en toevoegingen kunnen aan de beheerder worden gericht.**

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding

1.1 Korte omschrijving

Het calamiteitenbestrijdingsplan "Kwantiteit oppervlaktewater" is een onderdeel van het calamiteitenplan van het hoogheemraadschap van Rijnland. In het calamiteitenplan staat op hoofdlijnen beschreven op welke wijze Rijnland zich voorbereidt op calamiteiten. Tevens wordt op hoofdlijnen de structuur van de calamiteitenorganisatie gegeven.

Dit plan geeft een gedetailleerde uitwerking van de calamiteitenbestrijding op operationeel niveau van mogelijke incidenten en calamiteiten met betrekking tot het boezem- en het polderpeilbeheer

Dit calamiteitenbestrijdingsplan handelt niet over droogtebestrijding. De droogtebestrijding, inclusief beraad- en werkgroepen, is vooralsnog beschreven in het Waterakkoord Kleinschalige Waterafvoer-WA (draaiboek KWA). Daarnaast is droogte, verzilting en de bestrijding hiervan nog onderwerp van studie. Resultaten van deze studies zullen t.z.t. worden verwerkt in het calamiteitenbestrijdingsplan voor droogte.

1.2 Definitie calamiteit kwantiteit oppervlaktewater

Bij kwantiteit van het oppervlaktewater worden drie fasen onderscheiden:
- normale situatie
- waterbeheer onder bijzondere omstandigheden
- calamiteit

Normale situatie
Het normale dagelijkse peilbeheer dat zich beweegt tussen de in het peilbesluit gedefinieerde marges.

Waterbeheer onder bijzondere omstandigheden
Het waterbeheer onder bijzondere omstandigheden wordt gekenmerkt door een langdurige verwachte overschrijding van het boezem- en/of polderpeilen als gevolg van:
- extreme neerslag
- en/of uitval van bemalingseenheden
- en/of maalstop voor het Noordzeekanaal (gemalen Halfweg en Spaarndam) en/of de Hollandse IJssel (gemaal Gouda) maalstop
- en/of vanwege de sluiting van de hoogwaterkering bij Katwijk bij stormvloed

Calamiteit
Van een calamiteit is sprake indien het waterpeil niet meer beheerst kan worden en het water over bijvoorbeeld de boezemkades stroomt met schade en levensbedreigende situaties tot gevolg.

1.3 Doelgroep

Dit calamiteitenbestrijdingsplan is bedoeld voor:
- medewerkers van het hoogheemraadschap van Rijnland die de bestrijding van incidenten en calamiteiten uitvoeren en coördineren
- externe partners van Rijnland in de calamiteitenbestrijding

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2: Inrichting en beheer watersystemen in normale toestand
Hoofdstuk 3: Beheer watersystemen in bijzondere omstandigheden
Hoofdstuk 4: Werkwijze van de calamiteitenorganisatie
Hoofdstuk 5: Overzicht specifieke bestrijdingsmaatregelen en –middelen

1.5 Intranet

Veel informatie die gebruikt kan worden voor de bestrijding van calamiteiten is beschikbaar gesteld op intranet (infocentrum / kennisbank/ gegevensbank monitoring), zoals:

- Kaarten
- Basisgegevens van polders en peilvakken
- GIS-viewer

2. Inrichting en beheer watersystemen in normale toestand

Het beheersgebied van het hoogheemraadschap van Rijnland vormt hydrologisch een waterstaatkundig systeem van ca. 111.000 ha en ligt in het westen van Nederland, globaal tussen de steden Den Haag, Haarlem, Amsterdam en Gouda. Het beheersgebied is onder te verdelen in een boezemsysteem en een poldersysteem.

Figuur 2-1 Beheersgebied van het hoogheemraadschap van Rijnland

Rijnlands boezemstelsel bestaat uit een stelsel van watergangen en meren die met elkaar in open verbinding staan. Het peil wordt gehandhaafd op circa NAP -0,60 m. De boezem dient als aan- en afvoersysteem en als bergingssysteem van het water in het beheersgebied en van buiten het beheersgebied van de regio van Woerden.

De boezem wordt bemalen door vier gemalen:

1. gemaal Halfweg, loost op het Noordzeekanaal
2. gemaal Spaarndam, loost op het Noordzeekanaal
3. gemaal Katwijk, loost op de Noordzee
4. gemaal Gouda, loost op de Hollandse IJssel

De aanvoer van water vindt plaats door het (op natuurlijke wijze) inlaten van water in Gouda vanuit de Hollandse IJssel. Er wordt slechts een kleine variatie van het waterpeil toegestaan, omdat het maaiveld vlak ligt en de hoogteverschillen tussen het maaiveld en het waterpeil gering zijn. Een te veel aan water tijdens waterbezwaar kan dan ook maar in beperkte mate (tot NAP –0,50 m) worden geborgen. Daarom wordt in de regel het meeste overtollige water direct weggemalen.

Ongeveer 170 polders met een totaal oppervlak van ca. 78.300 ha (waarvan ca. 7.130 ha polderwater) lozen via poldergemalen op het boezemstelsel. Ca. 20.390 ha (waarvan ca. 4.630 ha boezemwater)

boezemland watert direct af op de boezem. Via de sluis bij Bodegraven wordt van ca. 17.000 ha het overtollig water van de regio Woerden (hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden) via het Rijnlandse boezemstelsel tot afstroming gebracht. De duinen tenslotte beslaan een oppervlak van ca. 12.310 ha. Een deel van de duinen watert af op de boezem.

De polders en het boezemland zijn dus afhankelijk van de boezem: in de zomer voor de wateraanvoer, in de winter voor de waterafvoer.

De in het beheersgebied van Rijnland aanwezige wateren worden naar ligging onderscheiden in boezemwateren en polderwateren en naar functie onderscheiden in:

- primaire wateren
- overige wateren

De primaire polder- en boezemwateren hebben een belangrijke functie in de waterbeheersing en dragen onder andere zorg voor de aan- en afvoer van water naar de polder- en de boezemgemalen. De onderhoudsplicht (het baggeren en het dagelijks onderhoud) van deze wateren berust bij Rijnland.

De overige polder- en boezemwateren dienen voornamelijk voor de ontwatering van de percelen. De onderhoudsplicht van deze watergangen berust veelal bij derden.

Voor een uitgebreide watersysteembeschrijving: zie het Handboek Boezembeheer.

3. Beheer watersystemen in bijzondere omstandigheden

In hoofdstuk 2 zijn de inrichting en het beheer van de watersystemen in normale toestand beschreven. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het beheer van de watersystemen in bijzondere omstandigheden:

- Boezembeheer onder bijzondere omstandigheden (paragraaf 3.1)
- Polderwaterbeheer onder bijzondere omstandigheden (paragraaf 3.2)

In de volgende paragrafen zijn mogelijke calamiteiten met hun risico's beschreven en worden de mogelijke oorzaken en gevolgen vertaald in calamiteitenscenario's. Bij de aanpak van een calamiteit kan een of meerdere scenario's dienen als leidraad. In paragraaf 3.3 worden rekenregels en algemene boezeminformatie gegeven.

3.1 Boezembeheer onder bijzondere omstandigheden

Sinds de introductie van het project Automatisering Boezembeheer Rijnland in 1995 wordt voor de bepaling van de representatieve boezemwaterstand niet langer alleen gekeken naar de waterstand op de Nieuwe Wetering, maar wordt op basis van een aantal waterstandsmeters een gebiedsgemiddelde waterstand bepaald, die wordt aangeduid met de term Representatief Boezempeil Rijnland (RBP).

Mogelijke calamiteiten in het boezembeheer zijn:

- extreme neerslag
- uitval bemalingseenheden als gevolg van een mechanische storing
- uitval bemalingseenheden als gevolg van stormvloed of maalstop

Hierdoor neemt de totale bemalingscapaciteit af, waardoor waterstanden minder goed kunnen worden beheerst.

Boezemwaterstanden boven de NAP –0,50 m worden in het algemeen als ongewenst beschouwd, vanwege:

- onveiligheidsgevoel bij bewoners op of nabij kaden:
- vergrote kwel via boezemkaden (kelders lopen vol)
- teruggang stabiliteit boezemkaden (door toenemende kwel)
- bij harde wind door opwaaiing een nog hogere waterstand op de boezem elders in het gebied
- toenemende kans op bereiken maalpeil
- verminderde werking riolering
- wateroverlast in de polders als gevolg van teruglopende capaciteit polderbemaling
- wateroverlast op het boezemland, hoge grondwaterstanden
- toenemende kans op kadebreuk met overstroming als gevolg
- toenemende kans op overstroming boezemkaden door:
    - hoge waterstand
    - golven door wind
    - golven door scheepvaart

Het overstromen en/of bezwijken van boezemkaden heeft veel schade en levensbedreigende situaties tot gevolg.

Bij een overstromende kade bestaat het risico dat er één of meerdere bressen ontstaan, waarna de kade snel kan bezwijken.

Boezemwaterstanden boven NAP -0,50 m kunnen ontstaan door:
- groot waterbezwaar (3.1.1)
- waterbezwaar in combinatie met opwaaiing (3.1.2)
- uitval bemalingseenheden door storing (3.1.3)
- verminderde bemaling door een maalstop (3.1.4)

3.1.1 Groot waterbezwaar

Groot waterbezwaar op de boezem doet zich voor indien op vijf opeenvolgende dagen in een late herfst-, winter- of vroege voorjaarsperiode in totaal meer dan 69 mm neerslag valt over het gehele beheersgebied. Deze hoeveelheid is de theoretische maat van het maatgevend waterbezwaar waarop de boezembemalingscapaciteit van Rijnland is uitgelegd. De neerslag zal volgens een bepaalde verdeling in de tijd (neerslag-afvoer-relatie) tot afstroming komen via de poldergemalen en het boezemland.

Daarnaast zal in zo'n situatie ook vanuit de boezem van Woerden een grote hoeveelheid neerslag tot afstroming moeten komen. In een dergelijk geval moet vervolgens rekening gehouden worden met een overlastperiode van meerdere dagen.

De neerslag hoeveelheid van meer dan 69 mm is gebaseerd op de hoeveelheid die door de vier gemalen gedurende vijf dagen maximaal te verwerken is, inclusief een boezempeilstijging (berging) van NAP -0,60 m naar NAP -0,50 m. Bij een grotere hoeveelheid neerslag is de boezembemalingscapaciteit inclusief de berging niet toereikend. Deze situatie kan zich gemiddeld eens in de 50 à 100 jaar voordoen.

Buiten de genoemde periode (dus in het late voorjaar, zomer of vroege herfst), wordt afhankelijk van de meteorologische voorgeschiedenis, een groter deel van de neerslag in de grond geborgen. De toestroming naar de boezem is in dat geval veel geringer. Bovendien wijst de praktijk uit dat de neerslag in die perioden niet gelijkmatig over het gehele beheersgebied valt.

3.1.2 Waterbezwaar in combinatie met opwaaiing

Regionale overlast treedt op wanneer er waterbezwaar is in combinatie met opwaaiing door storm. In dit geval is er sprake van veel toevoer van water naar de boezem waardoor het RBP hoog is, namelijk tussen NAP -0,55 en -0,50 m. Elders in de boezem ontstaat lokaal door opwaaiing een te hoge waterstand. Deze opwaaiing ontstaat bij langdurig aanhoudende winden van windkracht 7 à 8 Bf of hoger. Er kan dan lokaal een opwaaiing van 0,10 m à 0,20 m optreden. Deze situatie zal in de regel niet langer dan 24 tot 36 uur aanhouden.

De volgende regio’s zijn gevoelig voor opwaaiing:
- bij ZW-wind: de regio rondom Aalsmeer
- bij NW-wind: de regio rondom Stompwijk-Zoetermeer
- bij W, NW en N-wind: het beheersgebied van Woerden (De Stichtse Rijnlanden)

Een hoge boezemwaterstand in Rijnlands boezem belemmert de afvoer van Woerden bij Bodegraven. In combinatie met bovenstaande windrichtingen ontstaat in het boezemstelsel van Woerden opwaaiing, die snel tot het bereiken van maalpeil in de Woerdense boezem leidt.

3.1.3 Uitval bemalingseenheden door storing

Uitval van bemaling kan ontstaan door:
- storing van een bemalingseenheid (A.1)
- door een complete storing van een boezemgemaal (A.2)

De tijdsduur van een storing is op voorhand niet aan te geven en hangt geheel van het type storing af; storingen van dagen en zelfs weken zijn denkbaar.

Voorval	**Locatie**	**Peilstijging per 24 uur in m**	**Bereiken maalpeil binnen**	
			uren	dagen
A.1 Uitval motoreenheid	Halfweg	0,02	170	7,1
	Spaarndam	0,03	117	4,9
	Gouda	0,02	156	6,5
	Katwijk	0,03	104	4,3
A.2 Uitval boezemgemaal	Halfweg	0,06	57	2,4
	Spaarndam	0,06	59	2,4
	Gouda	0,07	52	2,2
	Katwijk	0,10	35	1,4

Tabel 3-1 Overzicht beperking/uitval boezembemalingscapaciteit in relatie tot het bereiken van maalpeil

Uitgangspunten tabel:
Aanvangsboezemwaterstand: NAP -0,50 m
Toevoer naar de boezem: Onbelemmerd 0,0125 m/u, overeenkomend met bemalingscapaciteit
Maalpeil: NAP -0,35 m

3.1.4 Verminderde afvoer door maalstop

Verminderde afvoer door een maalstop kan ontstaan door bijvoorbeeld stormvloed. De volgende situaties worden onderscheiden (zie onderstaand schema):

- maalstop Noordzeekanaal (B.1)
- stormvloed/maalstop Katwijk (B.2)
- stormvloed/maalstop Gouda (B.3)
- stormvloed/maalstop Katwijk en Gouda (B.4)
- stormvloed/maalstop Noordzeekanaal, Katwijk en Gouda (B.5)

Voorval	**Locatie**	**Peilstijging per 24 uur in m**	**Bereiken maalpeil binnen**	
			uren	dagen
B.1 Maalstop Noordzeekanaal	Halfweg en Spaarndam	0,12	29	1,2
B.2 Stormvloed/maalstop	Katwijk	0,10	35	1,4
B.3 Stormvloed/maalstop	Gouda	0,07	52	2,2
B.4 Stormvloed/maalstop	Katwijk en Gouda	0,17	21	0,9
B.5 Stormvloed/maalstop	Noordzeekanaal, Katwijk, Gouda, Spaarndam en Halfweg	0,30	12	0,5

Tabel 3-2 Overzicht peilstijging als gevolg van verminderde afvoer door maalstop

Uitgangspunten tabel:

Aanvangsboezemwaterstand:	NAP -0,50 m
Toevoer naar de boezem:	Onbelemmerd 0,0125 m/u, overeenkomend met bemalingscapaciteit
Maalpeil:	NAP -0,35 m

B.1 Maalstop Noordzeekanaal

In het waterakkoord Noordzeekanaal/Amsterdam-Rijnkanaal (versie 2002) is m.b.t. wateroverlast door een maalstop (artikel 4) het volgende overeengekomen: (lid 1 en 2 van artikel 4 bevatten voor dit calamiteitenbestrijdingsplan geen relevante informatie):

Artikel 4

1. *Bevat voor dit calamiteitenbestrijdingsplan geen relevante informatie*

2. *Bevat voor dit calamiteitenbestrijdingsplan geen relevante informatie*

3. *Indien de gemiddelde waterstand op het Noordzeekanaal/Amsterdam-Rijnkanaal stijgt tot een hoogte boven NAP -0,30 m, hebben de deelnemers, nadat het Rijk hiertoe een verzoek heeft gedaan, een inspanningsverplichting waterafvoer naar het Noordzeekanaal/Amsterdam-Rijnkanaal zoveel mogelijk te beperken;*

4. *Indien de gemiddelde waterstand op het Noordzeekanaal/Amsterdam-Rijnkanaal stijgt tot een hoogte boven NAP -0,30 m, kan het Rijk een afvoerstop van water vanuit de uitbreiding van het Zaangemaal afkondigen. Het betreft de uitbreiding van het Zaangemaal (van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier) met 700 m^3/min zoals door Rijk toegezegd d.d. 31 augustus 2000 (brief kenmerk ANW 2000/6074);*

5. *Bij lokale wateroverlast in het beheersgebied van het hoogheemraadschap van Rijnland kan het hoogheemraadschap van Rijnland bij het Centraal meldpunt een verzoek indienen om de noodvijzel van 360 m3/min bij Spaarndam in te mogen zette. Het Rijk zal hiervoor geen toestemming verlenen als andere deelnemers hier nadelige gevolgen van ondervinden, tenzij deze betreffende deelnemers instemmen met het verzoek van het hoogheemraadschap van Rijnland;*

6. *Indien de gemiddelde waterstand op het Noordzeekanaal/Amsterdam-Rijnkanaal een hoogte van NAP bereikt, kan het Rijk een afvoerstop van water vanuit de omliggende beheersgebieden afkondigen.*

In het voorkomende geval kan een (gedeeltelijke) maalstop voor de gemalen Halfweg en Spaarndam afgekondigd worden, hetgeen kan leiden tot een capaciteitsverlies van 65 m^3/s. Uitgedrukt in peilstijging is dit 0,12 m in 24 uur.

Een maalstop heeft te maken met een belemmerde spuimogelijkheid bij IJmuiden (bijvoorbeeld stormvloed) en grote watertoevoer naar de Noordzeekanaal/Amsterdam-Rijnkanaalboezem. De tijdsduur van de maalstop heeft te maken met spuimogelijkheden bij laagwater en zal naar verwachting minimaal 6 uur duren en kan in extreme gevallen oplopen tot 36 uur.

Bij het afkondigen van het maalpeil op het Noordzeekanaal met als gevolg het stoppen van de bemaling dient de keersluis bij Spaarndam te worden gesloten. Tevens dient te worden gecontroleerd of de schuiven bij gemaal Halfweg zijn gesloten.

Let op! Hoge waterstanden op het Noordzeekanaal (vanaf NAP –0.20 m) in combinatie met wind en inzet van het boezemgemaal Spaarndam kunnen tot gevolg hebben dat de lage kades aan de oostzijde van het traject "boezemgemaal Spaarndam - keersluis te Spaardam" gaan overlopen. Bij hoge waterstanden op het Noordzeekanaal dient deze kade regelmatig te worden geïnspecteerd.

B.2 Stormvloed/maalstop Katwijk

- Bij hoge zeewaterstanden neemt de capaciteit van de drie pompeenheden af, van 54 naar 20 m^3/s
- Bij een zeestand van NAP +2,80 m wordt de buitensluis gesloten. De bemaling wordt dan gestaakt
- Na een stormvloed kan de geul tussen de Katwijkse uitwatering en de zee verzand zijn geraakt (in 1953 tot NAP +3,00 m), waardoor uitmaling verhinderd is

In het voorkomende geval is het capaciteitsverlies uitgedrukt in peilstijging 0,04 tot 0,10 m in 24 uur. De tijdsduur van een stormvloed is minimaal 6 uur en kan in zeer extreme gevallen tot 36 uur oplopen. De verzanding van de geul kan naar verwachting binnen 24 uur verholpen zijn.

B.3 Stormvloed/maalstop Gouda

In het waterakkoord Hollandse IJssel en Lek (versie 2005) zijn de volgende bepalingen en verplichtingen met betrekking tot stormvloed / hoge rivier afvoeren opgenomen (artikel 4):

1a. *Wanneer onder stormomstandigheden een waterstand te Hoek van Holland verwacht wordt tussen NAP + 2 m en NAP + 3 m, tezamen met een waterbezwaar op Rijnlandse boezem* kleiner *dan 100 m^3/s, wordt de Stormvloedkering in de Hollandse IJssel gesloten op basis van een keerpeil van NAP +2,25 m.*

1b. *Wanneer onder stormomstandigheden een waterstand te Hoek van Holland verwacht wordt tussen NAP + 2 m en NAP + 3 m, tezamen met een waterbezwaar op Rijnlandse boezem* groter *dan gemiddeld 100 m^3/s, wordt de Stormvloedkering in de Hollandse IJssel gesloten op laagwaterkentering voorafgaand aan de stormvloed.*

2. *Wanneer naar verwachting bij Hoek van Holland het peil van NAP +3,00 m overschreden zal worden, sluit Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland de stormvloedkering in de Hollandse IJssel tijdens het laagwaterkentering voorafgaand aan de stormvloedstand.*

3. *In een situatie van een (dreigende) calamiteit door wateroverlast in één van de omliggende beheersgebieden kan de betreffende waterbeheerder, conform het vigerende Calamiteitenbestrijdingsplan, RWS-ZH verzoeken de Stormvloedkering bij Krimpen a/d IJssel te sluiten bij laagwaterkentering.*

4. *Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland waarschuwt de belanghebbende beheerders en provincie Zuid-Holland zodra de verwachting is dat de Stormvloedkering bij Krimpen a/d IJssel wordt gesloten op grond van de criteria genoemd in lid 1,2 en 3. Zowel de te verwachten hoge waterstanden omwille van veiligheid als om wateroverlast te voorkomen.*

5. *De waterbeheerders hanteren de waterstand NAP + 2.60 m te Krimpen a/d IJssel als maalpeil.*

6. *Onder omstandigheden dat het maalpeil wordt bereikt stoppen de waterbeheerders met de waterafvoer naar de Hollandse IJssel. Wanneer de maalstop is ingetreden kan met de gemalen Hanepraai en Mallegat worden geloosd onder de voorwaarde dat gelijke waterhoeveelheden met het gemaal Pijnacker Hordijk uit de Hollandse IJssel worden ingenomen. De maalstop geldt niet voor de effluentlozingen van communale zuiveringsinstallaties.*

7. *Er wordt bij een dreiging van afkondigen van een maalstop direct een overleg gestart door de overleggroep Maalpeil over de te nemen maatregelen.*

8. *Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland stelt de belanghebbende waterbeheerders er van in kennis dat de kering wordt geheven, zodat het afvoeren naar de Hollandse IJssel kan worden hervat. Bij een langdurig gesloten kering kan bij eb, en een verwacht voldoende verschil in waterstand tussen de binnen- en buitenzijde van de kering, deze tijdelijk worden geheven om zoveel mogelijk overtollig water van de Hollandse IJssel te spuien.*

Als bij een waterstand in de Hollandse IJssel van NAP +2,25 m de stormvloedkering bij Krimpen aan de IJssel gesloten is, kan in het afgesloten pand van de Hollandse IJssel nog water worden geborgen alvorens maalpeil bereikt wordt. Bij volledige bemaling van de Hollandse IJssel wordt in dit geval het maalpeil naar schatting in 6 à 12 uur bereikt. Daarna dient de bemaling door het boezemgemaal bij Gouda gestaakt te worden.

In het voorkomende geval is het capaciteitsverlies uitgedrukt in een peilstijging van 0,07 m in 24 uur. De tijdsduur van een stormvloed is minimaal 6 uur en kan in zeer extreme gevallen tot 36 uur oplopen.

B.4 Stormvloed/maalstop Katwijk en Gouda

Het is niet onwaarschijnlijk dat door stormvloed situaties B.2 en B.3 gelijktijdig optreden. Door de werking van het getij en andere waterloopkundige effecten zullen situaties B.2 en B.3 niet exact gelijktijdig aanvangen en beëindigd zijn.

In het voorkomende geval is het capaciteitsverlies uitgedrukt in een peilstijging van 0,17 m in 24 uur.

B.5 Stormvloed/maalstop Noordzeekanaal, Katwijk en Gouda

In zeer extreme omstandigheden door aanhoudende stormvloed en zeer veel neerslag is een combinatie van gelijktijdig optreden van situaties B.1, B.2 en B.3 denkbaar. De situaties B.1, B.2 en B.3 zullen niet exact gelijktijdig aanvangen en beëindigd zijn.

In het voorkomende geval is er uiteindelijk voor het gehele beheersgebied geen bemaling meer mogelijk, het capaciteitsverlies uitgedrukt in peilstijging bedraagt dan 0,30 m in 24 uur.

3.2 Polderwaterbeheer onder bijzondere omstandigheden

Het normale polderwaterbeheer wordt binnen bepaalde marges uitgevoerd. Hoeveel deze marges bedragen verschilt per polder en is o.a. afhankelijk van de drooglegging en functie van het gebied. Zodra deze marges worden overschreden wordt gesproken over "Polderwaterbeheer onder bijzondere omstandigheden".

Mogelijke calamiteiten in het polderwaterbeheer zijn:
- extreme neerslag
- uitval bemaling
- extreme neerslag gekoppeld aan een maalstop
- kadebreuk

Hierdoor neemt de totale bemalingscapaciteit af, waardoor waterstanden minder goed kunnen worden beheerst. De waterstanden in de polders kunnen bij deze calamiteiten snel stijgen. Hoge polderwaterstanden leiden in eerste instantie tot hoge grondwaterstanden. Deze hoge grondwaterstanden kunnen schadelijke gevolgen hebben voor de landbouw. Bijvoorbeeld: aardappelen, die 24 uur met de wortels direct in het water staan, moeten als verloren worden beschouwd. Zodra het waterpeil tot boven het maaiveld stijgt, zal ook schade ontstaan aan woningen en infrastructuur.

Hoge polderwaterstanden worden dus in het algemeen als ongewenst beschouwd, vanwege:
- schade aan landbouw door hoge grondwaterstanden
- schade aan gebouwen en infrastructuur wanneer het waterpeil boven maaiveld staat
- verminderde werking riolering
- levensbedreigende omstandigheden bij kadebreuken, afhankelijk van het instroomdebiet
- grote schade aan landbouw, gebouwen en infrastructuur bij kadebreuken

Om de gevolgen van bijvoorbeeld uitval van bemaling te kunnen inschatten zijn op het intranet per polder, per bemalingseenheid of afwateringseenheid de volgende gegevens vastgelegd:
- bemalingscapaciteit of afvoercapaciteit van de stuw
- percentage oppervlakte water
- oppervlak
- grondgebruik
- drooglegging
- waterpeil

Wateroverlast in de polder kan ontstaan door:
- groot waterbezwaar (3.2.1)
- kadebreuk (3.2.2)
- uitval bemaling (3.2.3)
- gestremde of belemmerde wateraan- of -afvoer naar gemalen (3.2.4)

3.2.1 Groot waterbezwaar

In het algemeen zijn de polders in Rijnland zo ontworpen dat neerslagsituaties die eens per 10 à 25 jaar voorkomen probleemloos kunnen worden verwerkt, deels door directe afvoer, deels door tijdelijke berging in het oppervlaktewaterstelsel. Indien er meer neerslag valt, is er sprake van groot waterbezwaar door extreme regenval.

3.2.2 Kadebreuk

Door breuk van een kade zal water uit een hoger gelegen gebied afstromen naar het lager gelegen gebied. Dit zal leiden tot wateroverlast in het lagere gebied. De mate van wateroverlast is afhankelijk van

de hoeveelheid water die tot afstroming kan komen. Zie ook het calamiteitenbestrijdingsplan “Waterkeringen”.

3.2.3 Uitval bemaling

Uitval van bemaling kan het gevolg zijn van een technisch mankement van de installatie en/of de energievoorziening, of van een maalstop op de boezem. Wanneer deze uitval zich voordoet in combinatie met neerslag zal dit in de regel leiden tot wateroverlast in de betreffende polder.

3.2.4 Gestremde of belemmerde wateraan- of -afvoer naar gemalen

Door stremmingen in watergangen en/of kunstwerken in de watergangen kan de afvoer belemmerd worden. In neerslagsituaties veroorzaakt dit wateroverlast in het achterliggende gebied. Door regelmatig onderhoud en jaarlijkse schouw wordt getracht de watersystemen op orde te hebben en te houden. Desalniettemin kan zich altijd een stremming voordoen, die zo snel mogelijk uit de weg moet worden geruimd.

3.3 Rekenregels en algemene boezem- en polderinformatie

3.3.1 Boezembemalingscapaciteit

De maximale afmalingscapaciteit van alle vier boezemgemalen in werking bedraagt 155 m^3/s (zie onderstaande tabel). Met deze capaciteit kan een schijfboezemwater van ca. 0,01 m per uur worden afgemalen.

In Spaarndam is tevens een noodvijzelinstallatie aanwezig met een capaciteit 5 m^3/s.

Boezemgemaal	Aantal eenheden	Totale capaciteit in m^3/s
Halfweg	3 vijzels van 11 m^3/s	33
Spaarndam	2 schepraderen van 16 m^3/s	32
Katwijk	3 centrifugaal pompen van 18 m^3/s	54
Gouda	3 centrifugaal pompen van ca. 12 m^3/s	36
TOTAAL		**155**

Bij hevige neerslag wordt een deel van de neerslag zowel in de boezem als in de polders door middel van peilstijging tijdelijk geborgen. Deze tijdelijke berging, die leidt tot een peilstijging, is een essentieel onderdeel in de verwerkingscapaciteit van het systeem bij waterbezwaar. In de boezem wordt rekening gehouden met een beschikbare berging van 0,10 m. Dit komt overeen met 4,5 miljoen m^3.

3.3.2 Polderbemalingscapaciteit

De maximale hoeveelheid water die op de boezem kan worden aangevoerd bedraagt 190 à 200 m^3/s (zie onderstaande tabel).

Deelgebieden	Capaciteit in 2005 in m^3/s
District zuid	42
District midden	47
District noord	40
Amsterdam West	9
TOTAAL POLDERS	138
Stichtse Rijnlanden, district Woerden	25
overige aanvoer (RWZI´s, gemalen in beheer bij gemeenten en particulieren)	5
uit boezemland (deze hoeveelheid is in principe onbeperkt maar als vuistregel wordt de hier vermelde hoeveelheid gebruikt)	20-30
afronding	2
TOTAAL OVERIG	52-62
TOTAAL op de boezem	**circa 190-200**

3.3.3 Invloed reductie polderbemalingscapaciteit

Een reductie van de polderbemaling van totaal 30 m^3/s, komt overeen met een schijf water op de boezem van ca. 0,06 m in 24 uur.

3.3.4 Neerslag-afvoer-relatie

In de winter komt alle neerslag die in Rijnland is gevallen in principe in vijf dagen tot afstroming naar de boezem volgens de volgende verdeling:
1e dag 20 %
2e dag 24 %
3e dag 20 %
4e dag 20 %
5e dag 16 %

Tijdens zeer natte perioden en na vorst kan de neerslag veel sneller tot afstroming komen.

3.3.5 Oppervlakten

De ca. 111.000 ha oppervlakte van Rijnland is als volgt verdeeld:

- Polders 78.300 ha (inclusief 7.130 ha polderwater)
- Boezemland 20.390 ha (inclusief 4.630 ha boezemwater)
- Duingebied 12.310 ha

3.3.6 Regenval

In een wateroverlastsituatie is 1 mm neerslag op het beheersgebied gelijk aan 1.000.000 m^3 water, dat op enig moment op de boezem terechtkomt. Dit komt overeen met een peilstijging van ca. 0,02 m in de boezem.

3.3.7 Stijging boezemwaterstand

De praktijk tot nu toe heeft aangetoond dat het peil in de boezem in waterbezwaarsituaties met maximaal ca. 0,01 m per uur kan stijgen als alle polder- en boezemgemalen draaien. Dit is inclusief een maximale aanvoer uit Woerden.

3.3.8 Tijdelijke berging

Een tijdelijke berging van 1 miljoen m^3 gedurende 24 uur in het poldergebied (gerealiseerd door gereduceerde of gestaakte polderbemaling, dan wel inundatie) komt overeen met een reductie van toevoer van water naar de boezem ter grootte van een schijf water op de boezem van ca. 0,02 m in 24 uur.

3.3.9 Veranderingen boezemwaterstand

Ontwikkelingen (trends) in de boezemwaterstand zijn in de regel goed waarneembaar na ca. 4 uur.

4. Werkwijze van de calamiteitenorganisatie

In dit hoofdstuk wordt de werkwijze van de calamiteitenorganisatie toegelicht. Er wordt onderscheid gemaakt naar bestrijding van calamiteiten in het boezembeheer (paragraaf 4.1) en in het poldewater-beheer (paragraaf 4.2).

4.1 Werkwijze bij bestrijding calamiteiten boezembeheer

4.1.1 Fasering en opschalingscriteria

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke criteria gelden voor welke alarmfasen en welke acties er door wie uitgevoerd moeten worden.

Alarmfase	Criteria	Acties	Verantwoordelijke
0 *Incident*	RBP = NAP -0,57 m, en/of verhoogd risico, en/of lokaal hoog water	**Afhandeling door de boezembeheerder**	
		raadplegen collega boezembeheerders en peilbeheerders districten	boezembeheerder
		informeren teamleider / afdelingshoofd	boezembeheerder
		informeren coördinator meldingen /afdeling communicatie	boezembeheerder
		informeren operationeel leider	afdelingshoofd ONT
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		nemen van maatregelen	boezembeheerder
1 *Ernstig incident*	RBP = NAP -0,55 m, en/of een dreigende situatie	**AC's, BC en WOT actief**	
		informeren operationeel leider	afdelingshoofd ONT
		informeren peilbeheerders districten	boezembeheerder
		nemen beslissing om over te gaan naar fase 1	operationeel leider
		activeren WOT, AC-hoofdkantoor, AC-district(en) en AC-communicatie	operationeel leider
		informeren AD	operationeel leider
		activeren BC, receptie, automatisering	AD
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-hoofdkantoor
2 *Calamiteit*	RBP = NAP -0,50 m, of verwachting hiervan	**Gehele calamiteitenorganisatie actief**	
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		nemen beslissing om over te gaan naar fase 2	dijkgraaf
		activeren WBT	AD
		informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		informeren peilbeheerders districten	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-hoofdkantoor
3 *Ramp*	Water stroomt over boe-zemkaden en/of door-braak van boezemka-de(n)	**Gehele calamiteitenorganisatie is al actief**	
		informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		informeren peilbeheerders districten	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-hoofdkantoor

4.1.2 Toelichting op fasering

Wanneer wordt overgegaan naar de volgende fase is onder meer afhankelijk van de verwachte ontwikkelingen van het boezempeil, de weersomstandigheden en de weersverwachtingen.

4.1.3 Uitvoerenden intern

Voor de samenstelling en taken van de interne teams ten behoeve van de bestrijding van kwantiteitscalamiteiten beschreven wordt verwezen naar de supplementen “Werkwijze Calamiteitenorganisatie” (hoofdstuk 5) en “Medewerkersoverzicht”.

4.1.4 Operationele afstemming

Instanties waarmee periodiek moet worden afgestemd

- Gemeente(n) waarin voorval plaatsvindt
- Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
- Hoogheemraadschap van Delfland
- Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht
- Rijkswaterstaat directie Noord-Holland (boezembeheer Noordzeekanaal)

Instanties die periodiek moeten worden geïnformeerd

- Provincie Zuid-Holland
- Provincie Noord-Holland

4.1.5 Monitoring

De waterkwantiteitsgegevens (neerslag, weervoorspellingen, waterstanden etc) worden op verschillende wijzen ingewonnen.

Boezem: Via het Beslissings Ondersteunende Systeem Boezembeheer (BOSBO), dat in de boezembeheerkamer te Leiden staat opgesteld;

Polder: Via de telemetriesystemen die in de districten staan opgesteld.

Op termijn (eind 2006) komt alle polderinformatie ook op het hoofdkantoor van het Hoogheemraadschap in Leiden beschikbaar en kunnen de districten inloggen op het BOSBO systeem.

Indien noodzakelijk worden vanuit de actiecentra in de districten medewerkers het veld in gestuurd om lokaal informatie te verzamelen.

4.2 Werkwijze bij bestrijding calamiteiten polderwaterbeheer

4.2.1 Fasering en opschalingscriteria

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke criteria gelden voor welke alarmfase en welke acties er door wie uitgevoerd moeten worden.

Alarmfase	Criteria	Acties	Verantwoordelijke
0 *Incident*	lokaal hoog water (water op straat) en/of verhoogd risico	**Afhandeling door district**	
		raadplegen collega peilbeheerders en peilbeheerders districten / boezembeheerder	wachtdienstmedewerker
		informeren groepsleider Watersysteembeheer	wachtdienstmedewerker
		informeren teamleider watersysteembeheer en districtshoofd	groepsleider Watersysteembeheer
		informeren coördinator meldingen /afdeling communicatie	groepsleider Watersysteembeheer
		informeren operationeel leider	districtshoofd
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		nemen van maatregelen	teamleider watersystemen
1 *Ernstig incident*	Regionaal hoog water (water op straat) in 1 district / dreigende situatie	**AC's, BC en WOT actief**	
		informeren operationeel leider	districtshoofd
		informeren peilbeheerders districten / boezembeheerder	teamleider watersystemen
		nemen beslissing om over te gaan naar fase 1	operationeel leider
		activeren WOT, AC-hoofdkantoor en AC-communicatie	operationeel leider
		informeren AD	operationeel leider
		activeren BC, receptie, automatisering	AD
		activeren AC-district & veldteam	districtshoofd
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		informeren netwerkpartners	AC-district
		nemen van maatregelen	AC-district
2 *Calamiteit*	Regionaal hoogwater / meerdere districten / ernstige wateroverlast	**Gehele calamiteitenorganisatie actief**	
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		nemen beslissing om over te gaan naar fase 2	dijkgraaf
		activeren WBT	AD
		informeren netwerkpartners	AC-district
		informeren peilbeheerders districten	AC-district
		nemen van maatregelen	AC-district
3 *Ramp*	Water stroomt over (boezem)kaden en/of doorbraak van (boezem)kade(n)	**Gehele calamiteitenorganisatie is al actief**	
		informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-district

4.2.2 Toelichting op fasering

Wanneer wordt overgegaan naar de volgende fase is onder meer afhankelijk van de verwachte ontwikkelingen van de polderpeilen, de weersomstandigheden en de weersverwachtingen.

4.2.3 Uitvoerenden intern

Voor de samenstelling en taken van de interne teams ten behoeve van de bestrijding van kwantiteitscalamiteiten beschreven wordt verwezen naar de supplementen “Werkwijze Calamiteitenorganisatie” (hoofdstuk 5) en “Medewerkersoverzicht”.

4.3 Netwerkpartners

Netwerkpartners zijn opgenomen in het supplement Netwerkpartners. Hieronder worden de belangrijkste genoemd:

Aannemers	Adressen lokaal bekend bij districtkantoren.
Gemeenten	• Gemeente Haarlem (kade Ringvaart) (onderhandelingen over overname van beheer en onderhoud van betreffende kaden en wateren door Rijnland zijn gaande) • Gemeente Leiden (kaden Zijl, Rijn-Schiekanaal en Stinksloot) Daarnaast zijn alle gemeenten binnen Rijnland partij in geval van: • wateroverlast • afsluiten wegen (bijvoorbeeld ter voorkoming ramptoerisme) • handhaving vaarverbod (middels **niet meer** bedienen van bruggen) • inzet calamiteitenpolders • bij rampen (rampenplannen van gemeenten treden in werking)
Provincies	De provincies Zuid en Noord-Holland zijn partij in geval van: • wateroverlast • gemeentegrensoverschrijdende rampen • vaarwegbeheer • uitvaardiging en handhaving vaarverbod (middels **niet meer** bedienen van bruggen)
Rijk	• Rijkswaterstaat directie Noord-Holland (boezembeheer Noordzeekanaal) • Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland (stormvloedkering Hollandse IJssel) • Rijksinstituut voor Kust en Zee • Stormvloedwaarschuwingsdienst (SVSD)
Waterschappen	• Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden • Hoogheemraadschap van Delfland (gemaal/sluis Leidschendam) • Hoogheemraadschap van Schieland (kade langs de Gouwe) • Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (kades langs Westeinder, Drecht, Ringvaart Amsterdam west)
Meteorologische instituten	• KNMI, weerkamer • Meteoconsult

5. Overzicht specifieke bestrijdingsmaatregelen en –middelen

In dit hoofdstuk wordt toegelicht op welke wijze calamiteiten kunnen worden bestreden. Er wordt onderscheid gemaakt naar bestrijding in de boezem (paragraaf 5.1) en in de polder (paragraaf 5.2).

5.1 Bestrijdingsmaatregelen en -middelen boezembeheer

5.1.1 Strategie bij bijzondere omstandigheden

Feitelijk is maar één strategie voorhanden. Getracht moet worden het boezempeil niet verder te laten stijgen door het beperken van de toevoer naar de boezem en het uitbreiden van de boezembemalings-capaciteit. In dit hoofdstuk zijn de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden nader uitge-werkt. Hoofddoelstellingen zijn:

- ten allen tijde trachten te voorkomen dat boezemkaden overstromen
- bij hoge waterstanden dient golfaanval op de kaden door scheepvaart en wind te worden voorko-men

De **keuze** voor de te volgen **strategie** wordt onder meer bepaald aan de hand van:

- de toestand en waarnemingen in het veld
- de voorgeschiedenis waardoor de toestand is ontstaan
- de verwachting van de ontwikkelingen
- de risico's (levensbedreigende situaties, materiële schade) die gepaard kunnen gaan met het wel of niet nemen van maatregelen
- de schade (boedel-, opstal- en gewasschade) die kan ontstaan als gevolg van het wel of niet nemen van maatregelen

Bij de vraag welke maatregelen genomen dienen te worden, zal steeds de afweging gemaakt moeten worden tussen de risico's voor veiligheid en het mogelijk ontstaan van schade door overlast of een ramp, tegen de schade die ontstaat door bewust een maatregel uit te voeren (staken polderbemaling, polder onder water). Bij het treffen van maatregelen moet tevens steeds in overweging genomen wor-den de "pijn" zoveel mogelijk te verdelen. De acceptatie onder de ingelanden kan daardoor groter worden.

In ***Tabel 5-1*** is een kort overzicht van fase-afhankelijke maatregelen weergegeven. De volgorde van de maatregelen is gebaseerd op de fasering zoals beschreven in § 4.1.1. In ***Tabel 5-2*** is een kort overzicht weergegeven van fase-onafhankelijke maatregelen.

De totale schade die kan optreden en de te maken kosten zijn sterk afhankelijk van de situatie. De weergegeven bedragen zijn dan ook slechts indicatief. De kolommen ‘besluit’ en ‘uitvoering’ geven aan wie besluit tot het nemen van een maatregel en wie de maatregel uitvoert. In de volgende paragra-fen worden de maatregelen beschreven, waarbij specifiek aandacht wordt besteed aan de te volgen procedure, de uitvoerenden en de inzet van materiaal. Als hulpmiddel is voor iedere maatregel een stroomdiagram toegevoegd.

	Maatregel	Fase	Ca-paci-teit	Peildaling in 24 uur	Inzet-baarheid	Schade / kosten	Besluit	Uitvoering
1	Hoger toerental boezemgemalen en noodvijzel Spaarndam (§ 5.1.2)	1	11 m^3/s	2 cm	direct	nihil	Boezem-beheerder	Boezem-beheerder
2	Inzet stormstuw Hollandse IJssel (§ 5.1.3)	1	5 m^3/s	1 cm	vrijwel direct	nihil	WOT	AC hoofd-kantoor
3	Inzet gemaal Den Dolk, Leidschendam (§ 5.1.4)	1	8 m^3/s	1,5 cm	vrijwel direct	± € 12.000,-	WBT	AC hoofd-kantoor
4	Inzet extra pompcapaciteit (§ 5.1.5)	1	10 m^3/s	2 cm	± 24 uur	± € 20.000,- per week voor 10 m^3/s; mobilisatiekosten lopen waarschijnlijk in de tonnen	WOT (indien hoge kosten dan WBT)	AC districts-kantoor
5	Vaarverbod (§ 5.1.6)	2	n.v.t.	n.v.t.	± 4 uur	in principe nihil, maar schadeclaims beroepsscheepvaart zijn mogelijk	WBT	AC hoofd-kantoor
6	Reductie van polderbemaling (§ 5.1.7)	2	25 - 50 m^3/s	5 tot 10 cm	± 4 uur	sterk afhankelijk van wateroverlast die in deze polders gaat optreden	WBT	AC districts-kantoor
7	Water inlaten in polders (§ 5.1.8)	2	20 - 30 m^3/s	5 cm	± 4 uur	sterk afhankelijk van wateroverlast die in deze polders gaat optreden	WBT	AC districts-kantoor
8	Maalstop (§ 5.1.9)	2	140 m^3/s	25 cm	± 4 uur	sterk afhankelijk van de situatie; schade kan in de miljoenen oplopen.	WBT	AC districts-kantoor
9	Inzet calamitei-tenpolders (§ 5.1.10)	3	175 m^3/s	34 cm	24 uur	± € 18 miljoen	WBT	AC districts-kantoor

Tabel 5-1 Overzicht van fase-afhankelijke maatregelen.

	Maatregel	Fase	Ca-paci-teit	Peildaling in 24 uur	Inzet-baarheid	Schade / kosten	Besluit	Uitvoering
	Leggen van zandzakken (§ 5.1.11)	Onaf-hanke-lijk	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t	n.v.t.	WOT	AC districts-kantoor
	Afsluiten van wegen (§ 5.1.12)	Onaf-hanke-lijk	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	WBT	AC hoofd-kantoor
	Inspectie kades Noordzeekanaal (§ 5.1.13)	Onaf-hanke-lijk	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	AC districts-kantoor Noord	AC districts-kantoor Noord

Tabel 5-2 Overzicht van fase-onafhankelijke maatregelen.

5.1.2 Hoger toerental boezemgemalen

Beschrijving

Tijdens normale omstandigheden draaien de boezemgemalen Katwijk, Spaarndam en Gouda om economische en bedrijfstechnische redenen niet op volle capaciteit. Het is mogelijk met deze drie gemalen een hoger toerental te draaien zodat ze enkele m^3/s per seconde meer kunnen verzetten. Daarnaast staat bij het gemaal Spaarndam een noodvijzel opgesteld die ook kan worden ingezet, hiervoor is wel toestemming noodzakelijk van Rijkswaterstaat directie Noord-Holland (de beheerder van het Noordzeekanaal) i.v.m. het waterakkoord Noordzeekanaal.

In het onderstaande overzicht is weergegeven welke (theoretische) extra capaciteit beschikbaar is als met een hoger toerental wordt gedraaid. Tevens is de theoretische capaciteit van de noodvijzel aangegeven:

Katwijk:	2 m^3/s
Spaarndam:	2 m^3/s
Gouda:	2 m^3/s
Noodvijzel:	5 m^3/s

Totaal:	11 m^3/s

Procedure

- De Boezembeheerder neemt bij een boezemwaterstand boven NAP -0,57 m zelfstandig de beslissing om met een hogere capaciteit te gaan draaien
- Voordat de noodvijzel kan worden ingezet dient de boezembeheerder eerst toestemming te krijgen van Rijkswaterstaat directie Noordzeekanaal
- Boezembeheerder is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregel

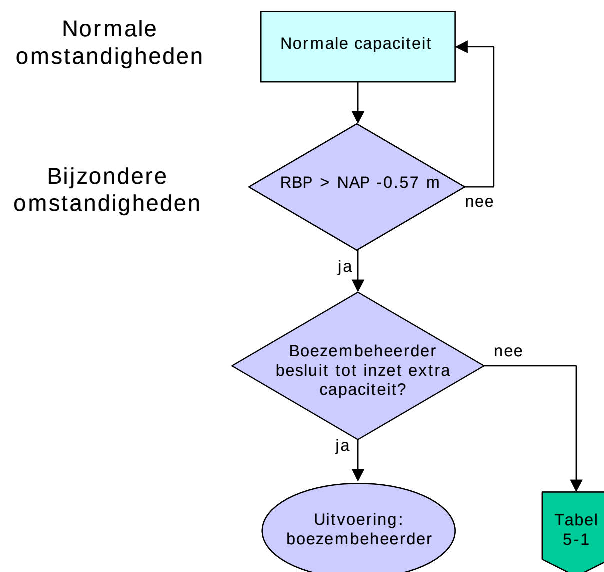
Uitvoerenden

- Boezembeheerder
- Installatiebeheerders boezemgemalen

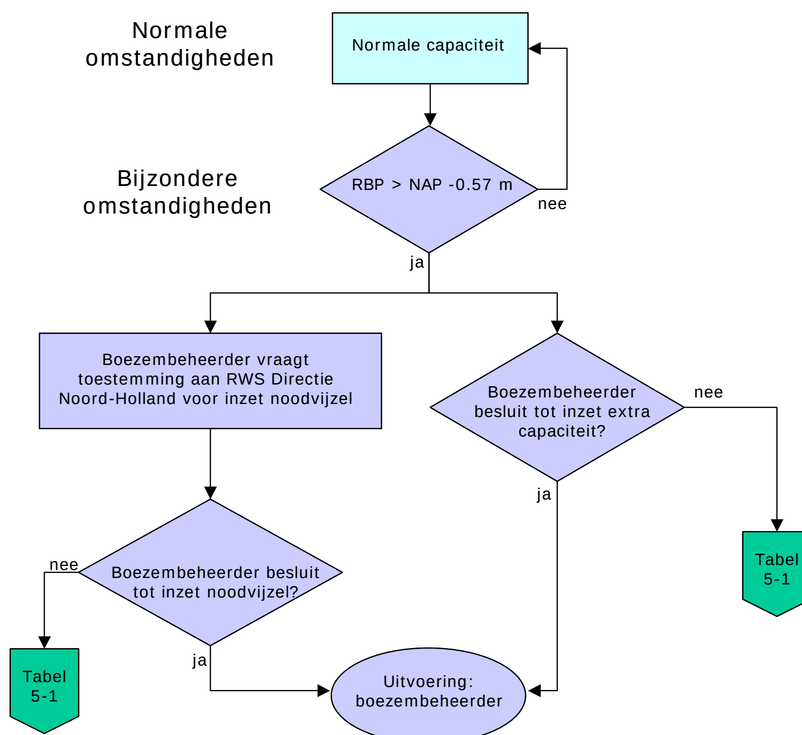
Inzet Materiaal

N.v.t.

Extra capaciteit boezemgemaal Katwijk en / of Gouda

Extra capaciteit boezemgemaal Spaarndam

5.1.3 Inzet stormstuw Hollandse IJssel

Beschrijving

De capaciteit van gemaal Gouda wordt beïnvloed door eb en vloed in de Hollandse IJssel. Bij eb bedraagt de capaciteit van het gemaal bijna 40 m^3/s, terwijl bij vloed de capaciteit gereduceerd wordt tot 30 m^3/s. Door de stormstuw bij Krimpen aan de IJssel bij eb te laten sluiten kan worden bewerkstelligd dat eb en vloed geen invloed meer hebben op de Hollandse IJssel. Dit heeft tot gevolg dat het gemaal niet meer tegen hoogwater hoeft in te draaien waardoor continue met een hoge capaciteit kan worden geloosd. De capaciteitswinst van deze maatregel bedraagt ± 5 m^3/s. Inzet van de stormstuw heeft hinder voor de scheepvaart en het wegverkeer tot gevolg. Daarom wordt de stormstuw alleen in uitzonderlijke situaties ingezet (wanneer RBP hoger is dan NAP –0.57 m).

Elke keer dat het eb wordt, dient de stuw te worden geopend om het overtollige water te lozen, zodat weer volledig gebruik kan worden gemaakt van een lage Hollandse IJssel stand.

Procedure

- WOT vraagt toestemming aan Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland om de stormstuw in de Hollandse IJssel te laten sluiten (via verkeerspost Dordrecht)
- WOT neemt beslissing over de maatregel
- WOT is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregel

Procedure/draaiboek wordt momenteel (nov. 2005) nader uitgewerkt in kader van waterakkoord Hollandse IJssel.

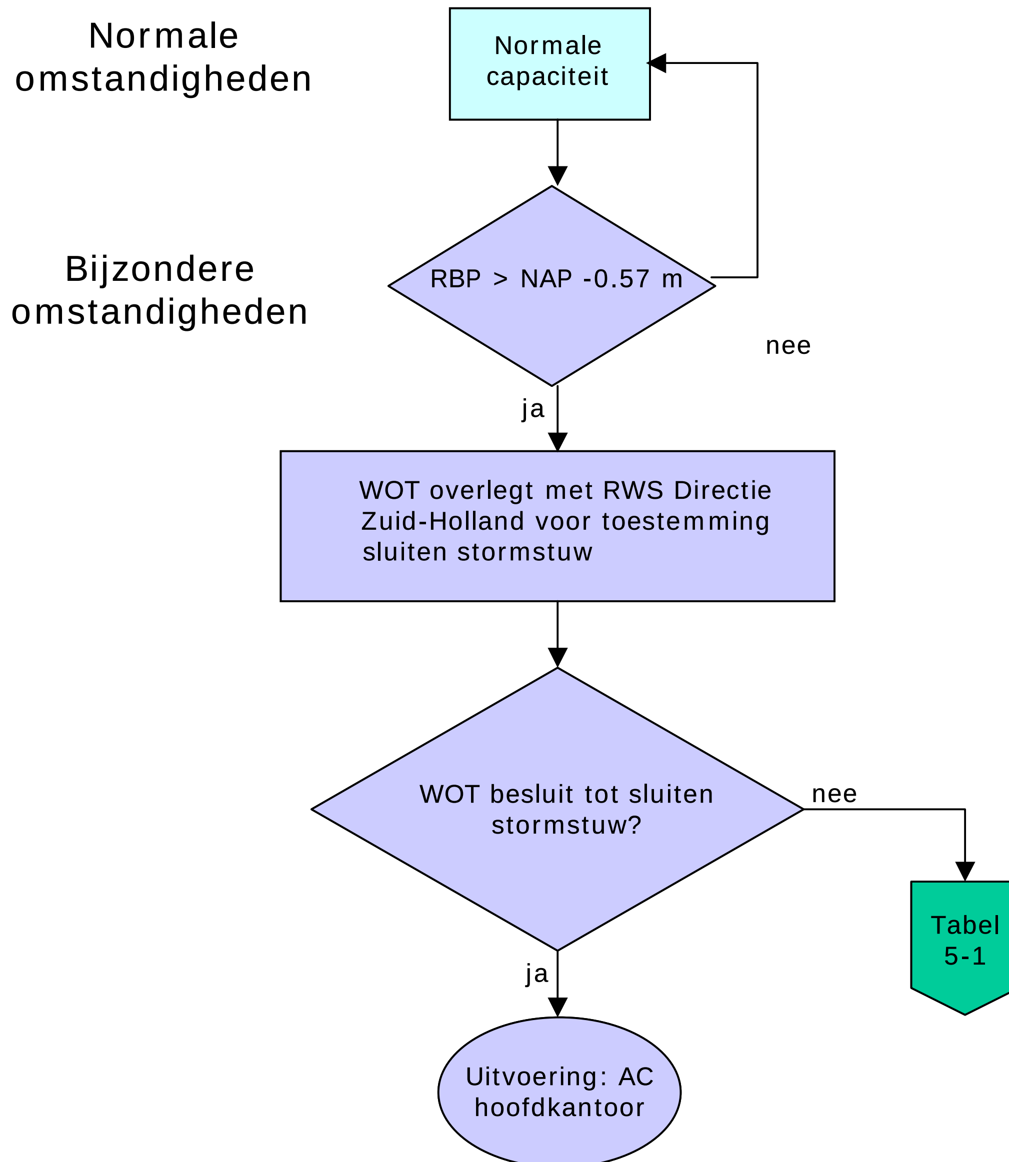
Uitvoerenden

- Actiecentrum hoofdkantoor
- Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland (via verkeerspost Dordrecht)

Inzet materiaal

N.v.t.

Inzet stormstuw Hollandse IJssel ter verlaging RBP

5.1.4 Inzet gemaal Den Dolk Leidschendam

Beschrijving

Te Leidschendam kan met behulp van het gemaal Den Dolk (in beheer van hoogheemraadschap Delfland) 8 m^3/s naar de boezem van Delfland worden afgevoerd. Deze mogelijkheid dient zich aan, indien in het beheersgebied van Delfland nog "ruimte" is om water te verwerken.

In het Waterakkoord Rijnland – Delfland is het volgende vastgelegd:

Artikel 2 Verplichtingen

1. *Niet van toepassing bij deze maatregel.*
2. *In geval van een (dreigende) bijzondere omstandigheid of een calamiteit binnen het eigen beheersgebied kan een partij een andere partij verzoeken water uit te wisselen tot een vast te stellen hoeveelheid per tijdseenheid en duur met behulp van het gemaal Den Dolk (eventueel met behulp van noodpompen);*
3. *Bijzondere omstandigheden en een calamiteit kunnen aanleiding vormen de aan- of afvoer van water, al dan niet tijdelijk, niet te laten plaatsvinden, te laten plaatsvinden, te verminderen of te vergroten;*
4. *Bij het optreden van een bijzondere omstandigheid en een calamiteit vinden (zo nodig) ten spoedigste overleg en besluitvorming plaats – voor wat betreft wateroverlast en watertekort – over eventueel te treffen maatregelen.*

Procedure (bijlage 3 van het Waterakkoord Rijnland-Delfland)

- *Een verzoek zoals bedoeld in artikel 2 lid 2 tot afvoer van overtollig water of tot aanvoer van water in een watertekortsituatie wordt door de dienstdoende boezem- of peilbeheerder (van respectievelijk Rijnland en Delfland) gericht aan de andere partij. Het verzoek wordt geacht bestuurlijke instemming te hebben;*
- *Noodzakelijke afstemming en intern overleg voorafgaand aan het verzoek wordt door iedere partner op afdoende wijze zelf geregeld;*
- *Het verzoek wordt gehonoreerd als aan bepaalde criteria (zie onder operationeel beheer) is voldaan;*
- *Het verzoek wordt zo spoedig mogelijk, dat wil zeggen binnen drie uur na het verzoek, gehonoreerd of afgewezen. De honorering dan wel afwijzing wordt geacht bestuurlijke instemming te hebben;*
- *Bij ontevredenheid over afwijzing van het verzoek, treden Dijkgraven van de partijen met elkaar in contact. Uiteindelijk beslist de partij waaraan het verzoek als bedoeld in artikel lid 2 is gedaan. Verzoek en honorering dan wel afwijzing kan in eerste instantie mondeling plaatsvinden, maar worden binnen 24 uur schriftelijk bevestigd.*

Operationeel beheer

De criteria en acties naar aanleiding van een verzoek tot afvoer dan wel aanvoer voor de partners kunnen verschillend zijn. Voor zover nodig wordt onderscheid gemaakt.

Verzoek

Een verzoek tot afvoer dan wel aanvoer, wordt door de verzoekende partij gericht aan de ontvangende dan wel leverende partij.

Honorering en afwijzing

- *Het verzoek zoals genoemd in artikel 2 lid 2 wordt gehonoreerd:*
  1. *Indien in geval van wateroverlast sprake is van normale omstandigheden in het beheersgebied van de ontvangende partner. Richtinggevend waterpeil op Rijnlands boezem is een gemiddelde waterstand beneden NAP -0,58 m te Nieuwe Wetering, op Delflands boezem is een waterstand beneden NAP -0,35 m te Leidschendam en/of Schipluiden richtinggevend;*
  2. *Indien in geval van watertekort sprake is van normale omstandigheden in het beheersgebied van de leverende partner. Ingeval van watertekort is richtinggevend waterpeil op Rijnlands boezem een gemiddelde waterstand boven NAP -0,60 m, op Delflands boezem een waterstand boven NAP -0,40 m.*
- *Van de onder 1 genoemde waterstanden kan worden afgeweken indien de verwachte aanvoeren en/of afvoeren daartoe aanleiding geven;*
- *Het verzoek wordt, indien de situatie dit toelaat, gehonoreerd tot een vastgesteld waterpeil, voor een gemaximaliseerde capaciteit en voor een vastgestelde tijdsduur. Waterpeil, capaciteit en tijdsduur worden schriftelijk vastgelegd.*

Beëindiging

De afvoer van overtollig water wordt, op eerste aanzegging door de boezem/peilbeheerder, beëindigd als de wateroverlast dan wel watertekortsituatie is verholpen, indien de waterstand op de ontvangende boezem boven het vastgestelde waterpeil stijgt dan wel de waterstand in een watertekortsituatie in de leverende boezem daalt beneden het vastgestelde waterpeil of indien de verwachte reguliere aanvoer en/of afvoer van de ontvangende boezem daartoe aanleiding geven.

Procedure

- WOT informeert WBT over de noodzaak tot het inzetten van het gemaal Den Dolk te Leidschendam
- WBT verzoekt het hoogheemraadschap van Delfland tot afvoer van overtollig water op de boezem van Delfland
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregel

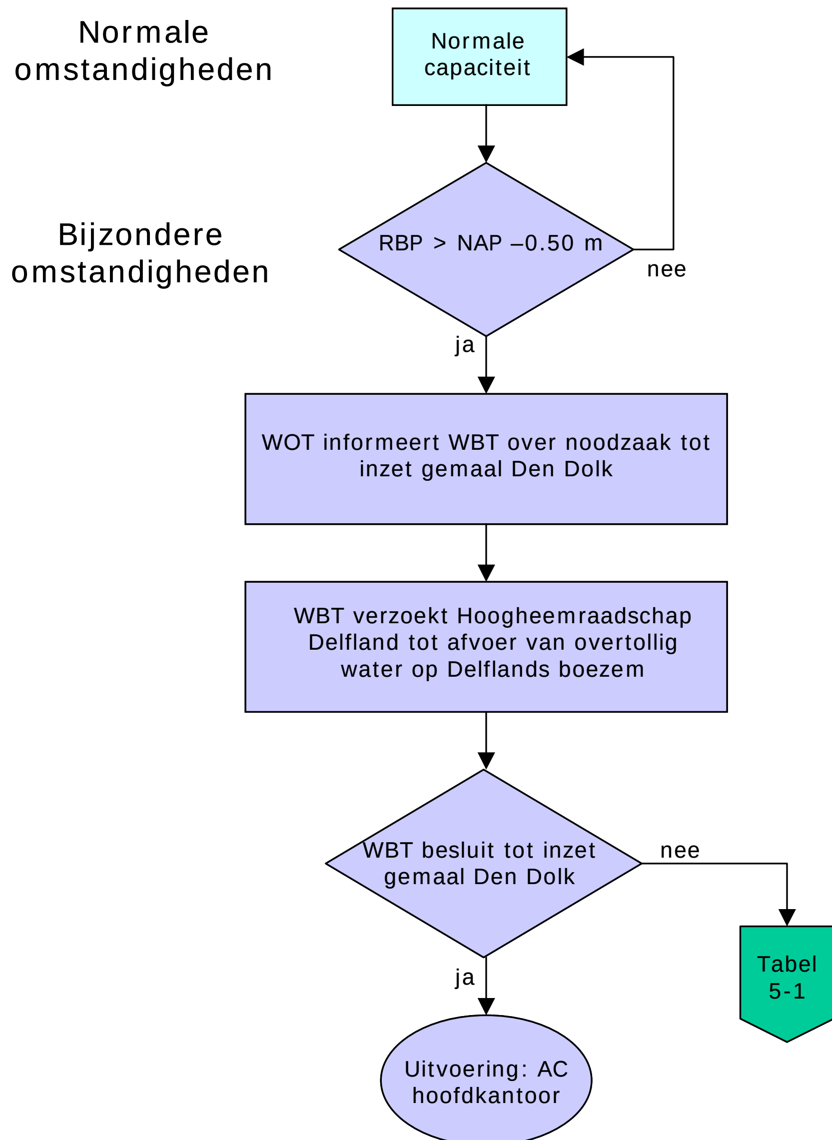
Uitvoerenden

- Actiecentrum hoofdkantoor;
- Hoogheemraadschap van Delfland.

Inzet materiaal

N.v.t.

Inzet gemaal Den Dolk (Leidschendam) ter verlaging RBP

5.1.5 Inzet extra pompcapaciteit

Beschrijving

De inzet van de pompen vereist relatief grote inspanning en heeft gering effect. Vanwege het psychologisch effect (naar het publiek) kan men toch overwegen extra pompcapaciteit in te zetten.

Bij pompverhuurbedrijven zijn pompen van maximaal 1 m^3/s beschikbaar. Mobiele installaties met grotere capaciteiten zijn er niet. Om enige capaciteit te kunnen realiseren zullen meerdere pompen te gelijk opgesteld moeten worden. Bijvoorbeeld; 10 pompen met een in totaal opgestelde capaciteit van 10 m^3/s zal in 24 uur een daling van de boezemwaterstand van ca. 0,02 m kunnen bewerkstelligen. Het leggen van het leidingwerk kan veel tijd vergen. Rekening dient gehouden te worden met een opsteltijd van ca. 24 uur en langer.

Opstelling van pompen valt in eerste instantie bij Halfweg en Spaarndam te overwegen, vanwege de aldaar benodigde geringe opvoerhoogte en lage dijklichamen waarover leidingen gelegd zullen moeten worden. In het kader van het waterakkoord dient hiervoor toestemming te worden gevraagd aan Rijkswaterstaat. In geval Rijkswaterstaat geen toestemming geeft voor extra lozing op het Noordzeekanaal kunnen noodpompen bij Katwijk en Gouda opgesteld worden. Hierbij dient er rekening mee gehouden te worden, dat het leidingwerk over een relatief hoge waterkering heen gelegd moet worden. Ook bij Gouda zal aan Rijkswaterstaat toestemming moeten worden gevraagd om extra te mogen lozen op de Hollandse IJssel.

Indien overwogen wordt pompverhuurbedrijven in te schakelen is het raadzaam de firma's in eerste instantie te laten komen kijken naar de installatie mogelijkheden. Verhuurbedrijven zijn:

- van Heck B.V.: 8 pompen van ca. 1 m^3/s
- Eekels Pompen B.V.: 8 pompen van ca. 1 m^3/s
- Pompfontijne B.V.: 4 pompen van ca. 1 m^3/s

Bij alle bedrijven geldt:

- buiten kantooruren bereikbaar en ze zorgen zelf voor vervoer en leidingwerk;
- een aantal pompen zijn diesel- en een aantal zijn elektrisch aangedreven;
- het kan voorkomen dat niet alle pompen beschikbaar zijn, omdat deze reeds elders in de verhuur zijn.

Procedure

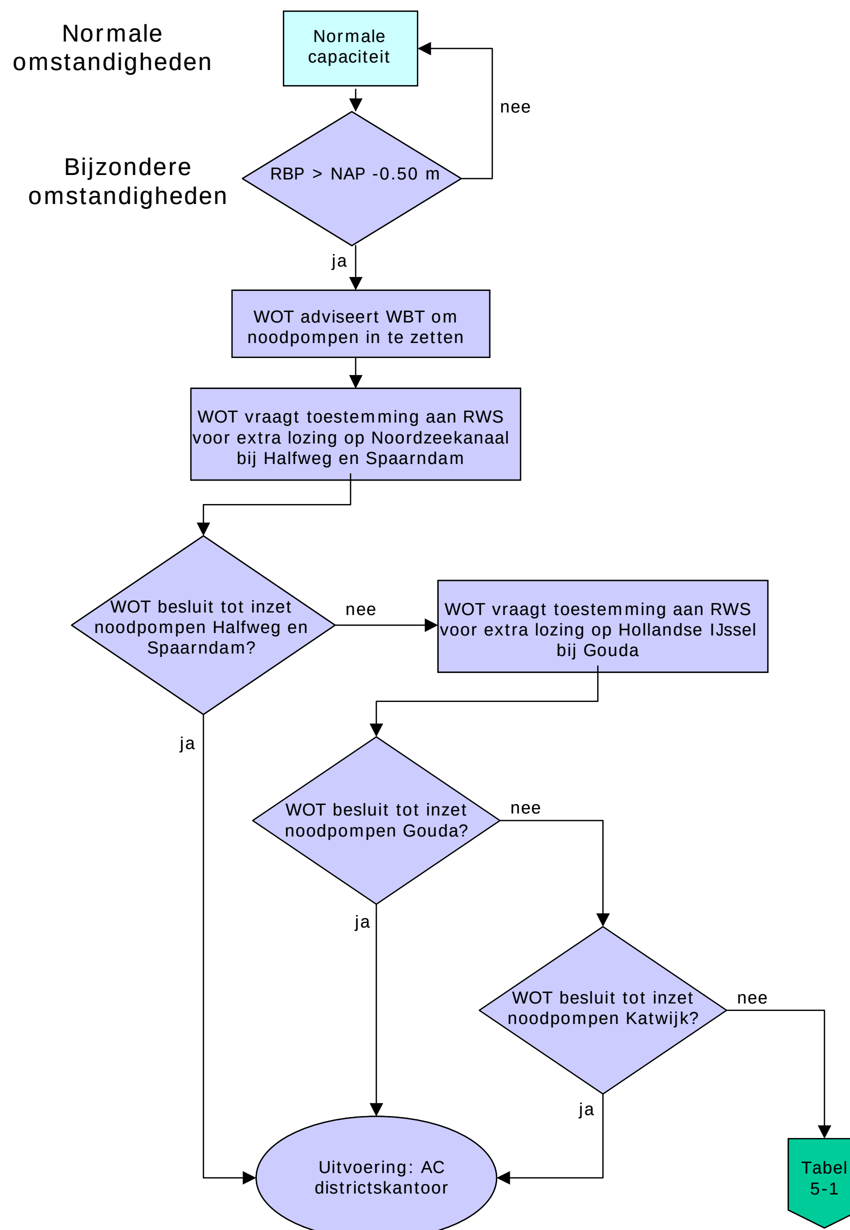
- WOT adviseert WBT om noodpompen in te zetten
- WOT neemt beslissing over de maatregel (indien de kosten meer dan € 50.000,- bedragen neemt het WBT de beslissing)
- WOT laat actiecentra districten maatregel uitvoeren
- WOT is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregel

Uitvoerenden

- Actiecentrum hoofdkantoor
- Actiecentra districtskantoor
- Aannemers

Inzet Materiaal

- eigen noodpompen (zie overzicht "Inventarisatie calamiteitenbestrijdingsmiddelen" bijlage 13 calamiteitenmap);
- in te huren noodpompen.

5.1.6 Vaarverbod

Beschrijving

Golven, die onder andere worden veroorzaakt door de scheepvaart, kunnen bij hoge boezemwaterstanden leiden tot overstroming van boezemkaden en/of (verdere) verzwakking van de verweekte boezemkaden. Is dit het geval dan dient overwogen te worden om een (gedeeltelijk) vaarverbod voor de boezem in te stellen. De lokale waterstand waarbij het vaarverbod van kracht kan worden gesteld is NAP -0,45 m (voorstel). Afhankelijk van de lokale situatie (bijv. bij de Gouwe) kan hiervan worden afgeweken.

Het uitvaardigen van een vaarverbod is geregeld in de keur.

1. *Het is verboden in boezemwateren te varen zolang dat voor die wateren bij bijzondere omstandigheden door Rijnland nodig wordt geoordeeld; Rijnlandse sluizen kunnen gesloten worden of gesloten worden gehouden. Een dergelijk verbod wordt zo mogelijk via de regionale media bekend gemaakt.*
2. *Het in het eerste lid van dit artikel genoemde verbod is niet van toepassing op vaartuigen, vlotten o.d. die worden ingezet bij de bestrijding van de gevolgen van bijzondere omstandigheden.*

De effectiefste methode om te voorkomen dat er gevaren wordt is het niet meer bedienen van de bruggen en de sluizen in het betreffende probleemgebied. Hiervoor dient de medewerking van de betreffende beheerders te worden verkregen.

Procedure

- Vaarwegbeheerders dienen door het WOT geïnformeerd te worden omtrent het mogelijke vaarverbod, zodat zij zich kunnen voorbereiden
- WOT adviseert WBT een vaarverbod in te stellen
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- Het actiecentrum hoofdkantoor is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregel

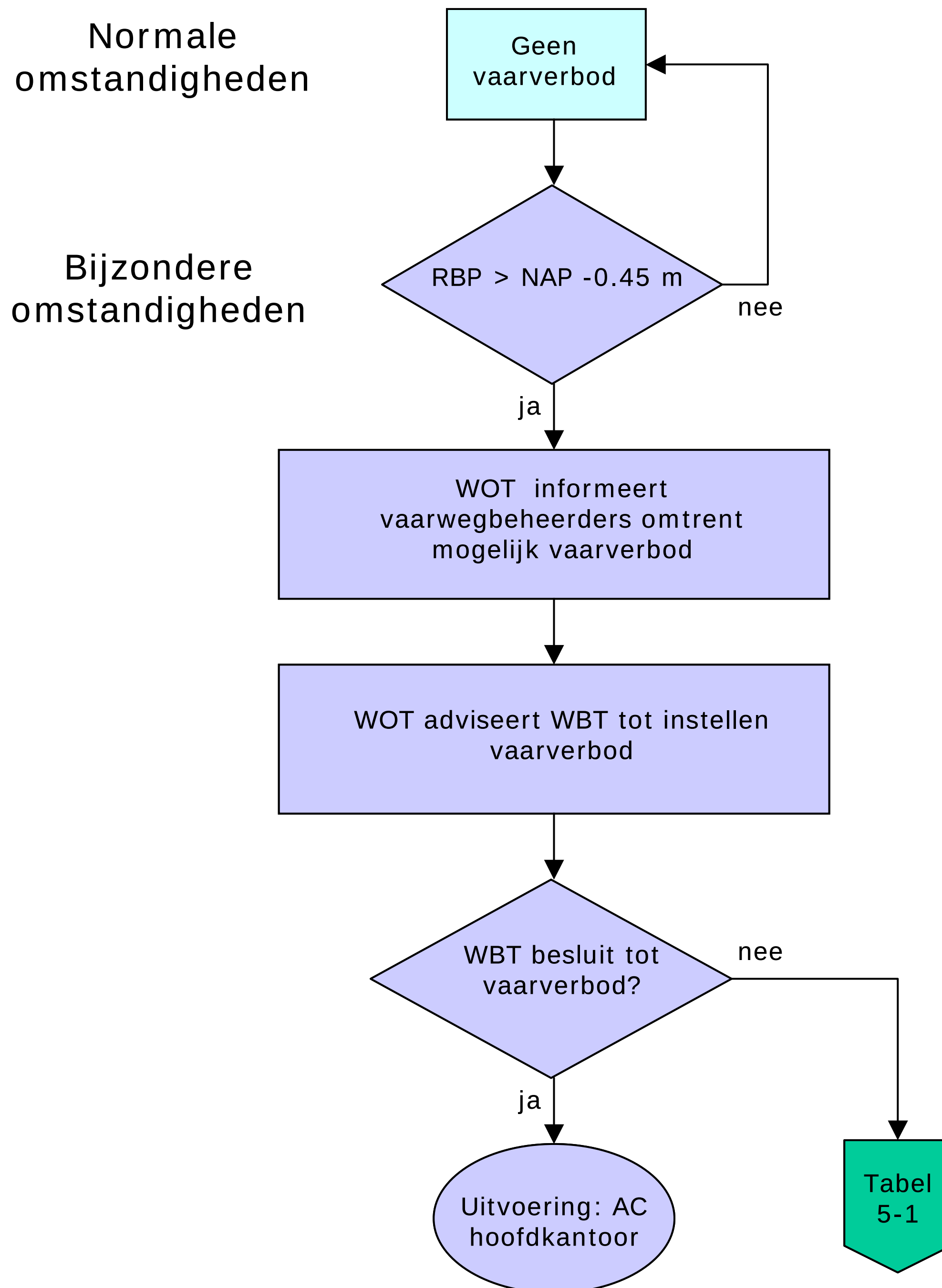
Uitvoerenden

- AC hoofdkantoor geeft opdracht aan de sluis te Spaardam en de Kock van Leeuwensluis om bediening te staken
- AC hoofdkantoor verzoekt aan de volgende instanties de bediening van hun bruggen en sluizen te staken
  - provincies Zuid- en Noord-Holland: Bruggen en sluizen in het gebied;
  - havendienst van de gemeente Haarlem: Bruggen in Spaarne;
  - Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden: Sluis te Bodegraven;
  - provincie Zuid-Holland: Sluis te Leidschendam;
  - gemeente Amsterdam (dienst Binnenwater): Sluis Nieuwe Meersluis.

Inzet Materiaal

N.v.t.

Vaarverbod boezem

5.1.7 Reductie van polderbemaling

Beschrijving

Van alle in dit hoofdstuk opgesomde maatregelen, is in de meeste gevallen de reductie van polderbemalingen het meest effectieve middel om de boezemwaterstand te stabiliseren.

Bij deze maatregel is bepalend hoe de overlastsituatie tot stand is gekomen. Een aantal situaties zijn denkbaar:
- Bij groot waterbezwaar zal in eerste instantie wateroverlast in de polders ontstaan. Reductie van de polderbemaling (als maatregel) is dan niet een voor de hand liggende eerste gedachte, tenzij maalpeil is bereikt
- Het is in bovenstaande situatie denkbaar dat niet in alle delen van het gebied evenveel neerslag is gevallen en dat er polders zijn waar de bemaling (tijdelijk) ingehouden/gereduceerd kan worden
- Bij sterke opwaaiing in een deel van het beheersgebied (in combinatie met een niet al te groot waterbezwaar), dient het gemiddelde boezemniveau niet te stijgen. De reductie van polderbemaling, in eerste instantie in het opwaaiingsgebied, maar ook elders (daar waar mogelijk) is dan een geschikte maatregel
- Bij verhinderde boezembemaling in combinatie met een niet al te groot waterbezwaar, is reductie van polderbemaling een denkbare maatregel

Reductie van polderbemaling kan worden bewerkstelligd door:
- daar waar mogelijk tijdelijk terugnemen van de bemalingscapaciteit van de polders, bijvoorbeeld door een (eenmalige) berging boven het uitslagpeil (niet doormalen naar uitslagpeil)
- daar waar nog mogelijk overgaan polderbemaling tot inslagpeil zomerpeilen
- het aanwijzen polders (of poldervakken) waar tijdelijk (boven zomer/winterpeil) extra water geborgen kan worden
- het staken van onderbemalingen

Voor de afzonderlijke districten betekent dit, dat in grote lijnen de volgende strategie gevolgd zal worden:

District Noord:
- In de Haarlemmermeer met ca. 2 % oppervlak in open waterlopen, overgaan tot het bergen van water door het reduceren of staken van vakbemalingen
- Ontzien van Schiphol en de infrastructuur van en naar de luchthaven

District Midden:
- Tijdelijk staken of reduceren van bemaling van veenweide gebieden
- Berging op de Nieuwkoopse plassen
- Stedelijke gebieden ontzien

District Zuid:

- Tijdelijk staken of reduceren van bemaling van veenweide gebieden. Onder andere uit te voeren door bemaling op halve kracht (tweetoerige of dubbel uitgevoerde gemalen) voort te zetten
- Bergen in de Polder Reeuwijk en zandwinplassen van de Reeuwijkse Plassen (door o.a. herverdeling is hier ca. 1,5 miljoen m^3 berging mogelijk)
- Berging in de DV-polder
- Berging in de Nieuwe Driemanspolder en recreatieplassen bij Zoetermeer, door terugnemen bemaling
- Overig poldergebied enige peiloverschrijding (ca. 0,5 miljoen m^3 berging mogelijk);
- In laatste instantie berging in de Noordplas (1,5 % open wateroppervlak);
- Ontzien moeten worden de stedelijk gebieden en de regio rondom Boskoop.

Beheersgebied Stichtse Rijnlanden:

- Reductie van afvoer vanuit de boezem van Woerden bij de sluis van Bodegraven
- Toelichting: Vanuit het beheersgebied van Woerden wordt via de sluis in Bodegraven onder natuurlijk verval geloosd. Bij een stijgend peil in Rijnlands boezem neemt de afvoer via de sluis af en stijgt dientengevolge het peil in Woerdense boezem. Omdat dit boezemstelsel een kleine bergingscapaciteit heeft (Woerdense boezem heeft ca. 1% oppervlak aan open waterberging) kunnen in de Woerdense boezem snel problemen ontstaan. Een maalstop in de Woerdense boezem wordt daarom dan vrij snel afgekondigd. Hierdoor zal de toevoer naar Rijnlands boezem indirect afnemen

In het voorkomende geval zal aan de hand van de opgave van de reductie in bemaling per beheersgebied, bepaald worden hoe groot de reductie in toevoer naar de boezem zal zijn en vervolgens kan bepaald worden welk effect dit zal hebben op de boezemwaterstand.

Procedure

- WOT overlegt met actiecentra districten en actiecentrum hoofdkantoor over de reductie van polderbemaling
- WOT adviseert WBT om van een aantal polders de bemalingscapaciteit te reduceren
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregel

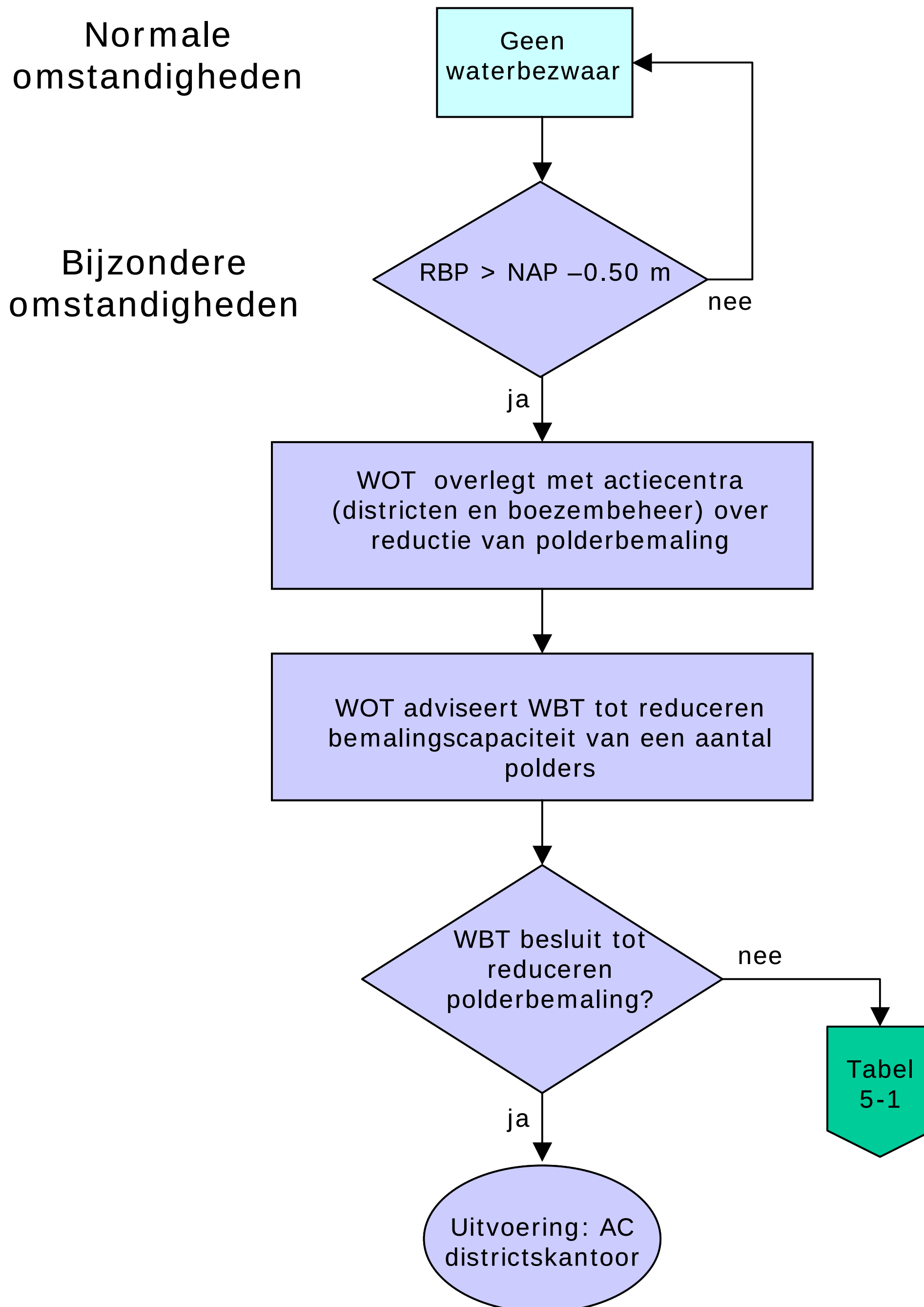
Uitvoerenden

- WOT
- Actiecentrum hoofdkantoor
- Actiecentra districten

Inzet materiaal

N.v.t.

Reductie van polderbemaling ter verlaging RBP

5.1.8 Water in polders inlaten

Beschrijving

Om een algehele peildaling te bewerkstelligen of verdere peilstijging te voorkomen, kan overwogen worden water via de reguliere inlaten naar de polders in te laten. Hierdoor zal de overlast in die polders toenemen. De capaciteit per inlaat zal gering zijn. Om toch effect te kunnen bewerkstelligen zal een groot aantal inlaten gebruikt moeten worden. Geschat wordt dat de totale inlaatcapaciteit voor het gehele beheersgebied tussen de 20 à 30 m^3/s zal liggen.

Deze maatregel is denkbaar wanneer sprake is van een verhinderde boezembemaling in combinatie met een niet al te groot waterbezwaar. In dat geval zal de acceptatie om water in te laten in de polders groter zijn.

Procedure

- WOT overlegt met actiecentra districten en actiecentrum hoofdkantoor over welke polders in aanmerking komen om water in te laten
- WOT adviseert WBT om bij een aantal polders water in te laten
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregel

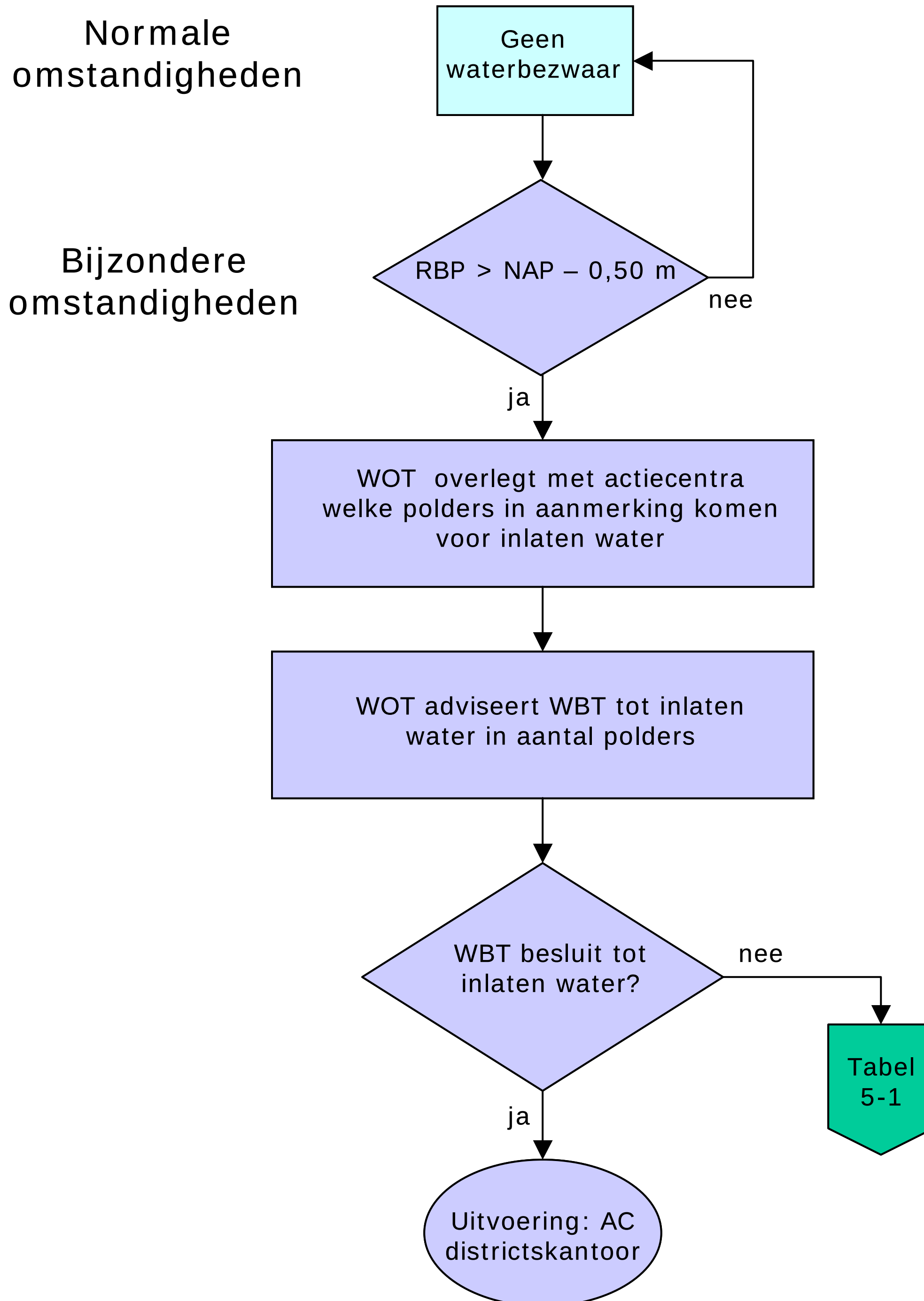
Uitvoerenden

- WOT
- Actiecentrum hoofdkantoor
- Actiecentra districten

Inzet Materiaal

N.v.t.

Water in polders inlaten, ter verlaging RBP

5.1.9 Maalstop

Beschrijving

Bij het bereiken van maalpeil uitvoeren van een maalstop. Het maalpeil wordt bereikt bij NAP -0,35 m.

LET OP!
Tot 2005 werden nog twee maalpeilen gehanteerd, in het gebied ten zuiden van de Oude Rijn NAP -0,35 m en voor het gebied ten noorden van de Oude Rijn NAP -0,30 m. Dat er voor de boezem twee maalpeilen golden had een historische achtergrond. Vanwege verschillen in hoogteligging van de kruinlijnen van de boezemkades tussen de gebieden ten noorden en ten zuiden van de Oude Rijn, moesten verschillende maalpeilen worden gehanteerd. Nu in principe alle boezemkades op hoogte zijn is nut en noodzaak van deze twee maalpeil verdwenen. ***Op basis van de studie "Normering boezemkaden" wordt geadviseerd één maalpeil van NAP -0,35 m voor de hele boezem toe te passen.***

Een maalstop voor het gehele gebied betekent een reductie in de toevoer naar de boezem van maximaal 140 m^3/s. In dit geval moet eveneens het instellen van een partiële maalstop overwogen worden.

Een maalstop kan, sinds Rijnland met de inliggende waterschappen is gefuseerd, grotendeels makkelijk ten uitvoer worden gebracht. Uitzondering hierop vormen de polders van Amsterdam West die in beheer zijn bij het Hoogheemraadschap de Amstel, Gooi en Vecht (Uitvoering DWR). Ook hier kan Rijnland op grond van de waterstaatswet 1900 een maalstop opleggen, afstemming en uitvoering zal meer tijd in beslag nemen. In een nog op te stellen waterakkoord zullen hierover nadere afspraken worden gemaakt.

Procedure

- WOT adviseert WBT om maalstop af te kondigen
- WBT neemt beslissing over maatregel
- WOT is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregel

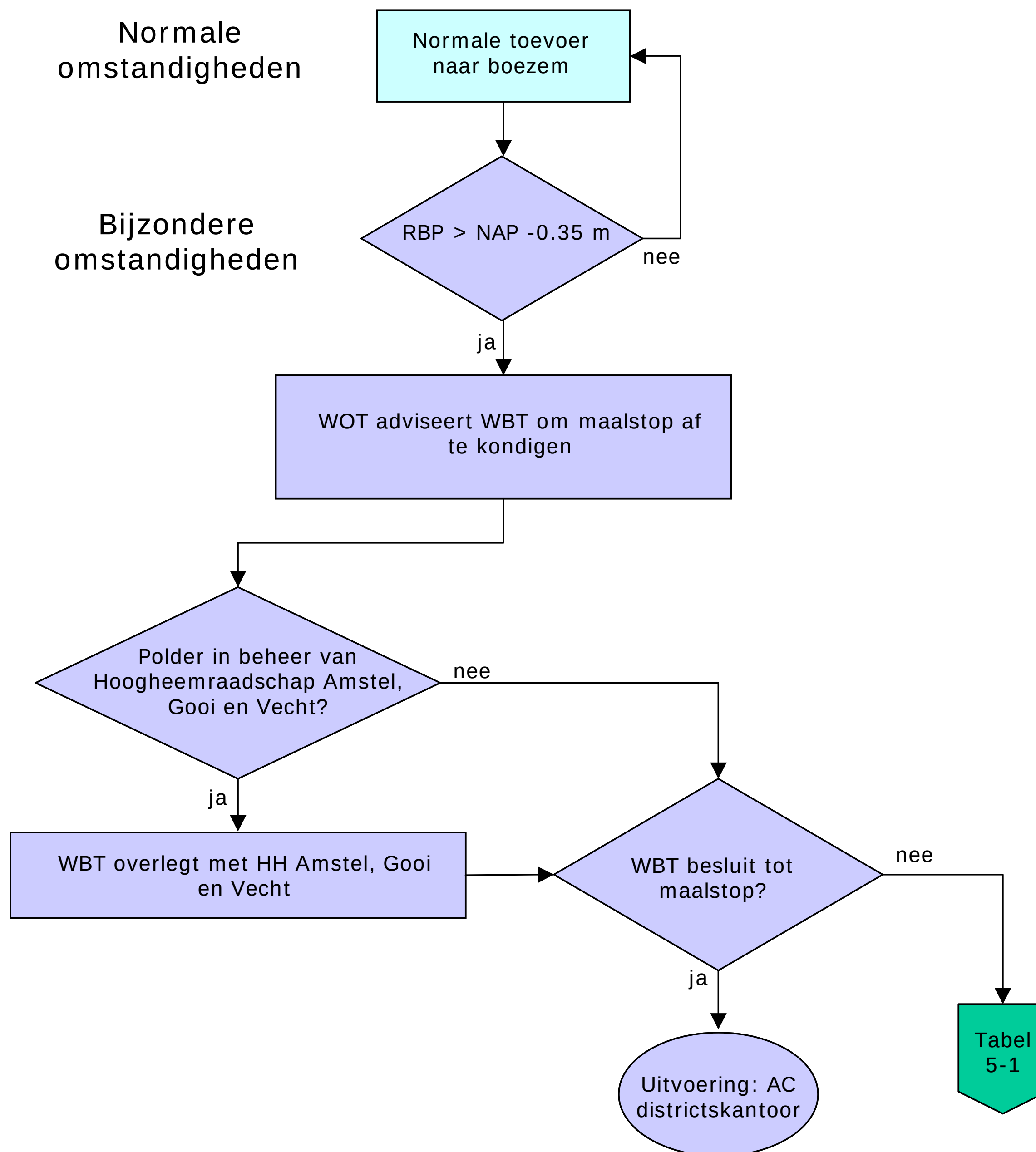
Uitvoerenden

- WOT
- Actiecentrum hoofdkantoor
- Actiecentra districten

Inzet Materiaal

N.v.t.

Maalstop, ter verlaging RBP

5.1.10 Inzet calamiteitenpolders

Algemeen

Bij bijzonder extreme situaties zal Rijnland trachten zo adequaat mogelijk te handelen. Daartoe zal in overleg met de provinciale overheid en de gemeentebesturen worden bezien of, en zo ja in hoeverre, calamiteitenpolders kunnen worden aangewezen om een algehele peildaling te bewerkstelligen of een niet geplande dijkdoorbraak te voorkomen. De inzet van calamiteitenpolders kan alleen worden uitgevoerd op gezag van de burgemeester van de betreffende gemeente.

Aandachtspunten algemeen

- Eén van de belangrijkste criteria is de ligging van de polder. De polder dient in het midden van het Rijnlandse beheersgebied gelegen te zijn, zodat het water van alle zijden gemakkelijk kan toestromen
- Andere criteria zijn bijvoorbeeld de bevolkingsdichtheid en de functie van het gebied. Welke van de polders moet worden geïnundeerd is op voorhand niet te zeggen. Dit hangt sterk af van de omstandigheden. Gelet op de ingrijpende consequenties (schadeposten van miljoenen Euro's) is het duidelijk dat alleen in uiterste noodzaak tot het inunderen van een polder zal worden overgegaan
- Afhankelijk van de situatie en de weersverwachting wordt een keuze gemaakt om één of meerdere polders te inunderen. Van groot belang is, dat de betrokken gemeenten in een zo vroeg mogelijk stadium van de inundatieplannen op de hoogte worden gebracht, zodat ze kunnen starten met de voorbereidingen voor de evacuatie
- De gemeenten hebben afhankelijk van het aantal inwoners in de betreffende polder(s) minimaal 12 tot 24 uur nodig om de evacuatie voor te bereiden en uit te voeren. Tussen het besluit van inundatie en de daadwerkelijke uitvoering dient minimaal 4 tot 12 uur te zitten (afhankelijk van de polder)
- Inundatieduur: Bij het wegmalen van het water neemt de stabiliteit van de boezemkaden af
- De stabiliteit is sterk afhankelijk van het tempo waarmee de waterstand in de polder daalt. De daalsnelheid mag niet groter zijn dan 0,25 à 0,50 cm per uur. Hierdoor kan het leegpompen van één polder enkele weken in beslag nemen

Aandachtspunten bij het aanbrengen van een bres

In deze paragraaf is beknopt beschreven met welke omstandigheden rekening dient te worden gehouden bij het inunderen van één of meerdere polders. De keuze of een gat moet worden gegraven of dat er gebruik moet worden gemaakt van explosieven is sterk afhankelijk van de omstandigheden.

- De minimaal benodigde bresbreedte bedraagt 20 m
- De uitvoering van het maken van de bres(sen) is in handen van de districten
- Indien er nog geen vaarverbod is afgekondigd, dient dit alsnog te gebeuren vanwege de hoge stroomsnelheden die op kunnen treden als de bres is gemaakt
- Voordat wordt gestart met openzetten van de wachtdeuren of het graven van een bres, kan al water in de polders worden ingelaten via de normale inlaten. Uitgangspunt hierbij is dat de evacuatie niet gehinderd mag worden
- Door de extreme omstandigheden (hoge waterstanden en veel neerslag) kan het voorkomen dat het niet meer mogelijk is met zwaar materieel op de boezemkaden te werken
- De breslocaties moeten liggen aan ruim water, zodat de waterstandsdalingen in de omgeving beperkt zullen blijven. Indien het niet mogelijk is de gekozen locaties te bereiken/gebruiken, moet

bij de keuze van een andere locatie uit gegaan worden van de volgende punten: de breslocatie moet aan ruim water liggen en de breslocatie moet zoveel mogelijk uit de buurt van bebouwing en woonboten worden aangebracht

Voor het inunderen van de polders zijn drie methoden voorhanden:
1. Openzetten wachtdeuren / sluisdeuren
2. Graven van bres
3. Explosieven

1. Openzetten wachtdeuren/sluisdeuren
Polders die met een sluis met de boezem verbonden zijn kunnen eenvoudig onder water worden gezet door het openen van de sluisdeuren.

2. Graven van bres
In hoeverre de dijken nog begaanbaar zijn voor zwaar materieel moet ter plekke worden bekeken. Het kan voorkomen dat door de extreme omstandigheden de boezemkaden dermate verzwakt zijn dat ze geen zwaar materieel meer kunnen verdragen. Indien dit het geval is kan eventueel vanaf een ponton worden gewerkt. Een boezemkade kan echter alleen worden doorgestoken vanaf een ponton als de stroomsnelheden vlak voor het gat beperkt blijven tot maximaal 1 m/s. Deze snelheid wordt in de meeste gevallen binnen korte tijd (5 à 10 minuten) na het doorsteken van de dijk bereikt. Voorafgaand aan het doorsteken van de dijk moeten er ankers worden uitgebracht, zodat het schip direct na de graafwerkzaamheden opzij kan worden getrokken. Vanwege de hoge stroomsnelheden is het niet mogelijk om het schip/ponton te verwijderen gedurende de inundatie. Bij de verankering van het schip moet rekening worden gehouden met het ontstaan van een ontgrondingskuil in het aangrenzende boezemwater en met erosie van de bodem van het boezemwater gedurende de inundatie.

Het gehele proces van het realiseren van het stroomgat duurt enkele uren. De benodigde duur is afhankelijk van de beschikbaarheid van een kraan en eventueel de beschikbaarheid van een schip met een kraan en de duur van het verankeren. Het graven van het stroomgat neemt slechts een kwartier tot een half uur in beslag.

3. Explosieven
Explosieven zijn geschikt voor het maken van een bres in een dijk. De voordelen zijn:
- Snel inzetbaar
- Alle locaties zijn goed bereikbaar omdat geen zwaar materieel nodig is
- Goedkoop
- De grootte van het stroomgat bij aanvang van de inundatie kan nauwkeurig worden gemaakt
- De drukgolf van de explosie is zo gering dat alleen het betreffende stuk dijk zal bezwijken. De omliggende boezemkaden ondervinden geen nadelige gevolgen van de explosie of drukgolf

Om de explosie op elk gewenst moment te kunnen uitvoeren wordt door de springmeester een springplan gemaakt. Dit is een document met alle noodzakelijke informatie met betrekking tot springstoftoepassing en/of het uitvoeren van het springwerk, opdat het veilig en deskundig kan worden uitgevoerd. Hierin is onder andere opgenomen: het type explosieven, de benodigde hoeveelheid, de omgeving, het object en een draaiboek.

Voordat het springwerk uitgevoerd kan worden, is een verklaring van geen bezwaar nodig van de betrokken gemeente. In noodsituaties kan deze vergunning direct worden afgegeven. Deze vergunningen worden momenteel met de betrokken gemeenten voorbereid.

De locatie hoeft slechts voor personen toegankelijk te zijn; het gebruik van groot materieel is niet noodzakelijk. Voor het boren van het gat, waarin de explosieven geplaatst worden, is een hand- of

motorboor nodig. Als minimale afstand tot bebouwing wordt in het algemeen een afstand van 500 m geadviseerd. Tijdens het laden en controleren van de lading moet de werkplek zijn afgezet.

Springwerkzaamheden mogen alleen tussen zonsopgang en zonsondergang worden uitgevoerd, tenzij de gevarenzone voldoende door kunstlicht is verlicht. Bij een opkomend onweer of bij weersomstandigheden waarbij gevaar ontstaat voor statische elektriciteit mag niet worden geladen. Als het niet mogelijk is om reeds aangebrachte lading onmiddellijk tot ontploffing te brengen, moet worden gewacht tot het onweer voorbij is.
Als het wettelijk kader voor de explosie gereed ligt, kan de explosie binnen enkele uren worden uitgevoerd, afhankelijk van de reisafstand van de springmeester en de bereikbaarheid van de locatie waar het stroomgat moet komen. Een gat kan geboord en geladen zijn in 20 minuten.

Met behulp van explosieven kan de grootte van het stroomgat bij aanvang van de inundatie nauwkeurig worden gemaakt (nauwkeurigheid van ca. 0,5 m).

Door de explosie zal een schokgolf ontstaan in het boezemwater, dit levert echter geen golven van betekenis op. Vanwege de schokgolf mag er niemand in het water staan in de wijde omtrek.

Direct betrokken instanties

- Hoogheemraadschap van Rijnland
- Gemeente(n)

Indirect betrokken instanties

- Provincie Noord-Holland
- Provincie Zuid-Holland

Hulpverlenende instanties

- Brandweer (regio Rijnland)
- Politie (regio Midden Holland)

Nautisch beheerders

Instanties met betrekking tot het uitvaardigen en handhaven van een vaarverbod, zie paragraaf 5.1.6.

Acties gemeenten

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de evacuatie en de communicatie hierover naar de burgers / bedrijven. Aandachtspunten hierbij zijn:

1. Een goede informatievoorziening aan de betrokken burgers en bedrijven. Hierbij moet ook gedacht worden aan eigenaren die buiten de polders wonen. Woonboten in de omgeving van de bres kunnen te maken krijgen met grote problemen als gevolg van snel dalende waterstanden en hoge stroomsnelheden
2. Verwijderen milieugevaarlijke stoffen
3. Borgen van drijvende objecten om beschadigingen te voorkomen
4. Organiseren vervoer / vervangende woonruimte en stalling
5. Afsluiten nutsvoorzieningen (elektriciteit, KPN, gasbedrijf, kabelmaatschappijen, riool, etc.)
6. Beveiliging achterblijvende eigendommen

Procedure

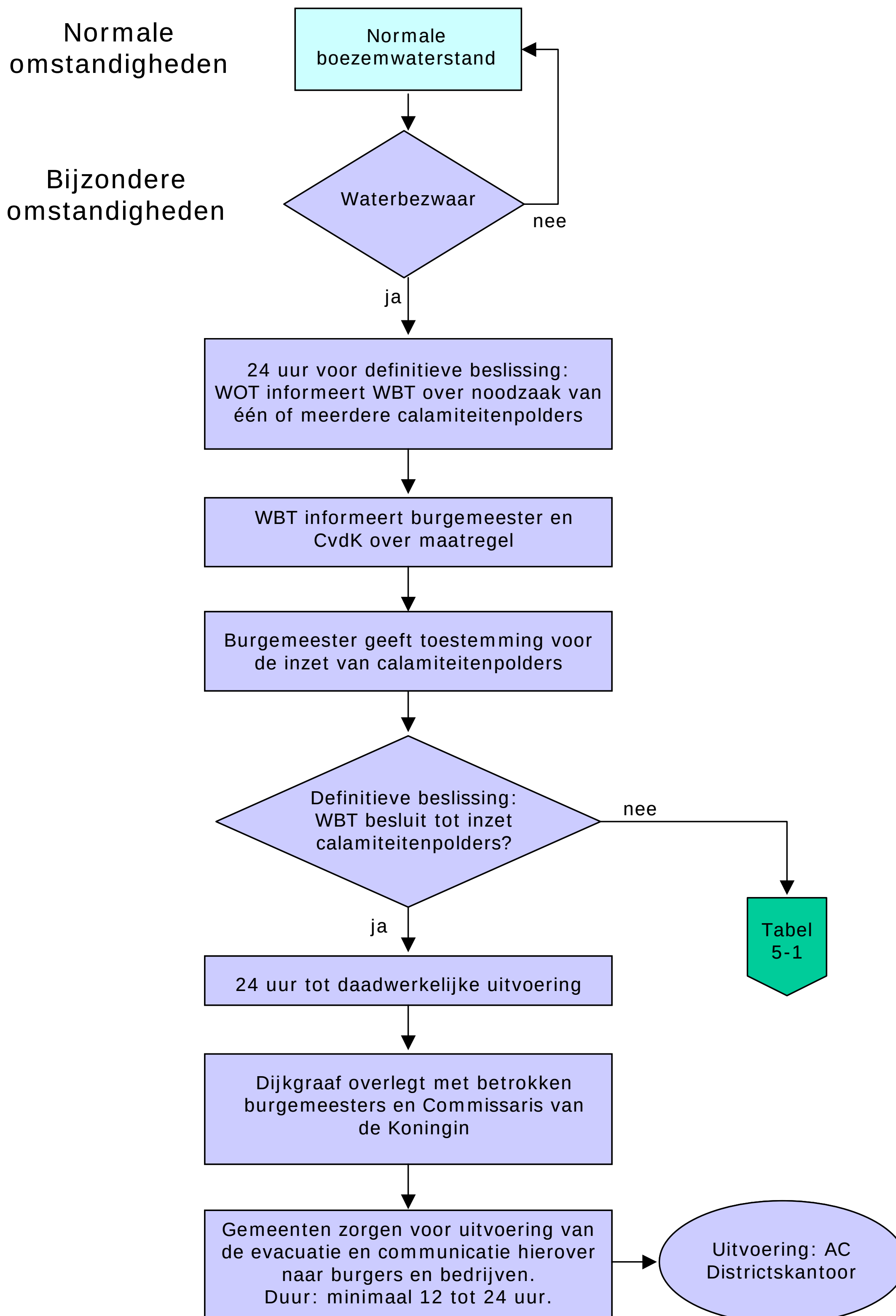
- WOT informeert WBT meer dan 24 uur voordat een definitieve beslissing noodzakelijk is dat de inzet van calamiteitenpolders nodig kan zijn
- WBT informeert betrokken burgemeester(s) en Commissaris(sen) van de Koningin (CvdK)
- Burgemeester beslist of er calamiteitenpolders ingezet mogen worden
- Indien inzet calamiteitenpolders noodzakelijk neemt WBT 24 uur voor de daadwerkelijk inzet een beslissing
- Dijkgraaf overlegt met betrokken burgemeesters en Commissaris van de Koningin
- Burgemeester draagt zorg voor de evacuatie door gemeenten
- Praktische uitvoering door AC district in samenwerking met de betrokken gemeenten
- Rijnland verzorgt het aanbrengen van de bres in de dijk

Uitvoerenden

- WOT
- Actiecentrum hoofdkantoor
- Actiecentra districten
- Aannemers (inclusief springmeester)

Materiaal

N.v.t.

Inzet calamiteitenpolders, ter verlaging RBP
Normale omstandigheden
Bijzondere omstandigheden
Normale boezemwaterstand
Waterbezwaar
nee
ja
24 uur voor definitieve beslissing: WOT informeert WBT over noodzaak van één of meerdere calamiteitenpolders
WBT informeert burgemeester en CvdK over maatregel
Burgemeester geeft toestemming voor de inzet van calamiteitenpolders
Definitieve beslissing: WBT besluit tot inzet calamiteitenpolders?
nee
Tabel 5-1
ja
24 uur tot daadwerkelijke uitvoering
Dijkgraaf overlegt met betrokken burgemeesters en Commissaris van de Koningin
Gemeenten zorgen voor uitvoering van de evacuatie en communicatie hierover naar burgers en bedrijven. Duur: minimaal 12 tot 24 uur.
Uitvoering: AC Districtskantoor

5.1.11 Leggen van zandzakken

Beschrijving

Rijnland kan zandzakken leggen op laag gelegen delen van de boezemkaden. Hierbij moeten ook de kaden in beschouwing genomen worden, waarbij als gevolg van opwaaiing, eventueel na draaiing van de windrichting, de waakhoogte gering is. Bij het leggen van zandzakken moet rekening gehouden worden met slecht begaanbare of per as niet bereikbare boezemkaden.

Zandzakken zijn beschikbaar bij het hoogheemraadschap van Rijnland (districten) en het Landelijk CoördinatieCentrum (LCC).

Procedure

- Actiecentra van districten verzorgen levering en plaatsing van gevulde zandzakken en/of bigbags op de juiste locatie

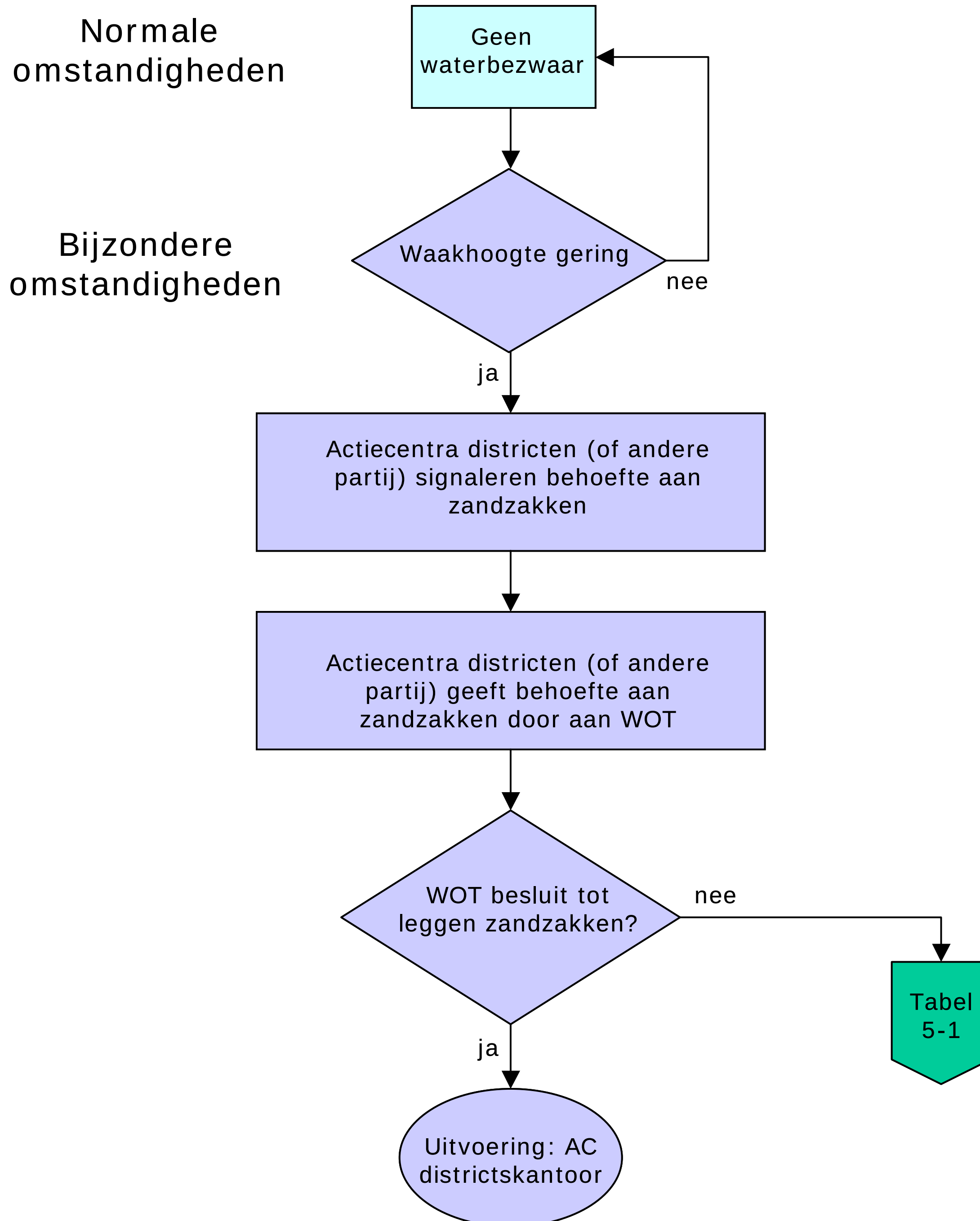
Uitvoerenden

- WOT
- Actiecentra districten

Inzet Materiaal

Zie inventarisatie bestrijdingsmiddelen bijlage 13 calamiteitenmap.

Leggen van zandzakken

5.1.12 Afsluiten van wegen

Beschrijving

Ter voorkoming van schade aan waterkeringen dienen wegen op waterkeringen te worden afgesloten. Hierover zal tussen de beheerder van de waterkering en de wegbeheerder overleg gepleegd moeten worden. In geval van ramptoerisme valt te overwegen wegen af te sluiten. Hiertoe dient de burgemeester van de betreffende gemeente het besluit te nemen.

Procedure

- Actiecentra Districten constateren dat het noodzakelijk is dat een waterkering voor het wegverkeer moet worden afgesloten en geeft dit door aan het WOT
- WOT adviseert WBT over maatregel
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT voert maatregel in samenwerking met gemeenten en politie maatregel uit

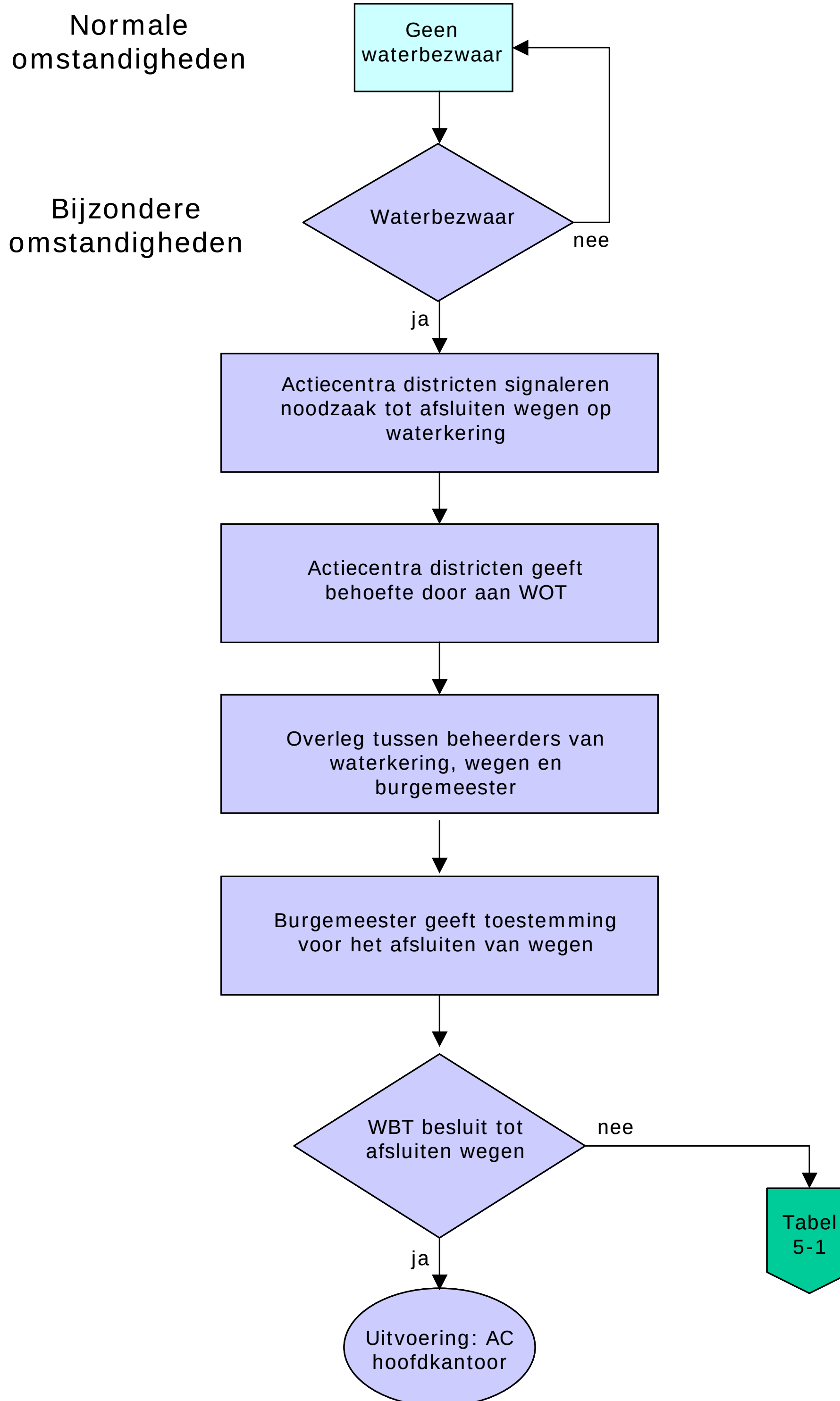
Uitvoerenden

- WOT
- Actiecentra hoofdkantoor
- Gemeenten
- Politie

Inzet Materiaal

N.v.t.

Afsluiten van wegen

5.1.13 Inspectie kades Noordzeekanaal

Beschrijving

Hoge waterstanden op het Noordzeekanaal (vanaf NAP –0.20 m) in combinatie met wind en inzet van het boezemgemaal Spaarndam kunnen tot gevolg hebben dat de lage kades aan de oostzijde van het traject “boezemgemaal Spaarndam - keersluis te Spaardam” gaan overlopen. Bij hoge waterstanden op het Noordzeekanaal dient deze kade regelmatig te worden geïnspecteerd.

Bij het afkondigen van het maalpeil op het Noordzeekanaal met als gevolg het stoppen van de bemaling dient de keersluis bij Spaarndam te worden gesloten. Tevens dient te worden gecontroleerd of de schuiven bij gemaal Halfweg zijn gesloten, voor procedure zie CBP – waterkeringen paragraaf 5.4.

Procedure

- Boezembeheerder houdt waterstanden Noordzeekanaal in de gaten. Indien de waterstand ter plaatse van gemaal Spaarndam boven de NAP –0,20 m stijgt, informeert de boezembeheerder district Noord over de situatie
- District Noord inspecteert betreffende kade en neemt indien nodig maatregelen zoals leggen van zandzakken

Uitvoerenden

- Boezembeheerder of indien actief actiecentrum hoofdkantoor
- Wachtdienst district noord of indien actief actiecentrum district Noord

Inzet Materiaal

- Zandzakken

5.2 Bestrijdingsmaatregelen en -middelen polderwaterbeheer

5.2.1 Strategie bij bijzonderde omstandigheden

Feitelijk is maar één strategie voorhanden. Getracht moet worden het waterpeil niet verder te laten stijgen door het beperken van de toevoer en het uitbreiden van de polderbemalingscapaciteit. In dit hoofdstuk zijn de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden nader uitgewerkt.

De mogelijkheden van het bestrijden van wateroverlast in de polders zijn in principe beperkt en bestaan uit het inzetten van noodpompen en/of het herverdelen van de bergingscapaciteit van peilvakken. Daar staat tegenover dat de gevolgen voor de polders qua schade en gevolgen voor de bewoners over het algemeen beperkt blijven tot wateroverlast. Van levensbedreigende situaties zal niet snel sprake zijn.

Het merendeel van de te nemen maatregelen in de polders kunnen door de districten zonder bestuurlijke goedkeuring worden uitgevoerd. Zodra er sprake er “pijnlijke” maatregelen moeten worden genomen is echter bestuurlijke goedkeuring vereist.

De **keuze** voor de te volgen **strategie** wordt onder meer bepaald aan de hand van:
- de toestand en waarnemingen in het veld
- de voorgeschiedenis waardoor de toestand is ontstaan
- de verwachting van de ontwikkelingen
- de risico's (levensbedreigende situaties, materiële schade) die gepaard kunnen gaan met het wel of niet nemen van maatregelen
- de schade (boedel-, opstal- en gewasschade) die kan ontstaan als gevolg van het wel of niet nemen van maatregelen

Bij de vraag welke maatregelen genomen dienen te worden, zal steeds de afweging gemaakt moeten worden tussen de risico's voor veiligheid en het mogelijk ontstaan van schade door overlast of een ramp, tegen de schade die ontstaat door bewust een maatregel door te voeren. Bij het treffen van de maatregelen moet tevens in overweging worden genomen de “pijn” zoveel mogelijk te verdelen.

5.2.2 Inzet noodbemaling en noodaggregaten

Beschrijving

Indien de situatie op de boezem dit toelaat is het mogelijk om extra bemalingscapaciteit in te zetten. Uitbreiding van polderbemalingscapaciteit moet in overleg met de boezembeheerder plaatsvinden.

Voor de inzet van noodbemaling heeft het waterschap de beschikking over een aantal eigen installaties. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om bij een aantal bedrijven pompen in te huren.

Wanneer sprake is van een (langdurige) stroomstoring in combinatie met wateroverlast, zal in een aantal bemalingsgebieden de bemaling effectief kunnen worden hersteld door de inzet van (mobiele) stroomaggregaten. Het betreft hier over het algemeen bemalingsinrichtingen met een capaciteit van > 40 m^3/min. Voor de kleinere installaties met een capaciteit van < 10 m^3/min ligt het meer voor de hand om ook in het geval van een stroomstoring te kiezen voor de inzet van noodpompen.

Indien een poldergemaal is uitgevallen, kan overwogen worden, waar mogelijk en bij voldoende wind, de bemaling over te laten nemen of laten ondersteunen door molens.

Procedure

- Actiecentrum district overleg met boezembeheerder (of actiecentrum hoofdkantoor) of inzet extra bemaling mogelijk is
- Indien inzet extra bemaling mogelijk is voert actiecentrum district de maatregel uit

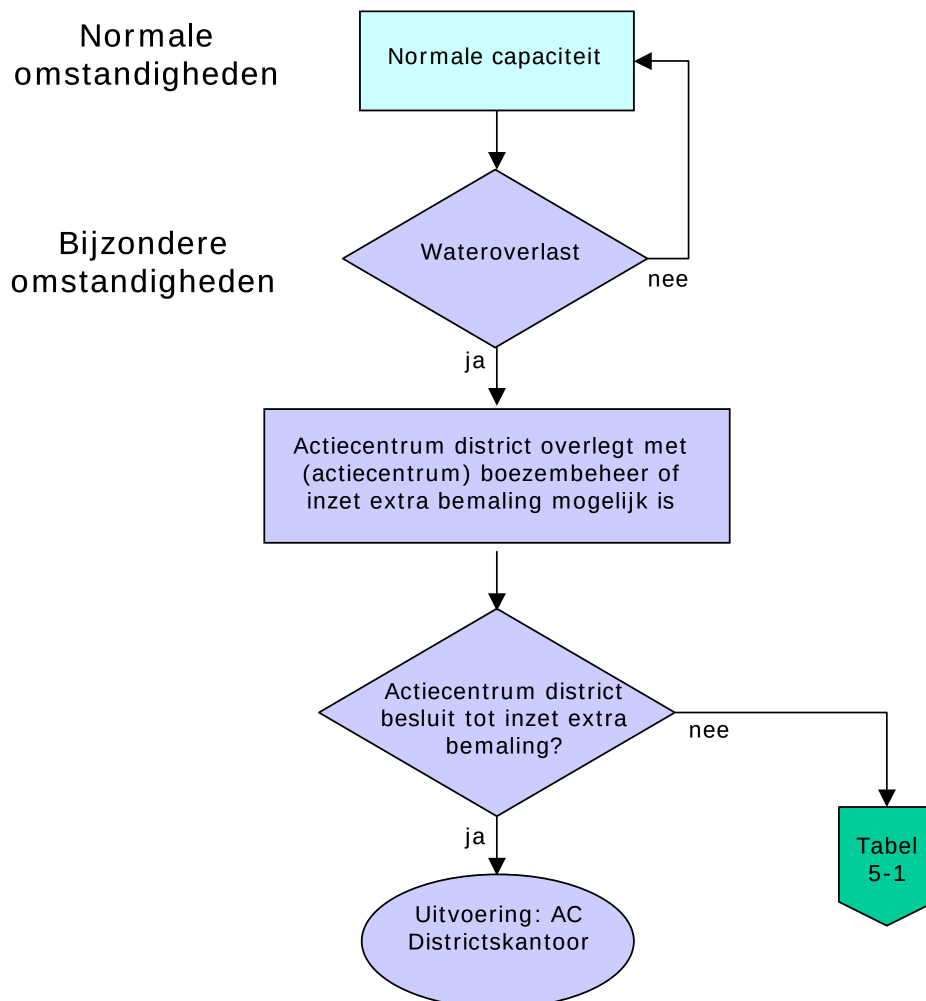
Uitvoerenden

- Actiecentrum district
- Actiecentrum hoofdkantoor

Inzet Materiaal

Zie inventarisatie bestrijdingsmiddelen bijlage 13 calamiteitenmap.
- eigen noodpompen
- Indien aanwezig beschikbare molens Rijnland en de Rijnlandse molenstichting
- in te huren noodpompen

Extra capaciteit polderbemaling

5.2.3 Benutting maximale of herverdeling bergingscapaciteit peilvakken

Beschrijving

In peilgebieden waar de maximale bergingscapaciteit (nog) niet is bereikt kan deze worden aangewend. Dit kan gebeuren door de bemalingsinstallaties van deze gebieden (tijdelijk) stop te zetten. De afgekoppelde capaciteit kan mogelijk worden ingeruild voor de inzet van extra bemalingscapaciteit op bemalingsgebieden waar deze op dat moment gewenst is.

Zolang de maximale bergingscapaciteit van een peilvak nog niet is bereikt, mag het district naar eigen inzicht de beschikbare bergingscapaciteit herverdelen. Zodra de maximale bergingscapaciteit van een peilvak is bereikt, moet eerst bestuurlijke goedkeuring worden gegeven voordat het district de bergingscapaciteit mag herverdelen.

Procedure

- Actiecentra District geeft aan WOT door dat het noodzakelijk is om bepaalde peilvakken, waar de maximale bergingscapaciteit al is bereikt, toch te moeten belasten met extra water om andere peilvakken te ontzien
- WOT adviseert WBT over maatregel
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT koppelt beslissing terug naar actiecentrum district welke de maatregel uitvoert

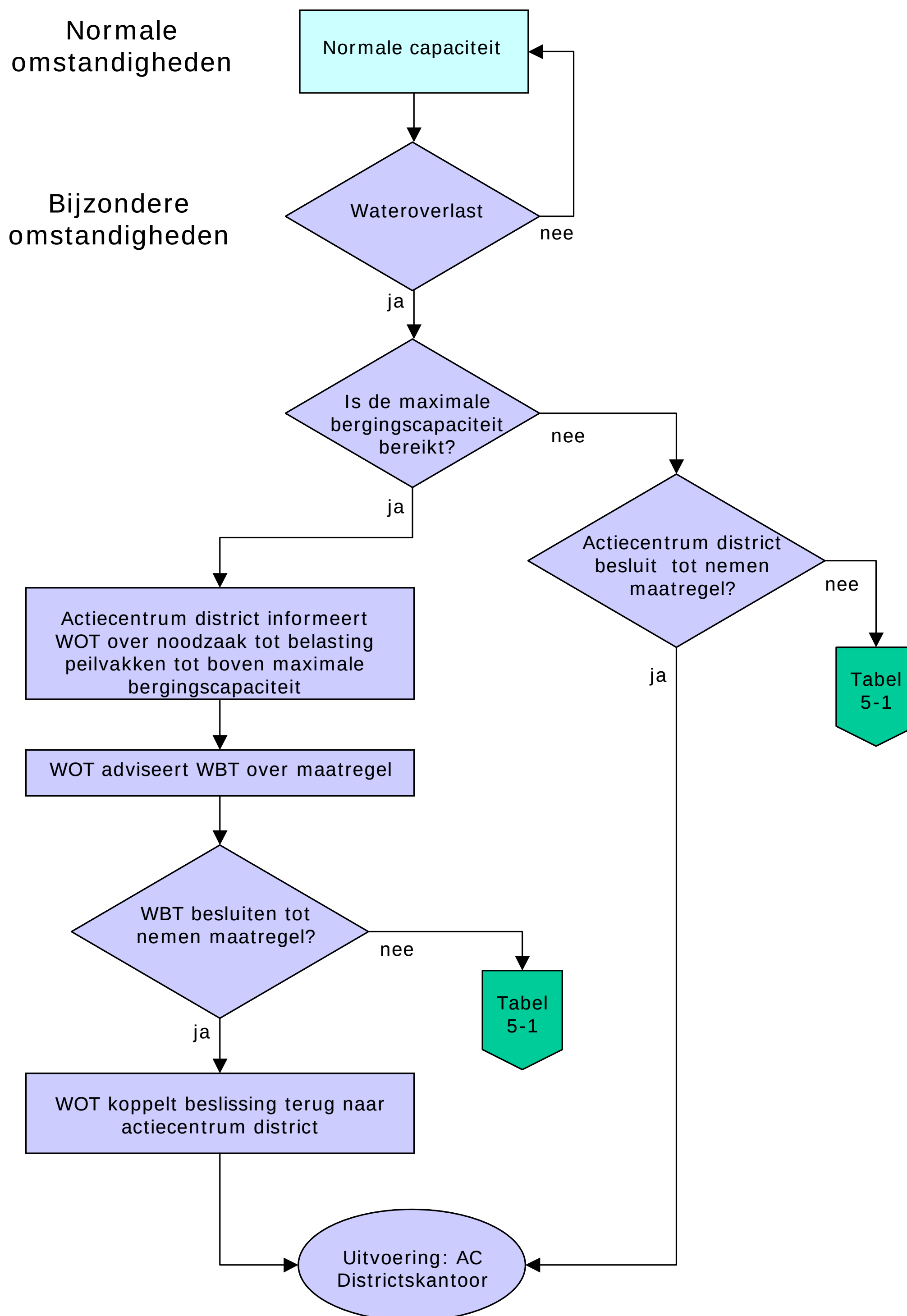
Uitvoerenden

- Actiecentrum district
- WOT

Inzet Materiaal

N.v.t.

Inzet bergingscapaciteit peilvakken

6. Afkortingen en definities

AC	Actie Centrum
AD	Afdelingshoofd
BC	Berichtencentrum
BOSBO	Beslissings Ondersteunend Systeem BOezembeheer
CBP	CalamiteitenBestrijdingsPlan
CvdK	Commissaris van de Koningin
GDA	Gouda
GIS	Geografisch Informatie Systeem
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure
HWG	Halfweg
KWA	Kleinschalig Water Aanvoer
KWK	Katwijk
LCC	Landelijk CoördinatieCentrum
ONT	afdeling Ontwikkeling
PCC	Provinciaal Coordinatiecentrum
RBP	Representatief Boezempeil Rijnland
RCC	Regionaal Coördinatie Centrum
ROT	Regionaal Operationeel Team
RWS-ZH	RijksWaterStaat directie Zuid-Holland
RWZI	Riool Water Zuiverings Installatie
SDM	Spaarndam
SVSD	Stormvloedwaarschuwingsdienst
WBT	Waterschaps Beleidsteam
WOT	Waterschaps Operationeel Team
WPC	WaterPlannen en Controle

7. Referenties

Waterakkoord KWA (draaiboek KWA), *hoogheemraadschap van Rijnland, 2005*
Handboek Boezembeheer, *hoogheemraadschap van Rijnland, 2005*
Waterakkoord Noordzeekanaal/Amsterdam-Rijnkanaal, *2002*
Waterakkoord Hollandse IJssel en Lek, *2005*
Waterakkoord Rijnland – Delfland, *2002*

Calamiteitenplan hoogheemraadschap van Rijnland, *hoogheemraadschap van Rijnland, 2005*
Calamiteitenbestrijdingsplan Waterkeringen, *hoogheemraadschap van Rijnland, 2005*
Calamiteitenbestrijdingsplan Waterkwaliteit, *hoogheemraadschap van Rijnland, 2005*
Calamiteitenbestrijdingsplan Afvalwater, *hoogheemraadschap van Rijnland, 2005*

Supplement Werkwijze Calamiteitenorganisatie, *hoogheemraadschap van Rijnland, 2005*

Hoogheemraadschap van

Rijnland

Calamiteitenbestrijdingsplan

KWALITEIT OPPERVLAKTEWATER

Hoogheemraadschap van Rijnland
Archimedesweg 1
Postbus 156
2300 AD LEIDEN
telefoon 071 3063063
fax 071 5123916

DOCUMENTBEHEER

Naam document	CALAMITEITENBESTRIJDINGSPLAN WATERKWALITEIT
Type document	Calamiteitenbestrijdingsplan
Versie	1.0
Uitgiftedatum	20 december 2005
Opsteller deze versie Naam Functie Sector Afdeling	 P. van der Wee Technisch medewerker WPC Ontwikkeling
Beheerder document Naam Functie Sector Afdeling	 P. van der Wee Technisch medewerker WPC Ontwikkeling **Opmerkingen, verbeteringen en toevoegingen kunnen aan de beheerder worden gericht**

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding

1.1 Korte omschrijving

Het calamiteitenbestrijdingsplan “Waterkwaliteit” is een onderdeel van het calamiteitenplan van het hoogheemraadschap van Rijnland. In het calamiteitenplan staat op hoofdlijnen beschreven op welke wijze Rijnland zich voorbereidt op calamiteiten. Tevens wordt op hoofdlijnen de structuur van de calamiteitenorganisatie gegeven.

Dit plan geeft een gedetailleerde uitwerking van de calamiteitenbestrijding op operationeel niveau van mogelijke incidenten en calamiteiten met betrekking tot de waterkwaliteit in boezem- en het polderwater.

1.2 Definitie calamiteit waterkwaliteit

Van een calamiteit is sprake indien er als gevolg van een sterke verontreiniging van het oppervlaktewater besloten wordt af te wijken van het bestuurlijk vastgestelde beleid en/of gangbare procedures (normaal beheer) en over te gaan op beheer in bijzondere omstandigheden.

Waterverontreiniging kan ontstaan door:
- Bluswater van (grote) branden
- Transportincidenten
- Incidentele lozing van een bedrijf of AWZI
- Riooloverstorten / breuken van persleidingen

1.3 Doelgroep

Dit calamiteitenbestrijdingsplan is bedoeld voor:
- medewerkers van het hoogheemraadschap van Rijnland die de bestrijding van incidenten en calamiteiten uitvoeren en coördineren
- externe partners van Rijnland in de calamiteitenbestrijding

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2: Inrichting en beheer kwaliteit watersystemen in normale toestand
Hoofdstuk 3: Beheer kwaliteit watersystemen in bijzondere omstandigheden
Hoofdstuk 4: Werkwijze van de calamiteitenorganisatie
Hoofdstuk 5: Overzicht specifieke bestrijdingsmaatregelen en –middelen

1.5 Intranet

Veel informatie die gebruikt kan worden voor de bestrijding van calamiteiten is beschikbaar gesteld op intranet (infocentrum / kennisbank/ gevensbank monitoring), zoals:
- Kaarten
- Basisgegevens van polders en peilvakken
- GIS-viewer

2. Inrichting en beheer kwaliteit watersystemen in normale toestand

Jaarlijks verschijnt in het rapport “Waterbeheer in Rijnland”een waterkwaliteitsdeel waarin de toestand van de boezem is uitgewerkt. Voor de kwaliteit in de polders is er een roulerende rapportage waarin eens in de zes jaar een over de waterkwaliteit in een gebiedsdeel wordt gerapporteerd.

De functies die zijn toegekend aan het boezem- en polderwater zijn onder andere:
- Varen
- Vissen
- Recreatie
- Zwemmen

De algemene waterkwaliteit is over het gehele gebied redelijk. Door vermesting zijn de nutriëntgehalten over het algemeen te hoog. Dit kan leiden tot algengroei. Lokaal worden hoge chloridegehalten gemeten (in diepe kwelpolders) wat kan leiden tot verzilting van de boezem. Van de microverontreinigingen zijn koper, zink en nikkel vaak de parameters die leiden tot overschrijding van de MTR-normen.

Het operationele waterkwaliteitsbeheer bestaat voornamelijk uit doorspoelen.
In de zomermaanden wordt 2 á 3 maal per week een verversingsbemaling uitgevoerd voor het boezemwater. Polderwater (ook in stedelijke gebieden) wordt doorgespoeld naar aanleiding van meldingen van slechte waterkwaliteit (dode vissen, of stankoverlast).
Op een aantal locaties wordt ook het polderwater regelmatig ververst.

Het schonen en baggeren van sloten heeft in het algemeen een positieve invloed op de waterkwaliteit.

3. Beheer kwaliteit watersystemen in bijzondere omstandigheden

In hoofdstuk 2 zijn de inrichting en het beheer van de kwaliteit van de watersystemen in normale toestand beschreven. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het beheer van de kwaliteit van de watersystemen in bijzondere omstandigheden.

In de volgende paragrafen zijn mogelijke calamiteiten met hun risico's beschreven en worden de mogelijke oorzaken en gevolgen vertaald in calamiteitenscenario's. Bij de aanpak van een calamiteit kan een of meerdere scenario's dienen als leidraad.

3.1 Waterkwaliteit onder bijzondere omstandigheden

Waterverontreiniging kan in principe op elke locatie plaatsvinden. Er is echter een aantal locaties waar de risico's groter zijn. Verontreiniging van het oppervlaktewater zal eerder worden verwacht op een industrieterrein, bij grote chemische industrieën en olieopslagplaatsen dan in een natuurgebied. Toch kan een calamiteit op een industrieterrein leiden tot een calamiteit in een natuurgebied, indien niet de juiste strategie wordt toegepast om de verspreiding van de verontreiniging tegen te gaan.

Als gevolg van een ongeval bij transport van diverse stoffen (olie, melasse, chemicaliën etc.) kan het oppervlaktewater ernstig worden verontreinigd. In principe kunnen deze ongevallen overal binnen het gebied van Rijnland plaatsvinden.

De bewaking van de waterkwaliteit is een specifieke taak van Rijnland. Door het optreden van incidentele lozingen kan de kwaliteit van het oppervlaktewater in gevaar komen. Het is dan ook de taak van Rijnland om verspreiding van de verontreiniging te voorkomen, en maatregelen te treffen om het verontreinigde oppervlaktewater en /of waterbodem te zuiveren van schadelijke stoffen of op verantwoorde wijze af te voeren.
Op locaties waar de verontreiniging snel is te isoleren, door af te dammen kan verspreiding worden voorkomen. Het geïsoleerde gedeelte kan worden leeggezogen en met tankauto's worden afgevoerd. De verontreinigde waterbodem kan worden gebaggerd en worden afgevoerd.

3.1.1 Indeling naar watersysteem

Het oppervlaktewater kan worden ingedeeld in boezemwater en polderwater. Hierbij kan weer een onderverdeling worden gemaakt in meren, plassen, kanalen, poldersloten en boezemsloten.

Het boezemwater kan worden gezien als een open systeem waar vrijwel uitsluitend isolatie van de verontreiniging kan plaatsvinden door het afdammen van de tak waar de verontreiniging plaatsvindt.

In polderwater kunnen verschillende peilvakken aanwezig zijn waardoor de verontreiniging dikwijls kan worden beperkt tot één peilvak. De polder kan in dit geval worden gezien als een gesloten systeem.

De verspreiding van schadelijke stoffen is over het algemeen beter te voorkomen in polderwater dan in boezemwater. Het tegengaan van verspreiding van verontreiniging is het minst moeilijk in poldersloten of boezemsloten. Door sloten af te dammen, kan de verontreiniging geïsoleerd worden. In kanalen, plassen, meren en groot boezemwater wordt het tegengaan van verspreiding een stuk lastiger of is geheel niet tegen te gaan.

3.1.2 Oorzaak en gevolg van de verontreiniging

De waterkwaliteit kan door verschillende oorzaken nadelig worden beïnvloed. Mogelijke oorzaken en gevolgen van incidentele lozingen worden hier onder genoemd en toegelicht:

- Bluswater
- Storing AWZI
- Persleidingbreuk
- Vaarwegongeval
- Botulisme
- Algensterfte
- Radioactieve stoffen
- Olielozing
- Vaarverbod
- Incidentele lozingen

Bluswater

Bij het blussen van branden kan er bluswater in het oppervlaktewater of in het riool komen. In het merendeel van de gevallen hoeft dit niet tot calamiteuze situaties te leiden. In sommige gevallen komen er stoffen vrij die de kwaliteit van het oppervlaktewater, de waterbodem of de werking van een AWZI bedreigen.

Storing afvalwaterzuiveringsinstallatie of persleidingbreuk

Als gevolg van een storing aan een rioolpersgemaal kan de bergingscapaciteit van het riool worden overschreden waardoor en riooloverstorten plaatsvinden in het oppervlaktewater. Bij lekke persleidingen treedt hetzelfde probleem op. Het transport in de leiding zal tijdelijk worden stopgezet om de leiding te repareren, wat mogelijk kan leiden tot riooloverstorten.

Voor calamiteiten m.b.t. afvalwaterzuiveringsinstallaties, persleidingen etc is een seperaat calamiteitenbestrijdingsplan “Afvalwater” opgesteld.

Vaarwegongeval

Door ongevallen op de weg of op het water kan het voorkomen dat er stoffen in het oppervlaktewater komen die bedreigend zijn voor de kwaliteit van het oppervlaktewater, de waterbodem, of die de werking van een afvalwaterzuivering kunnen verstoren.

Botulisme

Botulisme leidt over het algemeen niet tot een calamiteit. Verspreiding is alleen te voorkomen door kadavers uit de waterpartijen te halen, en af te voeren naar een destructiebedrijf. Deze taak is weggelegd voor de gemeente waarin botulisme plaatsvindt.

Algensterfte

Algensterfte treedt in de meeste gevallen locaal op. Het leidt tot zuurstofloosheid, met het gevolg van vissterfte. Om nog meer zuurstofonttrekking tegen te gaan moet de dode vis uit de waterpartij worden verwijderd.

Radioactieve stoffen

De kernenergiewet en het Nationaal Plan van Kernongevallenbestrijding (NPK) onderscheiden twee categorieën kernongevallen: omvang van Nationaal belang (categorie A) en een lokaal ongeval (categorie B). Kernongevallen waarbij radioactieve stoffen in het oppervlaktewater terecht komen, kunnen dus zowel lokaal en gering van omvang zijn maar zich ook als een grootschalige ramp voordoen.

Olielozing

Een grote olielozing is te isoleren en te bestrijden door het plaatsen van olieschermen of gebruik te maken van afzuiginstallaties. Kleine lozingen kunnen worden bestreden door absorptiemiddelen.

Vaarverbod

Een vaarverbod kan worden ingesteld als de verontreiniging bestaat uit een brandbaar of explosief materiaal. Ook als de verspreiding van de verontreiniging kan worden voorkomen door een vaarverbod in te stellen, kan dit worden overwogen.

Incidentele lozingen

Als gevolg van een storing in het bedrijfsproces of als gevolg van een bedrijfsongeval, kunnen er schadelijke stoffen direct op het oppervlaktewater of in het riool worden geloosd. De kwaliteit van het oppervlaktewater, de waterbodem en/of de werking van een afvalwaterzuivering kunnen hierdoor ernstig worden beïnvloed.

3.1.3 Aard, omvang en gevolg van de verontreiniging

De aard van de calamiteit wordt met name bepaald door de stoffen die geloosd worden. Elke stof heeft specifieke gevolgen voor de waterkwaliteit.

De omvang van de calamiteit wordt met name bepaald door de omvang van de lozing en de omvang van het bedreigde gebied. Verder is ook het type stof van invloed op de omvang van de calamiteit.

De gevolgen van incidentele lozingen kunnen verschillend van aard zijn. Afhankelijk van datgene wat er geloosd is kunnen er gevolgen zijn voor water, waterbodem en de gebruikers van het water.

In onderstaande tabel staat van een aantal soorten van stoffen weergegeven wat de gevolgen kunnen zijn op de waterkwaliteit en welk soort schade het betreft.

Soort stof	**Gevolg voor waterkwaliteit**	**Schade aan**
Zuurstofbindende stoffen	Daling zuurstof gehalte	Watersysteem
Biologisch afbreekbare stoffen	Daling zuurstof gehalte	Watersysteem
Biologisch niet-afbreekbare stoffen	Mogelijk toxisch	Watersysteem
Giftige stoffen	Toxisch	Volksgezondheid
Niet met water mengbare stoffen	Vluchtig, explosief, daling zuurstofgehalte	Volksgezondheid
Radioactieve stoffen	Besmetting bodem, flora en fauna	Volksgezondheid
Combinaties van de hierboven genoemde mogelijkheden	Divers, zie hierboven	Watersysteem en volksgezondheid

Tabel 1: De gevolgen van een lozing op de waterkwaliteit

4. Werkwijze van de calamiteitenorganisatie

In dit hoofdstuk wordt de werkwijze van de calamiteitenorganisatie toegelicht.

4.1 Werkwijze bij de bestrijding van de calamiteit

4.1.1 Fasering en opschalingscriteria

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke criteria gelden voor welke alarmfase en welke acties er door wie uitgevoerd moeten worden.

Alarmfase	Criteria	Acties	Verantwoordelijke
0 *Incident*	Ontwikkeling die mogelijk leidt tot grote waterverontreiniging	**Afhandeling door team handhaving**	
		informeren teamleider keur / WVO	Coördinator meldingen
		aanwijzen behandelaar keur / WVO van team handhaving	teamleider keur / WVO
		Informeren district	Coördinator meldingen
		informeren afdeling communicatie	Coördinator meldingen
		informeren teamleider monitoring / afdelingshoofd ontwikkeling	Coördinator meldingen
		informeren operationeel leider	Betrokken Afdelingshoofd
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		nemen van maatregelen	Behandelaar keur / WVO team handhaving
1 *Ernstig incident*	Grote verontreiniging / dreigende situatie / lokaal	**AC's, BC en WOT actief**	
		informeren operationeel leider	Betrokken Afdelingshoofd
		nemen beslissing om over te gaan naar fase 1	operationeel leider
		Informeren district(en)	Betrokken Afdelingshoofd
		activeren WOT, AC-hoofdkantoor, AC-district(en) en AC-communicatie	operationeel leider
		informeren AD	operationeel leider
		activeren BC, receptie, automatisering	AD
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-hoofdkantoor
2 *Calamiteit*	Grote verontreiniging / dreigende situatie / regionaal	**Gehele calamiteitenorganisatie actief**	
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		nemen beslissing om over te gaan naar fase 2	dijkgraaf
		activeren WBT	AD
		informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		informeren districten	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-hoofdkantoor
3 *Ramp*	*	**	

4.1.2 Toelichting op fasering

* Het is niet precies aan te geven wat nu een grote verontreiniging is. Dit is afhankelijk van diverse factoren:

- Aard van de verontreiniging (soort stof giftig, brandbaar, etc)
- Locatie, in polder dus makkelijk te isoleren of in de boezem
- Bevolkingsdichtheid
- Gebruiksfuncties, recreatie, landbouw, natuur

** Door deskundigen zal moeten worden beoordeeld of het noodzakelijk is over te gaan naar een andere fase. Hierbij geldt, indien men het niet zeker weet, dan toch opschalen !

4.1.3 Uitvoerenden intern (inclusief Rijnlands laboratorium)

Voor de samenstelling en taken van de interne teams ten behoeve van de bestrijding van waterkwaliteitscalamiteiten beschreven wordt verwezen naar de supplementen Werkwijze Calamiteiten-organisatie” (hoofdstuk 5) en “Medewerkersoverzicht”.

Inzet Rijnlands laboratorium
Rijnland heeft voor de analyse van water(bodem)monsters de beschikking over een eigen laboratorium. Het laboratorium is bij calamiteiten 24 uur per dag (ook in het weekend) inzetbaar voor spoed analyses. Tevens worden door het laboratorium de contacten met externe laboratoria onderhouden. Het uitbesteden van monstermateriaal voor speciale onderzoeken wordt door het laboratorium gecoördineerd.
De inzet van het laboratorium vindt plaats op afroep van de handhavingsmedewerkers uit het veldteam. Tussen de afdeling handhaving en het laboratorium zijn afspraken gemaakt met betrekking tot werkwijze en inzet van het laboratorium.

4.1.4 Operationele afstemming

Instanties waarmee periodiek moet worden afgestemd

- Gemeente(n) waarin voorval plaatsvindt
- Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
- Hoogheemraadschap van Delfland
- Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht
- Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard
- Rijkswaterstaat directie Noord-Holland (boezembeheer Noordzeekanaal)

Instanties die periodiek moeten worden geïnformeerd

- Provincie Zuid-Holland
- Provincie Noord-Holland

4.2 Netwerkpartners

Netwerkpartners zijn opgenomen in het Supplement Netwerkpartners. Hieronder worden de belangrijkste genoemd:

- Gemeenten binnen Rijnland in geval van afsluiten wegen (bijv. ter voorkoming ramptoerisme), handhaving vaarverbod (middels **niet meer** bedienen van bruggen) of bij rampen (rampenplannen van gemeenten treden in werking)
- Provincies Zuid en Noord-Holland in geval van gemeente-overschrijdende rampen en uitvaardiging en handhaving vaarverbod (middels **niet meer** bedienen van bruggen)

- Rijk (RIVM, RIZA, ID-DLO), ingeval van advies en nadere ondersteuning
- Hoogheemraadschappen De Stichtse Rijnlanden, van Delfland, Schieland en Krimpenerwaard en Amstel Gooi en Vecht indien calamiteit grensoverschrijdend is
- OVB, WLTO en agrarische organisaties

5. Overzicht specifieke bestrijdingsmaatregelen en -middelen

5.1 Mogelijke bestrijdingsmaatregelen en -middelen

5.1.1 Strategie bij bijzondere omstandigheden

Getracht moet worden de verontreiniging niet verder te laten verspreiden en de bron van de verontreiniging te elimineren. In dit hoofdstuk zijn de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden nader uitgewerkt, waarbij specifiek aandacht wordt besteed aan de te volgen procedure, de uitvoerenden en de inzet van materiaal. Als hulpmiddel is voor iedere maatregel een stroomdiagram toegevoegd. Hoofddoelstellingen zijn:

- de verontreinigingsbron elimineren
- verspreiding voorkomen
- trachten te voorkomen dat kwetsbare gebieden verontreinigd raken

Afhankelijk van de aard van de verontreiniging kunnen twee strategieën worden gevoerd. Bij een verontreiniging die goed mengt met water kan in een klein oppervlaktewater worden gedacht aan isoleren. In groot oppervlaktewater zal in de meeste gevallen worden gekozen voor verdunning door middel van doorspoelen. Bij een niet mengbare verontreiniging (olie) kan zowel in groot als klein oppervlaktewater worden gedacht aan isoleren (afdammen, leggen van olieschermen).

De **keuze** voor de te volgen **strategie** wordt onder meer bepaald aan de hand van:

- de toestand en waarnemingen in het veld
- de voorgeschiedenis waardoor de toestand is ontstaan
- de verwachting van de ontwikkelingen
- de risico's (materiële schade) die gepaard kunnen gaan met het wel of niet nemen van maatregelen
- de schade (vee- en gewasschade) die kan ontstaan als gevolg van het wel of niet nemen van maatregelen

5.1.2 Verontreinigd bluswater

Beschrijving

Bluswater is als apart scenario opgenomen omdat er vaak maatregelen genomen kunnen worden om deze verontreiniging te voorkomen.

Bij brand op industrieterreinen of bij overige industrieën kunnen verontreinigende stoffen vrijkomen. Deze stoffen kunnen zich met bluswater verspreiden, en in het oppervlaktewater of in het riool terechtkomen. Daardoor kan er waterverontreiniging plaatsvinden.

De bestrijding (het voorkomen van waterverontreiniging door verontreinigd bluswater) kan plaatsvinden door:

- Bestaande bluswaterbassins te gebruiken
- Bassins te creëren voor de opvang van bluswater (bijvoorbeeld afdammen van een sloot compartiment)
- Het bluswater op te vangen en zoveel mogelijk te hergebruiken
- Noodvoorzieningen te treffen voor het terughouden van schadelijke stoffen
- Bluswater af te voeren naar de riolering of per tankauto af te voeren naar een afvalwaterzuivering
- Burgemeester informeren over verontreiniging en maatregelen

Procedure

In fase 1

- WOT neemt beslissing over maatregel
- WOT voert maatregel uit

In fase 2

- WOT adviseert WBT
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT voert maatregel uit

Uitvoerenden

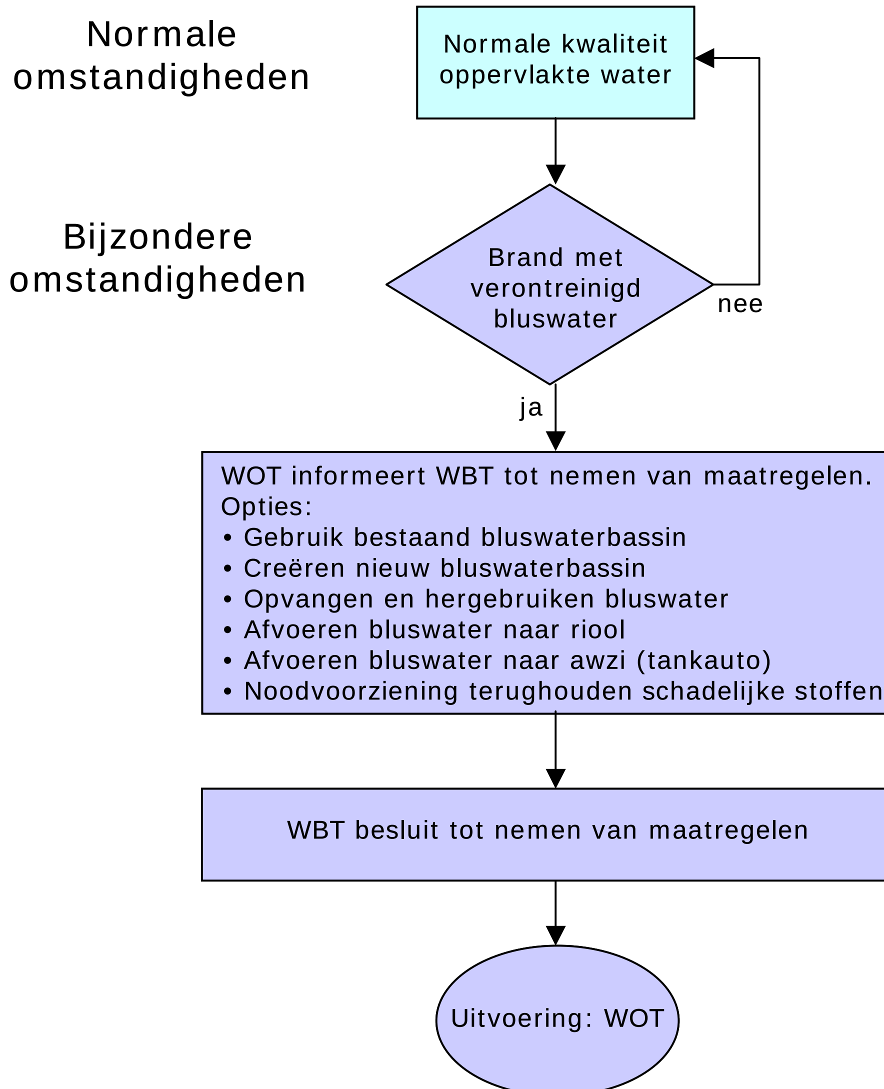
Fase 1: Handhaving
Fase 2: WOT, Actiecentrum hoofdkantoor, Actiecentra districten

Inzet Materiaal

Inzetten van aanneembedrijf / milieubureau

Binnen de afdeling handhaving en binnen de districtkantoren worden de contacten onderhouden met instanties en afdelingen waarop een beroep kan worden gedaan in geval van incidenten of calamiteiten. Verder zijn er lijsten met calamiteitenbestrijdingsmiddelen. Deze gegevens worden door de genoemde afdelingen actueel gehouden.

Verontreinigd bluswater

5.1.3 Vaarwegongeval

Beschrijving

Een vaarwegongeval wordt alleen een calamiteit als grote hoeveelheden chemische stoffen of olie vrijkomt. Bij verontreiniging van brandbare stoffen zal onder andere om hulp van brandweer en milieutechnische bedrijven die in staat zijn om de verontreiniging op te ruimen worden verzocht.

Bij bestrijding zal eerst alle aandacht gaan naar veiligheid van de opvarende(n). Daarna zullen maatregelen genomen worden om de milieu- en economische schade tot een minimum te beperken.

Procedure

In fase 1

- WOT neemt beslissing over maatregel
- WOT voert maatregel uit

In fase 2

- WOT adviseert WBT
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT voert maatregel uit

Uitvoerenden

Fase 1: Handhaving
Fase 2: WOT, Actiecentrum hoofdkantoor, Actiecentra districten

Inzet Materiaal

Aanneembedrijf / Milieubureau

Binnen de afdeling handhaving en binnen de districtkantoren worden de contacten onderhouden met instanties en afdelingen waarop een beroep kan worden gedaan in geval van incidenten of calamiteiten. Verder zijn er lijsten met calamiteitenbestrijdingsmiddelen. Deze gegevens worden door de genoemde afdelingen actueel gehouden.

Vaarwegongeval

5.1.4 Botulisme

Beschrijving

Botulisme is de naam van de verschijnselen die worden veroorzaakt door het toxine botulinumtoxine van de bacterie *Clostridum botulinum.* Deze bacterie is van nature in het oppervlaktewater aanwezig. Onder de juiste milieu-omstandigheden kunnen de sporen uitgroeien tot bacteriën, die zich snel kunnen vermenigvuldigen. Hiervoor is essentieel dat de temperatuur voldoende hoog is, dat het milieu zuurstofloos is, en dat er organisch materiaal aanwezig is. Deze omstandigheden worden gevonden in de (warme) nazomer, in dode vogels, vissen en zoogdieren. Deze karkassen kunnen dan bronnen voor het toxine vormen. Het toxine is zeer giftig, en resulteert vaak in vogelsterfte. Watervogels met botulisme vertonen verlammingsverschijnselen aan de vleugels en aan de kop, en reeds gestorven dieren worden meestal aangetroffen met gestrekte poten en een slappe, enigszins gedraaide kop.

De bestrijding is gericht op het zo spoedig mogelijk verwijderen van karkassen en hiermee op het voorkomen van uitbreiding van botulisme. De verwijderde kadavers worden overgebracht naar een destructiebedrijf.

Kadavers kunnen voor onderzoek worden aangeboden aan het ID-DLO te Lelystad, om te onderzoeken of het inderdaad om botulisme gaat en om het type toxine te bepalen. Afhankelijk van de uitkomst kan een zwemverbod worden ingesteld (alleen bij type E-botulisme). Alle gevallen worden geregistreerd door de coördinator meldingen en klachten, en vervolgens gemeld aan de provincie.

Er kan onderscheid worden gemaakt tussen twee situaties: een “normaal”(incidenteel) voorkomen van botulisme, en een “botulisme explosie” (calamiteit). De indicatie voor een calamiteit is: meer dan 50 dode eenden over een lengte van enkele honderden meters.

Procedure

In overleg met de gemeenten worden kadavers geruimd

Uitvoerenden

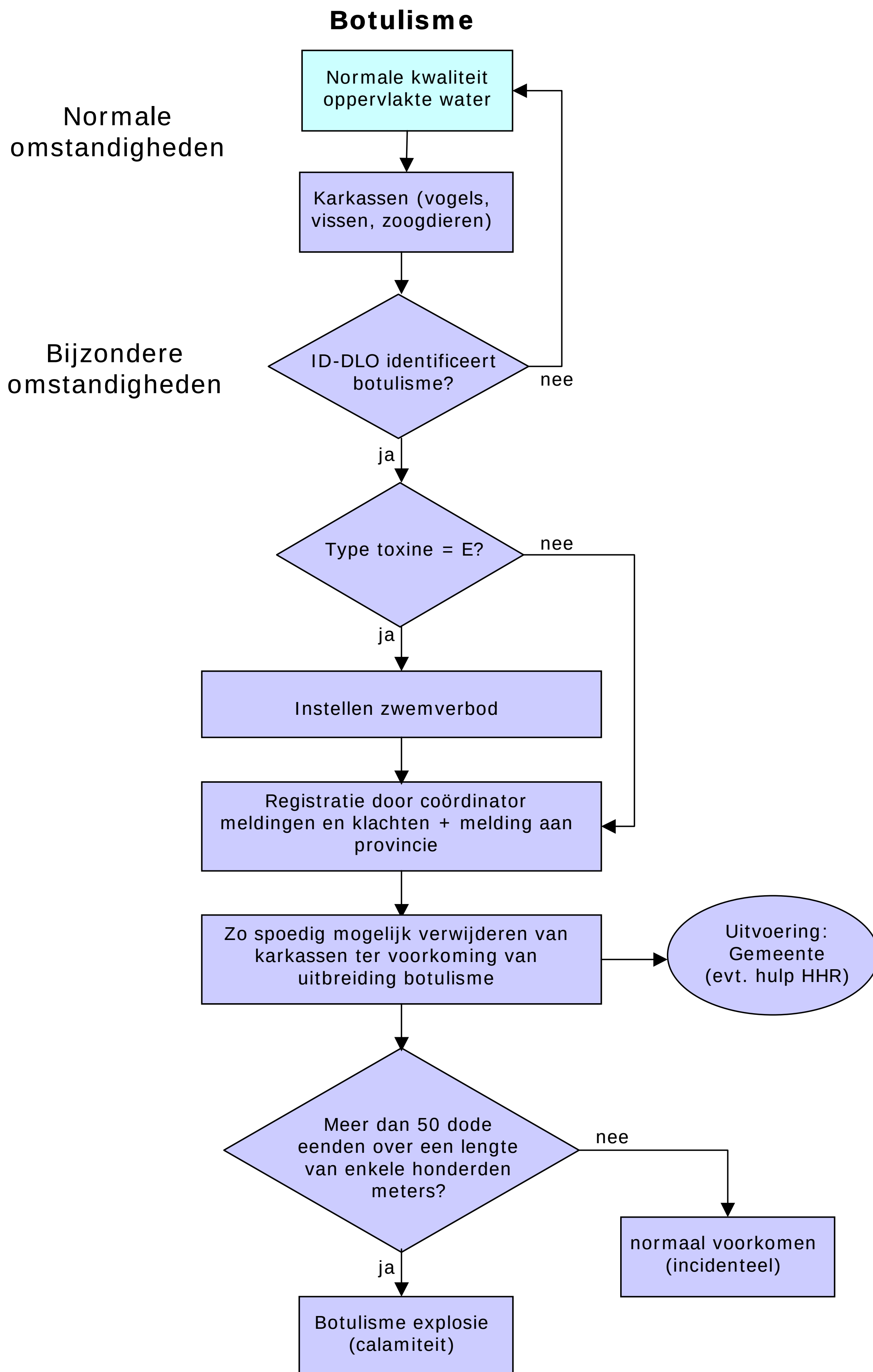
De gemeenten hebben de taak om de kadavers af te voeren. Rijnland kan bij calamiteiten samen met de gemeenten aannemers inschakelen om de kadavers te ruimen.

Inzet Materiaal

Aanneembedrijf

Binnen de afdeling handhaving en binnen de districtkantoren worden de contacten onderhouden met instanties en afdelingen waarop een beroep kan worden gedaan in geval van incidenten of calamiteiten. Verder zijn er lijsten met calamiteitenbestrijdingsmiddelen. Deze gegevens worden door de genoemde afdelingen actueel gehouden.

Calamiteitenbestrijdingsplan waterkwaliteit

5.1.5 Algensterfte

Beschrijving

Een plotselinge algensterfte kan leiden tot zuurstofloos water. Doordat algen massaal afsterven wordt er aan het afbraakproces veel zuurstof aan het water ontrokken. Dit kan leiden tot massale vissterfte.

De melding van algensterfte komt meestal binnen bij de coördinator meldingen en calamiteiten, of buiten kantoortijden bij de wachtdienst.

Om het afbraakproces te verkorten moet de dode vis uit het oppervlaktewater worden verwijderd. Door reaeratie zal er na enige tijd weer zuurstof in het water zijn opgelost. Om het proces te versnellen kan worden gekozen voor beluchten en doorspoelen van het watersysteem.

Procedure

In fase 1

- WOT neemt beslissing over maatregel
- WOT voert maatregel uit

In fase 2

- WOT adviseert WBT
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT voert maatregel uit

Uitvoerenden

Fase 1: District
Fase 2: WOT, Actiecentrum hoofdkantoor, Actiecentra districten

Inzet Materiaal

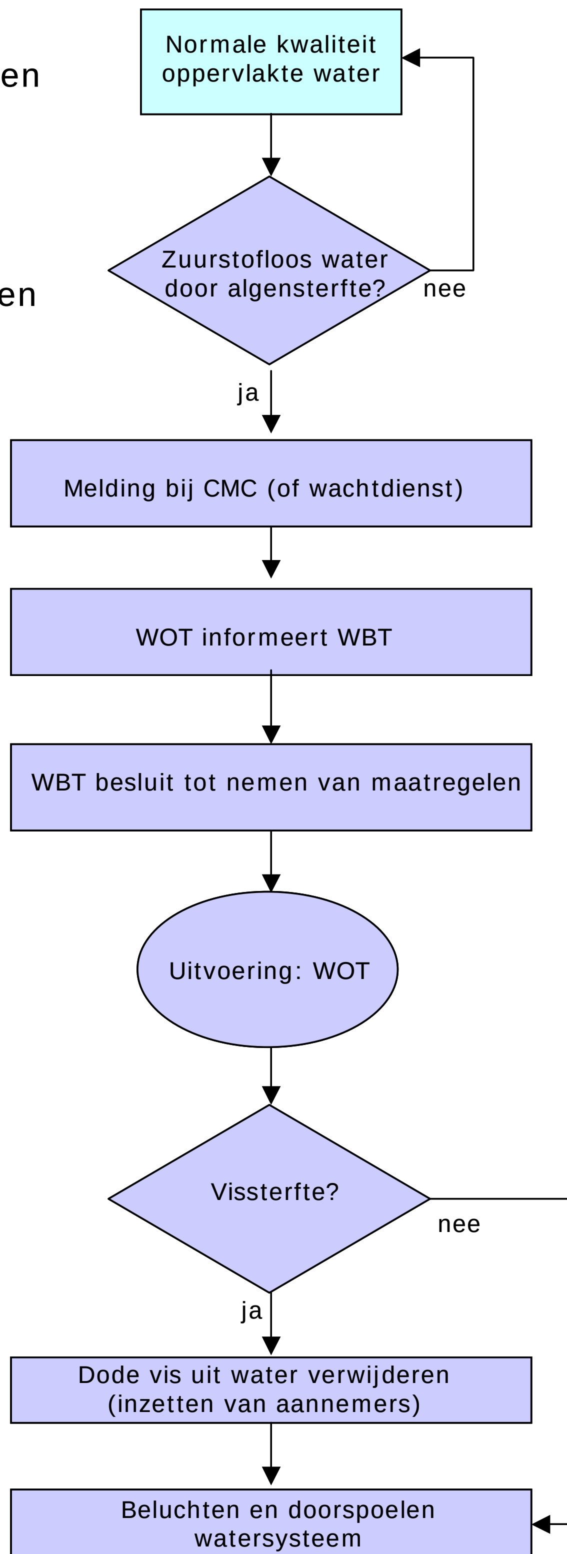
Aanneembedrijf

Binnen de afdeling handhaving en binnen de districtkantoren worden de contacten onderhouden met instanties en afdelingen waarop een beroep kan worden gedaan in geval van incidenten of calamiteiten. Verder zijn er lijsten met calamiteitenbestrijdingsmiddelen. Deze gegevens worden door de genoemde afdelingen actueel gehouden.

Algensterfte

Normale omstandigheden

Bijzondere omstandigheden

5.1.6 Radioactieve stoffen

Beschrijving

Radioactieve stoffen kunnen in het oppervlaktewater komen als gevolg van depositie na een ongeval van een kernreactor. Ook kunnen lokaal verontreinigingen optreden bij transporten van radioactief materiaal of radioactief afval. Bij ongevallen in laboratoria waar met radioactief materiaal wordt gewerkt kan door bluswater ook radioactief materiaal in het oppervlaktewater komen.

De verschillen in categorieën van ongevallen zijn vastgelegd in het Nationaal Plan Kernongevallen (NPK). Deze categorieën zijn:

Catogorie A: (beleidsverantwoordelijkheid ligt bij het Rijk)
Ernstige ongevallen met kerncentrales (in Nederland of in het buitenland) en ongevallen met nucleair aangedreven schepen, satellieten en militair materieel.

Catogorie B: (burgemeester van de betrokken gemeente is verantwoordelijk)
Ongeval tijdens transport van nucleair materiaal (afval nucleaire geneeskunde)
Ongeval bij opslag van nucleair afval. Ongeval in laboratoria of bij uraniumverrijking.
Ongeval waarbij besmet bluswater in het oppervlaktewater komt.

Procedure

Procedure bij een categorie A ongeval
Bij een categorie A ongeval kunnen grote delen van Nederland door depositie besmet raken. Bij een dergelijk ongeval ligt de coördinatie van de bemonstering en analyse van oppervlaktewater en (zuiverings)slib bij het Rijk. Het RIZA zal de waterschappen (en de meetdienst van Rijkswaterstaat) verzoeken om locaties van het calamiteitenmeetnet te bemonsteren. De waterbeheerders en de meetdienst van Rijkswaterstaat leveren monsters aan bij het RIZA laboratorium. De resultaten van de metingen worden ter beschikking gesteld aan de waterschappen en door het Rijk gebruikt om inzicht te krijgen in de verspreiding en intensiteit van de radioactiviteit en de daaraan verbonden risico’s voor de mens en het ecosysteem. Op basis van die gegevens kunnen maatregelen worden onderbouwd.

Rijnland heeft bij RIZA 10 meetlocaties opgegeven waar het oppervlaktewater bemonsterd moet worden. Voor zuiveringsslib is de afvalwaterzuivering Katwijk aangemeld.

Op verzoek van RIZA zal Rijnland de bemonsteringen uitvoeren, en het monstermateriaal bij RIZA aanleveren. Rijnland ontvangt van RIZA instructies hoe te handelen indien besmetting wordt geconstateerd. De brandweer kan assistentie verlenen bij de bemonstering. Zij beschikken over meetapparatuur waar mee de mate van radioactiviteit kan worden gemeten. Indien het niet verantwoord is om bemonsteringen uit te voeren wordt dit teruggemeld aan het RIZA.

Procedure bij een categorie B ongeval
Veelal zal de melding van een categorie B ongeval via de politie (transportongeval) of brandweer bij de waterbeheerders binnenkomen (lokaal crisis centrum: LCC). De waterbeheerder zal zich richten op het in kaart brengen van de lokale besmetting van het oppervlaktewater. De brandweer zal met stralingsdosismeter een globale indruk kunnen geven over het directe gevaar (onder meer voor de monsternemer).

Bij lokale incidenten is het calamiteitenmeetnet niet toereikend en moeten er lokale monsterpunten gekozen worden. De monsterneming op of in de nabijheid van het ongeval kan op eigen initiatief of in overleg met het RIZA plaatsvinden (de stralingsdeskundige, en het radiologisch laboratorium RIZA).
Het RIZA kan adviseren over het aantal te nemen monsters en het te bemonsteren compartiment. Daarnaast kan zij mede op basis daarvan een eerste globale risicoschatting van de gevolgen van de straling voor hulpverleners en monsternemers geven. Ook kan de waterbeheerder ook de Inspectie Volksgezondheid om advies vragen. Voor een goede risicoschatting en adequate maatregelen om verspreiding te voorkomen zijn naast kennis van de lokale hydrologische situatie en gebruiksfuncties ook radioactiviteitmetingen aan water en waterbodem nodig.

Rijnland draagt zorg voor de monsternamen en het aanleveren van het monstermateriaal aan RIZA.
RIZA informeert Rijnland over de ernst van de situatie en geeft advies, hoe de verontreiniging het beste kan worden behandeld.

Zie document RIZA: Meetplannen voor nucleaire ongevallen en routinemetingen

Procedure

In fase 1

- WOT neemt beslissing over maatregel
- WOT voert maatregel uit

In fase 2

- WOT adviseert WBT
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT voert maatregel uit

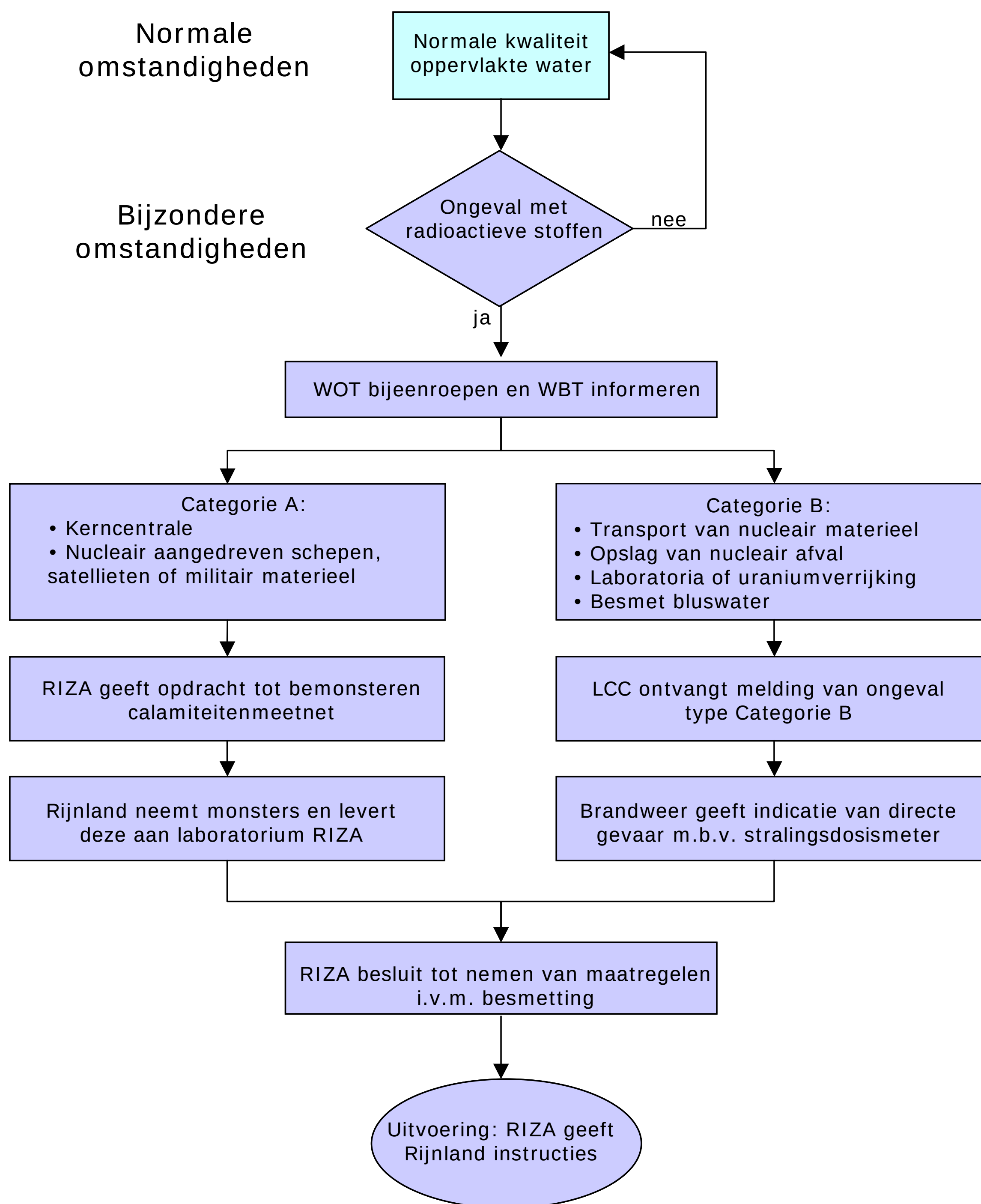
Uitvoerenden

Laboratorium

Inzet Materiaal

N.v.t.

Radioactieve stoffen

5.1.7 Olie

Beschrijving

Bij ernstige olieverontreiniging wordt zowel de waterkwaliteit als de oever aangetast. Doordat het oppervlak van het water wordt afgesloten daalt het zuurstofgehalte waardoor vissterfte kan ontstaan. Ook komen er toxische stoffen in het water waardoor vissen kunnen worden vergiftigd. Voor watervogels is er gevaar dat ze besmeurd raken met olie

Procedure

Bij grote olieverontreiniging zullen hulpinstanties worden ingeroepen (brandweer, aannemers) om de olie te isoleren en op te ruimen. Rijnland beschikt zelf over een calamiteitencontainer die door de brandweer Amstelveen wordt beheerd. De olie wordt geïsoleerd door middel van olieschermen en door speciale afzuiginstallaties van het water gezogen. Voor kleine olieverontreinigingen wordt absorptiemateriaal gebruikt.

In fase 1

- WOT neemt beslissing over maatregel
- WOT voert maatregel uit

In fase 2

- WOT adviseert WBT
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT voert maatregel uit

Uitvoerenden

Fase 1: Handhaving
Fase 2: WOT, Actiecentrum hoofdkantoor, Actiecentra districten

Inzet Materiaal

Brandweer Amstelveen kan op verzoek de calamiteitencontainer op de plaats van verontreiniging zetten.

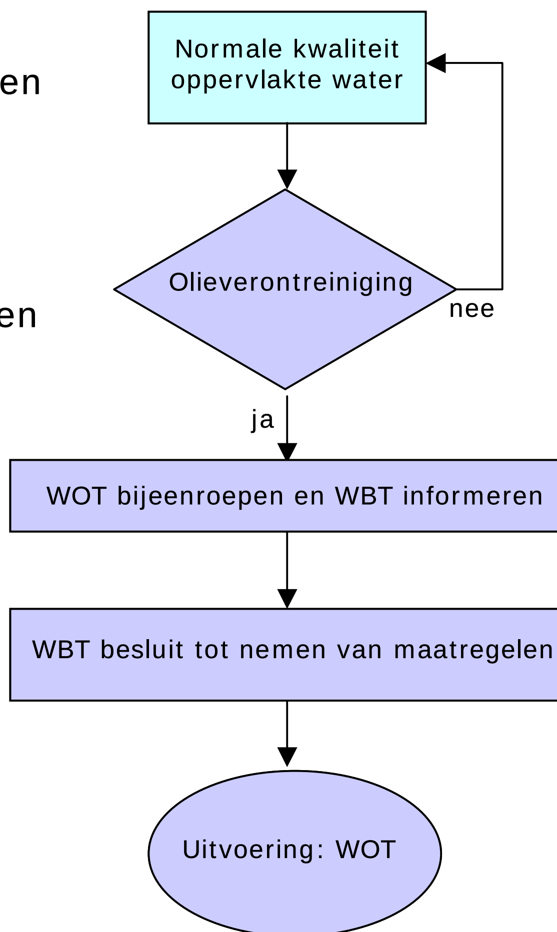
Aanneembedrijf / milieubureau

Binnen de afdeling handhaving en binnen de districtkantoren worden de contacten onderhouden met instanties en afdelingen waarop een beroep kan worden gedaan in geval van incidenten of calamiteiten. Verder zijn er lijsten met calamiteitenbestrijdingsmiddelen. Deze gegevens worden door de genoemde afdelingen actueel gehouden.

Olie

Normale omstandigheden

Bijzondere omstandigheden

5.1.8 Vaarverbod

Beschrijving

Golven, die onder andere worden veroorzaakt door de scheepvaart, kunnen bij verontreinigingen leiden tot een snellere menging en verspreiding. Bij brandbare verontreiniging (kerosine, benzine etc.) bestaat tevens brand of explosie gevaar. Is dit het geval dan dient overwogen te worden om een (gedeeltelijk) vaarverbod in te stellen.

De effectiefste methode om te voorkomen dat er gevaren wordt is het niet meer bedienen van de bruggen en de sluizen in het betreffende probleemgebied. Hiervoor dient de medewerking van de betreffende beheerders te worden verkregen.

Procedure

- Vaarwegbeheerders dienen door het WOT, geïnformeerd te worden omtrent het mogelijke vaarverbod, zodat zij zich kunnen voorbereiden
- WOT adviseert WBT een vaarverbod in te stellen
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT voert maatregel uit

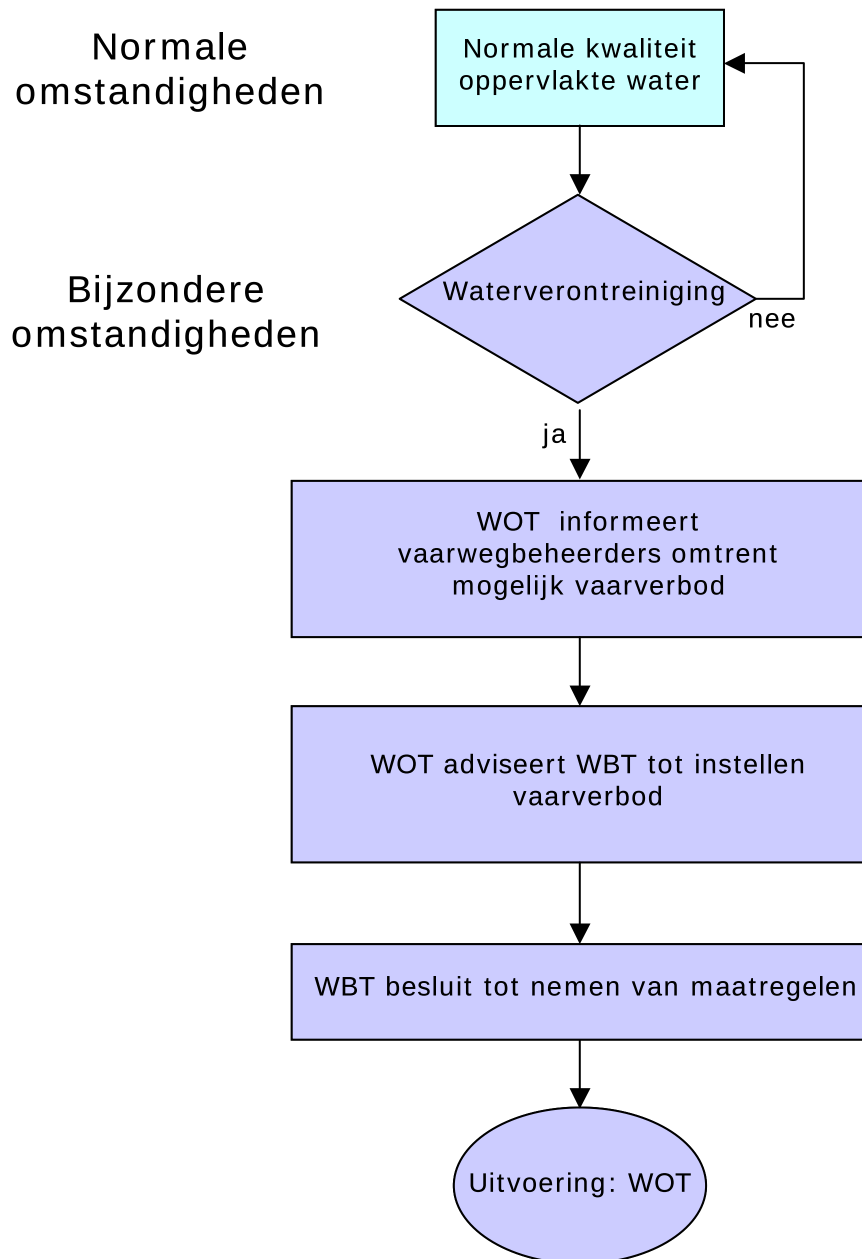
Uitvoerenden

- WOT geeft opdracht aan de sluis te Spaardam en de Kock van Leeuwensluis om te sluiten.
- WOT verzoekt aan de volgende instanties de bediening van hun bruggen en sluizen te staken:
  - provincies Zuid- en Noord-Holland: Bruggen en sluizen in het gebied
  - Havendienst van de gemeente Haarlem: Bruggen in Spaarne
  - Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden; Sluis te Bodegraven
  - Provincie Zuid-Holland: Sluis te Leidschendam
  - gemeente Amsterdam (dienst Binnenwater) Sluis Nieuwe Meersluis

Inzet Materiaal

N.v.t.

Vaarverbod boezem

6. Afkortingen en definities

AC	Actie Centrum
AD	Afdelingshoofd
BC	Berichtencentrum
BOSBO	Beslissings Ondersteunend Systeem BOezembeheer
CBP	CalamiteitenBestrijdingsPlan
CTPI	CoördinatieTeam Plaats Incident
CvdK	Commissaris van de Koningin
DISTR	District noord, midden of zuid
GDA	Gouda
GIS	Geografisch Informatie Systeem
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure
HWG	Halfweg
HDH	Afdeling Handhaving
KWA	Kleinschalig Water Aanvoer
KWK	Katwijk
LCC	Landelijk CoördinatieCentrum
MTR	Maximaal Toelaatbaar Risiconiveau
NPK	Nationaal Plan van Kernongevallenbestrijding
ONT	afdeling Ontwikkeling
OVB	Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij
PCC	Provinciaal Coordinatiecentrum
RBP	Representatief Boezempeil Rijnland
RCC	Regionaal Coördinatie Centrum
ROT	Regionaal Operationeel Team
RWS-ZH	RijksWaterStaat directie Zuid-Holland
RWZI	Riool Water Zuiverings Installatie
SDM	Spaarndam
SVSD	Stormvloedwaarschuwingsdienst
WBT	Waterschaps Beleidsteam
WLTO	Westelijke Land en Tuinbouw Organisatie
WOT	Waterschaps Operationeel Team
WPC	WaterPlannen en Controle

7. Referenties

Calamiteitenplan hoogheemraadschap van Rijnland, *hoogheemraadschap van Rijnland, dec 2005*
Calamiteitenbestrijdingsplan Waterkeringen, *hoogheemraadschap van Rijnland, dec 2005*
Calamiteitenbestrijdingsplan Waterkwaliteit, *hoogheemraadschap van Rijnland, dec 2005*
Calamiteitenbestrijdingsplan Afvalwater, *hoogheemraadschap van Rijnland, dec 2005*

Supplement Werkwijze Calamiteitenorganisatie, *hoogheemraadschap van Rijnland, dec 2005*
Supplement Netwerkpartners, *hoogheemraadschap van Rijnland, dec 2005*

Waterbeheer in Rijnland, *hoogheemraadschap van Rijnland, jaarlijkse rapportage*

Nationaal Plan Kernongevallen, *Tweede kamer, Vergaderjaar 1988 - 1989, nr 3*
Meetplannen voor nucleaire ongevallen en routinemetingen, *CIW, feb. 2004,*

Hoogheemraadschap van

Rijnland

Calamiteitenbestrijdingsplan

WATERKERINGEN

Hoogheemraadschap van Rijnland
Archimedesweg 1
Postbus 156
2300 AD LEIDEN
telefoon 071 3063063
fax 071 5123916

DOCUMENTBEHEER

Naam document	CALAMITEITENBESTRIJDINGSPLAN WATERKERINGEN
Type document	Calamiteitenbestrijdingsplan
Versie	1.0
Uitgiftedatum	20-12-2005
Opsteller deze versie Naam Functie Sector Afdeling	 E.W.L.J. Faassen technisch medewerker team Keringen sector Waterplannen en Controle (WPC) afdeling Ontwikkeling
Beheerder document Naam Functie Sector Afdeling	 E.W.L.J. Faassen technisch medewerker team Keringen sector Waterplannen en Controle (WPC) afdeling Ontwikkeling **Opmerkingen, verbeteringen en toevoegingen kunnen aan de beheerder worden gericht**

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding

1.1 Korte omschrijving

Het calamiteitenbestrijdingsplan ‘Waterkeringen’ is een onderdeel van het calamiteitenplan van het hoogheemraadschap van Rijnland. In het calamiteitenplan staat op hoofdlijnen beschreven op welke wijze Rijnland zich voorbereidt op calamiteiten. Tevens wordt op hoofdlijnen de structuur van de calamiteitenorganisatie gegeven.

In dit calamiteitenbestrijdingsplan ‘Waterkeringen’ staan de specifieke aspecten en elementen genoemd die van toepassing zijn op de operationele bestrijding door het hoogheemraadschap van Rijnland van mogelijke incidenten en calamiteiten met betrekking tot waterkeringen.

1.2 Definitie calamiteit waterkering

Het gaat in dit calamiteitenbestrijdingsplan ‘Waterkeringen’ om calamiteiten met betrekking tot de (goede) werking van alle waterkeringen. Speciale aandacht gaat uit naar waterkeringen in de zeereep en in het buitendijkse havengebied van de gemeente Velsen, voor zover dit in het beheersgebied van het hoogheemraadschap van Rijnland is gelegen.

1.3 Doelgroep

Dit calamiteitenbestrijdingsplan is bedoeld voor:

- Medewerkers van het hoogheemraadschap van Rijnland die de bestrijding van incidenten en calamiteiten uitvoeren en coördineren
- Externe partners van Rijnland in de calamiteitenbestrijding

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2: Inrichting en beheer waterkeringen in normale toestand
Hoofdstuk 3: Beheer watersystemen in bijzondere omstandigheden
Hoofdstuk 4: Werkwijze van de calamiteitenorganisatie
Hoofdstuk 5: Overzicht specifieke bestrijdingsmaatregelen en –middelen

1.5 Intranet

Veel informatie die gebruikt kan worden voor de bestrijding van calamiteiten is beschikbaar gesteld op intranet (infocentrum / kennisbank/ gegevensbank monitoring), zoals:

- Kaarten
- Basisgegevens van polders en peilvakken
- GIS-viewer

2. Inrichting en beheer waterkeringen in normale toestand

Het hoogheemraadschap beheert zowel primaire als secundaire of regionale waterkeringen. In de overzichtskaart, welke is opgenomen in de calamiteitenmap onder tabblad 14 geeft, is de ligging van de keringen weergegeven.

2.1 Primaire keringen

Primaire keringen zijn waterkeringen die als zodanig in de Wet op de Waterkeringen zijn aangewezen. De primaire waterkeringen in beheer bij het hoogheemraadschap van Rijnland behoren tot een stelsel van waterkeringen dat dijkringgebied 14 omsluit. Voor het beheer worden drie tracés onderscheiden met een totale lengte van ongeveer 90 kilometer:

- De zeewering tussen IJmuiden en Wassenaar
- Primaire waterkering IJmuiden tot Amsterdam-West
- Noordelijke dijk langs de Hollandse IJssel, Gouda – Hekendorp.

Tot de zeewering behoort de primaire waterkering tussen de zuidpier van IJmuiden (paal 56.250) en Wassenaar (paal 97.400), in totaal ruim 40 kilometer. Deze primaire waterkering bestaat geheel uit duinen en bevat, op de uitwateringssluis bij Katwijk na, geen gefixeerde elementen. Op een viertal plaatsen behoort de waterkering tot de bebouwde kom:

- Katwijk
- Noordwijk
- Zandvoort
- IJmuiden

In Katwijk is sprake van een verholen waterkering door het dorp heen (zie overzichtskaart, tabblad 14 van de calamiteitenmap).

Naast de waterkerende functie bieden de duinen ook ruimte aan recreatie, natuur, waterwinning en wonen. Toerisme, recreatie en wonen concentreren zich rondom de badplaatsen Katwijk aan Zee, Noordwijk aan Zee, Zandvoort en Bloemendaal aan Zee. Grote delen van de duinen zijn in beheer als natuurgebied.

Het beheer van de zeewering is een wettelijke taak van Rijnland. Het hoogheemraadschap onderhoudt en beheert een strook zeewering van ongeveer 250 meter breed (buiten de bebouwde kom), gemeten vanuit de duinvoet. Dit beheer staat beschreven in de keur en bestaat grotendeels uit het plaatsen en onderhouden van afrasteringen, bebording, het onderhoud aan duinovergangen, het stuifvrijhouden van de zeewering en herstellen van stormschade.

2.2 Secundaire of regionale keringen

Naast primaire waterkeringen zijn er secundaire waterkeringen. Deze worden ook wel regionale keringen genoemd. Onder de regionale waterkeringen vallen:

- boezemkaden
- polderkaden
- landscheidingen
- waterscheidingen

Een boezemkade is gedefinieerd als het langs een boezemwater gelegen grondlichaam, dat enerzijds de lager gelegen poldergebieden beschermt tegen hoger liggend boezemwater en anderzijds de boezem in stand houdt.

Een polderkade is een waterkering, die dient tot kering van polderwater, gelegen tussen gebieden met verschillend peil.

Land- en waterscheidingen zijn dammen, overstorten, stroken grond of binnenwaterkeringen, voor zover deze geen boezem- of polderkaden zijn, die de grens tussen twee waterschappen markeren, de waterstand reguleren en/of de vrije afstroming van water keren.

Alle secundaire of regionale waterkeringen kunnen dienst doen als compartimenteringsdijk, in geval van het bezwijken van een primaire waterkering of andere regionale kade. Bekende voorbeelden hiervan zijn de Hoge Rijndijk en Geniedijk.

3. Beheer waterkeringen in bijzondere omstandigheden

In het vorige hoofdstuk zijn de inrichting en het beheer van de waterkeringen in normale toestand beschreven. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het beheer van de waterkeringen in bijzondere omstandigheden:

- Doorbraak van een boezem- en polderwaterkering (paragraaf 3.1)
- Stormvloed (paragraaf 3.2)
- Hollandse IJssel (paragraaf 3.3)

In de volgende paragrafen zijn mogelijke calamiteiten met hun risico's beschreven en worden de mogelijke oorzaken en gevolgen vertaald in calamiteitenscenario's. Bij de aanpak van een calamiteit kan een of meerdere scenario's dienen als leidraad.

	Mogelijke calamiteiten	**Risico's**	**Gevolgen**
1	(dreigende) doorbraak van primaire waterkeringen langs de Noordzeekust, Noordzeekanaal en Hollandse IJssel	Het onder (zout) water lopen van gebieden die onder normale omstandigheden "droog" behoren te zijn.	• Het gebied binnen dijkring 14 inundeert. De hogere gronden blijven boven water. • Honderden dodelijke slachtoffers door verdrinking en panieksituaties. • Zeer grote materiële en maatschappelijke schade
2	(dreigende) doorbraak van boezem- en polderkaden	Het onder water lopen van gebieden die onder normale omstandigheden "droog" behoren te zijn.	• Inundatie van polders. • Enkele tientallen dodelijke slachtoffers door verdrinking en panieksituaties, vooral in diepe kleine polders. • Lokaal materiële en maatschappelijke schade.

3.1 Doorbraak van een boezem- en/of polderwaterkering

In het gebied van het hoogheemraadschap ligt ca. 900 kilometer boezemkaden en 200 kilometer polderkaden, die een grote diversiteit aan polders beschermen. In een aantal gevallen zijn de boezemkaden in beheer van de gemeenten of aangrenzende waterschappen. De afgelopen jaren zijn vele van deze boezemkaden en polderkaden verbeterd en op hoogte gebracht, zodat voor een spontane kadebreuk minder vrees behoeft te bestaan.

In het geval van een kadebreuk is een snelle reactie van groot belang. Om snel de juiste beslissingen te kunnen nemen is een calamiteiten informatiesysteem onontbeerlijk. De volgende vragen staan dan centraal:
- welke schadebeelden zijn te verwachten (inundatieschade, verzakkingen boezemkades, scheefvallen woonboten/nuts voorzieningen , stremming scheepvaart), etc.
- hoe kun je adequaat handelen om schade in de polder en in de boezem te minimaliseren. Het is hierom van belang om in formatie te hebben over:
- prognose van het verloop het proces van inundatie in de polder en peildalingen in de boezem
- waar kan er zinvol gecompartimenteerd worden (met bestaande noodkeringen dan wel met tijdelijke noodkeringen) gegeven de tijd en technische mogelijkheden die nodig zijn om te compartimenteren
- welke aanvullende maatregelen zijn nodig (bijv. moeten in omgeving verzakkende kades gestabiliseerd worden, welke waterkwaliteitsproblemen zijn te verwachten),

Hiertoe zal in 2006 een onderzoek gestart worden om een systeem te vervaardigen dat informatie geeft op locatie specifieke gegevens met alle relevante gegevens van de desbetreffende polder en van het door de doorbraak beïnvloedde gedeelte van de boezem. Tevens dient een berekening te worden ge-

maakt over de effecten van de doorbraak (tijdsverloop, stroomsnelheden en waterstanden). Tevens zullen ook de 4 grote polders binnen Rijnland (Polder de Noordplas, Middelburg en Tempelpolder, Polder Nieuwkoop en de Gogerpolder) in kaart worden gebracht.

3.1.1 Beschrijving

Door verschillende oorzaken kan een breuk ontstaan in de boezem- en/of polderwaterkering. Kadebreuk zou kunnen optreden als bijvoorbeeld de boezemstand hoog oploopt of een (veen)kade wordt blootgesteld aan langdurige droogte. Bij hoog water kunnen door overstroming van boezem- en/of polderkaden één of meerdere bressen ontstaan waarna de kade kan bezwijken. Ook het uitvoeren van werken in of nabij de kaden vormt een risico voor kadebreuk.

3.1.2 Omvang

De omvang van de calamiteit is sterk afhankelijk van de oorzaak en de locatie. Als de kadebreuk is veroorzaakt door een oorzaak van buiten af (werkzaamheden, leidingbreuk o.i.d.) zijn de gevolgen daarvan in eerste instantie sterk plaatsgebonden. In andere gevallen (bijvoorbeeld bij langdurige hoge boezemstanden of droogte bij (veen)kaden) bestaat het risico dat zich op meerdere plaatsen tegelijk kadebreuken voordoen.

3.1.3 Gevolgen

Na een boezem- en/of polderkadebreuk zal water uit de boezem de lager gelegen polder inlopen. De gevormde opening zal door uitschuring in veel gevallen zeer snel in omvang toenemen. De plaatselijke situatie, zoals de hoeveelheid waterberging in de omringende boezem, bresbreedte en diepte, de afmeting van de polder, de diepte van de polder en het gebruik van de polder, is bepalend voor de schade die ontstaat.

De gevolgen van een boezem- en/of polderkade doorbraak vallen in twee categorieën uiteen:

1. *Gevolgen voor de polder:*
   Inundatie van een polder kan levensbedreigend zijn voor mens en dier. Tevens kan grote economische schade optreden.

2. *Gevolgen voor de boezem:*
   Een verlaging van de boezemstand zal de waterhuishouding van Rijnland verstoren. Een lage waterstand in de boezem kan een belemmering betekenen voor scheepvaart en andere bedrijfsactiviteiten. Daarnaast veroorzaakt een verlaging van de boezemstand, vooral wanneer deze verlaging snel plaatsvindt, een naar buiten gerichte grondwaterstroming in de langs de boezem gelegen waterkering en gronden. Hierdoor ontstaat het gevaar voor afschuiving van boezemkaden, het boezemland en beschadiging van funderingen van gebouwen.

Als bijvoorbeeld een boezemkade langs een kleine of ten opzichte van de boezem hooggelegen polder doorbreekt, zal deze polder onderlopen tot de waterstand in de boezem en de polder gelijk is. De gevolgen zijn dan het grootst voor de polder; de boezem zal weinig hinder ondervinden. Wanneer echter een grote of relatief diepe polder onderloopt kan de boezem bijna geheel leeglopen. Behalve voor de polder zijn de gevolgen dan ook groot voor het boezemsysteem.

Tevens moet worden bedacht, dat aangrenzende polders ook kunnen onderlopen als ze door onvoldoende hoge of zware tussendijken (polderkaden) van de eerst geïnundeerde polder zijn gescheiden.

Bij een kadebreuk op een willekeurige locatie staan dan de volgende vragen centraal:
- welke schadebeelden zijn te verwachten (inundatieschade, verzakkingen boezemkades, scheefvallen woonboten/nuts voorzieningen , stremming scheepvaart), etc.
- hoe kun je adequaat handelen om schade te minimaliseren; in de polder en in de boezem (betrokkenen waarschuwen, evacueren?, inundatieproces stoppen/vertragen)

De vervolgvragen die dan opkomen zijn:
- hoe snel verloopt het proces van inundatie (bepaald door van grootte polder, lokale aanvoercapaciteit boezem en bresgrootte)
- moet er gecompartimenteerd worden (met bestaande noodkeringen dan wel met tijdelijke noodkeringen) in de afweging inundatieschade polder versus schade boezemkades/boezemland als gevolg van peildaling door compartimentering (met medeneming psychologische motieven om te handelen/compartimenteren)
- hoeveel tijd is nodig om te compartimenteren (6 uur voor BWO en Rijndijksluizen en 36 uur voor tijdelijk noodkeringen), en hoeveel capaciteitsbeslag legt dat op de calamiteitenorganisatie (hoe zet je schaarse middelen het meest effectief in)
- heeft het zin om tijdelijk noodkeringen in te zetten gegeven het verloop van inundatie in de polder (kleine polders zijn mogelijk binnen 36 uur geheel geïnundeerd)
- waar kan je noodkeringen “zetten” om lokaal te compartimenteren (bereikbaarheid, waar zijn er bruggen en wat zijn waar de optredende stroomsnelheden (ook tijdens het sluitproces)
- is er een “sluittactiek” nodig die mislukken van afsluiting minimaliseert? (meerdere afsluitingen tegelijk?, welke sluitmiddelen).
- welke aanvullende maatregelen zijn nodig (bijv. moeten in omgeving verzakkende kades gestabiliseerd worden, welke waterkwaliteitsproblemen zijn te verwachten),

3.1.4 Codering van de polders

Het hoogheemraadschap van Rijnland heeft voor District Noord alle polders gecodeerd en de polder met codering weergegeven op kaarten. De kaarten met de coderingen behoren bij een eerder opgestelde calamiteitenbestrijdingsplan van het voormalige waterschap Groot Haarlemmermeer. Aan de hand van deze coderingen kunnen de polders worden ondergebracht in één van zes representatieve situaties. Ook is hier de bereikbaarheid per polder aangegeven. De representatieve situaties worden in de volgende paragraaf toegelicht. Dit plan is gelegen in de calamiteitenkamer en in bezit bij de planbeheerder waterkeringen.

De polders zijn gecodeerd op de volgende manier:

a. Hoogteligging maaiveld:	1. Lager dan NAP -2.50 m
	2. Tussen NAP -1.00 m en NAP -2.50 m
	3. Hoger dan NAP -1.00 m
b. Oppervlaktecode:	1. Groter dan 1.000 ha
	2. Tussen 250 en 1.000 ha
	3. Kleiner dan 250 ha.
c. Bijzondere belangen:	1. Veel stedelijk en/of voorzieningen
	2. Matig stedelijk en/of voorzieningen
	3. Puur agrarisch

Voor de boezemkaden is de volgende indeling gemaakt:

a. Bereikbaarheid per as:	1. slecht

2. matig
3. goed

b. Bereikbaarheid met vaartuig: 1. niet
2. matig
3. goed

c. Voorliggend boezemwater: 1. niet (meer) te compartimenteren
2. matig te compartimenteren (vaart)
3. goed te compartimenteren (bruggen)

3.1.5 Representatieve situaties

Om ingeval van een boezemkadebreuk snel te kunnen handelen is gekozen voor het vastleggen van zes representatieve situaties. Deze kunnen dienen als leidraad bij de keuze tussen de verschillende maatregelen. Ze zijn zo vastgesteld dat hiermee een groot aantal voorkomende situaties wordt gedekt.

Met de representatieve situaties zijn berekeningen uitgevoerd met het programma "WAFLOW". Uit deze berekeningen volgen stroomsnelheden zowel in het gat als daar direct omheen en de snelheid waarmee het water in de boezem daalt en in de polder stijgt. Bepalend daarbij is hoeveel water (water-oppervlak boezem en kanalenstelsel) in de directe omgeving van de bres is “beschikbaar”. Bij deze scenario's zijn de boezemwateren niet gecompartimenteerd.

De representatieve situaties zijn (voor de kenmerken, zie onderstaande tabel):
1. Grote diepe polder met een beperkte hoeveelheid water in omringende kanalenstelsel
2. Middelgrote diepe polder met een ruime hoeveelheid water in omliggende kanalenstelsel
3. Grote ondiepe polder met een beperkte hoeveelheid water in omringende kanalenstelsel
4. Middelgrote ondiepe polder met een beperkte hoeveelheid water in omringende kanalenstelsel
5. Kleine ondiepe polder met een beperkte hoeveelheid water in omringende kanalenstelsel
6. Kleine diepe polder met een beperkte hoeveelheid water in omringende kanalenstelsel

	Naam	Minimale doorbraak-lengte voor maximale afvoer (m)	Maximale stroomsnelheden in de kanalen nabij de doorbraak (m/s)	Maximale stroom-snelheden in het gat (m/s)	Waterstand-stijging in de polder na 24 uur (cm)	Waterstanddalingen in het kanalenstelsel nabij de doorbraak na 4 uur (m)
1	Haarlemmermeer-polder*	28	2.4	3.1	4	2.2
2	Oosteinderpoel-, Horn- en Stommeerpolder	>80	0.75	2.4	175	0.9
3	Polder Reeuwijk	>80	0.8	1.8	12	0.6
4	Gouwepolder	>80	0.65	1.75	45	0.7
5	Zwet- en Grote Blankaardpolder	10	0.55	1.7	25	0.45
6	Meeslouwerpolder	16	0.85	1.6	160	0.6

* Dit scenario gaat gepaard met veel erosie in de kanalen

Tabel 3-1 Representatieve situaties bij doorbraak boezemwaterkering

3.1.6 boezemkadebreuk kwetsbare locaties Haarlemmermeerpolder

Rond de Haarlemmermeerpolder zijn 3 locaties in grote compartimenten met grote hoeveelheden oppervlakte water in de directe omgeving. Dit zijn erg kwetsbare locaties waarvoor aparte aanvalsplannen moeten worden opgesteld. Dit zal worden meegenomen in het in paragraaf 3.1 vermelde onderzoek.

3.2 Stormvloed

3.2.1 Beschrijving

Het hoogheemraadschap van Rijnland heeft ongeveer 42 km duinen in beheer, van de gemeentegrens Scheveningen/Wassenaar tot het Noordzeekanaal. Deze duinen vormen de primaire waterkering die het achterland moet beschermen tegen aanvallen vanuit zee.

Stormvloeden treden meestal op als gevolg van een combinatie van drie factoren:

- een hoge waterstand
- een storm vanuit het westen of noordwesten
- de stand van de maan

Soms kan een extreem lagedrukgebied ook een waterstandverhoging tot gevolg hebben. Vooral in de late herfst, winter en vroege lente is de kans op storm vanuit het westen of noordwesten groot. Door de wind kan stuwing ontstaan op de Noordzee. Ook buiten het stormseizoen kunnen flinke stormen voorkomen.

3.2.2 Omvang

Een stormvloed kan zich voordoen langs heel Rijnlands kust. De gemeenten Katwijk en Noordwijk zijn kustgemeenten die relatief veel risico lopen. Dit komt enerzijds door de bebouwing tot zeer nabij het strand en anderzijds door de geringe hoogte van de duinen voor de bebouwde kom. Dit geldt in iets mindere mate ook voor Zandvoort en Bloemendaal.

De ernst van de situatie is afhankelijk van de waterstand die wordt bereikt. Met het model Winkust is de kustlijn berekend voor verschillende waterstanden. Deze sommen geven als uitkomst de verschillende afslaglijnen die bij de verschillende peilen te verwachten zijn. Aan de hand van deze afslaglijnen is te zien welke bebouwing gevaar loopt bij de verschillende peilen en dus waar maatregelen getroffen moeten worden.

3.2.3 Gevolgen

Als gevolg van een stormvloed kan er water over de duinen heen stromen en kunnen er stukken van de duinen afslaan. Hierdoor ontstaat schade aan de duinen en de op de duinen aanwezige bebouwing. Tevens kunnen slachtoffers vallen onder de mensen en dieren die op het moment van de stormvloed in de duinen aanwezig zijn. Tijdens een zeer ernstige stormvloed kunnen de duinen doorbreken en is er gevaar voor het achterland.

Op de duinen komt ook bebouwing voor. Op het moment dat er een stormvloed plaats vindt is de bebouwing op de duinen kwetsbaar. Tijdens een stormvloed kunnen de golven zo hoog zijn, dat het water over de voorliggende duinen heen slaat en de bebouwing binnendringt. Daarnaast kunnen bebouwde duinen afslaan, waardoor de bebouwing verwoest wordt.

De stormvloed wordt 4 tot 6 uur van tevoren aangekondigd door de Stormvloedwaarschuwingsdienst (svsd). Deze geeft de eerste melding als er een peil van NAP +2.20 m wordt verwacht. Dit geeft de beheerders de tijd om voorbereidingen te treffen.

Een stormvloed gaat altijd samen met ruw weer. Dit bemoeilijkt het uitvoeren van maatregelen. De boulevards zullen als gevolg van stuifzand moeilijk toegankelijk zijn en er is gevaar voor omwaaiende lichtmasten, reclameborden en rondvliegende voorwerpen.

3.3 Hollandse IJssel

De voornaamste reden voor hoogwater in de Hollandse IJssel is een stormvloed op de Noordzee waarmee een open verbinding is. Bij een stormvloed zijn de waterpeilen in de Noordzee extreem hoog. Dit kan doorwerken in de Hollandse IJssel voor het deel tot aan de Waaiersluis.
Daarnaast kan er hoogwater ontstaan door een extreem hoog afvoerdebiet door de Hollandse IJssel. Bij zeer ernstige regenval kan het zijn dat het water niet snel genoeg kan afstomen naar zee, waardoor er een hoog peil ontstaat.

Als de waterstand in de Hollandse IJssel erg hoog wordt zullen er verschillende coupures in de dijk gesloten moeten worden om zo het achterland te beschermen. Daarnaast kan de stabiliteit van de dijk in gevaar komen.

3.3.1 Beschrijving

Langs de Hollandse IJssel heeft Rijnland ongeveer 9,5 kilometer dijk in beheer. Deze dijk is een primaire waterkering die behoort tot dijkringgebied 14. Ten westen van Rijnland wordt dijk beheerd door Schieland en ten oosten van Rijnland door de Stichtse Rijnlanden. Aan de overzijde van de Hollandse IJssel ligt het beheersgebied van Schieland en de Krimpenerwaard. Globaal kan de primaire waterkering in beheer bij Rijnland in een westelijk en een oostelijk deel worden opgesplitst. Het westelijk deel waar getijdewerking is en het oostelijk deel (vanaf de Waaiersluis) wat gekanaliseerd is. Bij hoogwater in de Hollandse IJssel zal deze dijk het achterliggende land moeten beschermen.

Door twee redenen kan er hoogwater ontstaan in de Hollandse IJssel:
1. Stormvloed in de Noordzee
2. Extreem hoog afvoerdebiet

In de Hollandse IJssel ligt een stormvloedkering. In het geval dat bij de Hoek van Holland een hoger peil dan NAP +3,0 meter wordt verwacht, wordt de stormvloedkering op de kentering gesloten. Als de Hollandse IJssel een peil van NAP +2,25 meter bereikt wordt de stormvloedkering ook gesloten. Door het sluiten van de stormvloedkering is het te verwachten dat het peil in de Hollandse IJssel ter plaatsen van Rijnland ten gevolge van een stormvloed niet hoger zal worden dan 3,15 meter +NAP. Bij een peil van NAP +2,60 meter moeten er voor de waaiersluis maatregelen worden getroffen. Dit is dan ook het peil dat het calamiteitenplan in werking treed.

Tegen de dijk na de waaiersluis staat in normale omstandigheden geen water. Tussen de Hollandse IJssel en de dijk ligt een voorland met een lage eerste kering. In het geval dat het water toch tegen de dijk komt te staan, treed voor dit deel van de primaire waterkering het calamiteitenplan in werking.

In de dijk zitten verschillende coupures die tijdens hoogwater gesloten moeten worden en als waterkering moeten gaan fungeren. Tevens kunnen er als gevolg van de hoge waterstand stabiliteitsproblemen optreden. Om het bezwijken van de dijk te voorkomen zal op sommige plaatsen de dijk verzwaard of verhoogt moeten worden met behulp van zandzakken.

Net ten oosten van Gouda ligt de Waaiersluis. Deze schutsluis kan als kering met een kerende hoogte van NAP +4,30 meter fungeren tussen het oostelijk en westelijke deel van de Hollandse IJssel. Dit betekent dat als de hoge waterstand ontstaat door een stormvloed, dit alleen invloed hoeft te hebben op het gebied tot de Waaiersluis. Pas bij het falen van de Waaiersluis komt ook de rest van het gebied in beeld. Bij hoogwater ten gevolge van een hoog afvoerdebiet is de gehele dijk in beeld.

3.3.2 Omvang

Het hoogwater zal langs de hele Hollandse IJssel spelen, niet alleen in het deel langs Rijnland, maar in een groot deel van Zuid-Holland.
De omvang van de problemen is afhankelijk van de waterstand die wordt bereikt en de duur van het hoogwater. Bij langdurig hoogwater raken de dijken verzadigt met water, hetgeen extra stabiliteitsproblemen met zich mee kan brengen.

3.3.3 Gevolgen

Als gevolg van hoog water kan er water over de dijk stromen en het achterland indringen. De gevolgen zullen desastreus zijn. Gouda en delen van centraal Holland zullen onder water komen te staan. Er kunnen slachtoffers vallen en de economische schade zal aanzienlijk zijn.

4. Werkwijze van de calamiteitenorganisatie

In dit hoofdstuk wordt de werkwijze van de calamiteitenorganisatie toegelicht. Er wordt onderscheid gemaakt naar bestrijding van een doorbraak van een boezem- of polderwaterkering (paragraaf 4.1), een calamiteit met betrekking tot stormvloed (paragraaf 4.2) en een calamiteit met betrekking tot doorbraak Hollandse IJssel (paragraaf 4.3).

4.1 Werkwijze bestrijding calamiteit doorbraak boezem- en polderwaterkeringen

4.1.1 Fasering en opschalingscriteria

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke criteria gelden voor welke alarmfase en welke acties er door wie uitgevoerd moeten worden.

Alarmfase	Criteria	Acties	Verantwoordelijke
0 *Incident*	(nog) geen kans op bezwijken van de waterkering	**Afhandeling door district**	
		formeren veldteams	teamleider watersysteembeheer
		informeren districtshoofd	teamleider watersysteembeheer
		informeren teamleider keringen (ONT)	teamleider watersysteembeheer
		informeren coördinator meldingen /afdeling communicatie	teamleider watersysteembeheer
		informeren operationeel leider	districtshoofd
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		nemen van maatregelen	teamleider watersysteembeheer
1 *Ernstig incident*	Kans op bezwijken van de waterkering	**AC's, BC en WOT actief**	
		informeren operationeel leider	districtshoofd
		nemen beslissing om over te gaan naar fase 1	operationeel leider
		activeren WOT, AC-hoofdkantoor, AC-district inclusief veldteams en AC-communicatie	operationeel leider
		informeren AD	operationeel leider
		activeren BC, receptie, automatisering	AD
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-district
2 *Calamiteit*	Grote kans op bezwijken van de waterkering	**Gehele calamiteitenorganisatie actief**	
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		nemen beslissing om over te gaan naar fase 2	dijkgraaf
		activeren WBT	AD
		informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-district
3 *Ramp*	Water stroomt over (boezem)kaden en/of doorbraak van (boezem)kade(n)	**Gehele calamiteitenorganisatie is al actief**	
		informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-district

4.1.2 Toelichting op fasering

De kans op het bezwijken van een waterkering is afhankelijk van diverse factoren en moet door deskundigen worden beoordeeld op:
- Buitenwaterstand
- Duur buitenwaterstand
- Weersgesteldheid en/of mate van verweking/verdroging
- Stabiliteitsfactor
- Kade is wel of net niet verbeterd
- Aanwezigheid kabels en leidingen

4.1.3 Uitvoerenden intern

Voor de samenstelling en taken van de interne teams ten behoeve van de bestrijding van kwantiteitscalamiteiten beschreven wordt verwezen naar de supplementen "Werkwijze Calamiteitenorganisatie" en "Medewerkersoverzicht".

Specifieke taken van het WAT bij een calamiteit met waterkeringen zijn:
- Op basis van berekeningen en/of expert judgement en/of externe expertise voorspellingen doen over hoe de boezemwaterkering zich zal gaan gedragen
- Strategieën, tactieken en maatregelen bepalen om een eventuele doorbraak te voorkomen of de gevolgen van een doorbraak te verzachten
- Zorgdragen voor aansturing boezemgemalen
- Boezemwaterstanden bewaken
- Contact houden met meteorologische instituten

4.1.4 Operationele afstemming

Instanties waarmee periodiek moet worden afgestemd

- Gemeenten waarin voorval plaatsvindt
- Hoogheemraadschap Amstel, Gooi & Vecht
- Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
- Hoogheemraadschap van Delfland

Instanties die periodiek moeten worden geïnformeerd

- Provincie Zuid-Holland
- Provincie Noord-Holland

4.2 Werkwijze bestrijding calamiteit doorbraak stormvloed

4.2.1 Fasering en opschalingscriteria

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke criteria gelden voor welke alarmfase en welke acties er door wie uitgevoerd moeten worden.

Alarmfase	Criteria	Acties	Verantwoordelijke
0 *Incident*	Waarschuwingspeil NAP + 2,20 m bij Hoek van Holland	**Afhandeling door district midden**	
		informeren regio hoofd kust of vervanger	SVSD
		informeren districtshoofd midden	regiohoofd kust
		informeren teamleider Keringen (ONT)	regiohoofd kust
		informeren boezembeheerder	regiohoofd kust
		informeren coördinator meldingen /afdeling communicatie	regiohoofd kust
		informeren gemeenten Katwijk en Noordwijk	regiohoofd kust
		informeren operationeel leider	districtshoofd midden
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		nemen van maatregelen	regiohoofd kust
1 *Ernstig incident*	Alarmpeil NAP +2,80 m bij Hoek van Holland	**AC's, BC en WOT actief**	
		informeren regio hoofd kust of vervanger	SVSD
		informeren districtshoofd midden	regiohoofd kust
		informeren teamleider Keringen (ONT)	regiohoofd kust
		informeren boezembeheerder	regiohoofd kust
		informeren coördinator meldingen /afdeling communicatie	regiohoofd kust
		informeren gemeenten Katwijk en Noordwijk	regiohoofd kust
		activeren AC en veldteam stormvloed	regiohoofd kust
		activeren WOT, AC-hoofdkantoor en AC-communicatie	operationeel leider
		informeren AD	operationeel leider
		activeren BC, receptie, automatisering	AD
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-district
2a *Calamiteit*	NAP + 3,25 m bij Hoek van Holland	**Gehele calamiteitenorganisatie actief**	
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		activeren WBT	AD
2b	NAP + 3,50 m bij Hoek van Holland	informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-district
3a *Ramp*	NAP + 4,25 m bij Hoek van Holland	**Gehele calamiteitenorganisatie is al actief**	
		informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-hoofddistrict
3b	NAP + 5,00 m bij Hoek van Holland		

4.2.2 Toelichting op fasering

Alarmfase 0

Kenmerken van deze fase zijn:

- Het incident is beheersbaar en beperkt van omvang
- Het incident is eenvoudig en routinematig af te handelen

- Er zijn geen bijzondere coördinatiestructuren nodig.
- Meerdere afdelingen zijn ingezet
- De informatiebehoefte is groter dan normaal

De ontwikkelingen worden gevolgd door de deskundige waterkeringen uit het operationele team. Regiohoofd Kust wordt op de hoogte gehouden van de situatie.

Alarmfase 1

Kenmerken van deze fase zijn:

- De dagelijkse routine wordt overschreden
- Er is overleg en informatie-uitwisseling nodig op operationeel niveau
- Informatie moet verstrekt worden aan belanghebbenden

De werking van het noodnet tussen Rijnland, de Gemeenten in Zuid-Holland en het RCC Noord Holland wordt getest. De Noord-Hollandse gemeenten worden via het RCC geïnformeerd; de Zuid-Hollandse gemeenten worden direct benaderd door het hoogheemraadschap van Rijnland. De boezembeheerder heeft contact inzake de Stormstuw bij Krimpen aan de IJssel. Afhankelijk van de specifieke situaties zal door de gemeenten ten behoeve van de op het strand en de zeereep aanwezige bebouwing een gerichte waarschuwing worden uitgegeven.

Alarmfase 2a

Kenmerken van deze fase zijn:

- Er is sprake van een complex incident
- De kans op schade is groot
- Er is uitgebreide gecoördineerde aanpak nodig
- Een multidisciplinaire aanpak ligt voor de hand
- Coördinatie tussen voorlichters is vereist

De Noord-Hollandse gemeenten worden nu ook direct benaderd en het noodnet wordt beproefd. Punten van bijzondere aandacht zijn:

- Boulevard Katwijk
- Boulevard Noordwijk
- Zeewaarts gelegen bebouwing Zandvoort
- Kop van de Zeeweg in Bloemendaal
- Parnassia
- Strandplan Velsen
- Buitendijks gelegen havengebied in Velsen

Voor deze gebieden geldt dat waakzaamheid en het anticiperen op mogelijke ontwikkelingen tot noodzakelijke acties kunnen leiden. Dit kan uiteindelijk tot evacuatie van bepaalde deelgebieden leiden. In deze alarmfase geldt nog geen bedreigende situatie voor de bebouwing.

Alarmfase 2b

Kenmerken van deze fase zijn:

- Er is sprake van een verstoring van de algemene veiligheid
- Leven en gezondheid van personen wordt bedreigd
- Grote materiele belangen worden bedreigd

Er moet vergaande afstemming tussen het hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeenten plaatsvinden. Daarvoor moet de bereikbaarheid van de gemeenten worden gewaarborgd. In Katwijk wordt de riolering door de achterliggende primaire waterkering afgesloten. De locatie van de afsluiter is bekend bij District Midden, groep waterkeringen en eigendommen.

Op de lage plekken voor de boulevard van Katwijk en Noordwijk worden zandzakken gelegd om zo wateroverlast te voorkomen. De locatie hiervan is bekend bij District Midden, groep waterkeringen en eigendommen. De zandzakken worden gevuld door het hoogheemraadschap van Rijnland. De ge-

meentes zijn vervolgens verantwoordelijk voor het vervoer van de zandzakken en de plaatsing. De routes waarover deze vervoerd zullen worden en de locatie waar het zand voor het vullen van de Big-Bags wordt gewonnen zijn ook aangegeven op de kaart gelegen op het Districtskantoor te Katwijk.

Zeewaarts gelegen bebouwing vraagt mogelijk speciale aandacht in de vorm van een nadere waarschuwing door de gemeenten. De voorspelde afslag geeft in deze alarmfase nog geen gevaar voor de bebouwing.

Alarmfase 3a
Kenmerk van deze fase is:
- Operationele en bestuurlijke afstemming

Evacuatie van bewoners van bebouwing aan de boulevards is noodzakelijk. Dit zal het eerst aan de orde zijn in Katwijk, vervolgens in Noordwijk en tenslotte in Zandvoort. Het plaatsen van zandzakken zal in deze fase niet meer plaats vinden. Alle aandacht moet uitgaan naar het op tijd evacueren van potentiële slachtoffers.

Alarmfase 3b
Kenmerk van deze fase is:
- Rampenbestrijding is in volle gang

Grootschalige evacuatie van bewoners van bebouwing in de potentiële afslagzone is noodzakelijk. Dit zal het eerst aan de orde zijn in Katwijk, vervolgens in Noordwijk daarna de rest van de probleemgebieden. Rijnland neemt maatregelen ter versterking van de waterkering in Katwijk (de achterliggende waterkering) en in Velsen (daar waar de waterkering langs het havengebied loopt), bijvoorbeeld door het plaatsen van zandzakken.

Voor de duur van deze situatie geldt dat een optimale afstemming in de berichtgeving tussen het hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeenten van het allergrootste belang is.

4.2.3 Uitvoerenden intern

Voor de samenstelling en taken van de interne teams ten behoeve van de bestrijding van kwantiteitscalamiteiten beschreven wordt verwezen naar de supplementen “Werkwijze Calamiteitenorganisatie” en “Medewerkersoverzicht”.

Specifieke taken van het actiecentrum bij stormvloed zijn:
- Op basis van berekeningen en/of expert judgement en/of externe expertise voorspellingen maken over de zeewaterstand
- Strategieën, tactieken en maatregelen bepalen om het achterland te beschermen;
- Zorgdragen voor aansturing boezemgemalen
- Boezemwaterstanden bewaken
- Contact met SVSD en meteorologische instituten
- Contact met gemeenten en provincies en overige externe instanties

Specifieke taken van een veldteam bij stormvloed zijn:
- Situatie in de duinen in de gaten houden. Om de verschillende waarnemingen op elkaar af te stemmen is er een checklist voor het veldteam. Door het gebruik van deze checklist wordt door alle leden van de veldteams dezelfde informatie op verschillende locaties verzameld en op een eenduidige manier gerapporteerd. De checklist is in beheer bij District Midden, groep waterkeringen en eigendommen
- Informeren en adviseren van het operationele team
- Op aanwijzing van het operationele team informatie en bijstand verlenen aan andere hulpverlenende instanties

- Het vullen van de zandzakken

4.2.4 Operationele afstemming

Instanties waarmee periodiek moet worden afgestemd

- Gemeenten
  - Velsen (NH)
  - Zandvoort (NH)
  - Bloemendaal (NH)
  - Noordwijk (ZH)
  - Katwijk (ZH)
  - Wassenaar (ZH)
- Provincies Zuid- en Noord Holland
- Stormvloedwaarschuwingsdienst

Instanties die periodiek moeten worden geïnformeerd

- Radio West
- Radio Noord-Holland
- Hoogheemraadschap van Delfland
- Publiek, via internet

4.2.5 Monitoring

Gegevens betreffende stormduur, neerslag etc. worden ingewonnen via de Stormvloedwaarschuwingsdienst.

4.3 Werkwijze bestrijding calamiteit doorbraak Hollandsche IJssel

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke criteria gelden voor welke alarmfase en welke acties er door wie uitgevoerd moeten worden.

Alarmfase	Criteria	Acties	Verantwoordelijke
0 *Incident*	(nog) geen kans op bezwijken van de waterkering	**Afhandeling door district Zuid**	
		formeren veldteams district Zuid	teamleider watersysteembeheer
		informeren districtshoofd	teamleider watersysteembeheer
		informeren teamleider keringen (ONT)	teamleider watersysteembeheer
		informeren coördinator meldingen /afdeling communicatie	teamleider watersysteembeheer
		informeren operationeel leider	districtshoofd
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		nemen van maatregelen	teamleider watersysteembeheer
1 *Ernstig incident*	Kans op bezwijken van de waterkering	**AC's, BC en WOT actief**	
		informeren operationeel leider	districtshoofd
		nemen beslissing om over te gaan naar fase 1	operationeel leider
		activeren WOT, AC-hoofdkantoor, AC-communicatie en AC-district Zuid	operationeel leider
		informeren AD	operationeel leider
		activeren BC, receptie, automatisering	AD
		activeren veldteam district Zuid	Districtshoofd
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-district Zuid
2 *Calamiteit*	Grote kans op bezwijken van de waterkering	**Gehele calamiteitenorganisatie actief**	
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		nemen beslissing om over te gaan naar fase 2	dijkgraaf
		activeren WBT	AD
		informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-district Zuid
3 *Ramp*	Water stroomt over (boezem)kaden en/of doorbraak van (boezem)kade(n)	**Gehele calamiteitenorganisatie is al actief**	
		informeren netwerkpartners	AC-hoofdkantoor
		nemen van maatregelen	AC-district Zuid

4.3.1 Uitvoerenden intern

Voor de samenstelling en taken van de interne teams ten behoeve van de bestrijding van kwantiteitscalamiteiten beschreven wordt verwezen naar de supplementen “Werkwijze Calamiteitenorganisatie” en “Medewerkersoverzicht”.

4.3.2 Operationele afstemming

Instanties waarmee periodiek moet worden afgestemd

- Rijkswaterstaat; beheerder van de Julianasluis

Instanties met betrekking tot omliggend kadebeheer:

- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

- Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Instanties met betrekking tot rampen:

- De gemeenten:
  - Gouda
  - Reeuwijk

Instanties die periodiek moeten worden geïnformeerd

- De provincie Zuid Holland
- De provincie Noord Holland

4.4 Netwerkpartners

Netwerkpartners zijn opgenomen in het supplement Netwerkpartners. Hieronder worden de belangrijkste genoemd:

Aannemers	Adressen lokaal bekend bij districtkantoren.
Gemeenten	• Gemeente Haarlem (kade Ringvaart) (onderhandelingen over overname van beheer en onderhoud van betreffende kaden en wateren door Rijnland zijn gaande) • Gemeente Leiden (kaden Zijl, Rijn-Schiekanaal en Stinksloot) Daarnaast zijn alle gemeenten binnen Rijnland partij in geval van: • wateroverlast • afsluiten wegen (bijvoorbeeld ter voorkoming ramptoerisme) • handhaving vaarverbod (middels **niet meer** bedienen van bruggen) • inzet calamiteitenpolders • bij rampen (rampenplannen van gemeenten treden in werking)
Provincies	De provincies Zuid en Noord-Holland zijn partij in geval van: • wateroverlast • gemeentegrensoverschrijdende rampen • vaarwegbeheer • uitvaardiging en handhaving vaarverbod (middels **niet meer** bedienen van bruggen)
Rijk	• Rijkswaterstaat directie Noord-Holland (boezembeheer Noordzeekanaal) • Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland (stormvloedkering Hollandse IJssel) • Rijksinstituut voor Kust en Zee • Stormvloedwaarschuwingsdienst (SVSD)
Waterschappen	• Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden • Hoogheemraadschap van Delfland (gemaal/sluis Leidschendam) • Hoogheemraadschap van Schieland (kade langs de Gouwe) • Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (kades langs Westeinder, Drecht, Ringvaart Amsterdam west)
Meteorologische instituten	• KNMI, weerkamer • Meteoconsult

5. Overzicht van specifieke bestrijdingsmaatregelen en -middelen

In dit hoofdstuk wordt toegelicht op welke wijze calamiteiten kunnen worden bestreden. Er wordt onderscheid gemaakt naar:

- Doorbraak boezem- en/of polderwaterkeringen, paragraaf 5.1
- Stormvloed, paragraaf 5.2
- Doorbraak kering Hollandse IJssel, paragraaf 5.3
- Aparte maatregelen, paragraaf 5.4

De aparte maatregelen die in paragraaf 5.4 zijn verwoord hebben betrekking op o.a. de sluiten kering boezemsluis Spaarndam en de coupure op het terrein van de bloemenveiling te Aalsmeer.

5.1 Bestrijdingsmaatregelen en -middelen doorbraak boezem- en/of polderwaterkeringen

5.1.1 Strategie bij bijzondere omstandigheden

Het doel van de maatregelen is de schade als gevolg van de kadebreuk zoveel mogelijk te beperken. Dit behoeft niet altijd te betekenen dat alles in het werk gesteld moet worden om de breuk zo snel mogelijk te dichten. Om in het geval van een kadebreuk het aantal slachtoffers en de schade zoveel mogelijk te beperken zijn er verschillende maatregelen toepasbaar. Tussen deze maatregelen moet een afweging plaatsvinden, waarbij de plaatselijke situatie een belangrijke rol speelt. De doorgerekende representatieve situaties kunnen als leidraad functioneren bij afwegen van de verschillende maatregelen.

De volgende maatregelen zullen op uitvoerbaarheid moeten worden beoordeeld:
1. Dichten van de bres (5.1.3)
2. Lokaal compartimenteren (5.1.4)
3. Compartimenteren met noodwaterkeringen (5.1.5)
4. Afkondigen vaarverbod (zie paragraaf 5.1.6 CBP Kwantiteit Oppervaktewater)

Alvorens hiertoe te besluiten is een de checklist/actieplan beschikbaar (5.1.2)

5.1.2 checklist/actieplan ter ondersteuning besluitvorming en planning bij kadebreuk

Boezem- en/of polderkadebreuk			
	actie	**betreffend de polder**	**betreffend de boezem**
1	inventariseer de risico's *maak gebruik van : giskaarten om antwoorden voor specifieke situatie te vinden*	• mensenlevens in gevaar? • locatie woon/werkgebieden t.o.v. locatie inundatie • infrastructuur (wegen, spoorwegen) • gevaar voor verontreiniging (olietanks,) • functioneren nutsvoorzieningen, rioolstel-sels, afvalwaterzuivering • doorbraak naar andere polder mogelijk?	• mensenlevens in gevaar? • woon/werkgebieden in boezemland of op kades in invloedsgebied kadebreuk, met kans op schade door peildaling • instabiele kades door te snelle peildaling? • losraken, scheefliggen woonboten, gevaar voor verontreiniging losraken leidingen • scheepvaart (stremmen)
2	maak een prognose van verloop van processen *maak gebruik van : representatieve situtaties van par 3.1.5*	• snelheid van inundatie en inundatiepatroon (maak gebruik van bibliotheek van voor-beelden=nog in opbouw) • geef indicatie van verloop van het schade-beeld in de polder, uitgesplitst naar speci-fieke risico's (zie onder 1). Het gaat hier om prognose van lichte, ernstige schade, moment van onbruikbaarheid, verhoogde risico's , etc.	• snelheid van daling boezemwaterstand • grootte invloedsgebied daling waterstand • geef indicatie van verloop van het schade-beeld uitgesplitst naar specifieke risico's (zie onder 1) Het gaat hier om prognose van lichte, ernstige schade, moment van on-bruikbaarheid, verhoogde risico's , etc.
3	sluiting van de bres nog mogelijk?		• bij kleine bressen dichting breuk en stabili-satie kade (bijv. met zandzakken) • tijdsaspect (beschikbaarheid middelen en bereikbaarheid) van belang, bres kan in loop van tijd uitgroeien tot onstuitbaar gat
4	is compartimenteren mogelijk? *maak gebruik van : Giskaarten en gegevens in bijlagen 1, 2 en 3*	• is de polder te compartimenteren op wegli-chamen, polderdijken, etc. • onderzoek of compartimenteringswerken geschikt zijn om water te keren (hoogte en stabiliteit) • breng in beeld wat de verwachte gevolgen zijn (versnelde inundatie gecompartimen-teerde deel) • wat wordt bereikt met compartimentering • middelen en tijd benodigd om comparti-mentering tot stand te brengen	• welke bestaande compartimeteringswerken (BWO, Rijndijksluis) zijn in te zetten, zie infosysteem • compartiment verkleinen met tijdelijke keringen? • tijdsaspect van sluiting in relatie tot inunda-tiesnelheid polder. Sluiting bestaande kerin-gen 6 uur, sluiting tijdelijke keringen 36 uur • waar bevinden zich geschikte sluitingsloca-ties (bereikbaarheid, stroomsnelheden, grondslag), zie infosysteem • breng in beeld wat de verwachte gevolgen zijn (daling waterstand in compartimentmet schade aan kades en boezemland) • middelen en tijd benodigd om comparti-mentering tot stand te brengen • welk risico's zijn er op mislukken compar-timentering, maak een "sluitplan" (welke volgorde van sluitingen war en hoe, etc.)
5	maak een afweging om al of niet te compartimenteren, op basis van kennis vergaard onder acties 1 t/m 4 op de volgende afwegings-criteria: • schadeverwachting bij wel of niet compartimenteren (bepaald bij 2) • haalbaarheid inzet middelen (mens materieel) in relatie tot aspect tijd (bepaald bij 4) • slagingskans tijdige compartimetering (bepaald bij 4) • psychologische aspect van handelen (versus nietsdoen)		
5	compartimenteren, **ja**	compartimenteren polder • stem acties af op specifieke risico's gepaard gaande met compatimenteren (zie 4)	compartimenteren boezem • stem acties af op specifieke risico's gepaard gaande met compatimenteren (zie 4)
6	compartimenteren, **nee**	• stem acties af op specifieke risico's gepaard gaande met doorgaande inundatie (zie 1)	• stem acties af op specifieke risico's gepaard gaande met doorgaande inundatie (zie 1)

5.1.3 Dichten van de bres

Beschrijving

Om het stromen van water van de boezem naar de polder te stoppen, kan in sommige gevallen de bres direct gedicht worden. Het direct dichten van de bres is voor de omgeving van de calamiteit en het boezemsysteem de minst ingrijpende oplossing.

Het uitvoeren van het dichten van een bres kan onder de volgende condities:
- De stroomsnelheid in de bres is laag
- De afmeting van de bres is gering
- De bres is goed te bereiken met materieel

Dichten van de bres is op een zeker moment niet meer mogelijk omdat:
- dichting materiaal wegspoelt
- kade materiaal onder dichtingmiddelen wegspoelen
- omgeving bres instabiel is met gevaar voor aanwezigen en materiaal bij bres

Het dichten van de bres gebeurt met filterdoek met daarop zandzakken (waarschijnlijk meest voor de hand liggend bij kleien bres), stortstenen of big-bags die gevuld zijn met zand of kleine stenen (grind). De big-bags worden gevuld bij de opslagplaats en vol vervoerd naar de plaats van de calamiteit. Hier worden ze eventueel met behulp van kraanwagens in de bres geplaatst.

In de situatie dat de plaats van de calamiteit niet per as of over water te bereiken is, en er geen reële mogelijkheid is om een andere maatregel uit te voeren, kan worden gedacht aan de inzet van een helikopter voor het plaatsen van de big-bags.
In even uitzonderlijke situaties kan worden gedacht aan het afzinken van een schip in het stroomgat. Dit is een risicovolle operatie (op straffe van mislukking) omdat manoeuvreren naar de bres onder stromingscondities vaardigheid en middelen (scheepsvermogen, ankers, lieren) vereist.

Procedure

- WOT overlegt met actiecentra districten en actiecentrum hoofdkantoor over wijze van dichten van de bres
- WOT adviseert WBT om van de bres te dichten
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregel.

Uitvoerenden

- WOT
- Actiecentrum hoofdkantoor
- Actiecentra districten

Inzet materiaal

- zandzakken
- Stortsteen
- Big-Bags die gevuld worden met zand of kleine stenen (grind), afdichten aan bovenzijde voor plaatsing.

Om een indicatie te geven van de hoeveelheid materiaal die nodig is, zie Bijlage 1.

5.1.4 Lokaal compartimenteren

Beschrijving

Bij lokaal compartimenteren worden er in de boezem twee dammen aangebracht. Er wordt gecompartimenteerd als dichting van de bres onmogelijk is en compartimenteren het beste middel is om schade te minimalisen. Dit betekent dat twee locaties gekozen worden die goed bereikbaar zijn voor het materieel dat gebruikt gaat worden. Bij de grotere boezemwateren zullen deze locaties in de meeste gevalle dichtst bijzijnde bruggen zijn ter weerszijde van de doorbraak.
Voorafgaand aan besluit lokaal te compartimeteren moet checklist par 5.1.2 doorlopen worden

De compartimentering kan worden uitgevoerd door een afdamming met stortsteenstenen of **afgesloten** big-bags gevuld met zand of kleine stenen (grind) op dezelfde manier als het dichten van de bres.
Bepalend voor het slagen van de compartimentering is welke stroomsnelheden er tijdens de sluiting optreden. In de regel zal tijdens de sluiting de stroomsnelheid toenemen (doorstroomopening wordt kleiner en verval groter). Afsluitmiddelen moeten daarop afgestemd worden.
Breng indien mogelijk een bodembescherming met filterdoek aan om te voorkomen dat tijdens de sluiting bodemmateriaal wegschuurt.

Bij lokaal compartimenteren moet rekening worden gehouden met de stabiliteit beschoeiingen en kades door de verlaagde waterstand. Houdt rekening met:

- noodzaak de instabiele delen te moeten stabiliseren (aan boezemzijde) met zandzakken en of stortsteen, breng daarbij zo mogelijk eerst filterdoek aan
- met werktuigen op de kade waarmee de compartimentering tot stand wordt gebracht

Procedure

- WOT overlegt met actiecentra districten en actiecentrum hoofdkantoor over het lokaal compartimenteren
- WOT adviseert WBT om lokaal te compartimenteren en over de te gebruiken sluitingsmiddelen
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregel

Uitvoerenden

- WOT
- Actiecentrum hoofdkantoor
- Actiecentra districten

Inzet materiaal

- filterdoek (bodembescherming)
- zandzakken
- Stortsteen
- Big-Bags die gevuld worden met zand of kleine stenen (grind), die na vulling worden afgesloten .

Om een indicatie te geven van de hoeveelheid materiaal die nodig is, zie paragraaf Bijlage 1.

5.1.5 Compartimenteren met noodwaterkeringen

Beschrijving

In het kader van de Wet Bescherming Waterstaatswerken in Oorlogstijd zijn in Rijnlands boezemstelsel noodwaterkeringen (BWO) aangebracht. Deze maken het mogelijk om de boezem in 9 delen te compartimenteren. Daarnaast zijn er de Rijndijksluizen die ook als compartimeteringswerk gebruikt kunnen worden. Tijdens een doorbraak van een boezemwaterkering zouden deze noodwaterkeringen ook gebruikt kunnen worden. Door een deel van de boezem te compartimenteren met behulp van de noodwaterkeringen wordt de hoeveelheid potentieel instromend water beperkt. Met name in die gevallen waar een locale compartimentering niet mogelijk is, en er mogelijk een bereikbaarheidsprobleem of een tijdsprobleem aan de orde is, is de inzet van de noodwaterkeringen nadrukkelijk aan de orde. De inzet van de keringen is gebaseerd op de afweging uit par 5.1.2

Net als bij lokale compartimentering moet bij het compartimenteren met behulp van de noodwaterkeringen rekening worden gehouden met de stabiliteit van de overig kades binnen het droogvallende compartiment. Met de gevolgschade moet altijd rekening worden gehouden bij een afweging tussen de verschillende maatregelen.

In het GIS zijn alle BWO keringen aangegeven en in bijlage 2 is een overzicht gegeven van de 9 afzonderlijke BWO compartimenten.

Procedure

- WOT overlegt met actiecentra districten en actiecentrum hoofdkantoor over inzet noodwaterkeringen
- WOT adviseert WBT om lokaal te compartimenteren
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregel

Uitvoerenden

- WOT
- Actiecentrum hoofdkantoor
- Actiecentra districten

Inzet materiaal

Divers, wordt uitgewerkt in het nog op te stellen actieplan “Inzet noodwaterkeringen”.

5.2 Bestrijdingsmaatregelen en -middelen bij stormvloed

Tijdens een stormvloed kan de oorzaak van de calamiteit niet worden bestreden. De nadruk van het calamiteitenbestrijdingsplan ligt dan ook op het voorkomen van slachtoffers en het zo veel mogelijk voorkomen van schade. Bepalend bij de keuze van maatregelen is het door de SVSD voorspelde zeewaterpeil bij de Hoek van Holland.

De maatregelen zijn afhankelijk van het verwachte hoogwaterpeil en de lokale situatie. De gemeenten Katwijk en Noordwijk lopen relatief veel risico. Maatregelen voor deze gemeenten hebben prioriteit.

Zie ook paragraaf 4.2.2.

5.3 Bestrijdingsmaatregelen en- middelen bij doorbraak Hollandsche IJssel

Beschrijving

Om in het geval van een hoogwater in de Hollandse IJssel slachtoffers en de schade te voorkomen zijn er verschillende maatregelen die uitgevoerd moeten worden.
Welke maatregelen uitgevoerd moeten worden is afhankelijk van het peil dat ontstaat tijdens het hoogwater, de duur van het hoogwater en de reactie van de waterkering met de waterkerende elementen op de hoge waterstand.
In het geval van hoge waterstanden op zee, waarbij de stormvloedkering gesloten wordt, kan het peil in de Hollandse IJssel binnen het gebied van Rijnland oplopen tot 3,15 meter +NAP. Op het moment dat het peil NAP +2,60 meter bereikt zullen er verschillende maatregelen getroffen moeten worden. Dit is dan ook het peil waarbij het calamiteitenplan inwerking treed.
Op het moment dat het peil in de Hollandse IJssel boven NAP +2,60 meter uit komt wordt door Rijkswaterstaat een maalpeil opgelegd. Het boezemgemaal Gouda kan dan niet meer worden ingezet. De reden hiervoor is dat als de stormvloedkering gesloten is het water niet meer kan afstromen in de Noordzee. Dit betekend dat al het water dat geloosd wordt bijdraagt aan een peilverhoging in de Hollandse IJssel. Uit berekeningen is gebleken dat een hogere waterstand op de rivier dan een stand van NAP +2,60 meter bij de stormvloedkering tot te grote belasting van de waterkeringen leidt.

Procedure
1. Sluiten Waaiersluis
Om getijde werking in de gehele Hollandse IJssel te voorkomen is net voorbij de bebouwde kom van Gouda een keersluis aanwezig. Deze sluis bevat deuren die tevens kunnen dienen als noodwaterkering Daarnaast is er een zet schotbalken aanwezig om extra kerende hoogte te bereiken. Hiermee wordt in het geval van een stormvloed een hoge waterstand achter de sluis voorkomen. De Waaiersluis heeft een kerende hoogte van NAP +4,00 meter.
Als het peil van NAP +2,60 meter in de Hollandse IJssel wordt moet de waaiersluis definitief worden gesloten zodat deze enkel nog dient als kering.

2. Coupures voor de Waaiersluis

In de dijk langs de Hollandse IJssel zitten verschillende coupures. In het winterseizoen zijn de meeste coupures gesloten. Bij hoge waterstanden is het echter belangrijk om te controleren of ze wel echt dicht zijn. Andere coupures zullen moeten worden gesloten om wateroverlast in het achterland te voorkomen

3. Surveilleren
Tijdens het surveilleren zullen de coupures extra veel aandacht behoeven aangezien deze toch
een zwakke schakel in de waterkering vormen. Als het veldteam overslag van water over de dijk constateert kan de dijk worden opgehoogd met zandzakken. Tevens kunnen op enkele plaatsen zwakke plaatsen ontstaan. Deze kunnen versterkt worden met behulp van zandzakken.
De zandzakken worden gevuld en geplaatst door Rijnland.

Uitvoerenden
In tabelvorm de te nemen maatregelen en uitvoerenden

Coupure	**Maatregel**	**Bediening/ uitvoerenden**
Buitensluis bij het gemaal van Gouda	Sluiten bij NAP +2,6 meter	Beheerder gemaal Gouda
Tunnel bij Unichema fabriek	Sluiten bij NAP +2,6 meter	Unichema
Coupure parkeerterrein	Sluiten bij NAP +2,6 meter	Gemeente Gouda
Mallegatsluis	Controle	Gemeente Gouda
Volmolenduikers	Controle	Gemeente Gouda
Havensluis	Controle	Gemeente Gouda

De gewelven

In de Goejanverwelledijk bevinden zich 3 zeer oude gewelven. De oorsprong van deze gewelven is niet precies bekend, er wordt vanuit gegaan dat het oude lozingskanalen zijn. Dit zou betekenen dat deze de dijk geheel zouden doorsnijden. Op dit moment is echter niet de gehele ligging bekent. Wel is bekend waar ze zich ongeveer bevinden. Tijdens hoogwater moeten de gewelven met zandzakken worden dicht gezet. Daarnaast is het belangrijk om ze tijdens het surveilleren het gebied rond de gewelven extra aandacht te geven.

Inzet materiaal en materieel

De zandzakken liggen op diverse plaatsen opgeslagen. In eerste instantie zullen de zandzakken die liggen opgeslagen in Katwijk worden gebruikt, in tweede instantie kunnen ook de andere voorraden worden aangesproken.

Als het nodig is om de zandzakken te gebruiken zorgt Rijnland voor het vullen en het plaatsen van de zakken.
Er is een shovel nodig voor het vullen van de zandzakken met zand. Voor het transporteren van de zandzakken zijn vrachtwagens nodig en voor het plaatsen kunnen kraanwagens nodig zijn. Hiervoor heeft Rijnland een waakvlamovereenkomst.

5.4 Aparte maatregelen

Beschrijving

In geval van hoogwater in de Hollandsche IJssel en op het Noordzeekanaal zijn er een aantal maatregelen denkbaar die moeten worden uitgevoerd. Deze zijn reeds beschreven. Bij het afkondigen van het maalpeil op het Noordzeekanaal met als gevolg het stoppen van de bemaling dient de keersluis bij Spaarndam te worden gesloten. Tevens dient te worden gecontroleerd of de schuiven bij het boezemgemaal Halfweg zijn gesloten indien Halfweg een maalstop heeft gekregen van Rijkswaterstaat.

Ook dient te worden nagegaan of de coupure in de Legmeerdijk te Aalsmeer is gesloten ten gevolge van hoogwater op de Amstel of het IJsselmeer. Ook dreiging bij een boezemkadebreuk vanuit de Westeinder is denkbaar. De Legmeerpolder (Amstel, Gooi en Vecht) is lager gelegen dan het gebied van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Het sluiten gebeurt door de bloemenveilig Aalsmeer op advies van Rijnland.

Kunstwerk	**Maatregel**	**Bediening**
Boezemsluis Spaarndam	Sluiten	Rijnland
Afsluiters gemaal Halfweg	Controleren bij inwerkingtreding calamiteitenplan	Rijnland
Coupure Bloemenveiling	Sluiten op advies Rijnland	Bloemenveiling

Procedure
WOT informeert District Noord om de boezemsluis Spaarndam te sluiten bij een peil van 0,0 m NAP.
WOT geeft aan dat wachtdienst District Noord het gemaal Halfweg dient te controleren of de schuiven bij gemaal Halweg daadwerkelijk zijn gesloten. Deze schuiven worden normaliter gesloten zodra het gemaal wordt gestopt (maalstop in geval van calamiteiten) en dienen gesloten te worden bij een boezemstand van 0,0 m NAP.
WOT adviseert om de deuren van de coupure bij de bloemenveiling te laten sluiten door de bloemenveiling indien er gevaar van overstroming dreigt vanuit de Westeinder, Amstel of het IJsselmeer. De waterstand waarbij de coupure moet worden gesloten is niet bekend.
WOT is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregelen.

Uitvoerenden
WOT
Actiecentrum hoofdkantoor
Actiecentrum District Noord
Bloemenveiling Aalsmeer

6. Afkortingen en definities

AC	Actie Centrum
AD	Afdelingshoofd
BC	Berichtencentrum
CBP	CalamiteitenBestrijdingsPlan
CTPI	CoördinatieTeam Plaats Incident
CvdK	Commissaris van de Koningin
GIS	Geografisch Informatie Systeem
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure
KWA	Kleinschalig Water Aanvoer
LCC	Landelijk CoördinatieCentrum
ONT	Afdeling Ontwikkeling
PCC	Provinciaal Coordinatiecentrum
RBP	Representatief Boezempeil Rijnland
RCC	Regionaal Coördinatie Centrum
ROT	Regionaal Operationeel Team
RWS-ZH	RijksWaterStaat directie Zuid-Holland
SVSD	Stormvloedwaarschuwingsdienst
WBT	Waterschaps Beleidsteam
WOT	Waterschaps Operationeel Team
WPC	WaterPlannen en Controle

7. Referenties

Handboek Boezembeheer, *hoogheemraadschap van Rijnland, 2005*
Waterakkoord Noordzeekanaal/Amsterdam-Rijnkanaal, *2002*
Waterakkoord Hollandse IJssel en Lek, *2005*

Calamiteitenplan hoogheemraadschap van Rijnland, *hoogheemraadschap van Rijnland, 2005*
Calamiteitenbestrijdingsplan Waterkeringen, *hoogheemraadschap van Rijnland, 2005*
Calamiteitenbestrijdingsplan Waterkwaliteit, *hoogheemraadschap van Rijnland, 2005*
Calamiteitenbestrijdingsplan Afvalwater, *hoogheemraadschap van Rijnland, 2005*

Supplement Werkwijze Calamiteitenorganisatie, *hoogheemraadschap van Rijnland, 2005*

Calamiteitenplanbestrijdingsplan doorbraak boezemwaterkeringen, *waterschap Groot Haarlemmermeer, 1999*

Bijlage 1. Inzet Materiaal

Bij kadebreuk:
Voor het dichten van de bres of het lokaal compartimenteren is een grote hoeveelheid materiaal nodig. Dit kan bestaan uit zandzakken, stortsteen of uit de toepassing van bij plaatsing afgesloten Big-Bags die gevuld worden met zand of kleinere steen (grind). In sommige gevallen is toepassen van filterdoek om uitspoeling van materiaal (door hoge stroomsnelheden) aan te bevelen

Per kadebreuk is 3.000 m^3 materiaal nodig wanneer:
- de maximale bresgrootte 80 meter is;
- de hellingshoek van het talud 1:1.5 bedraagt;
- de benodigde hoogte 5 meter is.
- filterdoek (bij sluiting bres in kade en compartimentering boezem)

Als de bres of het kanaal wordt gevuld met stortsteen is het afhankelijk van de stroomsnelheid welke diameter van de stortsteen er gebruikt moet worden. In bijlage 3 zijn voor de representatieve gevallen de vereiste diameters van de stortsteen bepaald. Daarbij is de verkrijgbare standaard sortering aangegeven.

De zandzakken, Big-Bags en de stortstenen liggen op diverse plaatsen opgeslagen. Een overzicht hiervan wordt gegeven in de calamiteitenmap tabblad 13 “Inventarisatie calamiteitenbestrijdingsmiddelen”. Hierbij staat tevens aangegeven welke sortering stortsteen waar aanwezig is.

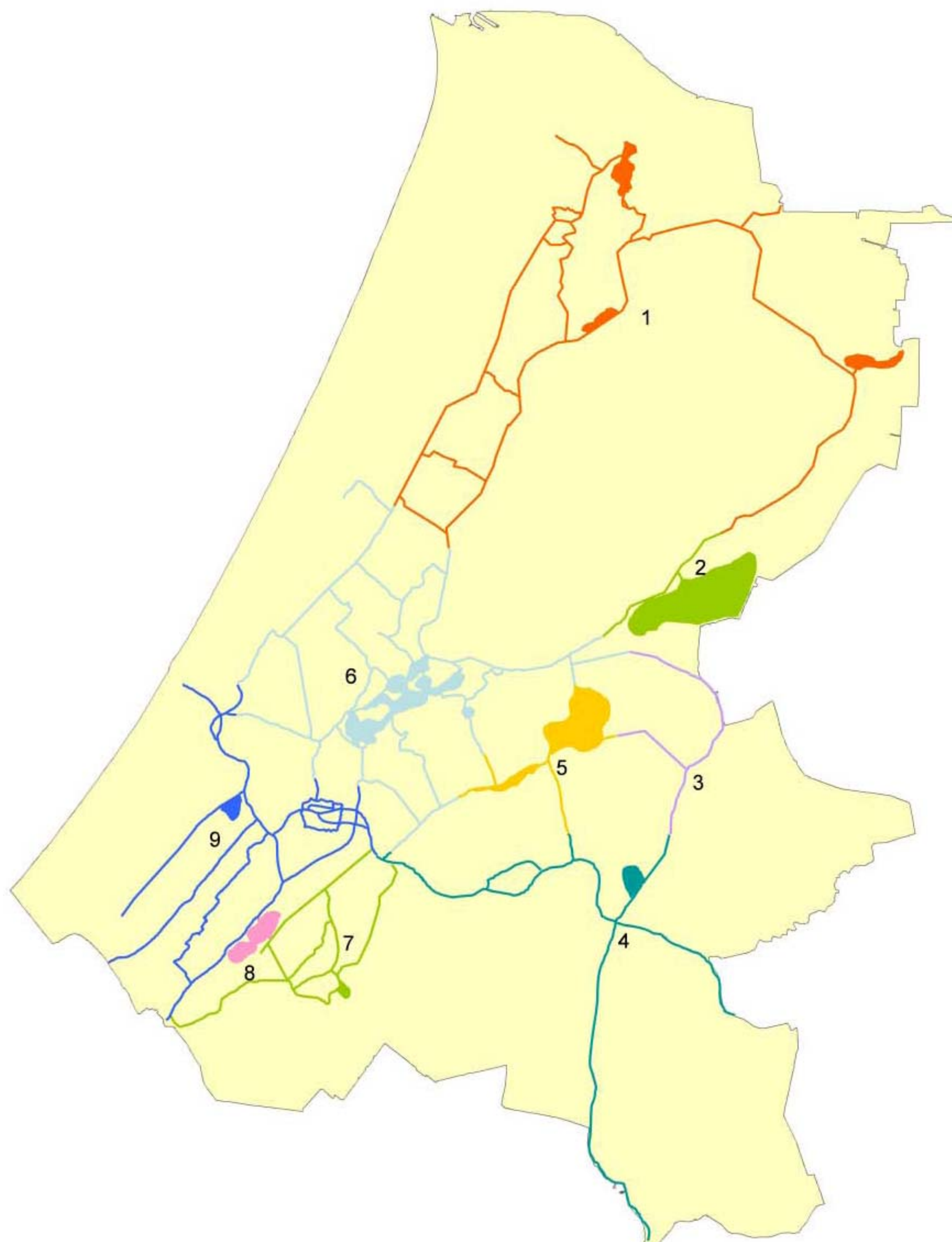
Er is een waakvlam overeenkomst met een aannemer om de benodigde werken en transport uit te voeren

Bij stormvloed:
De Big-Bags liggen opgeslagen bij het gemaal in Katwijk. Een deel van de Big-Bags is al gevuld en deze kunnen gelijk worden ingezet. Het zand voor het vullen van de overige Big-Bags wordt onttrokken aan de duinen. Locaties zijn bekend bij groep Waterkering en Eigendommen.

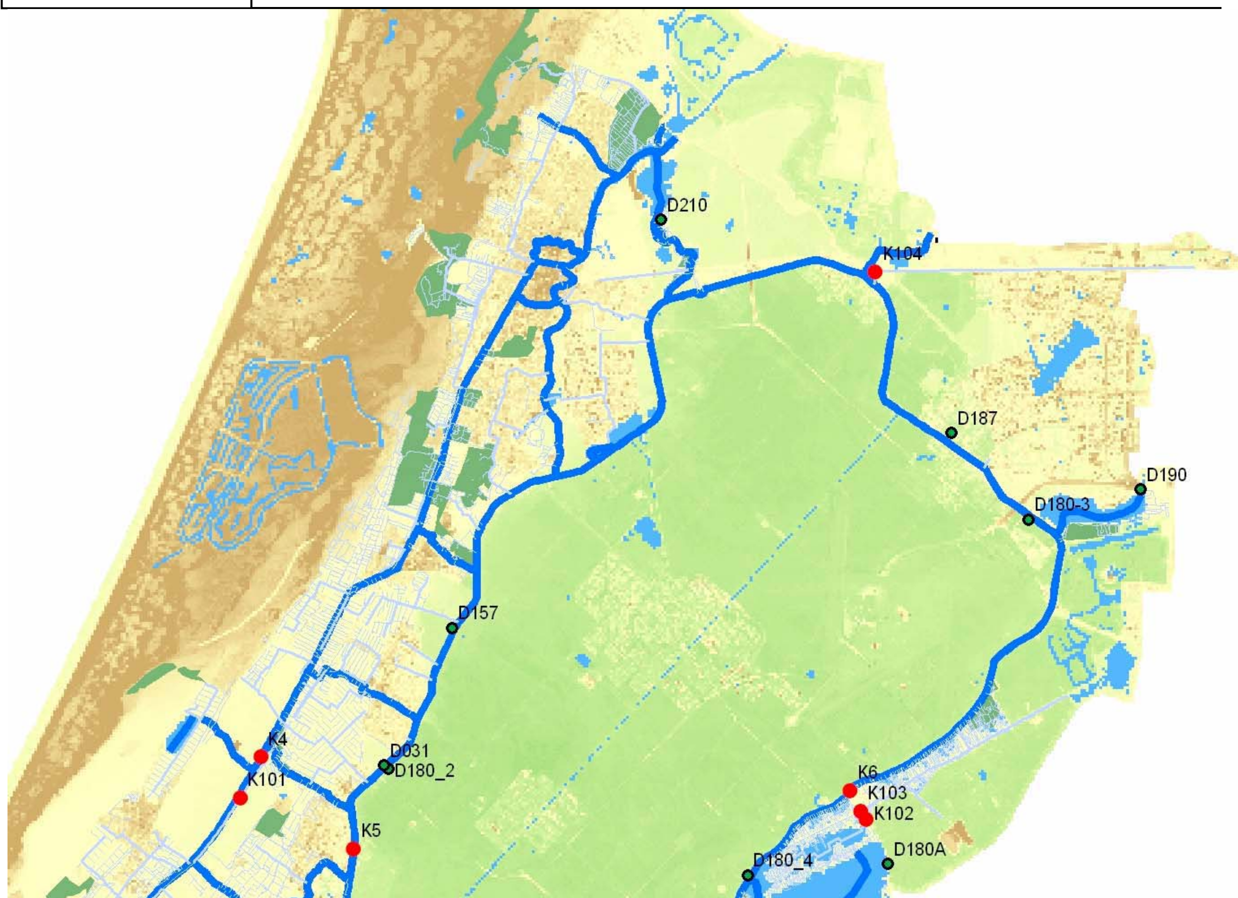
Als de Big-Bags worden gebruikt zorgt Rijnland voor het vullen van de zakken. De gemeente is verantwoordelijk voor het vervoer van de zakken naar de juiste plaats en het plaatsen van de zakken. Rijnland zal assistentie verlenen bij het plaatsen van de zakken. Dit betekent dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor vrachtwagens voor het transport naar de aangegeven locaties.

Bijlage 2. BWO compartimenten

Er zijn 9 compartimenten waarvan hier het overzicht. Hierna worden de compartimenten afzonderlijk weergegeven.

.
De 9 compartimenten binnen Rijnlands boezem

Compartiment 1: Ringvaart Haarlemmermeer e.o.

822 ha / 31*10^6 m3 (20%)

Lengte boezemland en –kaden	[km]	532
Gem. reductie instroomvolume		45%
Gem. reductie gevolgschade		32%
Max. schadereductie €*10^6		600
Sluitingstijd in uren		5
Benodigde mensuren / mensen		61/13
Aantal vaartuigen		2
Aantal kranen		2
Aantal takels		2

Benodigde noodwaterkeringen

ID	Type noodwaterkering	A m2
4	Schotbalken	26
5	balgstuw	91
6	Balgstuw	105
101	Schotbalken	2
104	schotbalken (verdwenen)	4
103	Schuifconstructie	4
102	Schuifconstructie	7

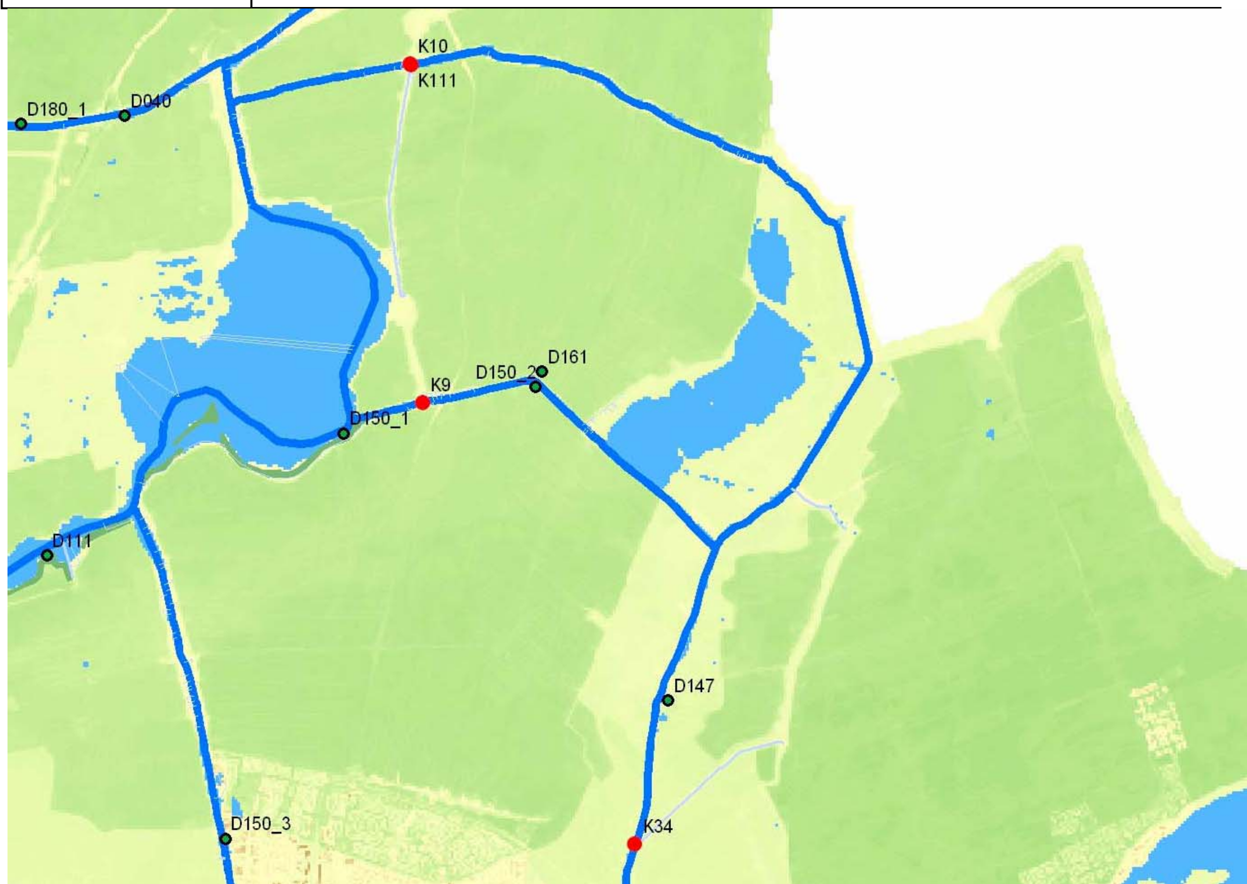
Compartiment 2: Westeinderplassen e.o.

966 ha / 25*10^6 m3 (22%)

Lengte boezemland en –kaden[km]	145
Gem. reductie instroomvolume	32%
Gem. reductie gevolgschade	27%
Max. schadereductie €*10^6	672
Sluitingstijd in uren	5
Benodigde mensuren / mensen	40/8
Aantal vaartuigen	2
Aantal kranen	-
Aantal takels	-

Benodigde noodwaterkeringen

ID	Type noodwaterkering	A m2
7	Balgstuw	131
6	Balgstuw	105
103	Schuifconstructie	4
102	Schuifconstructie	7

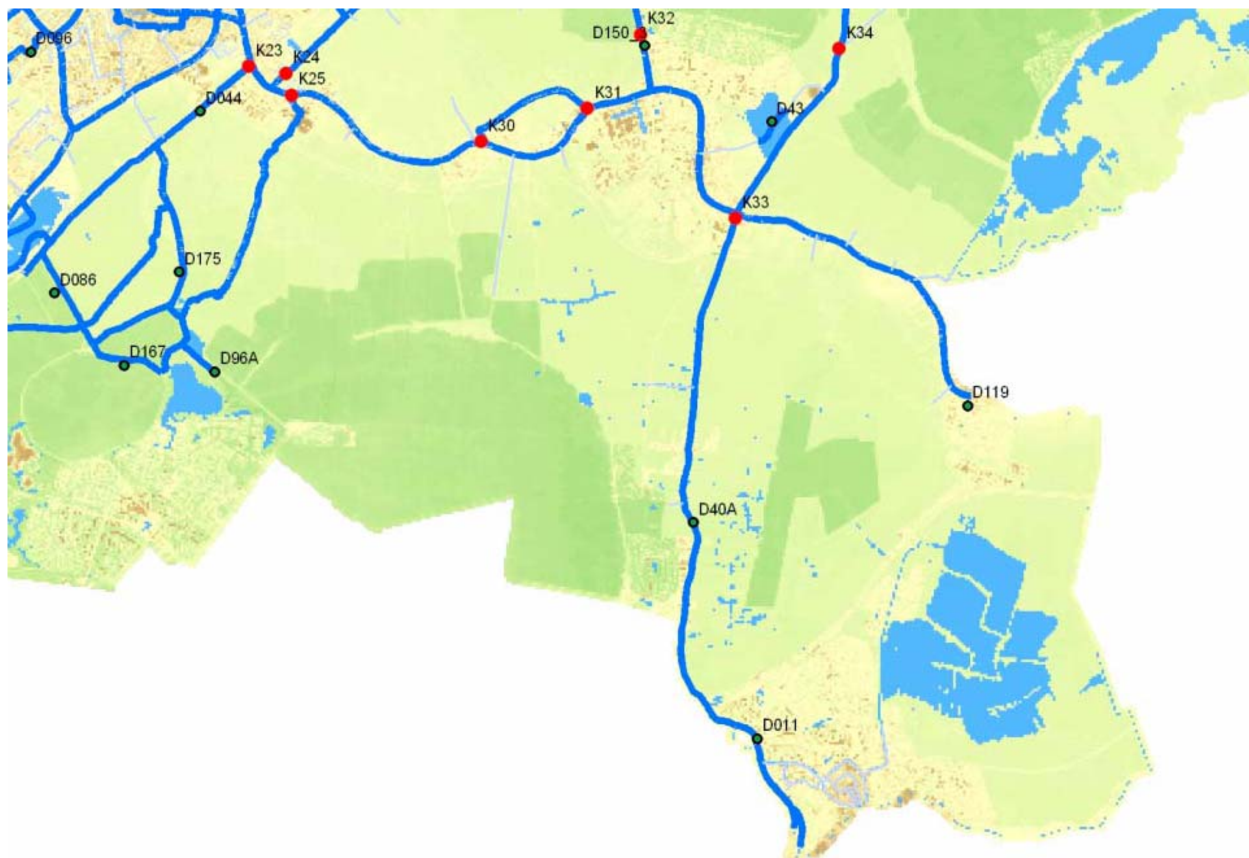
Compartiment 3: Aarkanaal e.o.

60 ha / $1*10^6$ m3 (1%)

Lengte boezemland en –kaden [km]	39
Gem. reductie instroomvolume	91%
Gem. reductie gevolgschade	87%
Max. schadereductie $€*10^6$	109
Sluitingstijd in uren	6
Benodigde mensuren / mensen	82/17
Aantal vaartuigen	2
Aantal kranen	1
Aantal takels	-

Benodigde noodwaterkeringen

ID	Type noodwaterkering	A m2
34	klepstuw	86
10	schotbalken	16
9	schotbalken	24

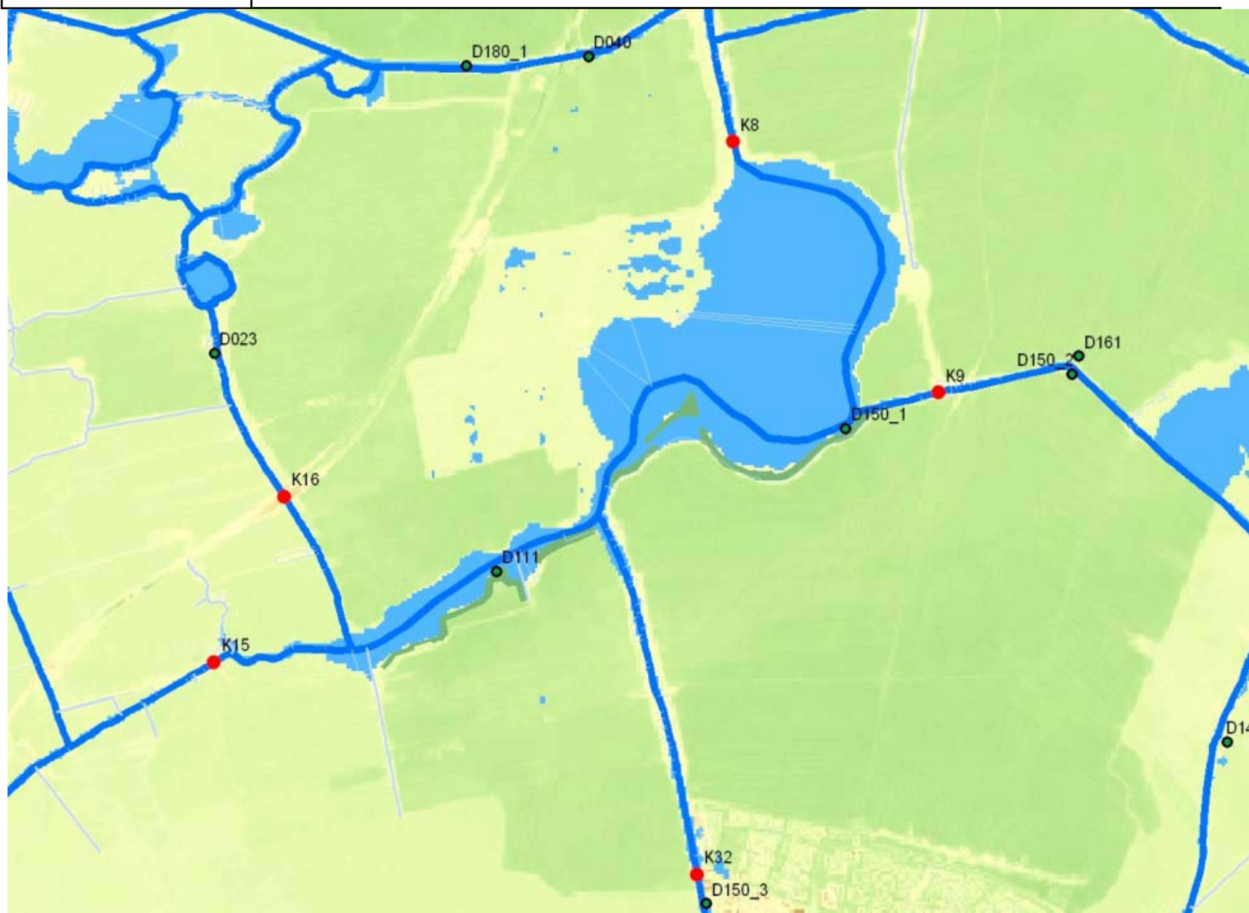
Compartiment 4: Gouwe, Zeegerplas, Ouder Rijn tot Leiden

273 ha / 20×10^6 m3 (6%)

Lengte boezemland en –kaden[km]	145
Gem. reductie instroomvolume	83%
Gem. reductie gevolgschade	76%
Max. schadereductie €*10^6	181
Sluitingstijd in uren	6
Benodigde mensuren / mensen	165/35
Aantal vaartuigen	3
Aantal kranen	1
Aantal takels	2

Benodigde noodwaterkeringen

ID	Type noodwaterkering	A m2
34	klepstuw	86
24	schotbalken	20
33	keersluis	---
32	klepstuw	133
31	Schotbalken (vervallen)	4
30	schotbalken	3
23	keersluis	---
25	keersluis	---

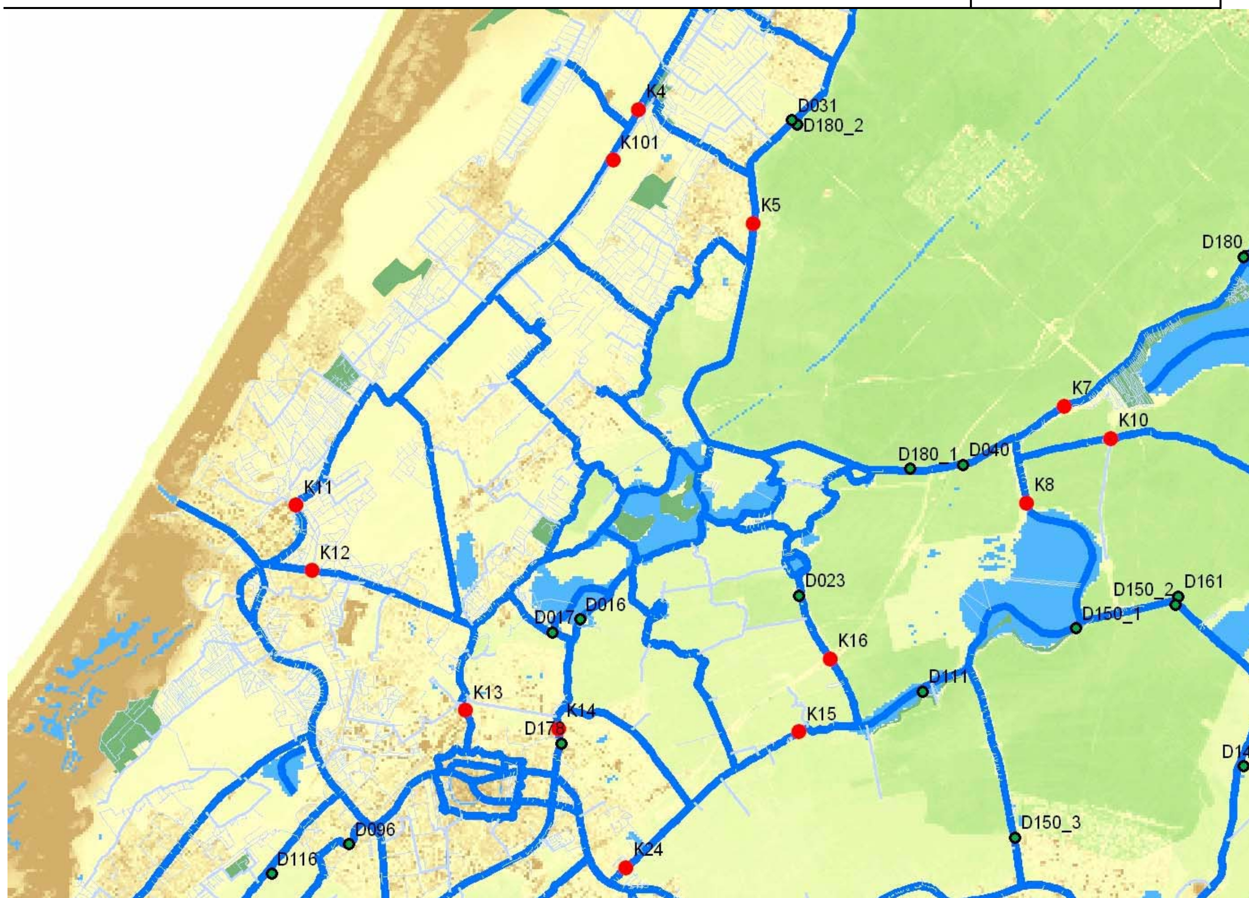
Compartiment 5: Braassemermeer e.o.

510 ha / 21*10^{6} m3 (13%)

Lengte boezemland en –kaden	[km]	59
Gem. reductie instroomvolume		65%
Gem. reductie gevolgschade		47%
Max. schadereductie €*10^{6}		161
Sluitingstijd in uren		7
Benodigde mensuren / mensen		126/24
Aantal vaartuigen		4
Aantal kranen		2
Aantal takels		-

Benodigde noodwaterkeringen

ID	Type noodwaterkering	A m2
15	schotbalken	38
32	klepstuw	133
9	schotbalken	24
8	balgstuw	130
16	schotbalken	17

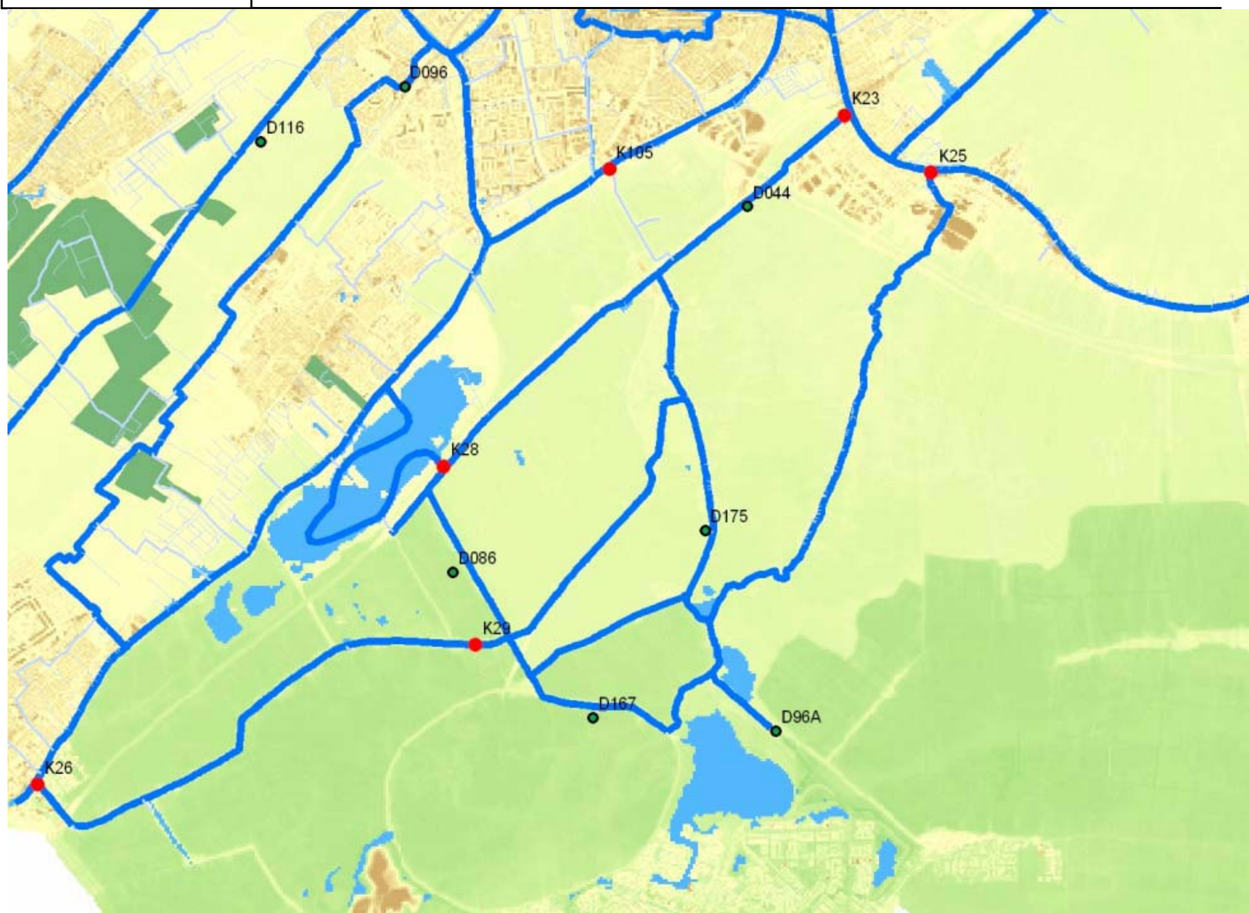
Compartiment 6: Kaag e.o.

1035 ha / $34*10^6$ m3 (24%)

Lengte boezemland en –kaden[km]	494
Gem. reductie instroomvolume	58%
Gem. reductie gevolgschade	34%
Max. schadereductie €*10^6	767
Sluitingstijd in uren	7
Benodigde mensuren / mensen	274/55
Aantal vaartuigen	7
Aantal kranen	5
Aantal takels	6

Benodigde noodwaterkeringen

ID	Type noodwaterkering	A m2
15	schotbalken	38
24	schotbalken	20
10	schotbalken	16
4	schotbalken	26
13	schotbalken	35
11	roldeuren	33
12	schotbalken	119
8	balgstuw	130
5	balgstuw	91
7	balgstuw	131
16	schotbalken	17
14	Klepstuw	150
101	Schotbalken (vervallen)	2

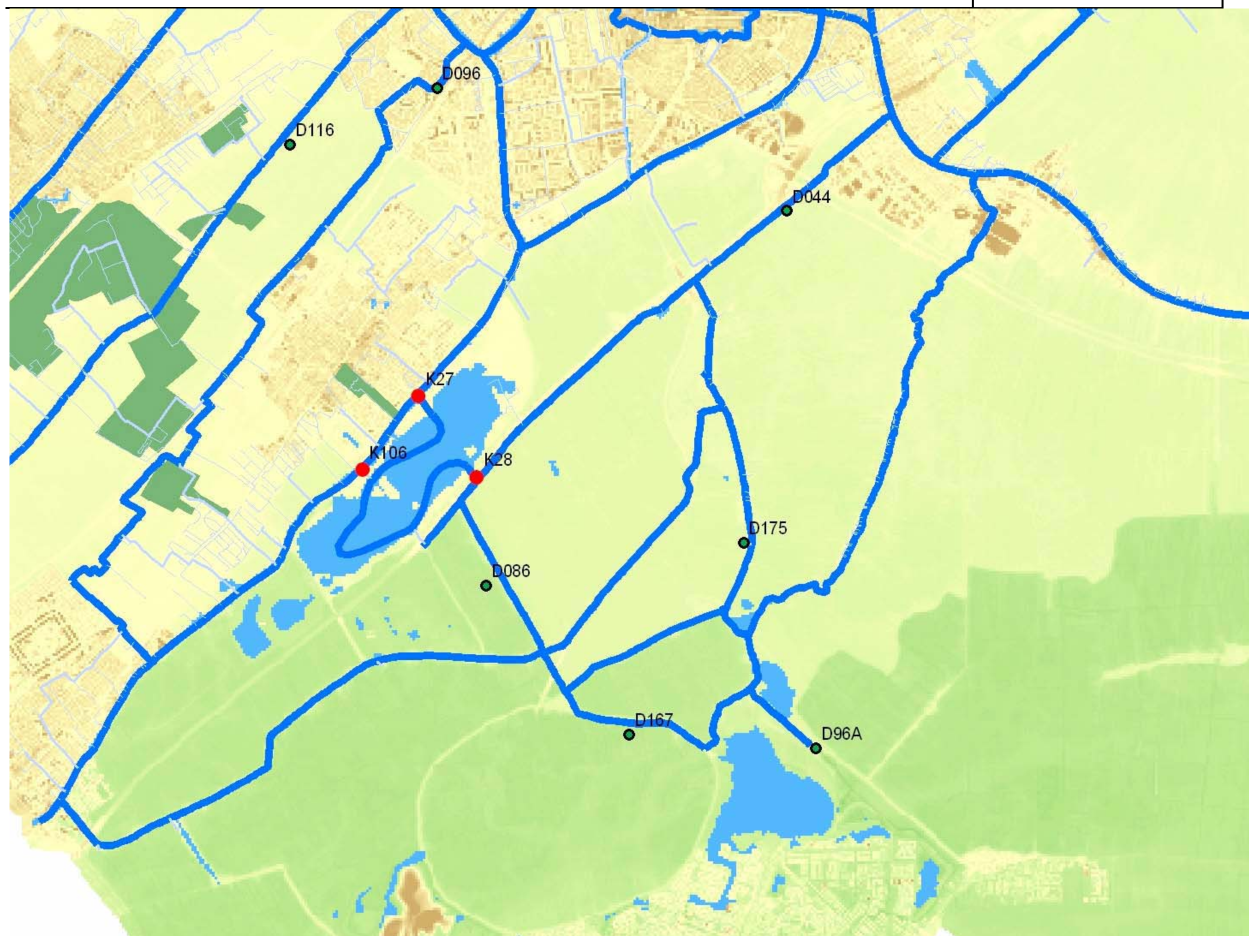
Compartiment 7: Zoetermeer e.o.

55 ha / 1*10^6 m3 (1%)

Lengte boezemland en –kaden[km]	78
Gem. reductie instroomvolume	85%
Gem. reductie gevolgschade	79%
Max. schadereductie €*10^6	66
Sluitingstijd in uren	5
Benodigde mensuren / mensen	52/15
Aantal vaartuigen	-
Aantal kranen	4
Aantal takels	2

Benodigde noodwaterkeringen

ID	Type noodwaterkering	A m2
28	schotbalken	8
23	keersluis	---
26	schotbalken	8
25	keersluis	---
105	schotbalken	7
29	zoutkering	--

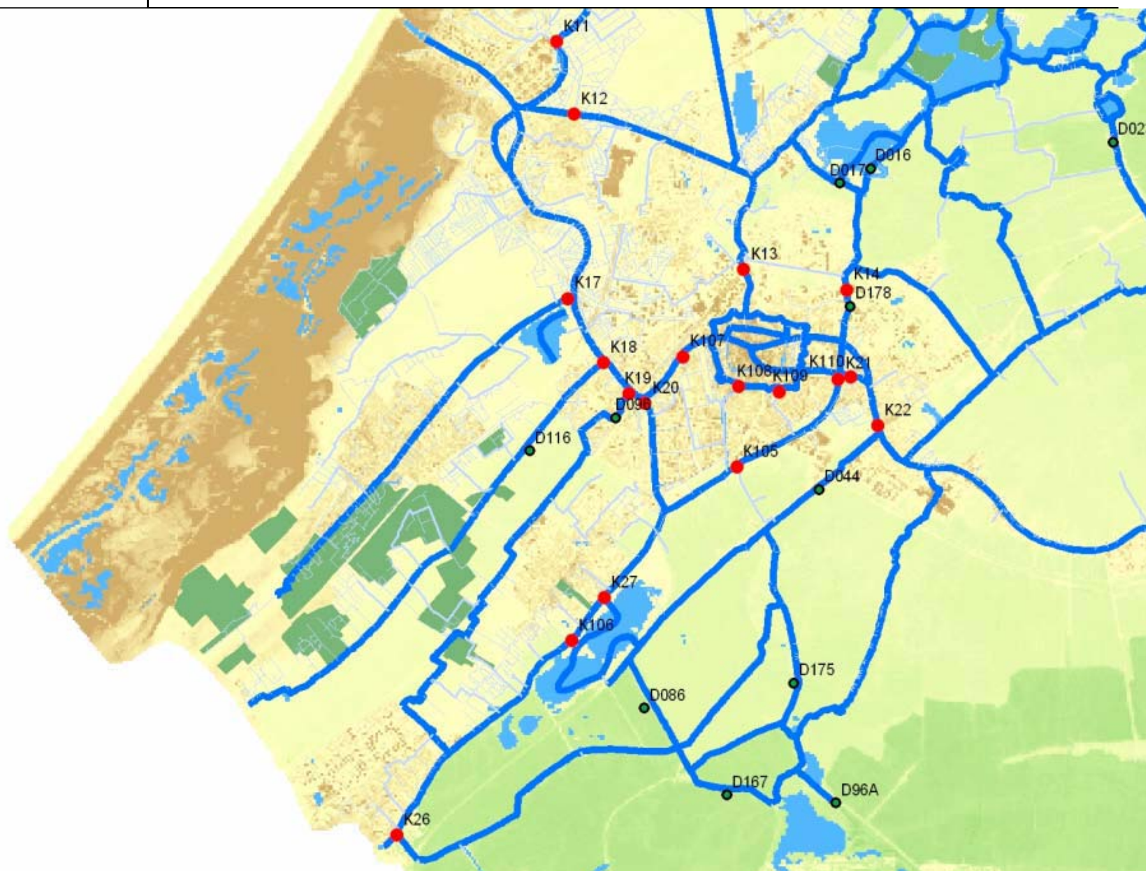
Compartiment 8: Vlietlanden

120 ha / 8*10^{6} m3 (3%)

Lengte boezemland en –kaden[km]	8
Gem. reductie instroomvolume	-%
Gem. reductie gevolgschade	-%
Max. schadereductie €*10^{6}	-
Sluitingstijd in uren	3
Benodigde mensuren / mensen	18/6
Aantal vaartuigen	-
Aantal kranen	1
Aantal takels	2

Benodigde noodwaterkeringen

ID	Type noodwaterkering	A m2
27	schotbalken	7
28	schotbalken	8
106	schotbalken	14

Compartiment 9: Leiden, Leidschendam, Wassenaar e.o.

384 ha / 6*10^{6} m3 (9%)

Lengte boezemland en –kaden[km]	299
Gem. reductie instroomvolume	65%
Gem. reductie gevolgschade	69%
Max. schadereductie €*10^{6}	7
Sluitingstijd in uren	7
Benodigde mensuren / mensen	203/38
Aantal vaartuigen	3
Aantal kranen	12
Aantal takels	6

Benodigde noodwaterkeringen

ID	Type noodwaterkering	A m2
19	keersluis	--
13	schotbalken	35
27	schotbalken	7
20	keersluis	--
11	roldeuren	33
12	schotbalken	119
22	hefdeuren	75
21	keersluis	--
26	schotbalken	8
18	Keersluis	--
14	klepstuw	150
17	keersluis -	--
108	keersluis	--
105	schotbalken	7
106	schotbalken	14
109	keersluis	--
107	keersluis	--
110	keersluis	---

Bijlage 3. Sluitmiddelen en methode van compartimeteren

Compartimentering van de boezem na kadebreuk zal moeten plaatsvinden onder stromingscondities. De stroming op de plaats van het boezemwater waar het compartimenteringswerk ingezet wordt zal de afsluiting bemoeilijken. Daarbij geldt dat naarmate de sluiting vordert de stroomsnelhen door het sluitgat toe zullen nemen. De sluitingsmiddelen zulllen dan ook op die situatie berekend moeten zijn.

Onderscheid moet gemaakt worden tussen:
- de bestaande noodkeringen
- en de lokaal aan te brengen keringen

De bestaande noodkeringen
- nog onderzoeken of de grotere werken (balgstuwen, kleppen en schuiven) onder stroming gesloten kunnen worden
- houdt er rekening mee dat er hulpmiddelen (bijv. hydraulische kranen om te drukken of trekken) nodig zijn om afsluiting tot stand te brengen

lokaal aan te brengen keringen
Nog verder uitwerken in:
- stroomsnelheden en gewicht stortsteen, zakndzakken en big-bags, en bodembescherming
- sluitingsmethode met daarbij; van onder naar boven werken, of vanuit de oevers, en afsluitingen aan beide zijde bres gelijk opwerken (of niet)

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Calamiteitenbestrijdingsplan

AFVALWATER

Hoogheemraadschap van Rijnland
Archimedesweg 1
Postbus 156
2300 AD LEIDEN
telefoon 071 3063063
fax 071 5123916

DOCUMENTBEHEER

Naam document	CALAMITEITENBESTRIJDINGSPLAN AFVALWATER
Type document	Calamiteitenbestrijdingsplan
Versie	1.0
Uitgiftedatum	20 december 2005
Opsteller deze versie Naam Functie Sector Afdeling	 T. Teeuwen Projectmedewerker, sectordirecteur WBZ Bedrijfsondersteuning en plannen
Beheerder document Naam Functie Sector Afdeling	 T. Teeuwen Projectmedewerker, sectordirecteur WBZ Bedrijfsondersteuning en plannen **Opmerkingen, verbeteringen en toevoegingen kunnen aan de opsteller worden gericht**

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding

1.1 Korte omschrijving

HetcCalamiteitenbestrijdingsplan ‘Afvalwater’ is een onderdeel van het calamiteitenplan van het hoogheemraadschap van Rijnland. In het calamiteitenplan staat op hoofdlijnen beschreven op welke wijze Rijnland zich voorbereidt op calamiteiten. Tevens wordt op hoofdlijnen de structuur van de calamiteitenorganisatie gegeven.

In dit calamiteitenbestrijdingsplan “Afvalwater” staan de specifieke aspecten en elementen genoemd die van toepassing zijn op de operationele bestrijding van mogelijke incidenten en calamiteiten met betrekking tot het afvalwater of slibafvoer.

1.2 Definitie calamiteit afvalwater

Dit calamiteitenbestrijdingsplan gaat om calamiteiten met betrekking tot de (goede) werking van de volgende zuiveringstechnische werken:

- Afvalwatertransportgemalen
- Afvalwatertransportleidingen
- Afvalwaterzuiveringsinstallaties
- Afvalwaterpersleidingen

Dit plan geeft een gedetailleerde uitwerking van de calamiteitenbestrijding op operationeel niveau.

1.3 Doelgroep

Dit calamiteitenbestrijdingsplan is bedoeld voor:

- medewerkers van het hoogheemraadschap van Rijnland die de bestrijding van incidenten en calamiteiten uitvoeren en coördineren
- externe partners van Rijnland in de calamiteitenbestrijding

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2: Inrichting en beheer afvalwatersystemen in normale toestand
Hoofdstuk 3: Beheer afvalwatersystemen in bijzondere omstandigheden
Hoofdstuk 4: Werkwijze van de calamiteitenorganisatie
Hoofdstuk 5: Overzicht specifieke bestrijdingsmaatregelen en –middelen
Hoofdstuk 6: Afkortingen
Hoofdstuk 7: Referenties
Hoofdstuk 8: CBP persleiding Zoetermeer

Onder tabblad 12 van de calamiteitenmap zijn gegevens van persleidingen en AWZI’s opgenomen.

1.5 Intranet

Veel informatie die gebruikt kan worden voor de bestrijding van calamiteiten is beschikbaar gesteld op intranet (infocentrum / kennisbank / gegevensbank monitoring), zoals:

- Kaarten
- Basisgegevens van afvalwatersystemen
- GIS-viewer

2. Inrichting en beheer afvalwatersysteem in normale toestand

In de normale situatie wordt afvalwater in het gemeentelijk rioolstelsel verzameld en via vrij verval of een drukriolering naar een door Rijnland beheerd afvalwatertransportgemaal getransporteerd. Vandaar wordt het water naar een afvalwaterzuiveringsinstallaties (AWZI) gepompt (het zogenaamde influent). Een AWZI kan aangesloten zijn op één op meer transportgemalen. In de AWZI wordt het afvalwater gereinigd en vervolgens in nabij gelegen oppervlaktewater geloosd (het zogenaamde effluent).

3. Beheer afvalwatersysteem in bijzondere omstandigheden

Wanneer het proces van inzameling tot effluentlozing ernstig wordt verstoord, treedt afhankelijk van de situatie van dat moment, het calamiteitenplan in werking.

Onder tabblad 12 van de calamiteitenmap staan de belangrijkste gegevens van de persleidingen en AWZI's weergegeven.

De verstoring kan worden veroorzaakt door:
- een lekke leiding
- een pomp (of motor-)storing in een gemaal of in een AWZI
- een stagnatie in de slibafvoer
- een onderbreking van de energietoevoer
- anders

Calamiteiten met afvalwater zorgen voor vervuiling van het oppervlaktewater. Dit oppervlaktewater moet worden doorgespoeld. Indien de vervuiling geïsoleerd is kan het vervuilde oppervlaktewater met tankwagens worden afgepompt.

Buiten de maatregelen die zijn gericht op herstel van de normale situatie, zijn maatregelen nodig voor het beperken van de overlast en / of het gecontroleerd doorspoelen van het watersysteem. Dit hangt af van de locatie van de calamiteit en wordt door het operationeel- en / of beleids team bepaald.

Mogelijk calamiteiten met afvalwater zijn:
1. Storing in afvalwatertransportgemaal
2. Lekkage in afvalwatertransportleiding
3. Uitval van afvalwaterzuivering
4. Stagnatie in slibafvoer
Deze calamiteiten worden hieronder toegelicht.

3.1 Storing in afvalwatertransportgemaal

Uitval van een gemaal, of een deel daarvan, leidt tot overstorten, nadat het rioolstelsel zich met afvalwater heeft gevuld. Deze vultijd wordt ook wel de kritieke tijd genoemd. Deze kritieke tijd varieert per rioolstelsel van enkele uren tot ongeveer een dag. Dit is mede afhankelijk van de weersomstandigheden. Voor elk afvalwatertransportgemaal is de kritieke tijd bekend (zie tabblad 12 van de calamiteitenmap). Overstorten die in werking zijn vervuilen het oppervlaktewater.

3.2 Lekkage in afvalwatertransportleiding

Een lekkage in een persleiding geeft lokaal oppervlaktewater en/of grondwaterverontreiniging. Afhankelijk van de uitstroomhoeveelheid wordt het toevoergemaal gestopt of lokaal met een tankwagen het lekwater afgepompt. De zogenaamde kritieke tijd van het aanvoerstelsel is onder tabblad 12 van de calamiteitenmap aangegeven.
Voor de persleiding van Zoetermeer naar Houtrust is een apart calamiteitenbestrijdingsplan gemaakt. Voor de inhoudsopgave en de verspreidingslijst: zie hoofdstuk 8.

3.3 Uitval afvalwaterzuivering

Een algehele uitval van een AWZI leidt tot diverse overstorten in de omgeving, nadat het aanvoerende riool- en persleidingenstelsel zich heeft gevuld. Deze tijdsduur, de vultijd, is per AWZI bekend. Een gedeeltelijke uitval kan op termijn een soortgelijk effect hebben, mede afhankelijk van de

weersomstandigheden. De zogenaamde kritieke tijd van het aanvoerstelsel is ondertabblad 12 van de calamiteitenmap aangegeven.

3.4 Stagnatie in slibafvoer

Stagnatie in slibafvoer op een AWZI kan leiden tot locale stankoverlast door toename van de slibvoorraad ter plaatse. In geval van stagnatie in de afzetmogelijkheden zal er op meerdere AWZI's stankoverlast kunnen ontstaan.

4. Werkwijze van de calamiteitenorganisatie

In dit hoofdstuk wordt de werkwijze van de calamiteitenorganisatie toegelicht.

4.1 Werkwijze bij de bestrijding van de calamiteit

4.1.1 Fasering en opschalingscriteria

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke criteria gelden voor welke alarmfase en welke acties er door wie uitgevoerd moeten worden.

Fase	Criteria	Acties	Verantwoordelijke
0 *Incident*	Verwachte storings- of reparatieduur heeft minder dan 12 uur overstorten tot gevolg; er is sprake van locale overlast. Een storing in de slibafvoer blijft beperkt tot ……..uur	**Afhandeling door district**	
		formeren veldteams	teamleiders zuiveringen en watersystemen
		informeren districtshoofd	teamleider zuiveringen
		informeren coördinator meldingen /afdeling communicatie	teamleider zuiveringen
		informeren operationeel leider	districtshoofd
		nemen beslissing om over te gaan naar fase 1	operationeel leider
		nemen van maatregelen	teamleider zuiveringen
1 *Ernstig incident*	Verwachte storings- of reparatieduur heeft tussen 12 en 36 uur overstorten tot gevolg; de overlast is niet meer lokaal te isoleren. Een storing in de slibafvoer duurt maximaal …… uur.	**AC's, BC en WOT actief**	
		informeren operationeel leider	districtshoofd
		nemen beslissing om over te gaan naar fase 2	operationeel leider
		activeren WOT, AC-hoofdkantoor en AC-communicatie	operationeel leider
		informeren AD	operationeel leider
		activeren BC, receptie, automatise-ring	AD
		activeren AC-district & veldteam	districtshoofd
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		informeren netwerkpartners, zoals gemeente, politie, milieu inspectie	AC-district
		nemen van maatregelen	AC-district
2 *Calamiteit*	Verwachte storings- of reparatieduur heeft meer dan 36 uur overstorten tot gevolg; de overlast is niet meer lokaal te isoleren en spreidt zich door het gebied uit. Een storing in de slibafvoer duurt meer dan…… uur	**Gehele calamiteitenorganisatie actief**	
		informeren dijkgraaf	operationeel leider
		nemen beslissing om over te gaan naar fase 3	dijkgraaf
		activeren WBT	AD
		informeren netwerkpartners, zoals gemeente, politie, milieu inspectie	AC-district
		nemen van maatregelen	AC-district
3 *Ramp**			

4.1.2 Toelichting op de fasering

De gevolgen van een incident met afvalwater kunnen heel vervelend voor de omgeving zijn maar zal, voor zover wordt voorzien, nooit uitgroeien tot fase 3 (ramp) waarbij slachtoffers en/of grote economische schade kan optreden.

4.1.3 Uitvoerenden intern

Voor de samenstelling en taken van de interne teams ten behoeve van de bestrijding van kwantiteitscalamiteiten beschreven wordt verwezen naar de supplementen “Werkwijze Calamiteitenorganisatie” (hoofdstuk 5) en “Medewerkersoverzicht”.

Specifieke taken van het actiecentrum bij een calamiteit met afvalwater zijn:

- Bepalen plaats van het actiecentrum (afhankelijk van de plaats van de calamiteit, dus veelal zal dat de betrokken AWZI zijn)
- Doorgeven plaats actiecentrum aan voorzitter operationeel team
- Vaststellen samenstelling van het veldteam door de groepsleider Zuivering, afhankelijk van de plaats van de calamiteit
- Doorgeven samenstelling veldteam aan het actiecentrum
- Calamiteit stabiliseren
- Verhelpen van de oorzaak
- Indien nodig (slib)afvoer regelen m.b.v. tankwagens
- Noodaggregaten inzetten
- Noodpompen inzetten
- Grondwerken laten uitvoeren
- Afvalwaterstroom monitoren indien en voor zover dat via het oppervlaktewater wordt afgevoerd
- Monsters nemen
- Aangelanden en andere betrokken instanties informeren
- Maatregelen nemen die een gecontroleerde afvoer naar doorstromend water bewerkstelligen

4.1.4 Operationele afstemming

Instanties waarmee periodiek moet worden afgestemd

- Politie
- Brandweer
- Gemeenten
- Waterschappen

Instanties die periodiek moeten worden geïnformeerd

- Gemeenten
- Provincie
- Milieu-inspectie

4.2 Netwerkpartners

Netwerkpartners (overheden etc) zijn opgenomen in het supplement Netwerkpartners. De gegevens van aannemers etc zijn aanwezig op elke installatie: Hieronder worden de belangrijkste genoemd:

- (Tank)transportbedrijven
- Leveranciers voor pompen
- Leveranciers voor noodaggregaten
- Aannemers voor grondwerken

5. Overzicht specifieke bestrijdingsmaatregelen en -middelen

5.1 Bestrijdingsmaatregelen

5.1.1 Strategie bij bijzondere omstandigheden

Wanneer een vervuiling een gebiedskarakter krijgt zal het influent naar goed doorstromend water moeten worden geleid, om uiteindelijk naar de Noordzee (via het gemaal Katwijk), naar het Noordzeekanaal (via de gemalen Spaarndam /Halfweg) of via het Rijn-Schiekanaal naar Delfland (Nieuwe Waterweg) te worden afgevoerd.

In geval van een storing in de slibafvoer zal het slib eerst naar andere awzi('s) worden vervoerd ter verdere behandeling, daarna op het terrein van de awzi worden gebufferd en daarna indien nodig op het terrein van de awzi Haarlem-Waarderpolder.

5.1.2 Maatregelen

	actie door:	inzet materieel
het repareren van het defect	veldteam zuiveringen	ter beoordeling veldteam
het isoleren van de vervuiling	veldteam watersystemen	evt aannemers oproepen
met tankwagens afvoeren	actiecentrum / veldteam	transportbedrijf oproepen
noodaggregaten / -pompen inzetten	actiecentrum / veldteam	aanvoer door derden

5.1.3 Storing AWZI

Beschrijving

Een storing op een AWZI kan ontstaan door een plotseling optredende stroomstoring, technische storing of sterke vervuiling van het influent, waardoor het zuiveringsproces wordt lam gelegd. Hierdoor wordt ongezuiverd rioolwater in het oppervlaktewater geloosd, waardoor ernstige waterverontreiniging en waterbodemverontreiniging kan ontstaan.

In de bedrijfsnoodplannen van de AWZI's staan verschillende acties opgenomen die een lozing van verontreinigd water op oppervlaktewater moeten voorkomen. Wanneer er toch een ongezuiverde lozing plaatsvindt zal het regiohoofd van de desbetreffende installatie contact opnemen met de coördinator meldingen en klachten. In overleg met medewerkers van de afdeling HDH, en WPC zal dan de benodigde actie worden opgesteld.

Procedure

De beheerder van de awzi zal in overleg met de kwaliteitsbeheerder van het oppervlaktewater de nodige (nood)maatregelen nemen om schade aan het rioolstelsel en verontreiniging van het oppervlaktewater te voorkomen

In fase 1

- WOT neemt beslissing over maatregel
- WOT voert maatregel uit

In fase 2

- WOT adviseert WBT
- WBT neemt beslissing over de maatregel
- WOT voert maatregel uit

Uitvoerenden

Districten

Inzet Materiaal

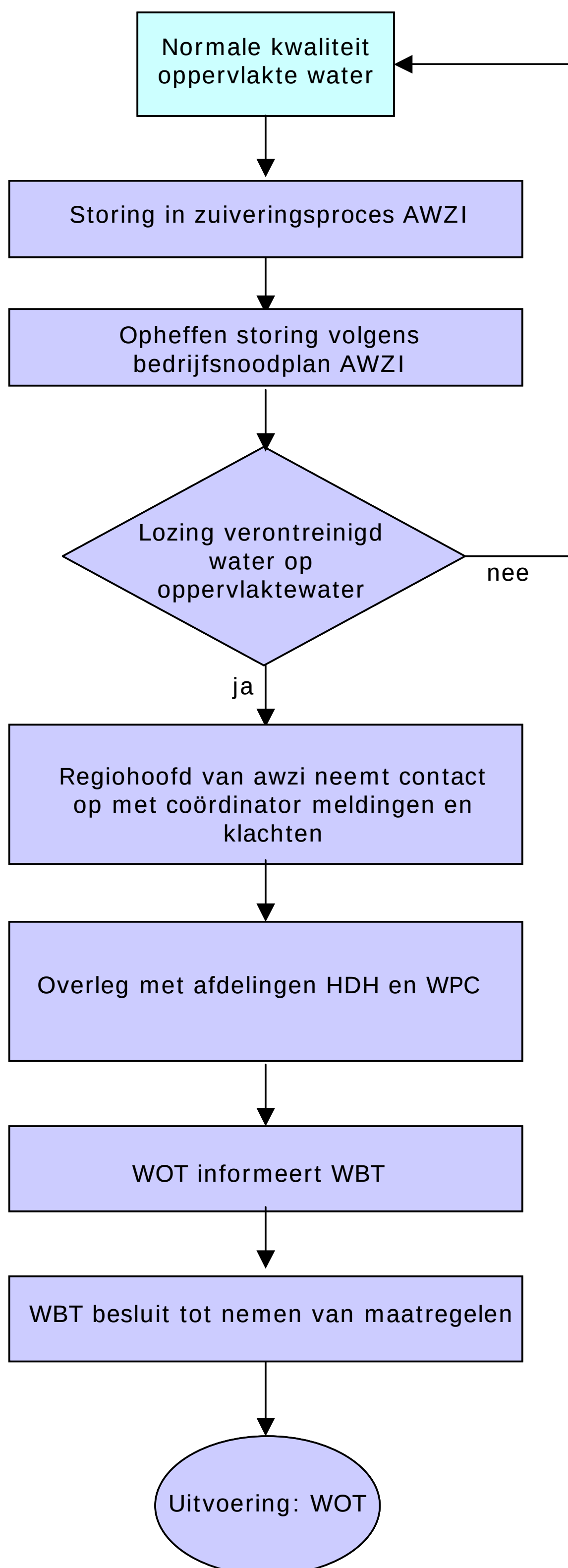
Aanneembedrijven / Milieubureau

Hulpmateriaal op intranet
- GIS kaart met watergangen waarin lozingspunt AWZI is opgenomen

Storing AWZI

Normale omstandigheden

Bijzondere omstandigheden

5.1.4 Persleidingbreuk of uitval rioolpersgemaal

Beschrijving

Bij een breuk in een rioolwaterpersleiding of bij een uitval van een rioolpersgemaal is de afvoer van rioolwater naar een awzi gestremd. De oorzaak van een breuk in een persleiding kan zijn dat de persleiding is beschadigd bij graafwerkzaamheden of de persleiding heeft het begeven wegens veroudering of zwakte. Het uitvallen van een rioolpersgemaal is meestal een gevolg van een technische storing. De gevolgen van een persleidingbreuk of het uitvallen van een rioolpersgemaal zijn dat er rioolwater in de bodem en/of oppervlaktewater kan komen. Hierdoor kan een water- en/of bodemverontreiniging ontstaan.

De bestrijding van een persleidingbreuk en/of uitval van een rioolpersgemaal zal in eerste instantie worden uitgevoerd door de beheerder van de persleiding. Voor Rijnland worden de werkzaamheden uitgevoerd door de werkeenheden in de betreffende regio’s.
Enkele maatregelen zijn:

- Snel en doelmatig herstellen van de schade of storing
- Afvalwater met tankauto’s naar de awzi afvoeren
- Afvalwater gecontroleerd lozen via riooloverstorten (mogelijkheid tot afdammen van watergangen)

Procedure

De beheerder van de persleiding en/of persgemaal zal in overleg met de kwaliteitsbeheerder van het oppervlaktewater de nodige (nood)maatregelen nemen om schade aan het rioolstelsel en verontreiniging van het oppervlaktewater te voorkomen.

In fase 1

- WOT neemt beslissing over maatregel;
- WOT voert maatregel uit

In fase 2

- WOT adviseert WBT ;
- WBT neemt beslissing over de maatregel;
- WOT voert maatregel uit.

Uitvoerenden

Districten

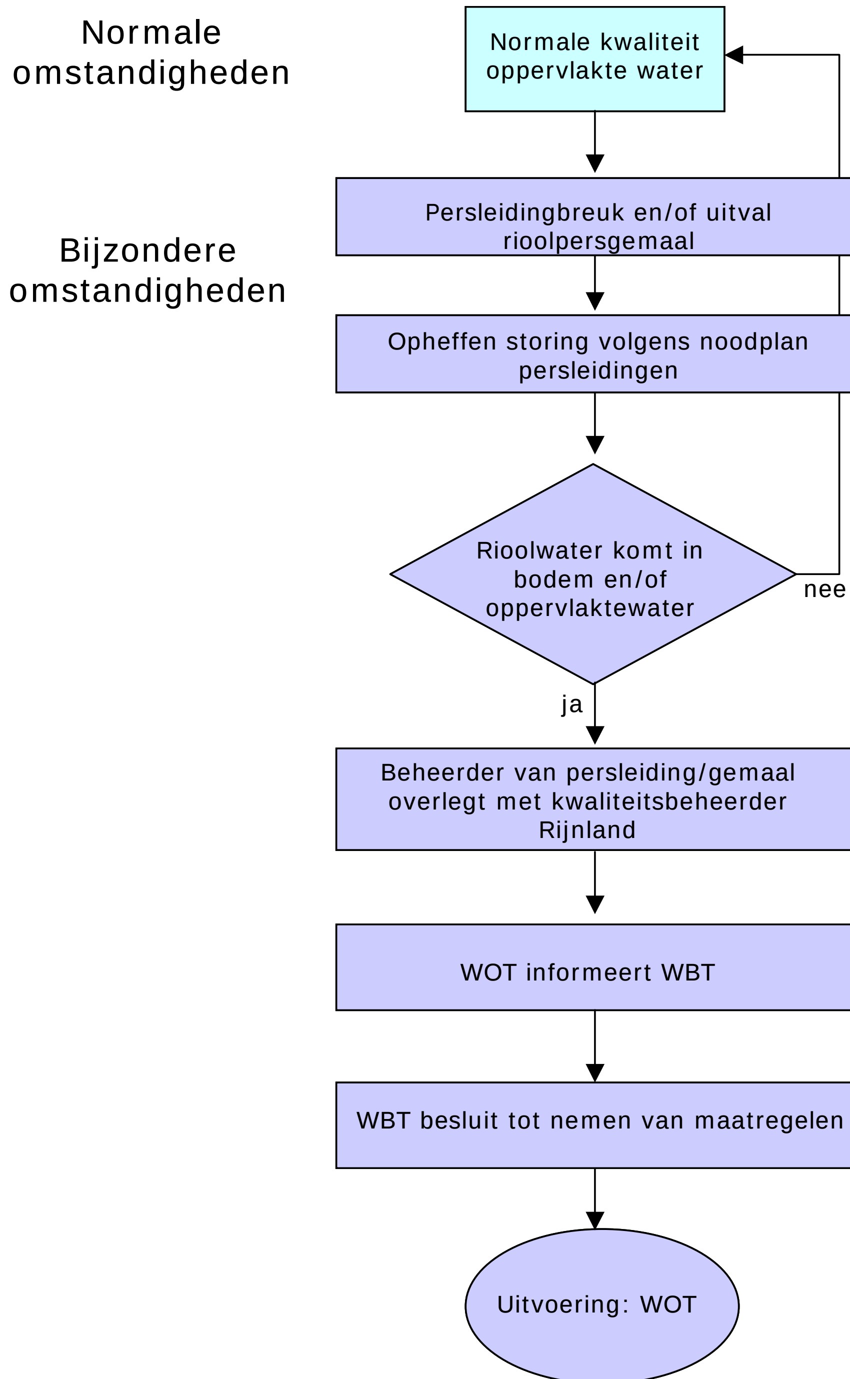
Inzet Materiaal

Aanneembedrijven / Milieubureau

Hulpmateriaal

- GIS kaart met rioolgemalen, rioolpersleidingen, overstorten en watergangen

Persleidingbreuk en/of uitval rioolpersgemaal

6. Afkortingen

AC	Actie Centrum
AD	Afdelingshoofd
AWZI	Afval Water ZuiveringsInstallatie
BC	Berichtencentrum
CBP	CalamiteitenBestrijdingsPlan
CTPI	CoördinatieTeam Plaats Incident
CvdK	Commissaris van de Koningin
GIS	Geografisch Informatie Systeem
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure
LCC	Landelijk CoördinatieCentrum
ONT	afdeling Ontwikkeling
PCC	Provinciaal Coördinatiecentrum
RBP	Representatief Boezempeil Rijnland
RCC	Regionaal Coördinatie Centrum
ROT	Regionaal Operationeel Team
RWS-ZH	RijksWaterStaat directie Zuid-Holland
RWZI	Riool Water ZuiveringsInstallatie
WBT	Waterschaps Beleidsteam
WBZ	Watersysteembeheer en Zuiveren
WOT	Waterschaps Operationeel Team

7. Referenties

Calamiteitenplan
Calamiteitenbestrijdingsplan Waterkwaliteit
Calamiteitenbestrijdingsplan Waterkwantiteit
Calamiteitenbestrijdingsplan persleiding Zoetermeer

Supplement Werkwijze Calamiteitenorganisatie
Supplement Netwerkpartners

8. CBP persleiding Zoetermeer

Het afvalwater van de gemeente Zoetermeer wordt via een aparte persleiding naar de awzi Houtrust (Delfland) gepompt met het persgemaal Zoetermeer (ook wel gemaal Meerzicht genoemd).
De leiding is tot aan de grens met Delfland in beheer bij Rijnland. Het gemaal is eveneens in beheer bij Rijnland.
In geval van een langdurige storing aan deze leiding of aan het gemaal zal er worden overgestort in de bermsloot langs de rijksweg A12.

Op dat moment zijn 4 partijen actief:
- Rijnland als beheerder van het gemaal en een gedeelte van de leiding
- Delfland als beheerder van een gedeelte van de leiding, en omdat het eventueel doorpompen via open water via Delflands gebied gaat
- Schieland omdat het eventueel doorpompen via open water via Schielands gebied gaat.
- De gemeente Zoetermeer

Om die reden is er voor deze situatie een apart calamiteiten(beleids)team actief dat opereert vanuit het gemeentehuis Zoetermeer, en vandaaruit het veldteam aanstuurt.

Zie hierna de inhoudopgave en de verspreiding van dit plan.

Inhoudsopgave Calamiteitenplan Zoetermeer

Verzendlijst calamiteitenplan Zoetermeer

Rijnland

Hoofd district Noord van HH van Rijnland	**D.Moerkens**	dolf.moerkens@rijnland.net
Hoofd district Midden van HH van Rijnland	**P.Smit**	pieter.smit@rijnland.net
Hoofd district Zuid van HH van Rijnland**.**	**R. Westhoek**	rob.westhoek@rijnland.net
Teamleider district Zuid	**P. Grob**	paul.grob@rijnland.net
Groepsleider ………. district Zuid	**E. vd Linden**	
Teamleider zuiveringen district Zuid	**C. Tijsterman**	cor.tijsterman@rijnland.net
Installatiebeheerder Leiden Zuid-West	**J. Kraan**	jan.kraan@rijnland.net
Coordinator cal.bestijdingsplannen	**W. Vlug**	wim.vlug@rijnland.net

Delfland

Coordinator cal. bestrijdingsplannen	M. Bosker	**mbosker@hhdelfland.nl**

Schieland

Coordinator cal. bestrijdingsplannen	**F.W. Martens**	fw.martens@schieland.nl

Zoetermeer

Beheerder rioleringen	**G.B. Zeilstra**	
Techn. Specialist riolering	**J.A.v.Denderen**	j.a.van.denderen@zoetermeer.nl

INSTALLATIEGEGEVENS AWZI'S EN RIOOLGEMALEN

opmaakdatum 15 november

Object	Object Naam	Object inzamelgebied	Lozing Naam	RWA m3/h (ontwerp)	DWA m3/h (gemeten)	Krit. Tijd dwa (uur)	druk (mWk)	(kVA)
awzi	Aalsmeer	Aalsmeer, Bloemenveiling	Ringvaart	750		8		
effl	Aalsmeer	Aalsmeer, Bloemenveiling	Ringvaart	750				
rg	Aalsmeer Blaauwstraat	Aalsmeer, Bloemenveiling	Aalsmeer	530	380	9	12,5	50
rg	Aalsmeer Machineweg		Aalsmeer	220	95	4	15	40
rg	Aalsmeer Molenvlietweg		Aalsmeer Machineweg	40				
rg	VBA	Bloemenveiling	Aalsmeer Blaauwstraat	80		4		
awzi	Aardam Oost	Aardam Oost	Verenigde Boklandse Polder	60	60	-		
infl	Aardam Oost	Aardam Oost	Aardam Oost	60	60	15		
awzi	Aardam West	Aardam West, Aardam Noord	Aarkanaal	160	160	-		
effl	Aardam West	Aardam West, Aardam Noord	Aarkanaal		90			
infl	Aardam West	Aardam West, Aardam Noord	Aardam West	160	160	20		
awzi	Alphen Kerk en Zanen	Alphen West, Alphen Kerk en Zanen, Hazerswoude Rijndijk, Koudekerk	Oude Rijn	2.250	600			
rg	Alphen Kerk en Zanen	Alphen Kerk en Zanen	Alphen West	500	260	20	10,5	7,5
rg	Alphen West	Alphen West	Alphen Kerk en Zanen	1.100	650	12	11	165
rg	Gnephoek	Gnephoek	Koudekerk a.d. Rijn	40				
rg	Hazerswoude Rijndijk	Hazerswoude Rijndijk	Alphen Kerk en Zanen	240	180	20	10	225
rg	Koudekerk a.d. Rijn	Koudekerk	Alphen Kerk en Zanen	210	145	28	10	40
awzi	Alphen Noord	Alphen Noord, Alphen Oost, Recreatiegebied Zegerbaan	Oude Rijn	1.400	550	1		
rg	Alphen Kennedylaan	Alphen Noord, Recreatiegebied Zegerbaan	Alphen Noord	900	450	1	13	120
rg	Alphen Wielewaalstraat	Alphen Oost	Alphen Noord	500	110	19	16	40
awzi	Bodegraven	Bodegraven N, Bodegraven Z, Wegrest., Reeuwijk Brug, Zwdam, de Hooge Burch	Zijtak Oude Rijn	2.400	820	6		
dr	Oud Bodegraafseweg	Oud Bodegraafseweg	Bodegraven	13	5			
rg	Bodegraven Molenkade	Bodegraven Zuid, Wegrestaurant	Bodegraven	780	400	6	8,5	75
rg	Bodegraven W. de Zwijgerstr	Bodegraven Noord	Bodegraven	540	280	28	10	45
rg	Reeuwijk Brug Oost	Reeuwijk Brug Oost	Bodegraven	240	45	15		40
rg	Reeuwijk Brug West	Reeuwijk Brug West	Reeuwijk Oost	220	45	35		40
rg	Zwammerdam	Zwammerdam, de Hooge Burch	Bodegraven	100	70			
awzi	Boskoop	Boskoop West (gedeeltelijk)	Gouwe	140				
infl	Boskoop West	Boskoop West (gedeeltelijk)	Boskoop	200	140	3	22	75
awzi	Gouda	Gouda, Stolwijkersluis, Gouderak, Het Beijersche, Achterbroek	Hollandsche IJssel	4.350	1.200	1		
rg	Gouda Bosweg	Gouda, Stolwijkersluis, Gouderak, Het Beijersche, Achterbroek	Gouda	3.600	1.150	1	16	340
rg	Gouderak, Beyerse en Achterhoek	Gouderak, Beyerse en Achterhoek	Gouda		60			
rg	Stolwijkersluis	Stolwijkersluis	Gouda		20			
awzi	Haarlem Schalkwijk	Haarlem Oost,Schalkwijk	Ringvaart	3.000				
infl	Haarlem Schalkwijk	Haarlem Oost,Schalkwijk	Haarlem Schalkwijk					
awzi	Haarlem Waarderpolder	A'hout, Bl'daal, H'liede, Hlm. W, Hlm. N, Ind.terr. WP, Overveen, Penn.veer, Spdm O, Effl AWZI Zandvoort	N.B.Spaarne	6.645				
effl	Zandvoort	Zandvoort	Haarlem Parklaan					
infl	Haarlem Waarderpolder	A'hout, Bl'daal, H'liede, Hlm. W, Hlm. N, Ind.terr. WP, Overveen, Penn.veer, Spdm O, Effl AWZI Zandvoort	Haarlem Waarderpolder	6.645				
rg	Aerdenhout	Aerdenhout	Haarlem Parklaan					
rg	Haarl'liede en Penningsveer		Spaarndam Oost					
rg	Kerkweg		Spaarndam Oost					
rg	Parklaan	Parklaan	Haarlem Waarderpolder					
rg	Spaarndam Oost	Haarlemmerliede, Penningsveer, Spaarndam Oost	Haarlem Waarderpolder	140	**55**			**40**
rg	Zandvoort	Zandvoort	Haarlem Waarderpolder					
awzi	Hazerswoude Dorp	Hazerswoude Dorp	Oostvaart, noord van sluis	210	215			
effl	Hazerswoude Dorp		Oostvaart, noord van sluis	325				
infl	Hazerswoude Dorp	Hazerswoude Dorp	Hazerswoude Dorp	210	215			
awzi	Heemstede	Heemstede	Zuider Buiten Spaarne	1.600				
infl	Heemstede		Heemstede	1.600				
awzi	Hoogmade	Hoogmade	Hoogmadesche Polder	60				

INSTALLATIEGEGEVENS AWZI'S EN RIOOLGEMALEN

opmaakdatum 15 november

Object	Object Naam	Object inzamelgebied	Lozing Naam	RWA m3/h (ontwerp)	DWA m3/h (gemeten)	Krit. Tijd dwa (uur)	druk (mWk)	(kVA)
infl	Hoogmade		Hoogmade	60	55	12	nvt	50
awzi	Houtrust Den Haag	Wassenaar, Zoetermeer	Noordzee					
rg	Benthuizen	Benthuizen	Zoetermeer	100	45	20		40
rg	Wassenaar Backersh.laan	Wassenaar Midden	Houtrust Den Haag	315	240	5		40
rg	Wassenaar Stoeplaan	Wassenaar Zuid	Houtrust Den Haag	325	300	6		40
rg	Wassenaar van Zuylen van Nijeveltstraat	Wassenaar Noord	Houtrust Den Haag	835	500	5		95
rg	Zoetermeer	Benthuizen, Zoetermeer	Houtrust Den Haag	3.000		4		
awzi	Katwijk	Katwijk, Univ.wijk Leiden, Oegstg., R'burg, S'heim , Valk.burg, Voorhout, Akzo	Katwijks kanaal	6.600		5		
infl	Katwijk	Katwijk Binnen, Katwijk aan Zee, Valkenburg	Katwijk	3.000	1500	6		1200
rg	Akzo	Akzo bedrijventerrein	Sassenheim	?				
rg	Frentrop	Frentrop stichting	Sassenheim	?				
rg	Klei Oost	Industrieterrein Klei Oost (deels)	Katwijk	?				
rg	Oegstgeest	Oegstgeest, Universiteitswijk Leiden	Katwijk	1.200	400	8	15	250
rg	Rijnsburg	Rijnsburg	Oegstgeest	1.000	700	8	15	120
rg	Sassenheim	Sassenheim	Katwijk	800	500	8	15	245
rg	Valkenburg	Valkenburg	Katwijk					
rg	Voorhout	Voorhout, Industrieterrein Akzo	Katwijk	725	400	8	15	95
awzi	Langeraar	Langeraar	Wassenaarsche Polder	140	90			
rg	Langeraar	Langeraar	Langeraar	140	100	20		40
awzi	Leiden Noord	Leiden Noord, Leiderdorp, Warmond, Oegstgeest Poelgeest	Slaaghsloot	5.200	1000	5		2000
infl	Leiden Noord	Leiden Noord, Leiden Merenwijk	Leiden Noord	4.100	1000	5		350
rg	Leiden Merenwijk		Leiden Noord					
rg	Leiderdorp Engelendaal	Leiderdorp Oost, Leiderdorp West	Leiden Noord	1.050	475	30	14	185
rg	Leiderdorp Kalkpolder	Leiderdorp Oost	Leiderdorp-Engelendaal	215	110	24	14	25
rg	Poelgeest		Leiden Noord					
rg	Warmond	Warmond	Leiden Noord	275	110	24	20	75
awzi	Leiden ZuidWest	Leiden Z, Vrschoten, Z'woude Dorp, Z'woude R'dijk, H'woude Groenendijk, Ind.terr. Grote Polder	Vliet	5.900		10		
infl	Leiden ZuidWest	Leiden Z, Vrschoten, Z'woude Dorp, Z'woude R'dijk, H'woude Groenendijk, Ind.terr. Grote Polder	Leiden ZuidWest	5.900		6		
rg	Groenendijk	Hazerswoude Groenendijk	Zoeterwoude Rijndijk					
rg	Zoeterwoude Dorp	Z'woude Dorp, Z'woude Rijndijk, Ind.terr. Grote Polder, Heineken, H'woude Groenendijk	Leiden ZuidWest	545	325	10		95
rg	Zoeterwoude Rijndijk	Zoeterwoude Rijndijk	Zoterwoude Dorp					
awzi	Leimuiden	Burgerveen, Leimuiden, Leimuiderbrug, Weteringbrug	Drecht	285		0		
effl	Leimuiden	Burgerveen, Leimuiden, Leimuiderbrug, Weteringbrug	Drecht	280		1		
rg	Leimuiden	Leimuiden	Leimuiden	225		10	1	40
rg	Weteringbrug	Burgerveen, Leimuiderbrug, Weteringbrug	Leimuiden	55		0		40
awzi	Lisse	Lisse	Ringvaart	2.500		9		
infl	Lisse hoog		Lisse	1.500		9		
infl	Lisse Laag		Lisse	1.000		9		
awzi	Nieuwe Wetering	Nieuwe Wetering, Oud Ade, Oude Wetering, Roelofarendsveen, Rijpwetering, Zevenhuizen	Ringvaart	800		4		
effl	Nieuwe Wetering	Nieuwe Wetering, Oud Ade, Oude Wetering, Roelofarendsveen, Rijpwetering, Zevenhuizen	Ringvaart	780	25	5		40
rg	Gogerpolder	Roelofarendsveen (Gogerpolder)	Nieuwe Wetering	515	280	12		40
rg	Nieuwe Wetering Achterweg	Nieuwe Wetering	Rijpwetering	25		6		
rg	Oude Wetering de Gogh Noord 3	Oude Wetering (de Gogh-Noord 3)	Gogerpolder	85		23		40
rg	Rijpwetering	Rijpwetering, Oud Ade, Zevenhuizen	Nieuwe Wetering	115		3		40
rg	Veenderveld		Nieuwe Wetering	125				
awzi	Nieuwveen	Nwveen, Nwkoop, Noorden, Woerd. Verlaat, Zevenhoven, P'veer, Bovenland, Aarl.veen, Noordse Buurt , Noordse Dorp, Zomerparken Zevenhoven	Aarkanaal	1.000	450	-		
effl	Nieuwveen	Nwveen, Nwkoop, Noorden, Woerd. Verlaat, Zevenhoven, P'veer, Bovenland, Aarl.veen, Noordse Buurt , Noordse Dorp, Zomerparken Zevenhoven	Aarkanaal	1.200	450	-		
infl	Nieuwveen	Nieuwveen	Nieuwveen	190	170	11		

INSTALLATIEGEGEVENS AWZI'S EN RIOOLGEMALEN

opmaakdatum 15 november

Object	Object Naam	Object inzamelgebied	Lozing Naam	RWA m3/h (ontwerp)	DWA m3/h (gemeten)	Krit. Tijd dwa (uur)	druk (mWk)	(kVA)
rg	Aarlanderveen	Aarlanderveer	Nieuwkoop	41	40	9		
rg	Nieuwkoop	Nieuwkoop	Nieuwveen	527	220	14		40
rg	Noorden	Noorden, Woerdense Verlaat, Zomerparken Zevenhoven, Noordse Buurt, Noordse Dorp	Nieuwkoop	111	55	4		40
rg	Noordse buurt	Noordse buurt	Noordse dorp					
rg	Noordse dorp	Noordse dorp, Noordse buurt	Noorden					
rg	Papenveer	Papenveer	Nieuwveen	180	80	3		40
rg	Woerdense Verlaat	Woerdense Verlaat	Noorden					
rg	Zevenhoven	Zevenhoven Noordeinde, Zevenhoven Westeind, Noordse Buurt, Noordse Dorp	Nieuwkoop	111	120	20		40
rg	Zomerparken	Zomerparken	Noorden					
awzi	Noordwijk	Noordwijk aan Zee, Noordwijk Binnen, vd Berghstichting	Maandagsche Wetering	1.400		12		120
infl	Noordwijk	Noordwijk aan Zee, Noordwijk Binnen, vd Berghstichting	Noordwijk	1.400		12		120
awzi	Noordwijkerhout	Noordwijkerhout, Sancta Maria en Langeveld	Trekvaart Haarlem Leiden	600		7		
infl	Noordwijkerhout	Noordwijkerhout, Sancta Maria en Langeveld	Noordwijkerhout	600		7		
awzi	Randenburg	Boskoop W(ged.), Boskoop O, Reeuwijk Dorp, W'veen W (ged.), W'veen Oost,W'veen Zuidplas (ged.), Ind.terr. Coenekoop (ged.)	Gouwe	750		6		
rg	Boskoop Oost	Boskoop Oost	Reeuwijk Randenburg	90		4		
rg	Boskoop West	Boskoop West (gedeeltelijk)	Boskoop	140		4		
rg	ITC	ITC terrein	Boskoop West					
rg	PCT	PCT terrein	ITC-terrein					
rg	Reeuwijk Dorp	Reeuwijk Dorp	Reeuwijk Randenburg	47	25	6	15	40
rg	Waddinxveen Oost	Waddinxveen Oost	Reeuwijk Randenburg			0		
rg	Waddinxveen West	Waddinxveen West	Reeuwijk Randenburg	475		4		
awzi	Rijnsaterwoude	Rijnsaterwoude	Leidsche Vaart	60	60	8		
effl	Rijnsaterwoude	Rijnsaterwoude	Leidsche Vaart	70	60	0,1		
infl	Rijnsaterwoude	Rijnsaterwoude	Rijnsaterwoude	60		8		
awzi	Rijsenhout	Rijsenhout, Rozenburg, Tuinbouwgebied Noord, Wegrest. Aalsm.brug,Schiphol, Oude Meer	Ringvaart	750		13		
effl	Rijsenhout	Rijsenhout, Rozenburg, Tuinbouwgebied Noord, Wegrest. Aalsm.brug,Schiphol, Oude Meer	Ringvaart	750	110	17	10	40
rg	Rijsenhout Aarbergerweg	Rijssenhout	Rijsenhout					
rg	Rijsenhout Lijzijde	Rijsenhout, Wegrestaurant	Rijsenhout	260		13		
rg	Rozenburg	Rozenburg	Rijsenhout					
rg	Schiphol Logistic	Logistiek Schiphol	Rijsenhout					
rg	Schiphol Rijk	Bedrijventerrein Schiphol	Rijsenhout	160	80	16		60
awzi	Stompwijk	Stompwijk	Kees Jan Koenensloot	60				
effl	Stompwijk	Stompwijk	Kees Jan Koenensloot	80				
infl	Stompwijk	Stompwijk	Stompwijk	60		13		
awzi	Velsen	Velsen N/Z, IJmuiden, Driehuis, Santpoort N/Z, V'broek, Stortplaats Velsen, Ind.geb. Velsen N (De Eendracht, Noordwijkermeerpolder), Zeehaven IJmuiden B.V., Recr.geb. Spaarnwoude, Recreatie in strand en duingebied ten Westen van IJmuiden	Noordzeekanaal	3.700		10		
rg	Spaarnwoude	Recreatiegebied Spaarnwoude	Velsen					
rg	Velsen Noord		Velsen					
rg	Velsen Zuid	Velsen Zuid, IJmuiden, Driehuis, Santpoort, Zeehaven IJmuiden BV	Velsen	2.600	100	12	12	130
rg	Velserbroek	Velserbroek	Velsen	785	360	10	15	70
rg	Wijkertunnel		Velsen					
awzi	Waddinxveen	Waddinxveen West (ged.), Waddinxveen Zuidplas (ged.), Industrieterrein Coenekoop (ged.)	Gouwe	480		9		
effl	Waddinxveen		Gouwe	475		4		
infl	Waddinxveen West	Waddinxveen West	Waddinxveen	475		4		
awzi	Woubrugge	Woubrugge	Polder Oudendijk	200	95	30		
rg	Woubrugge	Woubrugge	Woubrugge	200	95	20		40
awzi	Zandvoort	Zandvoort	Zandvoort vijver	900		13		
effl	Zandvoort	Zandvoort	Haarlem Parklaan	600				
infl	Zandvoort	Zandvoort	Zandvoort	900		13		

INSTALLATIEGEGEVENS AWZI'S EN RIOOLGEMALEN

opmaakdatum 15 november

Object	Object Naam	Object inzamelgebied	Lozing Naam	RWA m3/h (ontwerp)	DWA m3/h (gemeten)	Krit. Tijd dwa (uur)	druk (mWk)	(kVA)
infl	Zandvoort	Zandvoort	Zandvoort vijver	900		13		
awzi	Zwaanshoek	Abbenes, Beinsdorp, Bennebroek, Buitenkaag, De Zilk, Getsewoud, Hillegom, Kaageiland, Lisserbroek, Nieuw Vennep, Ruygenhoek, Vogelenzang, Hillegom Zanderijpolder, Zwaanshoek.	Ringvaart	5.500				
rg	Abbenes		Lisserbroek	150				
rg	Beinsdorp	Beinsdorp	Lisserbroek	40	15	12		40
rg	Bennebroek	Bennebroek, Vogelenzang	Zwaanshoek	425	130	10		40
rg	Buitenkaag		Abbenes	100				
rg	De Zilk	Ruigenhoek, De Zilk	Hillegom Zanderijpolder	150	50	10	10	40
rg	Getsewoud	Getsewoud	Zwaanshoek	710		2		
rg	Hillegom Elsbroek	Hillegom Zuid, Hillegom Zanderijpolder, De Zilk, Ruigenhoek	Zwaanshoek	620	195	16		65
rg	Hillegom Vosselaan	Hillegom Noord	Zwaanshoek	450	310	12		40
rg	Hillegom Zanderijpolder	Hillegom Zanderijpolder, De Zilk, Ruigenhoek	Hillegom Elsbroek	300	75	16		40
rg	Kaagdorp	Kaageiland	Buitenkaag	60		10		40
rg	Lisserbroek	Lisserbroek, Abbenes , Buitenkaagen, Kaageiland	Zwaanshoek	250	110	3		40
rg	Nieuw Vennep	Nieuw Vennep	Zwaanshoek	1.300	560	6		65
rg	Vogelenzang	Vogelenzang	Bennebroek	100	70	6		40
rg	Zwaanshoek	Zwaanshoek, Floriande, tzt Hoofdorp West	Getsewoud	580	50	7		40
awzi	Zwanenburg	Aardappelverwerkend bedrijf, Badhoevedorp, Cruquius, Epilepsiecentrum Cruquiushoeve, Halfweg, Hoofddorp Nieuwe Meer, Vijfhuizen, Zwanenburg	Ringvaart	6.000				
rg	Badhoevedorp Groene Zoom	Badhoevedorp, Nieuwe Meer	Zwanenburg	830				
rg	Boesingheliede		Hoofddorp Zuid					
rg	Cruquius	Cruquius, Epilepsiecentrum Cruquiushoeve	Hoofddorp Zuid	170				
rg	Halfweg	Halfweg	Zwanenburg	250				
rg	Hoofddorp Noord	Aardappelverwerkend bedrijf, HoofddorpOost	Zwanenburg	1.650				
rg	Hoofddorp Zuid	Hoofddorp West (tzt naar Zwaanshoek), Hoofddorp Noord	Zwanenburg	1.750	825	24		140
rg	Lijnden		Badhoevedorp Groene Zoom	110				
rg	Vijfhuizen	Vijfhuizen	Cruquius	300				
rg	Zwanenburg	Zwanenburg	Halfweg	500				

PERSLEIDINGEN

opmaakdatum: 11 oktober 2005

van rioolgemaal	naar awzi	diam. (mm)	materiaal	lengte (m)	debiet (m3/h) DWA	RWA	druk (mWk)	krit. tijd (hr)	district	groep
Aalsmeer Blauwstr	Aalsmeer	400	pvc	550	380	530	12,5	8	N	Aalsmeer
Aalsmeer Mach weg	Aalsmeer	315	pvc	2650	95	220	15	15	N	Aalsmeer
Aarlanderveen		200	pvc	5300	45	45		5	M	Nieuwveen
Alphen Kenn laan	Alphen N	400	pvc	540	440	600	13	6	Z	Alphen N
Alphen KZ		500	pvc	750	240	415	10,5	5	Z	Alphen N
A;phen West	Alphen N	500	pvc	1800	600	1000	11	20	Z	Alphen N
Alphen Wielewaal	Alphen N	400	pvc	985	175	400	16	20	Z	Alphen N
Beinsdorp	Zwaanshoek	350	ac	250	15	40		25	N	Zwaanshk
Bennebroek	Zwaanshoek	400	ac	3185	130	350	10	19	N	Zwaanshk
Benthuizen	Leiden ZW	225	hpe	1470	45	100		20	Z	Leiden ZW
B'graven W. de Zw	Bodegraven	400	ac	1235	400	540	10	20	Z	Randenburg
B'graven Molenkade	Bodegraven	400	ac	375	480	480	8,5	5	Z	Randenburg
Boskoop Oost	Boskoop	250	hpe / pvc	1600	50	90	10	2	Z	Randenburg
Boskoop West	Boskoop	250	ac	600	140	200	22	3	Z	Randenburg
Gouda Bosweg	Gouda	1000	beton	630	1320	4000	16	8	Z	Randenburg
H'woude Rijndijk	Hazerswoude	315	pvc	2464	150	200	10	13	Z	Leiden ZW
Hillegom Elsbroek	Zwaanshoek	500	beton	2715	195	620	10	40	N	Zwaanshk
Hillegom Vosselaan	Zwaanshoek	480	beton	2000	310	600	9	25	N	Zwaanshk
Hillegom Zanderij	Zwaanshoek	300	ac	1000	75	200	7	36	N	Zwaanshk
Hoofddorp Zuid	Zwaanshoek	700	beton	5850	825	825	15	24	N	Zwaanshk
Kaag dorp	Zwaanshoek	200	hpe	860		60			N	Zwaanshk
Koudekerk a/d Rijn	Alphen N	315/355	pvc	3005	95	200	10	24	M	Alphen N
Langeraar		250	pvc/hpe/ac/beto	260	120	120		16	M	Nieuwveen
Leiderdorp Eng.daal	Leiden N	400/600	div.	4200	475	1000	13,5	30	M	Leiden N
Leimuiden	Leimuiden	315	pvc/hpe	500		195	0,9	8	M	Nieuwveen
Lisserbroek	Zwaanshoek	350	ac	6880	110	200	20	13	N	Zwaanshk
Nieuw Vennep	Zwaanshoek	700	beton	500	560	825	12	6	N	Zwaanshk
Nieuwe Wetering	Nieuwe Wetering	125	pvc	560	25	25		5	M	Lisse
Nieuwkoop	Nieuwveen	450	ac	4850	115	225		4	M	Nieuwveen
Noorden	Nieuwveen	200	pvc	3100		85		4	M	Nieuwveen
Oegstgeest	Katwijk	600/700	ac	2600	400	1400	15	12	M	Katwijk
Oude Wetering	Lisse	250	pvc	785		85		36	M	Lisse
Papenveer	Nieuwveen	315	pvc	2600		100		2	M	Nieuwveen
Reeuwijk Dorp	Randenburg	200	pvc	1300	25	47	15	49	Z	Randenburg
Reeuwijk Oost	Randenburg	315	pvc	880		150		15	Z	Randenburg
Reewijk West	Randenburg	315	pvc	560		150		35	Z	Randenburg
Rijnsburg	Katwijk	500	ac	260	700	1100		6	M	Katwijk
Rijpwetering	Lisse	250	pvc/hpe	3950		95		3	M	Lisse
Rijsenhout	Aalsmeer	250		1250	110	180	10	17	N	Zwaanshoek
Roelofar.veen Googp.	Lisse	450	ac	3000	280	515		11	M	Lisse
Sassenheim	Katwijk									Katwijk
Schiphol Rijk	Zwaanshoek	250	pvc	2700	80	160			N	Zwaanshoek
Spaarndam Oost	Haarlem WP	250	pvc/hpe	3400	55	140			N	Haarlem WP
Velsen Zuid	Velsen	800	ac	700	1000	2600	12		N	Haarlem WP
Velserbroek	Velsen	500	ac	3800	360	795	15		N	Haarlem WP
Vogelenzang	Zwaanshoek	200	pvc	920	70	100	10	6	N	Zwaanshoek
Voorhout	Katwijk	350	ac	1870	195	300		13	M	Katwijk
Warmond	Leiden N	300	ac	2300	110	275		40	M	Leiden N
Wassenaar Backersh	Houtrust	400/600	beton	5840	240	400		5	M	Katwijk
Wassenaal Stoepln	Houtrust	400/600	beton	5840	300	500		5	M	Katwijk
Wassenaar v.Z v. N	Houtrust	400/600	beton	5840	500	930		5	M	Katwijk
Weteringbrug	Lisse	160	pvc	820		50	0,8	8	M	Lisse
Woubrugge	Nieuwveen	315	pvc	440	100	200		29	M	Nieuwveen
Zevenhoven	Nieuwveen	200	pvc	70	100			10	M	Nieuwveen
de Zilk	Noordwijkerhout	315	hpe	1040	50	180	10	24	M	Lisse
Zoeterwoude Dorp	Leiden ZW	300/350	ac	3000	325	545		10	Z	Leiden ZW
Zwaanshoek	Zwaanshoek	400	hpe	10	50	100	11	30	N	Zwaanshoek
Zwammerdam										

Inventarisatie calamiteitenbestrijdingsmiddelen

opmaakdatum: 11 oktober 2005

Materieel	lokatie/opslag	district	hoeveelheid	cap. m^3/min	opvoerhoogte	Ø	toepassingsgebied		waakvlam-overeenkomst	diversen
oliekerende schermen	Oranjebaan 1, Amstelveen		ca. 200mtr				waterkwaliteitsbeheer	020-5457150	nee, mondeling met brandweer A'veen (contactpersoon R. Raben)	Codewoord: assistentie Rijnland. Olieschermen worden op verzoek door brandweer op locatie gebracht. In calamiteitencontainer aanwezig: rubber boot met bb-motor;absorptiemateriaal; hulpmat. bevestiging schermen.
beluchtingsinstallatie	Archimedesweg 1, Leiden		1				waterkwaliteitsbeheer	071-3063555/3556	nee, Rijnland is eigenaar	sleutel bij handhaving
stortsteen	Leidsche Schouw 4, Alphen	DZU	250m^3				waterkeringsbeheer	0172-477656/06-11071007	nee, Rijnland is eigenaar	sleutel bij W. Reumermann
veegmachine	Hoogendoornlaan 2a, Bodegraven	DZU	1				alle gebieden	0172-614811/06-11071007	nee, Rijnland is eigenaar	sleutel bij K. van Spengen
portofoons	Pr. Kennedylaan/Leidsche Schouw/Hoogendoornlaan	DZU	12				alle gebieden	0172-473165/06-11071007	nee, Rijnland is eigenaar	sleutel bij C. van Doorn
stortsteen	Lijnden	DNR	...							geen certificaat
big-bags	Spaarndammerdijk 23, Spaarndam	DNR	200							
big bags	Steunpunt Zoetermeer	DZU	...							
big bags	Akerdijk 12, Lijnden	DNR	200							
big bags	Vlietkade 53, Bodegraven	DZU	200							
big bags	Hogedijk 11, Ter Aar	DMI	200							
big bags	Stompwijkseweg 16, Leidschendam	DZU	200							
Stortsteen	Leidsche Schouw 4, Alphen	DZU	500m^3 60/300							
stortsteen	Bovenweg 12, Nieuwe Wetering	DMI	500m^3 10/60							
stortsteen	Akerdijk 12, Lijnden	DNR	500m^3 10/60							
Zandzakken	Steunpunt Zoetermeer	DZU	...							
Zandzakken	Steunpunt Bodegraven	DZU	...							
Schikhekken	Steunpunt Zoetermeer	DZU	...							
Schikhekken	Steunpunt Bodegraven	DZU	...							
Waadpakken	Steunpunt Zoetermeer	DZU	...							
Waadpakken	Steunpunt Bodegraven	DZU	...							
Schoppen	Steunpunt Zoetermeer	DZU	...							
Schoppen	Steunpunt Bodegraven	DZU	...							
Gemaal Antagonist	Starrevaartpolder	DZU								
Gemaal Volharding	Drooggemaakte Grote Polder	DZU								
Gemaal Stein	Steinse Polder	DZU								
Pomp?, noodbemaling	Gebr. v.d. Poel, Oud Ade	DMI	30 mtr. lengte	25		300mm		071-5018263		6x5mtr slang en 6 mtr. aanzuigslang Varisco pomp
Pomp?, noodbemaling	Gebr. v.d. Poel, Oud Ade	DMI	30 mtr. lengte	6		200mm		071-5018263		
Pomp?, noodbemaling	Oude Rijnstromen, Ter Aar	DMI	27 mtr. lengte	15		300mm		0172-602843		flex. Stalen bochtstuk en -/30º lang 1 mtr.
Pomp?, noodbemaling	J. v.Vliet, Ter Aar	DMI	30 mtr. lengte	25		300mm		0172-602597		6x5mtr slang en 6 mtr. aanzuigslang Varisco pomp
Pomp?, noodbemaling	P.C.M. Duivenvoorde, Voorhout	DMI	19 mtr. lengte	6		120mm		0252-212209/06-52841132		2x6mtr, 1x4mtr, 1x3 mtr.slang
Pomp Gebr. v.d. Poel	Oud Ade	DMI	15 mtr. lengte	huurpomp 6		200mm		071-5018263		pijpen zijn van J. v.d. Poel
Pomp Gebr. v.d. Poel	Oud Ade	DMI	30 mtr. lengte	huurpomp 6		200mm		071-5018263		pijpen zijn van Gebr. v.d. Poel
Pomp Gebr. v.d. Poel	Oud Ade	DMI	30 mtr. lengte	huurpomp 6		200mm		071-5018263		pijpen zijn van Gebr. v.d. Poel
Pomp Rodenburg v.d.Vugt	Hoofddorp	DNR???	30 mtr. lengte	10		200mm + slang		0172-508413/06-53279008		slang en nog 10mtr. pijp Ø 300mm
Pomp J. v.Vliet	Ter Aar	DMI		5				0172-602597		geen pijpen beschikbaar
Pomp J. v.Vliet	Ter Aar	DMI	15 mtr. lengte	16		300mm staal		0172-602597		geen pijpen beschikbaar
Pomp M. van Santen	Wassenaar	DZU	20 mtr. lengte	7		200mm		070-4117096/06-51057210		
Pomp J. Zandbergen	Rijnsburg	DMI	30 mtr. lengte	6		160mm		071-4020812		slangen
Pomp Spreeuw	Hillegom	DMI		5				023-5845465		alleen voor Oosteinderpolder in noodgeval
Pomp C. Roeling	Leidschendam	DZU	20 mtr. lengte	15		300mm		070-3279659		pijp en 10 mtr. flex. Slang
Pomp, Lister	Steunpunt Zoetermeer	DZU	2	30	6mtr					Stork diesel aangedreven, vm BWO-pomp niet gebruikersvriendelijk
Pomp, BBA	Steunpunt Bodegraven	DZU	1	20	5mtr					tractor aangedreven
Pomp, Irridelta	Steunpunt Z'meer/Bodegraven	DZU	2	18	5mtr					
Pomp, bulder	Steunpunt Bodegraven	DZU	1		geen					
Pomp, klokpomp Flygt	Steunpunt Zoetermeer	DZU	1	13	5mtr					
Aggregaat	Steunpunt Bodegraven	DZU	1							voor middengrote gemalen
Pomp, Irridelta	naast gemaal Meeslouwerpolder Zoeterwoude	DZU	1						Peter van Leeuwen	
Pomp, Irridelta	voor gemaal Zoetermeersche Meerpolder Z'meer	DZU	1						Jaap Glijnis	
Pomp, Irridelta	vrij inzetbaar, Van Vliet	DZU	2						Van Vliet	
Alu. Schotten	AWZI Leiden ZW	DZU	ca 2x4mtr							ter voorkoming stroming influent richting Stompwijk
Beton pijpen			ca. 10			1 mtr.				zijn oud en daardoor ovaal en passen niet meer
Zandzakken	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	4000							
Big bags	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	500							
zakkenvullers	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	2							2 zakken per vuller te gelijk
terreinwagens met frontlier	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	2							4 pers. met laadbak 4x4
jeep met frontlier	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	1							7 pers.
Vaartuig, Inspectie	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	1							met marifooninstall.
Vaartuig, werkvlet	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	1							met hydrolische kraan/hefverm. < 1000kg. op 2 mtr.
Vaaruig, peilvlet	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	1							met buitenboordmotor 4 takt 6pk.
Vaartuig, werkbakken (staal)	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	2							afm. ca. 4 x 12mtr.
portofoons	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	2							
traxisapparatuur	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	div.							in 4 dienstwagens en op kantoor Katwijk
traxisapp. mobiel	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	1							op kantoor Katwijk
bigbags (gevuld)	op opslagterrein Katwijk	DMI	60							1m^3 zand per big bag.

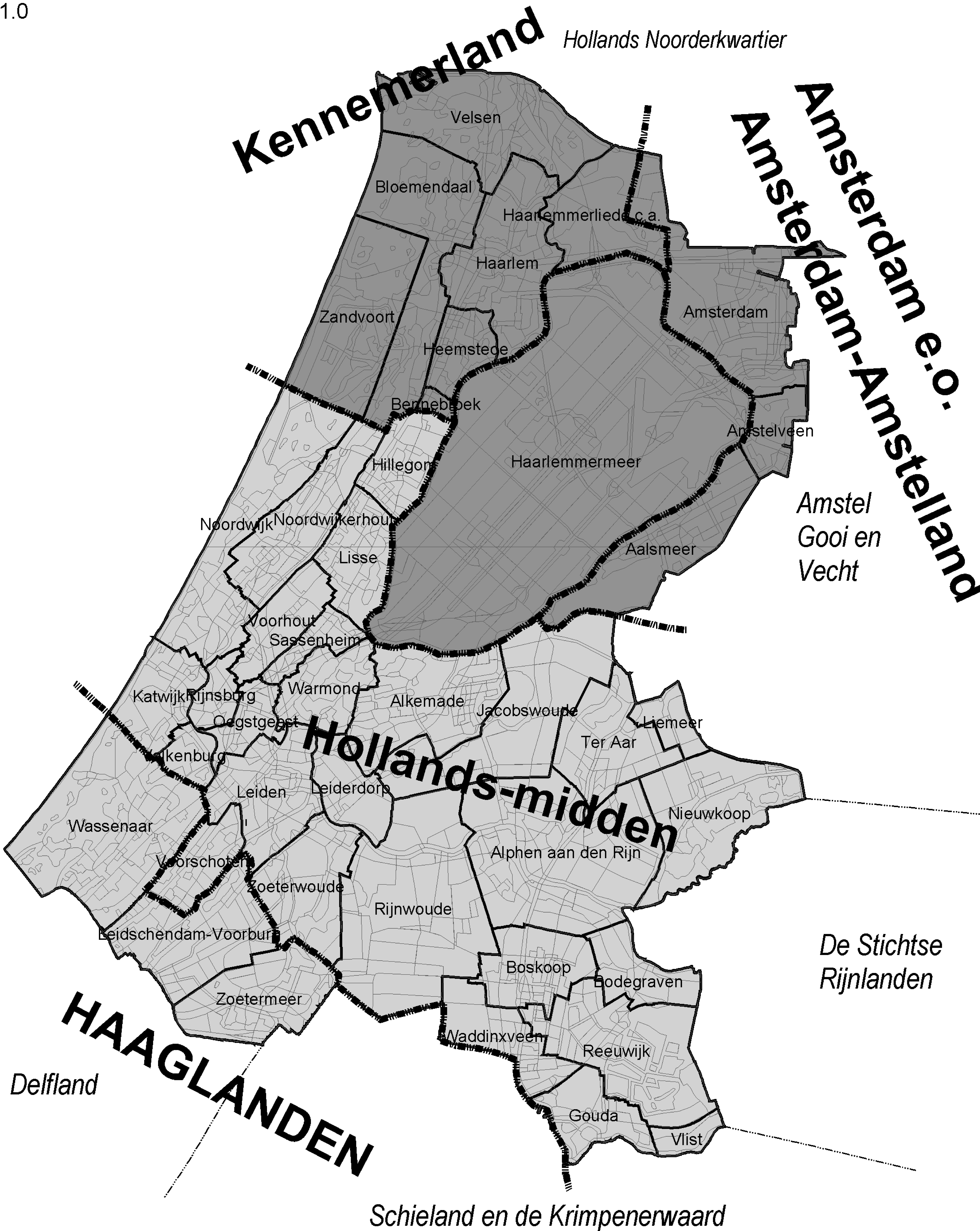
Inventarisatie calamiteitenbestrijdingsmiddelen

opmaakdatum: 11 oktober 2005

Materieel	lokatie/opslag	district	hoeveelheid	cap. m³/min	opvoerhoogte	Ø	toepassingsgebied		waakvlam-overeenkomst	diversen
semafoons	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	4							tbv stormvloedwaarschuwing
Pomp, 380V	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	1	Niet bekend						
kettingzagen	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	div.							
handgereedschap	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	div.							
Aggregaat	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	1							diesel 220V en 380V (laswerkzaamheden)
Aggregaat	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	1							benzine (voor handgereedschap)
luchtgereedschap	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	div.							met luchtcompressor
verkeersborden	Katwijk afd. waterkeringen	DMI	div.							kleine selectie
Aggregaat	Spieringweg 1201, Zwaanshoek	DNR	1	48Kw			waterkering/zuivering	0252-534920/06-11321498	nee, Rijnland is eigenaar	sleutel wachtdienst Zwaanshoek en bij A. Lamfers, Balgstuwen Haarlemmermeer kunnen hiermee bediend worden
veiligheidskar	P. Loos, groep Zwanenburg	DNR	1				Waterzuivering	023-5552289/06-50262815	nee, Rijnland is eigenaar	sleutel wachtdienst Zwanenburg en bij P. Loos
veiligheidskar	Spieringweg 1201, Zwaanshoek	DNR	1				waterkering/zuivering	0252-534920/06-11321498	Nee, Rijnland is eigenaar	sleutel wachtdienst Zwaanshoek en bij A. Lamfers,
brandweer									nee, 24 uur inzetbaar via 112	
molens	Rijnlandse Molenstichting	DMI							ja, via Hans Groot	
zandzakken (gevuld)		DNR	1500							
tractor Claes 105 pk	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	1	105 Pk				023-5557979		
generator, diesek	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	1	150 kVA				023-5557979		
generator, trekkeraangedreven	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	1	80 kVA				023-5557979		
Volkswagen Pick-up	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	1					023-5557979		
vaartuig, werkvletten	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	2					023-5557979		
vaartuig, roeiboot	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	1					023-5557979		
vaartuig, roeiboot met trailer	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	1					023-5557979		
aanhangwagen, hydraulische kipwagens	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	2					023-5557979		
Cesarkraan	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	1					023-5557979		aandrijving door een tractor
aanhangwagen tandemasser	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	1					023-5557979		
aanhangwagen	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	1					023-5557979		
zand	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	100m3					023-5557979		
Pomp, aangedreven polderpomp	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	2	30		24"		023-5557979		betreft vm bwo pomp, derate gebruikersonvriendelijk dat directe inzet niet mogelijk is. Worden ook niet meer
Pomp, centrifugaal	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	1	5				023-5557979		trekker-aangedreven
zandzakken (leeg)	Depot Leeghwater, Lisserdijk 5 Buitenkaag	DNR	1500					052-544623/-252-544693		
Ford Tractor 7840-100Pk	Depot Leeghwater, Lisserdijk 5 Buitenkaag	DNR	1							
Volkswagen Pick-up	Depot Leeghwater, Lisserdijk 5 Buitenkaag	DNR	1							
Pomp, Distrimex	Depot Leeghwater, Lisserdijk 5 Buitenkaag	DNR	2	25						trekker-aangedreven
Popm, Vijzelpomp	Depot Leeghwater, Lisserdijk 5 Buitenkaag	DNR	2	15						trekker-aangedreven
Aanhangwagen, Kiepwagen hydraulisch	Depot Leeghwater, Lisserdijk 5 Buitenkaag	DNR	1							Besco S- 1200
Aanhangwagen	Depot Leeghwater, Lisserdijk 5 Buitenkaag	DNR	1							tandemasser
Vaartuig, werkvlet	Depot Leeghwater, Lisserdijk 5 Buitenkaag	DNR	1							
Vaartuig, roeiboot	Depot Leeghwater, Lisserdijk 5 Buitenkaag	DNR	1							
Zandzakken (leeg)	Depot Gemaal Houtrakpolder Noordzeekanaal 2, Haarlemmerlied/Spaarnwoude	DNR	1500							
generator (diesel)	Depot Gemaal Houtrakpolder Noordzeekanaal 2, Haarlemmerlied/Spaarnwoude	DNR	1							
Puin (gezeefd 15-60cm)	terrein Puinbreker Vermeer-Spaarnwouderweg	DNR	1000tf							
		DNR								
landbouwfolie (dik) (4mo br.)	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	1 rol							
Nicolondoek	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	1 rol							
Bevestigingspennen t.b.v. doek	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	50							
aggregaat	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	1	3500Watt						
lampen	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	4	500 Watt						incl. statief
zandzakken (leeg)	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	1500							
big-bags	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	100							
vultrechter	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	3							niet aanwezig wel een vulgoot voor kleine zandzakken
afzethekken (schaalmodel)	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	4							
pylonen hg 1,00 ,p	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	10							
afzetlint	Depot Lijnden, Akkerdijk 12	DNR	2 rol							
per oktober 2005 beschikt district noord over een generatorset type PGS 700 (700 kVA, 560 kW), geïnstalleerd op een trailer										
TV?	beleidsteam		1?							
Radio?	beleidsteam		1?							
TV?	communicatiemedewerker		1?							
radio + opnamemog.heid ?	communicatiemedewerker		1?							
PC + printer	voor comminunicatie aangesloten op netwerk		1?							
legitimatiebewijzen?										
hesjes met persvoorlichting?										
hesjes met pers?										

Provincies, gemeenten en hulpverleningsregio's

05102005
versie 1.0

Hoogheemraadschap van

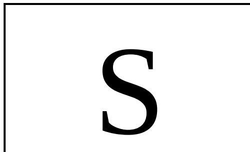
Rijnland

Supplement
Preparatie van de calamiteitenorganisatie

Inclusief opleidings- en oefenprogramma

Onderdeel van het Calamiteitenplan

Archimedesweg 1
postadres:
postbus 156
2300 AD Leiden
telefoon (071) 3 063 063

S

Documentbeheer

Naam document	SUPPLEMENT PREPARATIE VAN DE CALAMITEITENORGANISATIE
Type document	Supplement behorend bij het calamiteitenplan
Versie	1.0
Uitgiftedatum	20 december 2005
Opsteller deze versie	
Naam	J.W.P. de Groot
Functie	Senior adviseur Ontwikkeling
Sector	WPC
Afdeling	Ontwikkeling (Monitoring)
Beheerder document	
Naam	J.W.P. de Groot
Functie	Senior adviseur Ontwikkeling
Sector	WPC
Afdeling	Ontwikkeling (Monitoring)
	Opmerkingen, verbeteringen en toevoegingen kunnen aan de beheerder

Supplement Preparatie van de calamiteitenorganisatie

INHOUDSOPGAVE

1. Doel en gebruik van dit Supplement

1.1 Korte omschrijving

Het supplement “Preparatie van de calamiteitenorganisatie” is een uitwerking van het calamiteitenplan van het hoogheemraadschap van Rijnland. In het calamiteitenplan staat op hoofdlijnen beschreven op welke wijze Rijnland zich voorbereidt op calamiteiten. Tevens wordt daarin op hoofdlijnen de structuur van de calamiteitenorganisatie gegeven.

Een effectieve calamiteitenbestrijding vereist een goede voorbereiding (preparatie). In het supplement “Preparatie van de calamiteitenorganisatie” wordt beschreven op welke wijze de staande organisatie te werk gaat in voorbereiding op daadwerkelijk optreden van de calamiteitenorganisatie, inclusief opleiding en oefeningen.

Dit supplement beschrijft niet ‘van A tot Z’ wat er precies moet gebeuren. Wel geeft de “Preparatie van de calamiteitenorganisatie” een duidelijk beeld van de processen die spelen, hoe de taken en verantwoordelijkheden zijn verdeeld en op welke wijze coördinatie en overleg plaatsvindt.

1.2 Doelstelling

Dit supplement:
- Geeft inzicht in de taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van de voorbereiding op de calamiteitenbestrijding
- Bevat een opleidingen en oefenprogramma dat erop is gericht medewerkers de kennis en vaardigheden bij te brengen die noodzakelijk zijn voor het functioneren in de calamiteitenorganisatie

1.3 Doelgroep

Dit document is bedoeld voor alle leden van de calamiteitenorganisatie.

1.4 Uitgangspunten

Het calamiteitenplan van Rijnland is de basis voor dit supplement.

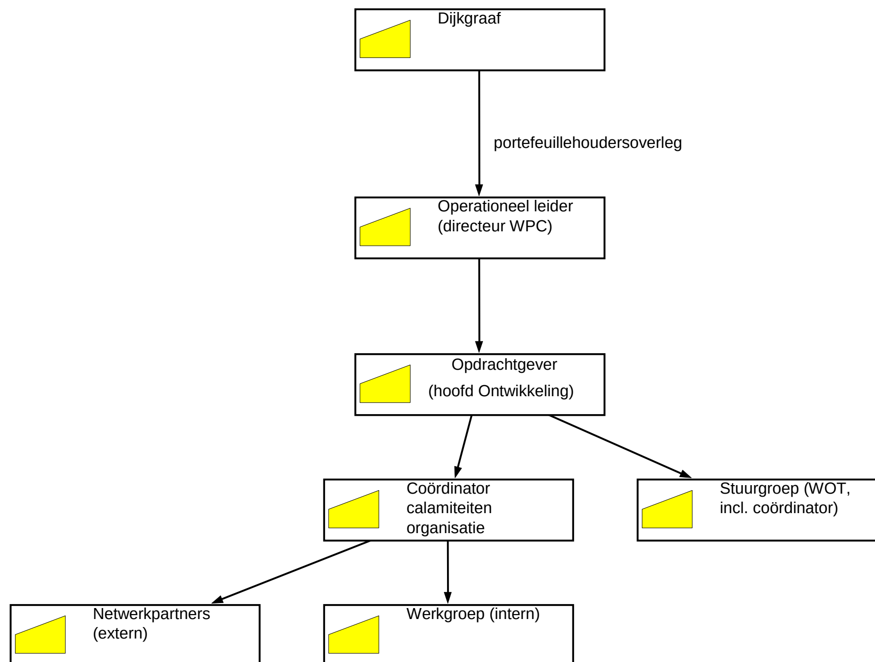
1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de taken en bevoegdheden van de stuur- en werkgroep calamiteitenbestrijding beschreven. In hoofdstuk 3 is weergegeven welke afdeling en/of persoon verantwoordelijk is voor een bepaald onderdeel van de calamiteitenorganisatie. In hoofdstuk 4 wordt het opleidings- en oefenprogramma beschreven.
Hoofdstuk 5 tenslotte behandeld de wijze waarop met de netwerkpartners wordt omgegaan.

2. Aansturing preparatie van de calamiteitenorganisatie

2.1 Inleiding

In onderstaand schema is weergegeven hoe de preparatie van de calamiteitenbestrijding in de organisatie is verankerd. In de volgende paragrafen wordt dit schema nader toegelicht.

2.2 Stuurgroep Preparatie Calamiteitenbestrijding (strategische aansturing)

De preparatie op de calamiteitenbestrijding wordt strategisch aangestuurd vanuit de stuurgroep Preparatie calamiteitenbestrijding. De stuurgroep heeft als taak toe te zien op de preparatie van de calamiteitenbestrijding. De onderwerpen van aandacht zijn planvorming, uitvoering, controle op en evaluatie van de calamiteitenbestrijdingsorganisatie. Kenmerkend is de overall visie.

Samenstelling stuurgroep:

- Hoofd van de afdeling Ontwikkeling (voorzitter & opdrachtgever)
- Alle leden van het Waterschap Operationeel Team (WOT) (niet de vervangers)
- Calamiteitencoördinator

Het WOT is het team dat ten tijde van een calamiteit de bestrijding aanstuurt. Het WOT heeft dus veel belang bij een goede papieren organisatie die goed is verankerd. De operationeel leider is de verbindende schakel naar het bestuur en de portefeuillehouder (de dijkgraaf).

2.3 Werkgroep Calamiteitenbestrijding (tactische invulling)

De preparatie op de calamiteitenbestrijding wordt tactisch ingevuld door de werkgroep Preparatie calamiteitenbestrijding. De werkgroep heeft als taak de calamiteitenbestrijdingsorganisatie daadwerkelijk vorm en inhoud te geven. Onderwerpen zijn de bestrijdingsprocessen, procedures, activiteiten, documenten en middelen. Kenmerk is het concretiseren van de bestrijding.

Samenstelling werkgroep:
- Calamiteiten coördinator (voorzitter)
- De beheerders van de bestrijdingsplannen
- De ondersteuning op kantoor (I&A, FAZ)
- Eén vertegenwoordiger per district

De leden van de werkgroep zijn verantwoordelijk voor de realisatie van hun eigen onderdeel. De coördinator is verantwoordelijk voor het geheel. Met name in de districten is het gewenst om per district één persoon aan te wijzen die verantwoordelijk is voor de bestrijdingsmiddelen.

De coördinator is in eerste instantie verantwoordelijk voor de relatie met de netwerkpartners, en zorgt er voor dat de contacten en afspraken die daar zijn gemaakt, verwerkt worden in onze eigen organisatie. En omgekeerd dat onze eigen plannen voldoende worden verankerd in plannen van derden. Indien nodig worden Operationeel Leider of dijkgraaf in deze contacten ingezet.

Producten van de werkgroep zijn:
- Concept bijgesteld Calamiteitenplan
- Concept bijgesteld Calamiteitenbestrijdingsplan
- Concept bijgesteld Supplement
- Procedures
- Werkinstructies
- Formats calamiteitendocumenten
- Systeembeschrijvingen

3. Preparatie van de calamiteitenbestrijding

3.1 Uitgangspunten

3.1.1 Afbakening nota

Door Rijnland worden zowel voor de gewone organisatie als voor de calamiteitenorganisatie vele middelen gebruikt. In deze nota wordt alleen beschreven welke afdeling en/of persoon verantwoordelijk is voor het beheer en/of onderhoud van de voor de calamiteitenorganisatie specifiek benodigde middelen. In deze nota worden dus niet de middelen beschreven die in hoofdzaak voor de gewone organisatie worden gebruikt.

Voorbeeld. Wie verantwoordelijk is voor de noodpompen en voor de calamiteitenplannen, staat beschreven in dit supplement. Wie verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud van de poldergemalen en/of de receptie staat niet in dit supplement beschreven.

3.1.2 Gebruik middelen

Uitgangspunt is dat voor de bestrijding van calamiteiten zoveel mogelijk die middelen worden gebruikt, die in de dagelijkse routine ook worden gebruikt. Dit bevordert het effectief en efficiënt handelen.

3.1.3 Verantwoordelijkheden

Verantwoordelijk voor de bestrijdingsmiddelen zijn diegenen die in de staande organisatie ook zijn aangewezen voor het beheer van die middelen. In paragraaf 3.2. staat aangegeven wie voor welk calamiteitenonderdeel verantwoordelijk is. Deze verantwoordelijkheid houdt onder andere in:

- De aanwezigheid en beschikbaarheid van voldoende middelen (24 uur per dag, 7 dagen in de week)
- De goede staat van onderhoud
- Goede opslag
- Tijdige vervanging
- Deskundig en veilig gebruik
- Instructie en opleiding t.a.v. het gebruik
- Tijdig herstel bij beschadiging

3.1.4 Monitoring

De calamiteitencoördinator is belast met de monitoring van de werking van het calamiteitenbeheerssysteem en rapporteert hierover aan de stuurgroep calamiteitenbestrijding.

In de onderstaande tabel is aangegeven welke monitorings activiteiten de calamiteitencoördinator jaarlijks minimaal uitvoert.

Actie	frequentie	Toelichting
Controle calamiteitenmap	2 x per jaar steekproefsgewijs	- O.a. Steekproefsgewijze check interne en externe telefoonnummers - Check medewerkeroverzicht
Inrichting calamiteitenruimten	2 x per jaar steekproefsgewijs	Check op aanwezigheid van middelen, ook de districtskantoren
Check communicatie middelen	2 x per jaar steekproefsgewijs	Communicatie middelen - (Mobiele) telefoons en faxen - Noodtelefoons - Traxys
Noodstroomvoorziening	2 x per jaar steekproefsgewijs	
Computers en laptops	2 x per jaar steekproefsgewijs	Werking laptops, werking netwerkaansluitingen, etc
Calamiteiten en meldingensysteem	2 x per jaar steekproefsgewijs	
Calamiteitenbestrijdingsmiddelen districten	2 per district 2 x per jaar	Check of alle bestrijdingsmiddelen aanwezig zijn, werken, afspraken met aannemers zijn gemaakt etc.

3.1.5 Personele aspecten

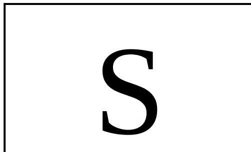
Iedere betrokkene bij de calamiteitenorganisatie werkt in principe vanuit de verantwoordelijkheid die hij/zij in de staande organisatie heeft.

Een overzicht van de geconsigneerde medewerkers is beschikbaar in het supplement “Medewerkersoverzicht”. In het supplement “Medewerkersoverzicht” zijn ook alle overige personele aspecten, zoals inzet buiten normale omstandigheden, beschikbaarheid etc, beschreven.

3.2 Verantwoordelijkheden beheer en onderhoud calamiteitenbestrijdingsmiddelen

In onderstaande tabel is weergegeven welke afdeling/functionaris verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud van de specifieke calamiteitenbestrijdingsmiddelen.

Product	Verantwoordelijke Afdeling/functionaris	Toelichting
Calamiteitenorganisatie	Voorzitter Stuur- en werkgroep Calamiteitenbestrijding	Taken, zie hoofdstuk 2, supplement preparatie
Calamiteitenmap	Ontwikkeling /calamiteitencoördinator	Nadere uitwerking zie paragraaf 3.3, supplement preparatie
Inrichting calamiteitenruimten	Afdelingshoofd Facilitaire Zaken	In bijlage 1, is per kamer uitgewerkt welk middelen aanwezig moeten zijn
Communicatie middelen - (Mobiele) telefoons en faxen - Noodtelefoons - Traxys	Afdelingshoofd Facilitaire Zaken	idem
Noodstroomvoorzieningen	Afdelingshoofd Facilitaire Zaken	idem
Computer netwerk	Teamleider Automatisering	
Calamiteiten en meldingensysteem	Calamiteitencoordinator afdeling Ontwikkeling	
Calamiteitenbestrijdingsmiddelen	Districtshoofden van de districten	Onder tabblad 14 van de calamiteitenmap is een uitgebreide lijst van alle in de districten aanwezige bestrijdingsmiddelen aangegeven.
Aannemers en te raadplegen instanties	Districtshoofden / handhaving	Binnen de afdeling handhaving en binnen de districtskantoren worden de contacten onderhouden met instanties en afdelingen waarop een beroep kan worden gedaan in geval van incidenten of calamiteiten. Deze aannemers zijn ook in de extern telefoonlijst opgenomen. Verantwoordelijkheid voor het bij houden van deze telefoonnummers berust ook bij de districten.

3.3 Financiële paragraaf

Jaarlijks wordt moet door de calamiteitencoördinator (onder verantwoordelijkheid van het hoofd van de afdeling Ontwikkeling) een begroting voor het komende jaar worden opgesteld. In deze begroting moet rekening worden gehouden met:

- Opleidingen
- Oefeningen
- Aanschaf/vervanging van middelen*
- Onderhoudsovereenkomst meldingen en calamiteitenpakket
- Etc

Input voor deze begroting moet o.a. worden geleverd door de stuurgroep en de werkgroep calamiteitenbestrijding.

In de exploitatiebegroting van 2006 is voor calamiteitenpreparatie een bedrag van € 50.000,- opgenomen.

Met betrekking tot multidisciplinaire oefeningen geldt dat het ministerie van binnenlandse zaken hecht aan een adequate voorbereiding op mogelijke incidenten van de bij crisisbeheersing betrokken instanties. Om deze reden verstrekt het ministerie onder bepaalde voorwaarden subsidie. Subsidieaanvragen kunnen daarom tot uiterlijk 1 november 2006 bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden ingediend.

- Een subsidie is maximaal 50% van het totaalbedrag van het initiatief, met een maximum van €100.000 per toegekende aanvraag
- Er is een beperkt totaalbudget beschikbaar wanneer deze uitgeput is zullen nieuwe aanvragen niet meer in behandeling worden genomen

Alle decentrale overheden (inclusief waterschappen) en regionale hulpverleningsdiensten (brandweer, politiekorpsen, GHOR) kunnen een subsidieaanvraag indienen. De voorkeur gaat uit naar multidisciplinaire oefeningen in de breedste zin, waar bijvoorbeeld ook Waterschappen, het Ministerie van Defensie (b.v. Regionale Militaire Centra) en het bedrijfsleven bij wordt betrokken.

Op de site www.effectiefoefen.nl staan de subsidievoorwaarden weergegeven.

3.4 Beheer calamiteitenmap

3.4.1 Samenstelling Calamiteitenmap

De totale set van plannen van het hoogheemraadschap van Rijnland noemen we “Calamiteitenmap” en deze bestaat uit de volgende onderdelen:

Calamiteitenplan: Beschrijving op bestuurlijk niveau, statisch;

Supplementen: Detaillering van het Calamiteitenplan, dynamisch. Van direct belang op operationeel niveau zijn de Supplementen:

- Telefoongids
- Medewerkeroverzicht
- Werkwijze van de calamiteitenorganisatie
- Crisiscommunicatie
- Netwerkoverzicht

Calamiteitenbestrijdingsplannen: Beschrijvingen op operationeel niveau, dynamisch:

- Calamiteitenbestrijdingsplan Waterkering;
- Calamiteitenbestrijdingsplan Kwantiteit oppervlaktewater;
- Calamiteitenbestrijdingsplan Kwaliteit oppervlaktewater;
- Calamiteitenbestrijdingsplan Afvalwater.

3.4.2 Planbeheerders

Voor alle plannen en bijbehorende supplementen zijn planbeheerders aangesteld. Wie de planbeheerder van een bepaald document is, staat weergegeven in het begin van elk plan in het onderdeel “documentbeheer” en in de inhoudsopgave van de calamiteitenmap.

3.4.3 Verantwoordelijkheden planbeheerders

De coördinator meldingen en calamiteiten is verantwoordelijk voor de eindredactie van alle plannen en documenten in de calamiteitenmap en draagt tevens zorg voor aansturing van de planbeheerders.

De planbeheerders zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de betreffende plannen en toetsen periodiek:

- Toepasbaarheid, efficiëntie en consistentie
- Te gebruiken middelen
- Voldoen aan wet- en regelgeving
- Afstemming met netwerkpartners
- Ervaringen uit bestrijdingspraktijk en uit oefeningen

3.4.4 Bijstelling plannen

De planbeheerders zijn verantwoordelijk voor het actueel houden van de plannen en dienen de coördinator meldingen en calamiteiten van eventuele ad-hoc wijzigingen op de hoogte te stellen, zodat een tussentijdse vervanging van het betreffende plan kan plaatsvinden. Op initiatief van de coördinator meldingen en calamiteiten vindt door de planbeheerders jaarlijks in oktober een grondige analyse en actualisatie van de plannen plaats.

Voor de telefoongidsen en het supplement “Medewerkeroverzicht” geldt dat ze niet jaarlijks maar 4x per jaar worden geactualiseerd.

3.4.5 Versiebeheer

Een actueel overzicht van de meest recentste calamiteiten(bestrijdings)plannen en bijbehorende supplementen is op intranet onder “infocentrum” weergegeven.

Periodiek komen nieuwe versies van de verschillende documenten op intranet beschikbaar. Alle medewerkers die een rol hebben in de calamiteitenorganisatie worden via e-mail geattendeerd op het verschijnen van nieuwe versies. De medewerkers zijn vervolgens zelf verantwoordelijk voor het actueel houden van hun persoonlijke calamiteitenmap. De coördinator meldingen en calamiteiten is verantwoordelijk voor het bijhouden van alle calamiteitenmappen die staan opgesteld in de diverse calamiteitenruimten en voor verspreiding aan de netwerkpartners.

3.4.6 Overzicht

Tabblad Calamiteiten map	Document	Reguliere actualisatie	Recentste uitgaven / versie nr.	Planbeheerder (team)
1	Calamiteitenplan	oktober	Zie intranet / inhoudsopgave calamiteitenmap	Zie intranet / inhoudsopgave calamiteitenmap
2	Suppl. Werkwijze calamiteitenorganisatie	oktober	idem	idem
3	Suppl. Medewerkeroverzicht	januari / april / juli / oktober	idem	idem
4	Suppl. Interne telefoongids	januari / april / juli / oktober	idem	idem
5	Suppl. Crisiscommunicatie	Oktober	idem	idem
6	Suppl. Netwerkpartners	oktober	idem	idem
7	Suppl. Externe telefoongids	januari / april / juli / oktober	idem	idem
8	CBP – Waterkwantiteit	oktober	idem	idem
9	CBP – Waterkwaliteit	oktober	idem	idem
10	CBP – Keringen	oktober	idem	idem
11	CBP - Afvalwater	oktober	idem	idem
12	Gegevens afvalwater (persleidingen & AWZI’s)	oktober	idem	idem
13	Inventarisatie bestrijdingsmiddelen	oktober	idem	idem
14	Kaartenbijlage	oktober	idem	idem
15	Suppl. Preparatie	oktober	idem	idem

Opmerkingen, verbeteringen en toevoegingen dienen aan de planbeheerder te worden gericht. De coördinator meldingen en calamiteiten is verantwoordelijk voor de eindredactie van de calamiteitenmap.

Alle documenten zijn ook te vinden op:
- Intranet \ infocentrum \ calamiteitenplannen;
- P:\calamiteiten\calamiteitenmap\...

4. Opleidings- en oefenprogramma

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het opleidings- en oefenprogramma van Rijnland nader uitgewerkt.

Bij een goede voorbereiding op de calamiteitenbestrijding behoort het instrueren en opleiden van alle betrokken leden van het dagelijks bestuur, het management en de medewerkers. Daarnaast bestaat vanuit de Waterstaatswet en vanuit de Wet rampen de verplichting jaarlijks te oefenen.

4.2 Uitgangspunten

- Het opleidings- en oefenprogramma is er op gericht medewerkers de kennis en vaardigheden bij te brengen die noodzakelijk zijn voor het functioneren in de calamiteitenorganisatie.

- Het opleidings- en oefenprogramma is een programma op hoofdlijnen voor de middellange termijn (komende 4 jaar), de daadwerkelijke invulling van de onderdelen vindt plaats in het jaarprogramma, om er voor te zorgen dat de leermoment van het voorgaande jaar worden meegenomen in de rest van het programma

- Het opleidings- en oefenprogramma richt zich met name op de coördinatie en communicatie bij calamiteitenbestrijding en op specifieke vaardigheden die alleen noodzakelijk zijn voor de calamiteitenbestrijding. De verantwoordelijkheid voor het verkrijgen van inhoudelijke kennis en vaardigheden voor de dagelijkse werkzaamheden ligt bij het afdelingshoofd

- De uiteindelijke invulling van het programma is enerzijds afhankelijk van de behoefte van de werknemers, anderzijds van de hoeveelheid tijd en geld die het waterschap ter beschikking stelt voor de uitvoering

- Alle functies hebben minimaal een dubbele bezetting, waardoor bij trainingen en oefeningen de groepen te groot kunnen worden. Voor een goede calamiteitenorganisatie is het van belang dat ook de vervangers goed getraind en geoefend worden. Dit kan worden ondervangen door de tweede ploeg in de tegenspelcel te laten meedoen of tijdens de oefening verplicht groepen te laten wisselen. Ook meekijken kan zinvol zijn, bijvoorbeeld ondersteund door observatieformulieren

- Een expliciet onderscheid tussen opleidingen en oefeningen is niet te maken. Veel oefening en bijvoorbeeld hebben een sterk opleidend karakter. In dit hoofdstuk heeft de paragraaf “opleiden” dan ook met name betrekking op het voor de 1^e keer instrueren van nieuwe medewerkers over de calamiteitenorganisatie. Alle overige trainingen en oefeningen worden in de paragraaf oefenen behandeld

- Tijdens oefeningen en trainingen moet uitdrukkelijk plaats ingeruimd worden voor evaluatie en feedback, zodat al tijdens de oefening het geleerde direct in de praktijk kan worden toegepast

- Resultaat van het opleidingen en oefenprogramma moet zijn dat Rijnland qua mensen en middelen zodanig is toegerust, dat calamiteiten zowel bestuurlijk als operationeel in zo kort mogelijke tijd met zo min mogelijke schade kunnen worden afgewikkeld

4.3 Opleiding (nieuwe) medewerkers

(Nieuwe) medewerkers die een rol (gaan) vervullen in de Rijnlandse calamiteitenorganisatie moeten bekend worden gemaakt met de Rijnlandse calamiteitenorganisatie.

In verband met het optuigen van de nieuwe calamiteitenorganisatie hebben alle betrokken medewerkers in team verband in oktober 2005 een introductiecursus gevolgd, waarin de volgende onderwerpen zijn behandeld:

- de taak die zij hebben in de calamiteitenorganisatie
- de werkwijze, organisatie, procedures etc
- vertrouwd maken met specifieke taken die moeten worden verricht
- Ook werden de medewerkers nadrukkelijk in de gelegenheid gesteld te reageren op de conceptplannen, zodat fouten ed. eruit gehaald konden worden

Voor nieuwe medewerkers met een functie in de calamiteitenorganisatie dient de volgende procedure worden gevolgd:

- Het afdelingshoofd is verantwoordelijk voor de aanmelding van de nieuwe medewerker bij de calamiteitencoördinator
- De calamiteitencoördinator zorgt ervoor dat de nieuwe medewerker in de diverse calamiteitenschema’s wordt opgenomen (medewerkeroverzicht, interne telefoongids etc)
- De calamiteitencoördinator verstrekt de calamiteitenmap aan de nieuwe medewerker
- De nieuwe medewerker neemt kennis van de inhoud van de calamiteitenmap
- De nieuwe medewerker initieert een overleg van ca. 2 uur met de calamiteitencoördinator. Tijdens dit overleg licht de calamiteitencoördinator de calamiteitenorganisatie toe en onderzoekt of eventuele specifieke opleidingen (indien het een berichtencentrummedewerker betreft, b.v. een cursus omgaan met meldingenpakket) noodzakelijk zijn

4.4 Oefeninhoud op hoofdlijnen

In een oefening laten deelnemers tijdens het bestrijden van een gesimuleerde calamiteitensituatie zien wat zij aan kennis en vaardigheden bezitten. De activiteiten van de deelnemers worden (samen met hen) geëvalueerd en voorzien van conclusies en aanbevelingen. Oefeningen worden gericht op:

- Alarmering, opkomst, opschaling, aflossing
- Afbakening bestuurlijke en operationele verantwoordelijkheden
- Rijnland-grensoverschrijdende calamiteiten
- Gebruik materieel, materiaal en inzet van aannemers
- Gebruik ICT-middelen
- Communicatie met hulpverleningsdiensten, media en ingezetenen
- Uitval nutsvoorzieningen

In het oefenprogramma zijn van “eenvoudig” naar “complex” de volgende opschalingniveaus van oefeningen te onderscheiden:

- Oefeningen voor onderdelen van de calamiteitenorganisatie van Rijnland
- Samenwerkingsoefeningen binnen de calamiteitenorganisatie van Rijnland
- Multidisciplinaire oefeningen

In het oefenprogramma worden scenario’s gehanteerd, die zijn gebaseerd op de beschrijvingen in de Calamiteitenbestrijdingsplannen, bijvoorbeeld:

- dreigende overstroming ten gevolge van extreme zeewaterhoogte
- dreigende overstroming ten gevolge van extreme neerslag / uitval gemaal
- overstroming door doorbraak boezemkade
- langdurige uitval transportsysteem afvalwater
- ernstige verontreiniging oppervlaktewater

4.5 Oefendoelstellingen per team

In de volgende paragrafen is per calamiteitenteam weergegeven welke onderdelen tijdens oefening nadere aandacht behoeven.

4.5.1 Oefendoelstellingen WBT

- Bestuurlijke afstemming met externe bestuurders
- Meer oefenen met “echte”beleidsvraagstukken en –dilemma’s
- Vergaderdiscipline
- Verslaglegging en logboeken

Voor de leden van het WBT geldt dat in de afgelopen jaren in de oefeningen niet veel echte beleidsvraagstukken tot het “bittere eind” zijn uitgewerkt omdat in het programma nog niet veel deelname van externen was opgenomen. Deze keuze is bewust gemaakt om eerst de organisatie zelf goed te laten draaien voordat met externe partijen samen wordt geoefend. De doelstelling voor de komende jaren is erop gericht om met de leden van het WBT meer te oefenen met echte beleidsvraagstukken en – dilemma’s enerzijds en met bestuurlijke afstemming met externe bestuurders anderzijds. Het doel is dat de leden van het WBT op hoofdlijnen weten met welke beleidsvraagstukken ze geconfronteerd kunnen worden als Rijnland met de bestrijding van calamiteiten bezig is.

4.5.2 Oefendoelstellingen WOT

- Vervanging tijdens langdurig calamiteiten
- Vergader discipline
- Totstandkoming besluitvorming
- Voorbereiding van de besluitvorming door het WBT
- Terugkoppeling besluitvorming naar Actiecentra
- Verslaglegging en logboeken

Voor de leden van het WOT wordt het accent in eerste instantie gelegd op het op een juiste manier inwinnen en verwerken van de informatie uit de actiecentra. Deze informatie moet op een juiste wijze voor verdere besluitvorming worden aangeboden aan het WBT. Ook de terugkoppeling van besluiten uit het WBT moeten weer op een juiste wijze worden teruggekoppeld naar de actiecentra. Centrale rol in het communicatieproces spelen het verslag en het logboek.

4.5.3 Oefendoelen berichtencentrum

- Omgang met meldingenpakket
- Op een juiste wijze behandelen en afhandelen van binnenkomende berichten
- Controle taak, of berichten wel op een juiste wijze worden afgehandeld
- Omgang met het noodnet en Traxys
- Situatierapportage en logboeken

Het berichtencentrum is een nieuw onderdeel in de calamiteitenorganisatie. Om de medewerkers bekend te laten maken met alle aspecten die in het berichtencentrum kunnen spelen, maar ook om te toetsen of de bedachte procedures en aangeschafte middelen wel goed werken, zal het komend jaar een intensief opleidings- en oefenprogramma worden gevolgd.

Nadat de berichtencentrummedewerkers getraind zijn in de algemene vaardigheden, zullen meer functiegerichte opleidingen worden gegeven, zoals: Training omgaan met “moeilijke telefoongesprekken” .

4.5.4 Actiecentra & veldteams

- Informatie overdracht veldteams naar actiecentra
- Informatie overdracht actiecentra naar WOT
- Situatierapportage en logboeken

Voor de leden van de actiecentra staan de werkprocessen binnen de teams blijvend centraal. Hierbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de specifieke taken die zij moeten vervullen en aan de onderlinge taak- en informatieafstemming. Hierbij zijn met name van belang het voorbereiden van het WOT-overleg en het schrijven van situatierapportages, alsmede het bijhouden van de logboeken.

Voorts geldt dat voor de actiecentra in de districten dat er daadwerkelijk in het veld moet worden geoefend met de inzet van speciale bestrijdingsmiddelen, zoals b.v. noodwaterkeringen en/of zandzakken.

4.6 Opzet oefeningen

De oefeningen worden begeleid door de oefenstaf. De oefenstaf heeft de regie over de oefening, zorgt tijdens de oefening voor verrassende veranderingen in het scenario en bepaalt afhankelijk van de door de teams ingezette acties welke oefenelementen zullen worden benadrukt.
De oefenstaf bestaat minimaal uit:

- de calamiteitencoördinator
- expert/adviseur op het gebied van de te beoefenen calamiteit.

4.7 Evaluatie oefeningen

Elke oefening dient, onder supervisie van de stuurgroep, geëvalueerd te worden, conform onderstaand format. Aansluitend aan een gehouden oefening moet een eerste evaluatie tussen de betrokken teams plaatsvinden. De schriftelijke evaluatie moet binnen een maand na de oefening worden afgerond.

Evaluaties en de doorvertaling van de resultaten naar de calamiteitenorganisatie/plannen van grootschalige oefeningen dienen gerapporteerd te worden aan het college.

In onderstaand overzicht zijn de te evalueren onderdelen weergegeven:

Evaluatiemomenten	***Denkbare evaluatieopzet***
Evaluatie van de geoefendheid	Analyse van oefenverslagen
Evaluatie van de ontwikkeling van een oefening	Intercollegiaal overleg (wat waren we van plan, wat is er al gebeurd, wat vinden we ervan, hoe nu verder)
Evaluatie van de oefenopzet	Voorleggen aan niet betrokken collega(s) en andere deskundigen
Evaluatie van de beginsituatie van de deelnemers	Intakevragenlijst of gesprek
Evaluatie van het verloop	Gesprek binnen de groep van oefenleiding/control etc.
Evaluatie van het handelen	Registratie, analyse en bespreking van het handelen van de deelnemers eventueel in “time outs” of achteraf
Evaluatie van de (leer)resultaten	Vragenlijst en gesprek/mail met deelnemers, gericht op resultaat- en ontwikkelafspraken
Evaluatie van de oefening zelf	Vragenlijst en nabespreking op de oefendag
Evaluatie van de effecten op het handelen van de deelnemers	Checks op de gemaakte resultaat- en ontwikkelafspraken en bespreking van effecten met de deelnemers
Evaluatie van de impact van de oefening	360 graden feedback

4.8 Rapportage aan provincies

Het houden van oefeningen is, zoals reeds eerder is vermeld, ook een verplichting op basis van de Waterstaatswet. Jaarlijks dient Rijnland aan de provincies te rapporteren hoeveel en welke oefeningen zijn gehouden.

4.9 Opleidings- en oefenprogramma 2006

4.9.1 Samenvatting

In de onderstaande tabel is het oefen- en opleidingenprogramma voor 2006 weergegeven. In de volgende paragrafen worden de verschillende oefeningen nader toegelicht.

	WBT	WOT	AC	BC	VT	Maand
Training BC in omgang met meldingenpakket				x		jan 2006
Oefening BC				x		feb 2006
Bereikbaarheidsoefening	x	x	x	x		feb 206
Training Crisiscommunicatie			AC-communicatie			april 2006
Training schrijven sitraps	x	x	x	x		mei 2006
Multidisciplinaire oefening	x	x	x	x	x	juni 2006
Bereikbaarheidsoefening	x	x	x	x		sep 2006
Veldteam oefening					x	okt 2006

4.9.2 Training BC in omgang met meldingenpakket

Voor de registratie en afhandeling van de meldingen (zowel tijdens dagelijkse werkzaamheden, als tijdens calamiteuze situaties) is een speciaal software programma aangeschaft. Implementatie van dit pakket heeft begin december 2005 plaatsgevonden. Eerst zijn de medewerkers getraind die tijdens de "normale" werkzaamheden met het pakket moeten gaan werken. In januari 2006 worden de medewerkers van het berichtencentrum getraind.

De training zal intern door Rijnlandse medewerkers (o.a. calamiteitencoördinator) worden gegeven.

4.9.3 Oefening BC

Het berichtencentrum vormt een nieuw onderdeel van de calamiteitenorganisatie. De medewerkers van het berichtencentrum weten dan ook niet precies wat er van hun moet worden verwacht. Voordat het berichtencentrum daadwerkelijk wordt ingezet en voordat er grootschalig wordt geoefend, moet het berichtencentrum zelfstandig worden geoefend. In deze oefening moet voldoende ruimte voor feedback van de oefenleiding worden ingebouwd, zodat het geleerde direct in de praktijk kan worden toegepast.

Deze oefening dient plaats te vinden nadat de medewerkers van het berichtencentrum zijn getraind in de omgang met het nieuwe meldingenpakket. Dit betekent dat de hele keten, van het aannemen van binnenkomende telefoontjes tot en met het "wegzetten" van de meldingen in de calamiteitenorganisatie, moet worden geoefend.

Om een realistische oefenomgeving te kunnen simuleren zal de oefening aan een gespecialiseerd bureau worden uitbesteed.

4.9.4 Bereikbaarheidsoefeningen

In 2006 zal twee maal een bereikbaarheidsoefening worden gehouden. Hierbij wordt de keten van binnenkomend telefoontje tot en met de activatie van de calamiteitenorganisatie getest. Er wordt daarbij niet alleen getest of de verschillende calamiteitenmedewerkers bereikbaar zijn. Maar er wordt

ook gekeken hoe snel één ieder op z'n post aanwezig is. Deze oefeningen vinden per definitie niet tijdens kantooruren plaats.

De oefening zal intern door Rijnland (calamiteitencoördinator) worden georganiseerd.

4.9.5 Training crisiscommunicatie

Voor de communicatie adviseurs staat een training crisiscommunicatie op de planning.

4.9.6 Training schrijven SITRAPS

Gezien de complexiteit en het grote belang van dit onderdeel zal dit oefenjaar voor de administratieve ondersteuner samen met de voorzitters een training sit-rap schrijven worden opgenomen.

4.9.7 Multidisciplinaire oefening

Voor juni 2006 is een multidisciplinaire oefening met andere netwerkpartners gepland. Of deze oefening wordt gehouden is mede afhankelijk van de netwerkpartners. Aan deze oefening dienen minimaal de provincies, enkele gemeenten en een veiligheidsregio deel te nemen. Hoofddoel van deze oefening is, naast het oefenen van de interne organisatie, om het externe netwerk beter te leren kennen. Indien mogelijk, worden in deze oefening ook enkele veldteams geoefend. Hierbij moet gedacht worden aan het opstellen van noodpompen, vullen en vervoeren van zandzakken etc, afsluiten van wegen in samenwerking met de politie etc.

Hoewel alle partijen het belang van een multidisciplinaire oefening onderstrepen, is er tot nu toe door geen enkele partij initiatief ondernomen om een dergelijk oefening te houden. Rijnland zal dan ook zelf initiatief nemen om een dergelijke oefening te houden.
Of alle partijen daadwerkelijk bereid zijn mee te doen (ook financieel), moet nog worden afgewacht.

De voorbereiding (uitnodigen partijen, financiering rond krijgen) van deze oefening zal waarschijnlijk veel tijd in beslag nemen. Of juni haalbaar is, is nog maar de vraag.

Vanwege de complexiteit van deze oefening zal de oefening aan een gespecialiseerd bureau worden uitbesteed.

4.9.8 Veldteamoefening

Voor het najaar van 2006 staat een veldteamoefening gepland. Doel is om één specifiek onderdeel, zoals het vullen en vervoeren van zandzakken, of het sluiten van enkele noodwaterkeringen te oefenen. Verdere invulling van de oefening zal in de loop van 2006 plaatsvinden.

De oefening zal intern door Rijnland (calamiteitencoördinator) worden georganiseerd.

5. Afstemming met netwerkpartners

Het netwerk kan men zien als een samenhangend geheel van partners in de functionele waterstaatskolom en in de algemeen bestuurlijke kolom (openbare orde en veiligheid). Vanuit de verschillende wettelijke opdrachten heeft iedere overheid een eigen verantwoordelijkheid. Om overlap en omissies te voorkomen is afstemming tussen de netwerkpartners nodig. Het initiatief tot afstemming is in sommige gevallen wettelijk geregeld. Veelal komt afstemming tot stand als de noodzaak is gebleken door minder goed verlopen samenwerking tijdens een incident of calamiteit. Een actieve houding bij het tot stand komen van afstemming is daarom aan te bevelen.

In Rijnlands gebied zijn 42 gemeenten, 2 provincies en 3 veiligheidsregio’s actief, die elk hun eigen rampen(bestrijdings)plannen produceren. Om de calamiteitenbestrijding door Rijnland effectief te maken is het van belang de rol en taken van Rijnland aan het voetlicht te brengen van de netwerkpartners. Hiertoe wordt de volgende strategie gehanteerd:

- Afdeling planvorming heeft regelmatig ambtelijk en bestuurlijk overleg met de diverse gemeenten, provincies en veiligheidsregios. Calamiteitenbestrijding zal hierbij standaard als onderwerp op de agenda worden gezet

- Bij het vaststellen het ontwerp calamiteitenplan worden alle gemeenten per brief geïnformeerd met het verzoek gebruik te maken van de inspraakprocedure

- Tijdens de inspraakprocedure van het ontwerp calamiteitenplan zal een informatiebijeenkomst voor alle belanghebbende overheden op ambtelijk niveau worden belegd, waarbij de Rijnlandse rol in de calamiteitenbestrijding nader zal worden toegelicht

- Oefenen met de netwerkpartners is de methodiek om elkaar te leren kennen. Hiertoe zal in 2006 een multidisciplinaire oefening worden gehouden, zie ook hoofdstuk 4 opleidings- en oefenprogramma

- Er zal een internetsite worden gemaakt waarop relevante informatie t.a.v. de calamiteitenbestrijding zal worden weergegeven

- Voor de rampenplannen van de gemeenten, provincies en veiligheidsregio’s zal een standaardtekst m.b.t. het onderwerp water worden gemaakt (een waterparagraaf)

- Hoewel het bezoeken van alle overheden in het beheersgebied van Rijnland een omvangrijke klus is, zal worden getracht binnen 2 jaar alle overheden 1 maal te bezoeken om het onderwerp calamiteitenbestrijding nader te bespreken. Waar mogelijk zal met maximaal 4 gemeenten tegelijk worden afgesproken

Bijlage 1. Werkinstructie FAZ